Liber theodoli cum commento incipit feliciter.

A. Possevinus in Apparatu sacro.

Bernardus Ultrajectensis clericus, super eclogas Theodoli commentatus Divinas historias, et seculares fabulas allegorica expositione elucidavit.

Jo. Baleus

...um commentatorem Anglum ...

Thiopum terras iam feruida torruit estas.
In cancro solis dum voluitur aureus axis.

¶ Multi(licet magno ⁊ excellēti ingenio)viri ad p̄ntis libelli ex=
pōnem se applicauerint.vñ haud iniuria labor iste quē aggredior
supuacuus atq̄ sup̄fluus videbit.dabo eq̄dē opam q̄ꝫtū magis valuero q̄ minꝰ
sup̄fluus ip̄e repiar:nec intēdo q̄uismō ab his q̄ ab aliꝭs bñ cōscripta fuerūt ex
arrogātia recedere. Scio naq̄ꝫ(dicēte comico)nihil esse iā dictū:qd̄ nō sit dictū
prius.quare equū est ⁊ nos cognoscere atq̄ꝫ ignorare que factitarūt veteres sic
faciūt noui. Erit ḡ modꝰ ꝓcedēdi talis.q̄a p̄mo p̄mittit textualis sñia.deinde si
opus fuerit amplior materie determiatio.⁊ dicet vñ originalr̄ sumpsit exordiū.
Demū litteralis ꝯstructio/⁊ terminoꝝ grāmaticaliū expositio.nō euagādo aliq̄
mō extra materiā allegādo alias fabulas vel historias.q̄r ex talibꝰ in se hone-
stissimis q̄dē p̄ns liber totus cōtexitur.Et ne a cōi ⁊ approbato inchoādi modo
recedat.vidēde sunt cause opis ⁊ aliqua alia ad intellectū pleniorē cōferentia.
¶ Causa igitur materialis est multitudo historiaꝝ biblie.⁊ figmentoꝝ poetarū
hic positoꝝ.vel causa materialis siue subiectū est victoria veritatis supra falsi-
tatē.q̄r circa illud variatur totū opus.¶ Causa formalis est duplex.scilꝫ forma
tractandi que est modus agēdi narratiuus.ꝓbatiuus.confutatiuus. Et forma
tractatꝰ que est diuisio libri ꝑ partes p̄ncipales.⁊ illaꝝ subdiuisio ꝑ particulas
¶ Causa efficiēs est pene ignota.dicūt tñ aliqui ꝙ theodolus ip̄m ꝯposuit.Aliꝭ
dicūt ꝙ iohānes chrisostomꝰ doctor theologꝰ eminētis sciētie.Aliꝭ dicūt aliter.
sed sup̄ hoc nō est curandū multū.Et ego credo ꝙ theodolꝰ nō sit ꝓpriū nomē
actoris:sed nouiter inuētū ⁊ fictū s̄m ꝓprietatē rei et materie.sicut in comediꝭs
dauus.quasi dās vana.¶ Causa finalis est vt videatur qualiter a pseudo pre-
dicatoribus ⁊ ꝑuersis hoibus veritas ipsa sepe criminet:tñ ipsa vincit falsitatē.
Ex quo pꝫ vtilitas opis. Hortamur eni in isto libello amare veritatē ⁊ fugere
falsitatē ⁊ mendaciū.⁊ credere ꝙ falsitas a v̄itate supat. Ideo dicit Hieronimꝰ
Uos nobiles aut ignobiles hec est cōditio veritatis:vt eā semp̄ inimicitie ꝑse-
quant.sicut ꝑ adulationē ꝑniciose amicitie ꝯsequūt.Et chrisostomꝰ sup̄ matth.
Non soluꝫ ꝓditor veritatis est qui mendaciū ꝓ veritate loquit:sed q̄ nō libere
ꝓnūciat veritatē quā ꝓnūciare opꝫ.Intēcio etiā pꝫ ex eodē.Tytulꝰ est talis.
¶ Incipit liber vel egloga theodoli.Et iste tytulꝰ innuit ꝙ theodolus sit nomē
actoris.Uel dicat sic.Incipit theodolꝰ.vt theodolus sit nomē huiꝰ egloge.sicut
eunuchꝰ nomē vniꝰ comedie.sicut etiā tragedie ꝓpriꝭs noibꝰ noiant.sicut etiā
intitulat quelibet egloga v̄gilij.¶ Dicit aūt theodolꝰ a theos qd̄ est deꝰ ⁊ dolꝰ
doli.q̄r in hac egloga agit de veritate q̄ ipsemet deꝰ est.Deꝰ eni est prima veri-
tas.⁊ de dolo.i.falsitate. ¶ Et pro latiori declaratione sciēduꝫ est ꝙ egloga d̄r
esse vana descriptio buccolicoꝝ.⁊ est materia humilis mores p̄dicās ꝑ intro-
ductionē rusticaꝝ ꝑsonaꝝ.vt pastoꝝ.Et d̄r ab egine qd̄ est capra ⁊ logos sermo
quasi sermo caprinus.i.humilis.vel q̄a a capris ⁊ talibus ruralibꝰ possessioibꝰ
talis sermo sumitur.Et glose cōes solēt hic distiguere tria genera eglogarum.
sed nō videt michi salua reuerētia autoris ꝙ illa distictio sit bene posita.aut cō-
sona dictis poetaꝝ.ideo eā omitto. ¶ Ulterius ꝯsiderādū ꝙ inter oēs eglogas
⁊ virgiliꝭ ⁊ frācisci petrarche ⁊ alioꝝ prioꝝ/egloga videt esse honestior/fructuo
sior/et maiori artificio composita.⁊ grauioribꝰ sentētijs plena.ideo merito vsus
hꝫ ꝙ eā addiscāt iuuenes.et cōposuit autor ad silr̄itudinem vnius v̄gilianc/que
incipit.Dic michi dameta:cuiū pecꝰ.Et hic recte idē ordo ⁊ modꝰ ꝓcedēdi ob-
seruat.Etiā hic seruat autor legē amabei carmīs.sicut ibi. Pro quo sciendū ꝙ
amabeū carmen sic dictū est ab inuētore.d̄r aūt id in quo introducūtur persone

altercantes. Et prima eius pars ꝓ libito incipit. scda vero plus sempˀ ꝛ maius vel cõtrariũ aliqd dicit. Vñ Seruius sic diffinit carmen amabeũ. qḋ est quotiẽs qui canũt equali numero ꝟsuũ vtũtur. ꝛ ita se hꝫ rñsio. vt aut maius aut cõtrariũ aliqd dicat. Vñ hic introducũt tres ꝑsonę: scꝫ ꝑseustis. Alithis. ꝛ Fronesis Per pseustim intelligimꝰ falsitatẽ. qa pseudo est falsus ꝓpheta vel ꝑdicator. Per alithiã intelligimꝰ veritatẽ (vt dicũt aliq̃) ꝛ dr̃ de alo alis. et theos qḋ est deus. Et per fronesim intelligit sapiẽtia vł prudẽtia. ¶ Et pro isto aduertendũ est ꝙ per pseustim possumꝰ intelligere synagogã siue dyabolũ. vel tẽpus ante tẽpus gratie. Per alithiã ecclesiã xp̃ianoꝝ: cuiꝰ caput est xp̃s. ꝛ vicariꝰ eius et minister est papa. vel intelligimꝰ filiũ dei vel tẽpus gratie. qꝛ lex noua vicit cerimonalia ꝛ figuras veteris legis. ꝛ xp̃us vicit dyabolũ: et infernũ spoliauit. et tẽpus gratie dedit. qḋ est tẽpus aliud a tp̃e legis antique. sicut magis theologice declarandũ esset. Et ex hoc ptꝫ fructus q̃ latet sub hac egloga. et qualiter intelligi potest. Ptꝫ etiã quid intelligat per ꝑsonas introductas sicut in Virg̃. per Dametam Menalcã et Palemonem alię ꝑsone intelligũtur. ¶ Iste liber supponitur vel subalternat theologice sciẽtie. q̃tũ ad moralẽ partẽ ipsiꝰ. vel potius ethice. hoc est moralis philosophie. qa mores nr̃os cõponit et instruit. Istis premissis descẽdo ad textũ. Sciendũ est ꝙ prima diuisio textus diuidit in duas partes principales. in ꝓhemiũ scꝫ vel exordiũ. et in narrationẽ vel tractatum. Scda ibi. Primus cretheis ꝛc̃. Et ista alias subdiuiditur. Prima que incipit. Ethiopũ terras. diuidit in duas partes. Primo describit tẽpus in quo facta est disputatio ista: vel altercatio inter pseustim et alithiã. Scdo describit statũ disputationẽ/ ꝛ modũ vtriusqꝫ. Scda ibi. Cõpuleratqꝫ suas. Et anteq̃ littera exponatur premittendũ est vnũ qḋ dicit Brito in sua summa theologice. scꝫ ꝙ sacra scriptura quattuor modis exponit. scꝫ historice. allegorice. anagogice. ꝛ tropologice. Historia vt dicit Isidorus pn̄o ethimolo. est narratio rei geste ꝑ quã ea q̃ in preterito facta sunt cognoscunt. Allegorica est tropus quo aliud significat ꝙ dicatur. Itẽ Donatꝰ in barbarismo. Vñ allegoria est de vno ad aliud sermonis trãssumptio. et dr̃ ab aleos qḋ est alienũ. ꝛ gore dictio vel locutio. qa aliud dr̃. et aliud intelligit. Vñ allegoria multis modis sumit. Qñqꝫ a ꝑsona. vt ysaac sig̃at xp̃m. Qñqꝫ a re q̃ nõ est ꝑsona. vt aries occisus sig̃at carnem xp̃i passam. Qñqꝫ a loco. vt xp̃s ꝑdicaturus ascẽdit in mõtem. vbi eminentia loci sig̃at sapientiam eius. eloquentiã vel excellentiã. Qñqꝫ a numero. vt apprehẽdent septẽ mulieres virũ vnũ. i. septẽ dona grãꝝ. Qñqꝫ a tp̃e. vt nõ sit fuga vestra in hyeme. i. in gelicidio caritatis. Qñqꝫ a negocio vel facto. vt interfectio golie a dauid. interfectionẽ diaboli a xp̃o sig̃at. ¶ Anagogia (sicut dr̃ in ꝓlogo eiusdẽ) species est allegorie. sed drã est qa allegoria est mysticus sensus ptinẽs ad militãtẽ eccłiã. Anagogia vero est mysticus sensus ptinens ad triũphãtem eccłiam. vñ anagogia est locutio de terrenis. que per terrena dat intelligere supcelestia. vt in illis verbis ap̃li. Hierłm que sursum est mater nr̃a. et dr̃ ab ana qḋ est sursum. ꝛ gogos ductio. ¶ Tropologia est sermo ꝯuersus ad edificationẽ aĩe ꝛ moꝝ bonoꝝ informationẽ. ꝛ dr̃ a tropos qḋ est cõuersio. ꝛ logos sermo. Sicut cũ dr̃ ꝙ ꝑ hoc ꝙ dauid interfecit goliã. intelligit ꝙ humilitas deiecit superbiã. ꝛ sapiẽtia vicit fortitudinẽ. Et vt quattuor predicta breuiter cõprehendas historia docet factũ. tropologia faciendũ. allegoria credendũ vel intelligendũ. anagogia apparẽdũ. exemplũ in hac dictione hierłm. Historice enĩ nomen est cuiusdã ciuitatis. tropologice typus est aĩe fidelis. allegorice figura est eccłie militantis. anagogice typũ gerit ecclesie triũphãtis. Ideo ista premittũtur vt sciat ꝙ aliqñ textꝰ erit exponẽdus historice. aliqñ allegorice. ꝛ sic de aliis. Quibꝰ premissis insistẽdum est ad expõnem textus. ¶ Dicit ergo ꝙ xp̃s (in q̃ primo cepit esse disputatio et

lis inter veritatem ⁊ falsitatē)fuit tēpus estiuū quo adurūtur terre ethiopum
ꝓpt excessiuū feruorē in mēse iulij.in quo solis aureus axis dr̄ volui et moueri
in cancro signo celesti.Ista est textualis snīa in qua optȝ videre misticū sensum
latentē sub cortice.Et pōt esse duplex.Primus est ꝙ estus et feruor pctōꝝ iam
effecerat hoīes nigros sicut ethiopes.⁊ denigratos vitijs et sceleribꝰ.qn̄ aureꝰ
.i.diuinꝰ.axis solis.hoc est filiꝰ dei(ꝗ est sol verus iusticie)volutus est in vtero
virginali ꝑ incarnationē.Scḋs sensus est iste feruor tp̄is tribulationū ⁊ ꝑsecu-
tionū iam labefactus vulnerauerat et cruciauerat fideles qn̄ caro xp̄i preciosa
⁊ aurea dignata est volui ⁊ cōuersari in hoc mūdo retrogrado gradiēdi retro a
ꝟitatis tramite.¶ Cōstrue.Estas feruida.i.calida.torruit.i.torruerat.iā terras
.i.regiōes ⁊ patriā ethiopū.i.illoꝝ ppl'oꝝ.dū aureus axis.i.splēdidꝰ ⁊ lucidꝰ ad
modū aurei solis(ꝗ est planetaꝝ lucidissimꝰ)voluitur.i.mouet in cācro.i.in hoc
signo celesti(vel ly solis pōt cōstrui cū ly cancro)Et sic ptȝ ex dictis ꝗd ꝑ estatē
debeamꝰ intelligere.vel potiꝰ ꝗd ꝑ ethiopes/ꝗd ꝑ solē.⁊ ꝗd ꝑ cancrū.ideo con
struēdo illud nō repetit.¶ Circa istā lr̄am est aduertendū ꝙ actor nr̄ vtitur hic
quadā figura ꝗ dr̄ cronographia)ꝗ interꝑtatur tp̄is descriptio)sicut poete fre-
quēter tp̄a describūtur.Vn̄ est illud.Cronographia solet certū describere tēpꝰ.
Itē qn̄ exponit torruit.i.torruerat.ponit tēpꝰ ꝓ tp̄e. Et est alia figura locutiōis
que dr̄ anthitesis.iuxta illud. Sepius audiui tēpꝰ ꝓ tp̄e poni ⁊c̄. Itē s̄m aliq̄s
qn̄ dicit textus aureus axis solis.est synecdoche locutiōis.q̄r ibi ꝑ axem solis in
telligit ipse sol.ꝗ in singulis mēsibus signa peragrat ⁊ mouet in eis.Et q̄lit hoc
intelligit.videat in tractatu de spera.q̄r illud declarare hic eēt friuolū ⁊ sup̄fluū
⁊ mittere falcē in messem alienā.q̄r hic sum tm̄mō poeta historicꝰ ⁊ grāmaticꝰ
Et sic ergo in hoc textu ponit pars ꝓ toto.iuxta illud. Si ptē sumas ꝓ toto vel
viceuersa. Synecdochen facies ⁊c̄. Postremo insistēdū est aliq̄liter expositioni
grāmaticali singuloꝝ terminoꝝ istoꝝ primoꝝ ꝟsuū.lȝ in sequentibus textibꝰ ita
possent termini declarari.sed qm̄ hoc esset nimis ꝓlixū.ideo tm̄mō tangā diffi-
ciliores dictiōes de q̄bꝰ ⁊ etiā de alijs(si latius videre q̄s voluerit)videat.Pa-
piā.Hug⁊.britonē.catholicō.breuiloquiū ⁊ silr̄es.¶ Ethiopū.hic ⁊ hec ethiops
nomē gētile.deriuat ab ethiopia.vn̄ dicit Hug⁊. Ethiopes dicti sūt a filio cayn
qui vocatꝰ est thus a quo originē traxerūt.Thus eni hebraica lingua ethiops
interꝑtatur.Inde ethiopius a.um.⁊ ethiopicus ca.cū.Vn̄ ethiopia interꝑtatur
tenebre.¶ Terra dr̄ a tero ris.q̄r assidue terit.vel a torreo(vt dicit catholicon)
q̄r siccitate torret.vl' dr̄ q̄si rastris trita.⁊ est ethimologia.Et inde dr̄ terreꝰ a ū.
de terra existens.⁊ terrenꝰ a.um.⁊ terrestris is.e.⁊ terrosus a.um.Et appellat
terra arida ad distinctionē.q̄r naturalis sua ꝓprietas est siccitas(vt dr̄.ij.de ge-
neratiōe)Alia multa catholicon dicit.¶ Iam aduerbiū est tp̄is.⁊ cōponit.etiā
tāiam.iāq3.vt Ebrardus. Feruidꝰ a.um.i.calidus a.um.⁊ inde ferui̇ditas.et dr̄
a ferueo es.⁊ sign̄t bullire.squalere.calefieri.estuare.et dr̄ ferueo q̄si flos habeo:
per ethimologiā.Priscianꝰ dicit ꝙ ferueo ⁊ feruo hn̄t idem ꝑteritū.scilȝ feruit.
Inde feruor.⁊ hȝ ꝯposita efferbeo vel efferueo.deferueo.cōferueo.⁊ ab eo dr̄r
inchoatiua.¶ Torreo es.ui.tostū.i.vrere.assare.siccare.cremare.vl' vertere si-
ue voluere.Iuxta illud.Qui torret voluit.siccat.cremat.assat ⁊ vrit.Itē catho-
licon.inde torrēs entis.corusco scis. Torris ris.i.titio onis.āgl'.a bronde.ignitꝰ
stipes.a quo torriculꝰ.inde torridus a.um. ¶ Estas ab estu.et est calida ⁊ sicca
pars anni.Et sunt q̄ttuor partes.iuxta illud cōpoti.Ver petro det.⁊c̄.Vnde ca-
tholicon.Dat clemens hyemen.dat petrus ver cathedratus. Estuat vrbanus:
autūnat bartholomeus. Inde estacula diminutiuum.⁊ estifer.et estiuus a.um.
¶ Cancer equiuocū est.vt dicit Ebrardus.hic accipit cancer pro signo zodiaci.
Vn̄ Papias.Cācer est quartū signū dictus.q̄r cū sol ad eū venerit retrogradit

in modū cācri. Vñ catholicon. Est aīal signū cācer vitiūq͡ʒ malignū. Cācer eris. morb⁹. cācer cācri stellaq͡ʒ piscis. De isto signo lati⁹ tractat in de spera ꝛ de aliis ¶ Sol planeta lucidissim⁹: q͡ꝛ sol⁹ luceat. Vñ solaris dr̄ solan⁹ ꝛ su bsolan⁹. inde solsticiū ꝛ solsequiū. Voluo notū est. vñ volubilia. ꝛ h͡ʒ multa ꝯposita. auoluo. cō-uoluo. reuoluo ꝛc̄. Vñ voluto as. frequētatiuū. ¶ Aure⁹. a. ū. est illḋ qḋ est totū de auro. Aurū dr̄ ab aura ſm̄ britonē. ꝛ aure⁹ qḋ in supficie tm̄. ꝛ dr̄ deauro as. vñ auricalcū. ꝛ aurithom⁹. q̄ h͡ʒ aureos capillos. Axis celi ē septētrionalis linea recta p mediā pilā sphere. ſm̄ Papiā. ꝛ sumit ꝓ pte rote. ꝛ est mascu. generis.

Compuleratq͡ʒ suas tylie sub amena capellas.
Natus ab athenis pastoꝛ cognomine pseustis.
Pellis panthere cui coꝛpus texit vtrumq͡ʒ.
Discoloꝛ et rigidas perflauit fistula buccas.
Emittens sonitum per mille foꝛamina vocum.

¶ Ista est scḋa pars hui⁹ ꝓlogi. q̄ diuidit in tres partes. Primo describit sta-tus pseustis gestus ꝛ laboꝛ. Scḋo status alithie. vbi ondit ꝙ alithia excellebat in istis pseustim. Tertio in hoc pseustis indignat⁹ increpat alithiā. ꝛ eā ad cer-tamen ꝛ disputationē ꝓuocat. scḋa ibi. Ad fontem iuxta. Tertia ibi. Nō tulerat pseustis. Dicit ḡ in p̄ia pte lr̄aliter. ꝙ pastoꝛ q̄dā atheniēsis natiōe. dictus pseu stis cognoīe. cōgregauit capellas suas sub arboꝛe tylie amena ꝛ delectabili. cu-ius pastoris corp⁹ coopt̄ū erat pelle pāthere aīalis varioꝝ coloꝝ. ꝛ vehemēter cū fistula resonabat. emitēdo varios sonitus p foꝛamina fistule. ¶ Intelligit sic ꝙ pseustis. i. diabol⁹ vel falsitas. nat⁹ ab athenis ciuitate grecie (in q̄ grecia sēp fuerūt dolosi et cauti hoīes. iuxta illud Vgiliū. ii. eneyḋ. de vlixe. Ille dolis istru-ctus ꝛ arte pelasga. i. greca. ꝛ illḋ aut nulla putaris dona carere dolis danaū. i. grecoꝝ.) Iste ḡ pseustis cōgregauerat hoīes vitiis fetidos ꝛ infectos. sicut ca-pre fetide sunt sub amenitate ꝛ delectabilitate hui⁹ mūdi. q̄ bene cōparat tylie arboꝛi infructuose. q͡ꝛ q̄cq̄d est in mūdo. aut est ꝯcupiscētia carnis. aut superbia vite. vt dicit scriptura. Induebat pelle pāthere discoloꝛis. i. habebat aīm habi-tuatū in diuersis fallaciis. ꝛ tūc fistulatio isti⁹ fecit inflatas buccas rigidas. hoc est dulcedo apparēs suaꝝ blādiciaꝝ fecit hoīes inflatos supbia. ꝛ rigidos p ob-stinationē in pctīs. Et ille pseustis mittebat p̄dicationes suas falsas p mille di-uersitates fraudū. imo p infinitas q̄b⁹ alliciebat auditoꝛes ꝛ illectos decipiebat deceptos supbos faciebat. ꝛ supbos obstinatos in malicia in gehēnam detrude bat ꝛ cōducebat. vbi nullus oꝛdo ꝛc̄. ¶ Cōstrue. q͡ʒ ꝓ ꝛ pseustis. i. ille vir falsus nat⁹ ab athenis. athene nomen ciuitatis est in grecia. vbi p̄mo fuit hec alma pa risieñ. vniuersitas. de q̄ ciuitate romā translata est. de roma parisius situata. vbi (ꝯcedēte iesu xp̄o) vsq͡ʒ ad scl'i finē ab ea galloꝝ regnū celeberrimū ꝛ xp̄ianissi-mū dicet ꝛ floꝛebit. ꝛ dr̄ ab a qḋ est sine. ꝛ thanatos qḋ ē moꝛs. Pastoꝛ cognoīe. q͡ꝛ nō erat verus sed mercēnarius. sicut sūt multi pastoꝛes nostri tp̄is tm̄ cogno mine ꝛ nō vero noīe. q͡ꝛ aīam suā nō ponūt pꝛo ouib⁹ suis. Cōpulerat. i. aggre-gauerat. Dicit enī cōpellere quasi simul in vnū pellere. suas capellas. i. paruas capꝛas. ꝛ est diminutiuū a capꝛa. sub amena. ꝛ tenetur neutraliter. i. sub delecta tiones ꝛ oblectamina. tylie. arboꝛis inutilis. cui. s. pseusti. pellis discoloꝛ pāthere illius aīalis coloꝛati diuersis coloꝛibus. ideo dr̄ a pan qḋ est totū. ꝛ etheron va-riū. texit. i. cooperuit. vtrūq͡ʒ corp⁹. i. coꝛpus ꝛ aīam. vel. i. vtrāq͡ʒ partē coꝛpoꝛis. hoc est mēbꝛa ꝛ partes xp̄i. ꝛ fistula. tale instrumentū musicū. pflauit buccas ri-gidas. i. flauit p buccas rigidas. i. p duo labia. vel p oꝛa ei⁹. Et est hic hypaloge

figura.q: agens ponit p patiete.ideo intelligitur sic.i.bucce rigide perflauerint fistulā.iuxta illud. Si dicat agens patiens res vel viceuersa. Fiet hipalagiū rc. fistula inquā emittēs sonitū p mille foramina vocū. Ponit hic numer⁹ finitus pro numero infinito. ¶ Decetero vt opus breuius fiat.exponēdo textū.notabo difficultates textuales in qlibet verbo.ꝛ vbi expedit dictionū deriuationes.vbi distictius poni possunt. Amenū dr ab a qd est sine.ꝛ mene defectus. Natus de nascor. Pastor a pascēdo. Cognomen:quasi cognatiōis nomen. Pseustis.i. falsitas.inde pseudo.i.falsus.ꝛ pseudo ꝓpheta. Panthera est epycteni generis Alio mō dr pāther. Corpus dr quasi cordis opus.i.custodia.vl' dr a corrūpēdo. Utriqꝫ de vter a.um.qd idē est sicut qs que qd. Discolor ꝯponit de dis et color oris.et est gñis cōis. Rigidas de rigeo ges. Fistula a phonos sonus. Emittēs.i. extra mittēs.a mitto tis. Sonitū de sono nas. Mille nomen numerale ꝛ indeclinabile.bn̄ reperit milia declinabile. Foramia dr a foro as. Uox de voco as.inde vocalis.inde vocifero as. Sꝫ q: ista sūt satis clara:lꝫ sint vtilissima tacebo talia q: si taliter oīa dicēda ponerētur:opus esset nimis magnū ꝛ fastidiosum.

Ad fontem iuxta pascebat oues alithia.
Uirgo decora nimis dauid de semine regis.
Cuius habens cytharam fluuii percussit ad vndam.
Subsisterat fluuius tanta dulcedine captus.
Auscultando quasi modulantis carmina plectri.
Ipseqꝫ balantum grex obliuiscitur esum.

¶ Ista est scđa particula in qua describit status ꝛ gestus alithie.et ondītur excellētia eius super pseustim.vñ inuidia pseustis in eā ꝯflauit. Dicit ergo sic textualiter. Alithia v̄go pulcherrima de genere dauid regis orta.custodiebat gregē ouiū iuxta fontē.ꝛ gerebat cytharā dauid.cū qua tam melodiose ludebat vt fluuius melodia cythare sisterat cursum suū.quasi auscultādo carmina melodiosa que p eā in illa cythara canebant.ꝛ ideo ita dulciter canebat ꝙ etiā grex suus oēm cibū pre dulcedine melodie negligebat. ¶ Exponēdo ꝛ applicādo.per alithiā intelligim⁹ eccl'iam vel veritatē.vt sic dicat ꝙ eccl'ia vel vera predicatio pascebat oues suas.hoc est fideles xp̄ianos simplices simplicitate colūbina.et mites cibo spūali.q: nō ex solo pane viuit hō:sed ex oī v̄bo qd ꝓcedit ex ore dei Et erat iuxta fontem.scꝫ baptismi.q: tūc cepit esse grā. Tūc autē diuina lege ꝛ euāgelica instruebātur simplices p apl'os.et ita eccl'ia erat nimis pulchra.sicut in cāticis cāticoꝝ clare ꝛ pulchre ponit. Et ista descēdit de genere dauid.q: xp̄s fuit natus de semine dauid.ſm carnē. Et dicebat habere cytharā dauid.hoc est psalteriū vel alia p̄cepta de documēta salubria ꝓphetaꝝ.ꝛ cū hac cythara percussit ad vndā.hoc est ad ppl'm p̄dicando nouā legē.vt vetus lex dimitteret. Et tūc ppl's audiēs dulcedinē ꝛ scitatē ꝛ mysteria istius legis substitit nec ꝓcessit vlterius in veterē legē.cognoscēs hāc esse legē sanctā ꝛ tenendā. Et tunc grex fideliū dimisit esum seculariū voluptatū.ꝛ cessauit a petō et coluit deū incarnatū. Manifestū est ꝙ hic ꝛ vbiqꝫ tāgunt multe ꝛ ardue materie theologice quas nō optꝫ hic tractare.sꝫ sufficit celeri pede q̄tū sufficit ad ꝓpositū trāsire. ¶ Construe. Alithia v̄go nimis.i.multū decora ꝛ pulchra.pascebat.i.nutriebat.reficiebat oues ad fontē.iuxta scꝫ locū in q̄ erat pseustis.ꝛ p hoc ondīt ꝙ bon⁹ pastor dꝫ esse ꝓpe gregē suū.(qd est cōtra p̄latos.q̄ dimissis ouib⁹ ad seculariū pricipū curias veniūt lucri pōpe et honoris cā.vbi tñ pricipes ipsos nō q̄ recta sunt facere:sꝫ etiā ad nephāda ꝛ magna pcā instruūt ꝛ dirigūt)ista dico de semine.

de genere dauid regis (de quo inferius dicet) cuiꝰ .s. dauid. habẽs cytharã ꝑcussit ad vndã .i. aquã fluuij. fluuiꝰ captus tãta dulcedine quãta est sonitꝰ cythare substiterat .i. arrestauerat vel qetus mãserat. quasi auscultãdo carmina .i. cãtilenas ⁊ dictamina plectri .i. lyre modulãt(.i. dulciter ⁊ ẜm melodiosos musice modulos resonãtis. qꝫ ꝑ ⁊ ipse grex .i. cõgregatio paruoꝝ aialiũ (ideo seqtur) balãsũ .i. ouiũ (a balo as. qð sigt clamare. ⁊ ꝑtinet ad oues. sicut grunire ad porcos) obliuiscitur esum .i. cibũ vel comestionẽ. (et dr ab edo es est.)

Non tulerat pseustis: sed motus felle doloris.
Litoris alterius proclamat ab aggere tutus.
Cur alithia canis rebus stultissima mutis.
Si iuuat vt vincas mecum certare potestas.
Fistula nostra tuum si vincas cedat in vsum.
Victa dabis cytharam legem coeamus in equam.

¶ Ista est tertia particula que diuiditur. Primo pseustis indignati ⁊ inuidẽtia ponitur prouocatio. qua alithiam prouocat ad certandũ secũ pignore posito qð victor lucraret: Scðo ponitur prudẽs alithie respõsio ⁊ ꝓuocationis exauditio. Scða ibi. Illa refert. Primo dr sic literaliter. Dũ vidit pseustis alithiã pascentem dulciter ⁊ modeste reficiẽtem suũ gregẽ. ⁊ vidit etiã gregẽ attentissimũ ad carmina eius. ipse nõ potuit amplius irã suã cõtinere: sed ipse iratus ⁊ illi inuidẽs ab aggere ⁊ littore suo clamare cepit dicẽs. Quare imprudẽtissima alithia consumis laborẽ tuũ inutiliter canẽdo coram brutis mutis ⁊ insensatis rebus. volo (si pl3) tecũ certare. ⁊ si me deuiceris: habebis fistulã nr̃am qua vti poteris pro libito. Si autẽ supra te victoriã habuero. habeã tuã cytharã. Et idcirco nũc cõgregemur ⁊ incipiamꝰ decertare ⁊ disputare. ¶ Cõtinuãdo intellectũ iam pretactum. Postq̃ vidit diabolus xp̄ianos velle parere ecclesie. cõmotus inuidia existẽs lõge distãs a veritate clamare cepit. O ecclesia tu debes reputari stultissima. ex quo operationem meã deseris. quare predicas rebus mutis. hoc est xp̄ianis. muti videtur respectu ꝓphetaꝝ vel garrulitatũ philosophoꝝ gentiliũ: naturaliter tm̃ sapientiũ ⁊ carnaliter. Vel mutis. hoc est stultis ⁊ ignaris. qꝛ a secta mea recedunt. Si vis me expellere ⁊ meã legẽ destruere. disputemꝰ inter nos. et si victoriã habueris: mihi subditi tibi obediẽt. ⁊ ecõtra. ¶ Cõstrue. Pseustis nõ tulerat .i. pati non potuerat qm̃ inuideret. sed ipse motus .i. cõmotus felle .i. amaritudine doloris. ꝓclamat .i. ꝓcul exclamat. tutus ab aggere. Agger (vt dicit brito ẜm papiã) est strues / cõgeries / moles / mõticulus. ⁊ dr ab aggregãdo vel est cuiuslibet rei aceruatio. vñ fosse ⁊ valles possunt repleri. ⁊ ẜm Hug. dicit ab aggero as .i. adũnare vel accumulare (alteriꝰ littoris) O alithia stultissima. cur .i. quare canis .i. predicas rebus mutis .i. hoibꝰ ignaris ⁊ stolidis. qui te audiũt. Si iuuat .i. si placet vel delectat. vt vincas. mecum. ptãs. est tibi data. certare .i. disputare mecum. Fistula nr̃a cedat .i. accedat vel veniat. in tuũ vsum. si vincas me. ⁊ tu victa a me. dabis mihi cytharã tuã. ergo coeamus vel congregemur et subeamus. in equã legem .i. in equum certamen. posito pignore. a quolibet.

Illa refert nec dicta mouent: nec premia mulcent.
Me tua nunc adeo: q̃ vulnere mordeoꝛ vno.
Quo res cunqꝫ cadit: nisi testis sedulus assit.
Si victus fueris: non me vicisse fateris.

¶ Ista est scd'a pticula q̄ sic diuidit. Pmo alithia certamē admittit ꝛ pseusti ex audit. Scd'o ipa iudicē petit ꝛ eligit. Scd'a ibi. Sʒ q: mutari. Pmo dicit. O pseustis ego nō m̄ltū moueoꝛ ꝓpt v̄ba tua. q: nec tua dicta. nec te reputo vł timeo nec tua munera vł pignoꝛa me ad certandū alliciūt. sed retrahoꝛ ab hoc actu. ꝛ actū differo. q: null⁹ est q̄ tanq̄ testis vł iudex idoneus litē nr̄aʒ t̄minare posset vel audire. q: liceret tibi negare a me deuictū (si victus fueris) Aduertēdū q̄ p̄ hoc qđ d: hic. Nec dicta nec p̄mia ꝛc̄. dat documētū q̄ iudex nō dʒ esse acceptatoꝛ psonaꝝ. nec placari p̄ce vel p̄cio. Juxta illđ Esopi. Nō erat acumen iudicis. Un̄ dicit Aug. in q̄dā s̄mōe. Absit dn̄e vt i tabernaculo tuo ꝓ paupib⁹ accipiāt psone diuitū. aut ꝓ ignobilib⁹ nobiles. q̄ poti⁹ infima mūdi elegisti vt foꝛtia q̄q̄ cōfunderes. Et vt in lib. Deuto. d:. De⁹ est magn⁹ potēs et tribilis. q̄ psonā nō accipit nec munera. Cōsiderandū est circa textū q̄ sicut dicit Hiero. de sum. bo. Testis falsidicus trib⁹ psonis obnoxius. Pm̄o deo quē piurādo cōtennit. Scd'o iudici quē mētiendo fallit. Tertio innocēti quē falsus testis ledit. Jdeo bn̄ dicit hic sedulus. Multa dei ꝓprietatib⁹ iudicū ꝛ testiū dicūt iuriste. ¶ Cōstrue. Illa. s. alithia refert. i. r̄ndet. nec tua dicta. i. v̄ba mouēt me. ad irā. nec tua premia (que ꝓpōis) mulcēt. i. mitigāt. fallūt. alliciūt. adeo. i. intm̄. q̄. i. inquātū. ego moꝛdeoꝛ. i. crucioꝛ ꝛ toꝛqueo. vno vulnere. vno scrupulo. ꝛ vna pūctione. Si text⁹ hʒ q̄ vulnere. tūc ly adeo ponit̄ ꝓ certe. q̄ res cūq̄. i. q̄cūq̄ res (hic est figura que d: themesis. q̄ hʒ fieri qn̄ dictio diuidit̄ ꝛ inter partes ei⁹ alia dictio inṗponit̄. iuxta illud. Dat themesis binas in partes dictio secta.) q̄cūq̄ loco res cadit. i. euēt⁹ iudicii tēdat. nisi testis sedulus. i. iustus. diligēs. rect⁹. q̄si sine dolo. assit. i. p̄ns sit. si fueris victus. a me. nō fateris. i. fateberis (tēpus ꝓ tpe) me vicisse te. ꝛc̄.

Sed quia mutari nescit sententia veri.
En adaquare gregem simul et releuare caloꝛem.
Nostra venit fronesis sedeat pꝛo iudice nobis.

¶ In hac pte alithia iudicē eligit fronesim. Et diuidit in duas ptes. Pmo fronesis eligit vt causaʒ ꝛ litē decidat ꝛ terminet. scd'o excusatiōe p̄missa onus iudicis sibi fronesis assumit. scd'a ibi. Tūc mater ꝛc̄. Prima in duas. Primo alithia fronesim tanq̄ iudicē noīat. Scd'o pseustis eam acceptat. scd'a ibi. Pseustis ad hec. Pm̄o dicit alithia. q: optʒ nos habere iudicē. et q: veritas nō pōt vinci vel mutari. ecce video fronesim que adducit gregē suū ad aquā ad refrigerandū ꝛ bibendū seu potandū. ipsa sit iudex nr̄. et cōpꝛomittam⁹ in eā. ꝛ arbitret̄ ipsa ꝓ libito et arbitrio terminet litē nr̄am. Et ex isto textu elicitur vna ꝓprietas boni iudicis. Debet eni bonus iudex esse prudēs. nā fronesis interpretat̄ sapiēs vel sapiētia. nec dʒ puerti amoꝛe vel odio. vt d: in p̄hemio rhetoꝛice Aristo. Unde Judicis est recti nec munere nec prece flecti. Jpse eni dʒ esse tanq̄ ius incarnatū. Et sicut ligua libere indifferēs inquātū est ex se ad vtrāq̄ partē. Et de ignorātia iudicis dicit Augu. li. xix. de ciui. dei. Jgnoꝛātia iudicis plerūq̄ est calamitas innocētis. Glose cōes hic tractāt de psonis req̄sitis ad iudiciū. sed illud non est ꝓpositū. ideo. ¶ Cōstrue. Sed q: sn̄ia veri. i. veritat̄. mutari nescit. en. i. ecce (gaudēter dicit hoc) nr̄a fronesis (que est quasi mater sapiētie. et ipsa sapiētia) venit adaquare. i. ad aquā ducere. gregē suū. ꝛ releuare simul eius caloꝛē. ergo ipsa sedeat nobis pro iudice. i. loco iudicis. ꝛ tanq̄ arbitrarius vel arbiter.

Pseustis ad hec: video q̄ eam soꝛs obtulit vltro.
Huc ades o fronesis: nam sufficit hoꝛa diei.
Ut tua iam nostro postponas seria ludo.

¶ In hac parte pseustis acceptat fronesim in iudicē. et dicit sic. Ego credo q̄ a casu vel fortuna nūc ipsa venit. ideo o fronesis rogo velis interesse nr̄o certamini q: statī finiem⁹ et expediem⁹ infra vnū diē. et ideo supplico quatin⁹ postponas nūc ꝓpria negocia nr̄e disputatiōi. et dimissa re ꝓpria nos audias. ¶ Aduertēdū est q̄ in hoc textu p̄io ponit causa quare cōsenserūt in eā. q: nō erat verisimile q̄ alithia eā venire fecisset. Et ita fronesis nō erat suspecta. qa a casu illuc venerat. et si suspecta esset. recusari posset nec esset iudex idoneus. Scd̄o ponit supplicatio. qn̄ dr̄. Huc ades. Tertio ponit causa ꝓpter quā moueri dz fronesis ad exaudiēdū eū. q: dicit pseustis illud certamen terminari in vno die. Quarto alia supplicatio subiūgitur. quasi r̄ndendo obiectioni quā posset pretēdere fronesis. qn̄ dr̄. At tua iā nr̄o ꝛc. ¶ Et hic sciendū est q̄ multi textus h̄nt p̄ponas. tn̄ textus dz esse postponas. aliter snīa nulla esset. et istud metrū siue etiā istud verbū recte sumptū est ab egloga virgilii (ad cui⁹ exēplar et silitudinē p̄sentem actor conscripsit) q̄ incipit. Forte sub arguta. In qua vtitur carmine amabeo. et tali genere certaminis. sicut in alia allegata. scz Dic mihi dameta ꝛc. q: iste due sunt scripte eadē lege carmīs. Vn̄ in ista forte etiā habet istud metrū. Post habuit tn̄ illoꝝ mea seria ludo. ¶ Cōstrue. Pseustis dicit vel ait. ad hec. vba alithie (hic deest vbū necessario reqsitū. et est eclypsis figura. iuxta illud. Dr̄ vnius verbi defect⁹ eclypsis ꝛc.) video q̄ sors. i. fortuna obtulit. i. adduxit. vltro. i. spōte. sic q̄ nō vocata est eā scz fronesim. O fronesis ades. i. sis p̄ns. vt postponas iam. i. modo. tua seria. i. tua negocia seriosa et vtilia tibi. nostro ludo. i. nostre liti et disputationi. nā pro q: hora diei sufficit. hoc est vnica hora diei. et hoc est vnus dies integer. et hoc videtur melius. vt p̄z in fine libri. vbi innuit solem iam tendere ad occasum. Et ista clausula potest preconstrui in vltimo versu.

Tunc mater fronesis: adaquato ne grege q̄uis.
Accelerare domum iussisset vterq̄ parentum.
Non dubito penas si quicq̄ tardo paratas.
Leta feram talis presumens gaudia litis.

Hic fronesis suscipit onus audiēdi litē. et ferēdi iudiciū. q̄uis haberet legitimā causam recusatiōis. et diuidit. Primo fit hoc. Scd̄o ipsa vt h̄ns auctoritatē imponit eis legē. Prio sic. q̄uis vterq̄ parētū mihi districte p̄ceperit. vt adaquato grege celerit domū reuerterer. et non dubito penas mihi ab eis p̄paratas (si qd̄ tardauero) tn̄ ego leto et iocūdo aio sufferā p̄cipiēdo gaudia magna ab hac disputatiōe vr̄a. Aduertēdū etiā q̄ hic p fronesim itelligim⁹ eccl'iā hāc militātē cui⁹ p̄r est xp̄s et caput. mr̄ vero illa celestis eccl'ia triūphās. Ideo dicit fronesis Licet parētes mei iusserīt me q̄cito grege adaquato. i. grege xp̄iano baptizato trāsire ad domū. et ad patriā illā celestē (q̄ est nr̄a māsio. vt dicit ap̄ls) ad quam sine baptismo trāsiri nō pōt. Tn̄ si aliq̄diu versor hic in terris certādo ꝯtra mūdū carnē et demonē. nō dubito penā mihi infligi. immo poti⁹ spero leta gaudia. q: quāto aliqs plus viriliter pugnauerit cōtra hostes istos familiares et neqssimos. tāto maiorē gloriā expectare dz in qua (vt dr̄ in sequētia) Nec lāguor nec senium ne fraus nec terror hostilis: sed vna vox letantium ꝛc. ¶ Cōstruc. Fronesis mr̄ ait (supple viso ꝯpromisso facto in causa) q̄uis vterq̄ parentū nr̄oꝝ iussisset me accelerare. i. celeriter ire. domū (et hoc dico) grege meo adaq̄to. i. ad aquam deducto nihilomin⁹ si tardo q̄cq̄. i. aliq̄liter. nō dubito penas mihi paratas. sed ego p̄sumēs. pōt teneri in bona sigatione. i. cōfidēs. vel in mala. i. me p̄sūptuose h̄ns nō obediēdo parētib⁹ quasi aliqd ante et cōtra p̄ceptū sumēs. Leta feram gaudia litis talis. i. talis certaminis vel disputationis et altercationis.

Pergē prior pseusti quia masculus: illa sequaci.
Equabit studio tetras sit in ordine vestro.
Pythagore numerus: sol augeat obsecro tempus.

¶ Ista est vltima pars huius ꝓlogi. in qua imponit lex ⁊ ordo dicēdi disputātibus decertātib⁹ vel litigātib⁹. et diuidit. Primo lex īponit. Scđo factū per eos executioni mādat. scđa ibi. Prim⁹ cretheis. Dicit ergo fronesis ordinando eos ⁊ legē īponēdo. O pseusti q: tu es vir. vir aūt est dignior muliere. ideo prio incipies litē ꝓponēdo in medio q̄d volueris. deīde te sequet alithia. ⁊ q̄libet vr̄m in dicēdis numeꝝ quaternariū obseruabit. q̄ est numer⁹ pythagore. ⁊ ego oro ꝙ sol augeat tēpus et spaciū mot⁹ sui. vt lis vr̄a apte terminari possit. Hic posset aliqs q̄rere quare vult fronesis ꝙ pseustis incipiat. Dr̄ ꝙ sicut claritas est placidissima et gratissima post nubilā: ita v̄itas post falsitatē. Alia rō vt apparēti⁹ victoria veritat: appareat. q: falsitas habuit ꝓrogatiuā prio ꝓponēdo: ⁊ ꝑ hoc irritādi veritatē ad r̄ndendū iuxta legē carmis amabei. dicēdo plus vel mai⁹ vel cōtrariū vt in plurib⁹. tn̄ lз hoc ita sit. pseustis cui dat⁹ erat prior loc⁹ deuīcit. Aduertēdum ꝙ ꝑ pseustim pōt intelligi tēpus qđ p̄cessit tēpus gr̄e. qđ intelligit ꝑ alithiā q̄ illud tēpus insequit. vacādo bonis opibus ⁊ vtēdo marie doctrina q̄ttuor euāgelistaꝝ: in qua continet tota lex nr̄a ⁊ etiā amplectēdo q̄ttuor v̄tutes cardinales. prudentiā iusticiā fortitudinē ⁊ tēperantiā. ¶ Sciēdū (vt dicūt glose) Pythagoras ph̄us trāsiēs iuxta fabricā audiuit q̄nqȝ malleos. q̄ntū deposuit ⁊ ibi optimā ꝯsonātiā ⁊ ꝓportionē in sonis repperit. ⁊ iuxta diuersam ꝓportionē soni illoꝝ malleoꝝ inuenit q̄ttuor pncipales ꝯsonātes. s. dyatesseron. dyapēte. ⁊c̄. ⁊ dicit Boeti⁹ ꝙ pythagoras inuenit artē musice. Itē ꝯsiderādū est circa illud nomen tetragrāmaton (vt dicit brito in sūma) est nomē dn̄i ineffabile q̄ttuor lr̄aꝝ. Ioth. beth. vau. he. ⁊ dr̄ a tetras qđ est q̄ttuor ⁊ grāma lr̄a. ⁊ expōit glosa. Exodi. xxviij. sic. He iste Ioth pncipiū. Beth passionis. Vau. vite. q: xp̄s est pncipiū vite in adā amisse quā sua passione restaurauit. ¶ Cōstrue. O pseusti pge. i. ꝓcede ad disputandū prior. i. añ alithiā. q: scз es mascul⁹. i. vir dignior. Illa. s. alithia equabit. i. eq̄liter sequet te. studio sequaci. s. disputatiōis. Tetras. i. quaternarius numer⁹. scз v̄suum pythagore. illius philosophi. sit in vestro ordine. s. dicendoꝝ. (⁊ vt disputatio ista pfecte possit compleri) ego obsecro. i. rogo deum. vt sol augeat. i. ꝓtrahat nobis tempus scз diei.

PRimus cretheis saturnus venit ab oris
Aurea per cunctas disponens secula terras.
Nullus ei genitor: nec quisq̄ tempore maior.
Ipso gaudet auo superum generosa propago.

¶ Finito ꝓlogo in quo intētio actoris apta est ⁊ mod⁹ ꝓcedēdi fronesim simulatus. restat expedire ꝑ virib⁹ partē pncipalē que continet disputationē inter pseustim ⁊ alithiā. Pro q̄ sciēdū ꝙ tota disputatio cōsistit in adductiōe fabulaꝝ poeticaꝝ ⁊ historiaꝝ sacre scripture. Et s̄m exigentiā fabule que p̄cedit subiungit historia vel maior vel cōtraria. vel poti⁹ iuxta legē istius carmis. Et fabule nō habēt ordinē inter se nisi ꝑ quāto habēt respectū ad hystoriā sequentē. ideo nō ponit diuisio fabulaꝝ: sed historie diuidētur. ⁊ libri diuisio attendit penes historias ⁊ penes diuersos actus disputatiōis. Hec pars diuidit. Primo pseustis ꝓponit fabulā. Scđo alithia historiā corr̄ndētē. Scđa ibi. Incola prim⁹ homo. Dicit ergo textualiter. Saturn⁹ prim⁹ deoꝝ venit a regiōib⁹ crethesib⁹. ⁊ adeo

cōposite ꝛ prudēter rexit subditos ꝙ secula dicta sunt aurea. Iste saturnꝰ nō ha
buit patrē: nec maiorē se. ꝛ ideo ipse est auus alioꝝ deoꝝ supnoꝝ. Hec fabula su
mit originaliter ex primo methamorphoseos. vbi Ouidiꝰ distiguit q̄ttuor etates
mūdi. Prima fuit aurea: cui p̄fuit saturnꝰ. Scđa argētea. tertia erea. vltima est
de duro ferro. De pria dicit sic. Aurea pria facta est etas ⁊c̄. vbi pulchre singu-
la describit. Pro latiori itellectu aduertendū ꝙ saturni descriptio est talis. Sa
turnus pigit hō senex curuus trist(ꝛ pallidꝰ. q in vna manu falcē tenet. in eadē
draconis imaginē. q dētibꝰ mordet eādē ppriā. et applicat cū altera manu filiū
paruulū ad os. et cū dētibꝰ ppriis cū deuorat. q̄tuor iuxta se hȝ liberos. iouem.
iunonē. neptunū ꝛ plutonē. ꝛ iupiter āputauit virilia pris. mare erat pictū ante
ipsum in quo pijciebant virilia. ex qbus venus nascebat. iuxta ipsum erat ops
vxor eius que opē oibus ferebat. Hec fabula multis modis exponit. Vn̄ histo-
ria est ꝛ res gesta ꝙ saturnꝰ fuit rex crethe ꝛ ab vno filioꝝ suoꝝ expulsus est a
regno. Et ista historia exponit applicādo astronomiā. nā saturnꝰ primꝰ est pla-
netaꝝ. tardus ꝛ maliuolus. Al'r p saturnū intelligit tēpus qđlibet. q̄ttuor filios. i.
quattuor partes pricipales habens. et dr comedere filios. qa qcq̄d nascit in tpe
cōsumit etiā in tpe. ꝛ oia sicut vestimentū veterascēt. vt dr in psalmista. Ista tā
gunt per glosas cōes hic. ꝛ in grecismo in illo textu. Saturnus genuit ⁊c̄. Ideo
q̄tū possibile est oia ad mores erūt applicāda. Saturnus pōt sigare aliquē ma
lū superiorē. vt pricipē terrenū vel prelatū ꝛ tyrānū. q describit senex. i. antiqtus
in malicia. ꝛ curuꝰ a recta via. ꝛ tenet falcē. qua mediāte affligit. torqt ꝛ depau-
perat subditos. ꝛ dr ideo eos comedere p tyrānicas ꝛ indebitas exactiones. Et
secū tenet dracones. i. iniqs ꝛ pessimos satellites. ꝛ dnr hre opē. i. opū ꝛ diuitiaꝝ
copiā vxorē. qr oēm subditoꝝ substātiā exhauserit. et accidit ꝙ frequēter iupiter
hoc ē pplꝰs subditꝰ ei insurgit in eū. et expellit a regno suo. ꝛ sic dr castrari p fi-
lios. Et virilia in mare dnr pijci. qr tota voluptas in amaritudinē cōuertit sicut
equū est. Alio mō posset exponi fabula. ꝛ iste modus latiꝰ ab aliis declarat. sed
qr inq̄tū possibile erit: sum breuitatē pfessurꝰ. ió illō sufficiat. ¶ Cōstrue. Sa-
turnꝰ. i. ille rex vl' deꝰ primꝰ. venit ab oris. i. regiōibꝰ. Et scribit oris sine h. iuxta
illud metrū. Oras mūdꝰ hȝ. nox horas. ꝛ clamis oras. cretheis. i. crethēsibꝰ. no-
mē gētile a cretha dictū. disponēs secula aurea. i. p̄ciosa splēdida ꝛ mūda ꝛ fer-
tilia. p cūctas tras. nullus genitor. i. pr̄ fuit ei(exq est primꝰ deus) nec qsq̄ fuit
maior tpe. i. in suo tēpore. ꝛ ideo ppago. i. pgenies. generosa. i. nobilis. supeꝝ. i.
supernoꝝ (per syncopā) gaudet ipso. saturno auo. Auus est pater patris.

Incola primus homo fuit in viridi paradyso.
Coniuge viperium donec suadente venenum.
Hausit eo cunctis miscendo pocula mortis.
Sentit adhuc proles quod commiscere parentes.

¶ Hic alithia q̄si rn̄dēdo ponit historiā. Ista pars diuidit multipliciter. Primo po-
nit lis int istos. Scđo sentētia fronesis. ibi Mortales cūcti ⁊c̄. Itē pria in duas.
Primo ponit altercatio. Scđo auxilij iploratio ꝛ victorie cōfessio. Scđa ibi. Egre
giā sobolē. Itē ponit pria disputatio neutra parte debilitata. Scđo ponit debi-
litatio alteriꝰ partis. s. pseustis ibi. Quadrupes phebi. Itē prima i duas. Primo
ponūtur illa q̄ gesta sunt in tribꝰ etatibꝰ. Scđo in duabꝰ. Scđa ibi. Nois mille
desi. ꝛ capit hic etas sicut dr ꙗ septē sunt etates mundi. Prima ab adā vsq ad
noe ⁊c̄. ꝛ est ibi. Nois ⁊c̄. Potuisset sigari pars illa in qua tangitur debilitatio
pseustis et eius desperatio vsq ad finē. Prima in duas. Primo ponūtur gesta
tpe legis nature p duas etates. Scđo gesta tertia etatis. in cuiꝰ initio circūcisio

data est abrahe. ibi. Limite iussus abrahā. Itē pria in duas. prio de pria etate. scdo de scda. ibi. Altio digna dei. Itē pria in duas. Prio ponunt historie de adā et filiis suis. Scdo de enoch. ibi. Enoch iusticie. Itē ponit prio historia de adā p se. Scdo de filiis. ibi. Immolat ante deū. Itē primo describit status ante pctm. Scdo status z mis post lapsum. ibi. Exulat. Multe istaꝝ partiū subdiuidi videbūtur inferi⁹. sed ista est diuisio z snia in generali istius egloge. ¶ Dicit ergo in prima parte sic. q adā primus parēs nr creat⁹ a deo de limo terre inhabitabat paradisum terrestrē. z monitionē eue vxoris sue ipse transgressus est preceptū dñi qñ comedit de fructu ligni vite. vñ ipse mortē p se z pro posteris z pctm et miserias multas cōsecutus est. Hec historia originaliter scribit. Gen. ii. Et certū est q qplurima pñt hic recitari. z in aliis que tāgunt p mgrm Nicolaū de lyra. z p alios doctores z expositores biblie. sed ista remittūtur ad doctores supioris facultatis. s. theologice. z breuiter declarāda est hystoria dimissis altioribus speculationib⁹. etiā doctorib⁹ q de creatione ade z de pctō eius z talibus sup libro sniaꝝ determinauerūt. Historia ergo talis est. De⁹ creauit hoiem de limo terre vt esset futur⁹ particeps sue glorie z bonitatis. z eū posuit in paradiso voluptatis. z pduxit ibi oēm lignū pulchrū visu z suaue ad vescendū. pduxit etiā lignū vite in medio padisi. z lignū sciētie boni z mali. Precepitq ade dicēs. De ligno sciētie boni z mali nō comedes. In quocūq eni die comederis ex eo morte morieris. Tūc imisit deus soporē in adā. z de costa eius formauit mulierē. scz Euā Postq hec facta sunt (dr capl'o seqnti) diabolus ille serpēs tortuosus dixit mulieri. Cur pcepit vobis deus vt nō comederetis de omni ligno paradisi nequaq morte moriemini. Et tūc ipsa accepit fructū vetitū z comedit. et dedit viro suo. qui etiā comedit. vñ effecti sunt trāsgressores mādati dei. ¶ Aduertendū est q adā tūc peccauit tribus vitiis. iuxta illud. Ter vicit adā. primū gula gl'ia vana. Cupido dū comedit vetitū gula vicit. Gula decipit altissimo dū simulat. Cupido subiit dū oia scire cupiuit. Itē in his vsibus notātur icōmoda que incurrimus ppter pctm ade. Mors. morbus calor. frig⁹. sitis. esuriesq. Cura labor vite. dñi sunt octo sagitte. ¶ Cōstrue. Prim⁹ hō. s. adā fuit incola. i. inhabitās (de incolo lis) in padiso (z dr a para. qd est iuxta. z dysis stella. z est locus terrestris amenissim⁹. viridis ppt arbores) donec cōiuge sua. scz eua. suadēte. i. hortante. hausit venenū viperiū. i. serpētinū (dr de vipera serpēte) miscēdo. eo. i. inde vel ideo. pocula mortis. cūctis. s. hoib⁹. ples. i. posteritas sentit. i. pcipit. adhuc. illud qd parētes. scz nri. cōmisere. q2 ibi nō fuit tm pctm omissionis. sz omissiōis. Aliq per serpētem intelligūt demonē. per euā sensualitatē. p adā rōnē. p esum pomi secularē delectationē. z satis apte. Ecce ex dictis apparet cueniētia fabule pcedētis. et etiā istius historie. qa sicut Saturnus prim⁹ fuit deoꝝ. ita Adā primus hoim. z adam expulsus est a paradiso sicut saturnus a regno. vt patebit.

Splendorem tanti non passus iupiter auri.
Expulit illatis patrem crudeliter armis.
Discolor argento mundi successit imago.
Et iam primatum dedit illi curia diuum.

¶ Hic pro libito pseustis ponit fabulā. z depēdet ex prima olno. vt pz ex dict. Diuiditur ergo sic. Primo ponit fabula. scdo historia corrīdens. z quasi a pcedenti etiā depēdens. ibi stati. Exulat eiectus. Et vbiq taliter posset diuidi historia cōtra fabulā. sed decetero talis diuisio omittet. Dicit ergo q iupiter non potuit pati splēdorē aurei seculi. vel patrē suū tm aurū z tot bona possidere: sed in eū insurrexit z regno eū priuauit. z tūc icepit scda etas q dicta fuit argentea: et

tunc iupiter fuit effectus summus deoꝝ. Hec fabula tangit in primo methamorphoseos. vbi dr. postq̄ saturno tenebrosa in tartara misso sub ioue mūdus erat. subiit argētea ꝓles. ⁊ ibi describūtur pulchre mores hoīm istius etatis. Vñ expositio patꝫ ex dictis. Alij exponūt naturalr. ꝑ saturnū tēpus. ꝑ iouem etherē superiorē. ꝑ iunonē ei⁹ cōiugē aerē. ꝑ neptunū aquā. ꝑ plutonē terrā intelligētes Alij astrologi. vt vere iupiter sit planeta beniuolus imediatus saturno. q̄ tpat eius seuiciā. Sꝫ vt fabula applicet ad mores. primo snia fabule p̄mittenda est. scdo exponēda. Jupiter (q̄ celū dr regere) pingit hō in throno eburneo sedēs. et tenēs sceptrū in manu. in altera mittit fulmina. ⁊ cōprimit sub pedib⁹ gygātes fulmiatos. iuxta eū erat q̄dā aq̄la volās. ⁊ inter pedes suos pueꝝ pulcherrimū rapiebat. Jta dicūt poete. Exponat ista fabula. primo ꝑ iouē intelligēdo deum oīpotentē q̄ regit oīa ⁊ fulminat elatos per supbiā. vel pōt intelligi bon⁹ p̄lat⁹ vl' pīceps q̄ dꝫ habere istas ꝓprietates. dꝫ eni sedere in throno maiestatis sue gerēs virgā iusticie. ⁊ fulmine aspere correptiōis corrigēdo criminosos ⁊ tyrannos reprehēdēdo. ⁊ ideo cōpescere dr gygātes. i. tyrānos ⁊ eccl'iaꝝ oppressores. ne celū. i. ecclesiā expugnare p̄sumāt. qr pīceps hꝫ iuramētū et obligationē ad ꝓtegēdū eccl'ias ⁊ eccl'iasticas ꝑsonas. Per aq̄las intelligūtur viri prudētes. discreti. clari. ⁊ vidētes ꝑ prudentiā: q̄ debēt pueros. i. simplices subditos sursū erigere ꝑ contēplationē. exeūdo a ꝓfundo vicioꝝ ad altitudinē virtutū. Posset etiā exponi de malis pīcipib⁹ q̄ fulmina rapinaꝝ ⁊ ferocitatū gerūt ⁊c. Ad ꝓpositū oīꝫ istoꝝ ⁊ similiū possent adduci auctoritates scripture ⁊ sctōꝝ dicta gratissima ⁊ pulcherrima. sed hec pauca breuitatis causa sufficiāt. ¶ Cōstrue. Jupiter nō passus splēdorē tāti auri expulit crudeliter patrē. i. saturnū a regno. et hoc dico armis illatis. i. cōtra ipsū latis. imago mūdi. i. diuersi coloris ab imagine alteri⁹ mūdi vel etatis. successit argēto. ⁊ curia diuū. i. deoꝝ ꝑ syncopā. iuxta illud. Syncopa in medio tollit qđ epenthesis auget. dedit illi primatū. i. dñium. Et declinat. Hic primatus tus tui. et dr primatus de primas atis.

Exulat eiectus de sede pia prothoplaustus.
Ac cinis in cinerem nature mutat honorem.
Ne tamen eterni temeremur stipite pomi.
Flammeus ante fores vetat ensis adire volentes.

¶ Hic alithia subiūgit historiā corrñdentē. ⁊ describit status post pctm̄. ⁊ dr sic: q̄ adā primus parēs post trāsgressionē p̄cepti dei: expulsus est a paradyso in q̄ erat. ⁊ sic honor. i. integritas nature sue mutatus est in cinerē. hoc est in mortalitatē miseriā. Et ab illo tpe angelus cū ense igneo custodit portam paradysi ne quis introeat. ¶ Hec historia scribit Geñ. ij. vbi dr q̄ postq̄ adā ⁊ eua gustassēt fructū vetitū: cognouerūt se nudos. et fecerūt sibi de folijs perizomata. i. q̄dam tegmina corpis. Et dixit dñs vocādo adā. Ubi es: Jpse eni cū eua absconderat se. Quare comedisti de ligno. Et rñdit adā. Mulier quā dedisti mihi sociā fecit vt comederē. Et mulier dixit q̄ serpēs eā deceperat. Tūc maledixit de⁹ serpēti et dixit mulieri. Mulier multiplicabo erūnas ⁊ cōceptus tuos. in dolore paries filios. ⁊ sub viri ptāte eris. ⁊ tu adā maledicta erit terra in ope tuo. in laboribus comedes spinas. ⁊ tribulos germinabit tibi terra. ⁊ comedes herbas terre. in sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et tūc expulsi sunt de paradyso voluptatis. et posuit deus cherubin ad custodiēdum viā ligni vite. Et hec fere sunt verba textus. que q̄m clarissima sunt. frustra a sacris eloquijs recederem. Ex q̄ patēt incōmoda grauia peccati ade. qr prius eramus imortales. nunc autē mortales. ¶ Expositio vltimi v'sus pōt esse. vt ꝑ gladiū igneū intelligatur ignis inferni.

qui parat volētibꝰ temere introire hīrkīn celestē. ꝗ scꝫ ducūt in bonis dies suos ⁊ ipsi in pūcto ad iferna descēdūt. ¶ Cōstrue. Prothoplaustꝰ. i. primꝰ hō (a prothos primū. ⁊ plasma formatio. q̄si prio formatꝰ) Electꝰ. i. expulsus de sede pla: paradisi. exulat. i. exul factꝰ est. exulo vbū neutropassiuū est. qꝛ sub voce neutra li hꝫ sig̃tionē passiui. ac ꝓ et cinis. s. hō ꝗ de cinere. i. de limo terre factus fuerat. mutat honorē, nature sue. in cinerē. i. i miseriā ⁊ vilitatē. tñ ne temeremur. i. temerariū efficiamur. vel corrūpamur. stipite eterni pomi. s. volēdo cōtra voluntatē dei capere de ligno vite. Stipes. dꝛ quasi stās pes. Ensis. ꝗ dꝛ rsiphea. flāmeus. i. igneus ēsis ante fores. i. portas. ⁊ caret nrō/drō ⁊ vctō/singularibꝰ. vetat hoīes volētes adire. ¶ Ecce apparet cōuenientia hystorie ⁊ fabule.

Egregio cycropi debetur causa litandi.
Ille bouis primo rimatur viscera ferro.
Sacra ioui statuit: que posteritas celebrauit.
Condidit athenas: adiuuit nomine pallas.

¶ In hac parte pseustis ꝓponit aliā fabulā dicēs sic narrādo. Cycrops rex primo ordinauit boues imolari ad sacrificandū baccho. ⁊ ipm posteri imitati sunt. Edificauit ciuitatē athenienſem cui pallas nomen iposuit. ¶ Hāc fabulā videt tāgere Uirgiliꝰ in pricipio georgicoꝝ. vbi inuocat varia numina. ⁊ dicit. Tuqꝫ o cui prīa fremētē fodi equū. Magno tellꝰ ꝑcussa tridēti neptune. ¶ Uñ cycrops fr rex in grecia ꝗ cōdidit athenieſem ciuitatē. ⁊ cōtentio fuit inter palladē ⁊ neptunū de ipositiōe noīs. quibus dixit iupiter ꝙ ille ꝗ ꝓ mortalibꝰ melius munus de tra ꝓduceret iponeret nomē vrbi. Neptunꝰ ꝑcussit terrā cū tridēte sua vga ⁊ exiuit equus. ⁊ ꝑcussiōe palladis exiuit ramus oliue. Et iudicatū est ꝙ pallas nomen iponeret: qꝛ ꝑ oliuā pax designat. ⁊ vt in alexādro dꝛ. Pace oñdit nil tutus esse. qꝛ pax est breue vbū ꝯtinēs oē bonū. Uñ ista ciuitas diuisa est in tres partes. s. in naualia. artes. ⁊ ariopagū in ꝗ studebāt phi. ⁊ inde dionysiꝰ dictus est ariopagita. ¶ Sic aūt cōiter exponit. ꝑ cycropē intelligit opulētia. que illaꝫ ciuitatē ꝯdidit sitā in loco fertili. vñ ꝯtentio fuit vtrū in illa ciuitate magis cēnt studētes phi ꝙ mercatores. finaliter visum est ꝙ magis dedicāda erat phis. ⁊ ideo dꝛ pallas (ꝗ est dea sapiētie) imposuisse nomen. Qꝛ vo de pallade. ꝗ alio noīe minerua dꝛ. hic fit mentio. videnda est eius descriptio. Uñ Pallas nata de cerebro iouis pingit in silitudine vnius dñe armate. cuius caput tegebat caside cū crista. ⁊ tenet lanceā in dextera. ⁊ in sinistra scutū cristallinū. in quo depigebat caput mōstruose gorgonis crinitū serpētibus. ⁊ hꝫ oculos splēdētes. vestes triplici colore. iuxta se est oliua. ⁊ desuꝑ auis volitās. ꝗ dꝛ noctua. ⁊ dicit Fulgētius in lib. mitologiaꝝ. minerua vel pallas sapientiā sigat que a ioue. i. pte luminū deriuat. vt habet Eccliastici prio. Oīs sapiētia a dño deo est. Dr armata. qꝛ sapiēs multiplicē hꝫ armaturā vtutū. hꝫ scutū fortitudis ⁊ sapiētie. hꝫ lanceam rectitudinis: vl iusticie. galeā sobrietatis ⁊ tēperātie. oliuā pietatis ⁊ mie. Noctua sigat humilitatē contrariā iactātie que se ostentat. ⁊ hꝫ triplicē vestē. qꝛ dꝫ habere etiā tres vtutes theologicales. s. spē/fidē/⁊ charitatē. iter q̄s dicit apls maior est charitas. ¶ Cōstrue. Causa litādi. i. sacrificādi. a ꝗ dꝛ litꝰ: qꝛ in litoribꝰ sacrificabat: debet cycropi egregio. i. nobili. q̄si extra gregē ꝯmuniū hoim ꝑ vera animi nobilitatē claro: qꝛ vt in Alexand. Nobilitas sola est aim ꝗ moribꝰ ornat. Et dicit Boetiꝰ de ꝯsolatiōe phie. Nullus degener extat nisi in vitiis pectora fouēs ꝓpriū deserat ortū. Et ideo exclamat. Quid strepitis genꝰ ⁊ ꝓauos. Uera eni nobilitas a virtute ꝓficiscitur. sicut seruitꝰ a vitio et indiscretione. Ut dꝛ prio politice, ista sunt incidētaliter dicta de nobilitate. ille scꝫ cycrops rimat. i.

perquirit viscera.i.intestina(declinatur in singulari tm̄ in ablt̄o)dicēdo.viscera bouis ferro.i.cum ferro supple ipse statuit.i.ordinauit sacra iouis.i.facrificia illi deo que sacra posteritas.i.sequela hoīm celebrauit.cōdidit.i.cōstruxit athenas ciuitatem grecie.caret singulari nūero.hic hꝫ priā ā longā.pallas illa dea.adiuuit ipsum.nomine.i.imponendo nomen ciuitati ꝛc̄.

Immolat ante deum cayn de semine frugum.
Frater abel iustus dedit acceptabile munus.
Sponte ferens agnum:talis decet hostia christum.
Ense cadit fratris:loquitur post funera sanguis.

¶ Hic alithia subiūgit hystoriā de filijs ade. Et dixit ꝙ cayn sacrificabat fruges ad honorē dei.ꝛ frater eius abel.q̄ erat iustus ꝛ rect⁹.sacrificabat agnū.cui⁹ sacrificiū fuit deo gratū.et iō frater suus per inuidiā eū interfecit.vn̄ sāguis eius clamauit ad dn̄m pro vīdicta.Ista historia ponit Gen̄.iiij.Ubi dr̄ ꝙ Adā cognouit Euam carnaliter.ꝛ genuit pri̇o cayn ꝛ scd̄o abel. Cōtigit aūt ꝙ cayn.q̄ erat agricola.sacrificabat ꝛ deo munera offerebat.ꝛ abel silr̄ de primogenitꝭ gregis sui obtulit.qꝛ pastor.ꝛ deus respexit ꝛ acceptauit munera abel ꝛ nō alteri⁹.vn̄ iratus cayn egressus est in agrū cū fratre.cōsurrexit in eū et occidit eū. Et dixit dn̄s.Ubi est abel frater tuus.Qui rn̄dit.Nescio.numq̄d custos fratris mei sum. Et dixit dn̄s. Quid fecisti.vox sanguis eius clamat ad me de terra.Nunc ergo maledictus es sup terrā.cū opatus fueris terrā non dabit fructus suos.vagus et profugus eris super eā. Et egressus a facie dn̄i inhabitauit orientalē plagā. ꝛ cognouit vxorē suā ꝛ genuit enoch.ꝛ cōstruxit ciuitatē dictā enoycha. ¶ Per cayn possun intelligi iudei.qui male deo sacrificabāt.per abel intelligim⁹ xp̄m. quē iudei crucifixerūt ꝛ cparat agno sine macula.ꝛ talis hostia fuit deo pr̄i accepta. ¶ Aduertēdum est hic ꝙ alithia videt rep̄hēdere pseustim q̄ dixerat ꝙ cycrops primus sacrificabat.ꝛ ipsa dicit ꝙ cayn et abel.vt pꝫ ex predictis.Hic esset locus inuehēdi cōtra genus humanū ꝛ cōtra pctm̄ pthoplasti.vn̄ inuidia in filios supbia.ferocitas.ꝛ oīs malicia deriuate sunt. ¶ Construe.Cayn.fili⁹ ade. immolat.i.sacrificat ante deū de semine frugū.declinat hec frux ꝑm artem.ꝑm vsum caret tribus casib⁹ in singulari.sicut preces.ꝛ dr̄ a fruēdo.Abel frater iustus suus dedit munus acceptabile.i.gratū et acceptum deo.ipse inq̄ abel ferens.i.portans ad sacrificiū.agnū spōte.talis hostia.i.tale sacrificiū decet xp̄m. Abel cadit.i.moritur.ense fratris sui.scꝫ.cayn. Aliqui dicunt ꝙ eum occidit cū maxilla equi. Alij dicunt ꝙ eum suffocauit.sanguis loquitur.i.clamat ad dn̄m. post funera.i.post mortem ipsius.

Lychaon archas celestes prouocat iras.
Quando suas edes inuasit iupiter hospes.
Fallere tentando nomen iouis exuit:ergo.
Corpus et os hominis seuit lupus asper in aruis.

¶ In hac parte pseustis incipit ꝑm beneplacitū suū. Et dicit ꝙ q̄dam hō de archadia dict⁹ Lychaon.iouē ad irā cōtra se puocauit.qꝛ voluit temptare vtrū iupiter.qui suus hospes tūc erat.esset ver⁹ de⁹.ꝛ ideo.corpe hoīs dispōsito.in lupū asperū cōmutatus est. ¶ Ista fabula ponit in pri̇o methamorphoseos.vbi narrat Ouidius in textu q̄ incipit.Cōtigerat vr̄as infamia tp̄is aures ꝛc̄.ꝙ dum iupiter specie humana assumpta de summo celo descendisset.vt mores hominum conspiceret ꝛ terrā.tandē multis regionibus trāsactis.in archadiam descendit.

τ in domo Lychaonis regis hospitat⁹ est. τ dedit signa p que oīs gens scire po terat φ ipse esset de⁹. Lychaon tñ nō credidit. sed illud experiētia discere voluit τ parauit ouem de nocte occidere: τ in mēsa sua sibi pposuit artus hūanos cu iusdā viri quē occiderat. τ pars erat decocta igni. pars vero aqua. Qd dū iupi ter pciperet mutauit eū in lupū. vñ territus ille fugit. nactusqȝ silētia ruris exu lat τc. ¶ Hystoria. Lychaon iste hospites interficiebat. τ regē iouē voluit etiam de nocte interficere. τ antea p venenū: sed ipse euasit. vñ postea cū exercitu po tēti deuastauit patriā istius. τ factus est vespilio in syluis τ in agris. ¶ Aliter p Lychaonē possum⁹ intelligere pplm iudeoꝝ q̄ occidit deū qui assumpserat hu manā carnē p incarnationis gloriā. Vñ ipsi effecti sunt fugitiui τ pfugi τ vaga būdi p totū mūdū. Uel lychaon fuit herodes q̄ multos pueros interfecit: et nō potuit occidere deū incarnatū. ¶ Cōstrue. Lychaon. i. ille rex in primo metha morphoseos. prima in lychaon corripit. qñ dr. mot⁹ feritate lychaon Archas. i. exñs de archadia (et est nomen gētile) puocat. i. irruat. iras celestes. qñ iupiter hospes suus (iuxta illud. Hospes q̄ recipit τc.) inuasit suas edes. i. suas domos inuasit. hoc est iuit in suas edes. puocat inqꝫ tētando fallere nomen iouis. ergo iste lychaon exiuit. i. deposuit corpus τ os. i. faciē (ibi ponit pars p toto p synec dochen) hoīs. lupus asper existens. seuit. i. furit in aruis. i. in campis.

Enoch iusticie polluto cultor in orbe.
Raptus de terra nulli comparuit vltra.
Judicis aduentum fidens athleta secundum.
Leuiathan contra socio precedet helya.

¶ Hic alithia ponit hystoriam suā. τ sicut pseustis loquitur de hoīe pessimo. ita alithia loqtur de optimo cultore eqtatis. τ sic dicit cōtrariū dicto pseustis. Dicit ergo textualiter φ enoch hō colens iusticiā (lȝ cōuersaret cū hoīb⁹ pollutis vi tiis) raptus est a terra miraculose. nec vnqꝫ postea alicui apparuit. sed occurret antixpo. τ cōtra demonē certabit cū helya socio suo. De enoch tangit Gen. v. ca vt dictū est prius: τ in eodeȝ capitulo ponit liber generatiōis adam. Et dr ibi φ Jared vixit centū sexaginta τ duobus annis. τ genuit enoch τ enoch vixit sexa gintaquiqꝫ annis. τ genuit matusalem. τ postea vixit trecētis annis. τ facti sunt oēs dies eius trecēti τ sexagitaqꝫ anni. τ ambulauit cū deo τ nō apparuit qr tulit eū deus. Et sic ptȝ φ enoch fuit vir sctissim⁹ ante tēpus legis. Helyas sub tpe legis in curru igneo raptus est a deo. Isti expectāt aduentū antixpi. qr con tra eū dimicabūt. τ eū deuincēt pdicatione. ¶ Exponēdo allegorice. isti q̄ resur recturi sunt designāt xpi resurrectionē. vel xpianos q̄ dñt resistere antixpo. hoc est hereticis scismaticis. qs seducit leuiathan. hoc est diabolus τ instruit puer sis doctrinis. ¶ Aduertendū est φ hic seruat lex carmis amabei. qr hic dr con trariū illi qd dictū est prius p alithiā. Est tñ silitudo τ queniētia quedā. qr sicut cōtra naturā fuit hoīem fieri lupū: ita ɔtra naturā est hoīem in celū rapi. Item sicut enoch nō ampli⁹ visus est. ita nec lychaon inter hoīes amplius cōuersat⁹ est. ¶ Cōstrue. Enoch iste vir. cultor (a colēdo dr) iusticie. in orbe. i. in mūdo or biculari τ rotūdo. qr terra est rotūda. polluto. i. maculato crimib⁹. rapt⁹ de ter ra. nulli pro nō τ vlli. cōparuit vltra. i. postea. Iste dico athleta. i. pugil. fidens. s. in deo. et securus. pcedet scdm aduentū iudicis. i. dei. Vñ duplex est aduentus. Primus qñ deus assumpsit carnē nostrā. Scds in die iudicij. vbi tremebūt an geli τ archangeli. contra leuiathan. i. contra antichristum.

Uenit ab occeano submergens cuncta vorago.

Tellus cessit atq; periit quod vixerat omne.
Deucalion homines preter quem nemo superstes.
Cum pyrra iactis renouauit coniuge saxis.

¶ Hic pseustis narrat aliã fabulã dicens. ꝙ a magno mari ꝓcessit quoddã diluuiũ: ex quo oĩa viuentia perierũt. ⁊ terra fuit totaliter aquis coopta. ⁊ mortui sunt oẽs hoĩes preter deucalyon ⁊ pyrram cõiugem suã. per iactũ lapidũ nouũ seculũ reparauerũt. Hec fabula ponit in primo de trãsformatis ab ouidio. q̃ dicit ꝙ summus deus iupiter in pñtia ꝯsilij celicolaꝝ dixit. Perdendũ est mortale genus: q: ipm tãtis vitijs erat deturpatũ. ꝙ vltio ſm rigorem diuine iusticie sumẽda erat. Et finaliter cõclusit ꝙ pena plꝫ genus mortale sub vndis ꝑdere. hoc est diluuio aquaꝝ puniẽdꝰ erat mũdus. qd̃ factũ est. ⁊ dũ oẽs orbes. arua. sylue. ⁊ alia q̃cũq; sub aqua laterẽt. solus deucalyon cũ pyrra coniuge in ꝑnaso monte altissimo cõseruatus est. Et ceperũt isti orare nymphas ⁊ alia numina ⁊ themin deã fatidicã quidnã agere deberẽt pro restauratiõe generis humani. Et istius dee oraculũ vel rñsum fuit. Ossaq; post tergum magne iactate parẽtis. hoc est. Uos o deucalyon ⁊ pyrra accipite ossa magne parẽtis: ⁊ ea post tergũ ꝓijcite. Et q: illud rñsum erat obscurũ: diu dubitauerũt q̃d hoc esset. Tãdẽ dixit deucalyon ꝙ magna parẽs erat terra. ⁊ lapides sunt ossa terre. ⁊ tũc ꝓiecit ipse lapides post tergũ. ex q̃bꝰ nati sunt viri. ⁊ ex lapidibꝰ iactis ꝑ pyrrã nate sunt mulieres. ⁊ tũc cessauit diluuiũ. ⁊ taliter seculũ reparatũ fuit. Istd̃ diluuiũ fuit particulare in thessalia et nõ vniuersale. sicut illud de quo loq̃tur in textu sequenti.

¶ Naturalr ꝑ deucalionẽ possumꝰ itelligere calorẽ. et ꝑ pyrrã humorẽ. ex q̃bꝰ oĩa generãtur ſm naturales phlo͡s. ita dicũt glose cões. ¶ Aliter põt exponi ⁊ applicari fabula. ꝙ illi q̃ de lapidibꝰ fiũt. hoĩes sũt illi q̃ de rusticis ⁊ media plebe fiũt magnates ⁊ q̃si nobiles. cõtra documentũ Aristo. ad Alexandrũ macedonẽ. q: tales seuiores ⁊ truculẽtiores aspide. q: crudescunt inopes dũ veniunt ad opes. Nam fiunt nerones miseri facti locupletes. ⁊ istos deucalyon. i. deus. ꝓiecit post tergũ: q: de salute istoꝝ timendũ est: cũ temp̃ naturã ꝑmam et liberalitatẽ retineãt. Uel diluuiũ sig̃t abũdantiam vitioꝝ: quã si quis vult euadere: debet ꝑnasum. i. montẽ cõtemplationis ascẽdere. cõsiderãdo se ⁊ fragilitatẽ suã ⁊ tũc dꝫ ire ad temp̃ũ themis. i. ecc̃liam ad audiendũ sermonem dei ⁊ precepta ecclesie. que summatĩ cõp̃rehẽdunt in dilectione dei et ꝓximi. ⁊ dꝫ lapides. hoc est rationales motus ⁊ regulatos ratione. ¶ Cõstrue. Uorago. i. diluuium. a voro as. submergens cuncta. venit ab occeano. i. magno mari. ⁊ dr̃ ab occin qd̃ est velox. ⁊ amnis qd̃ est aqua. tellus. i. terra cessit. i. locũ dedit aque. omne ens qd̃ vixerat. i. vitã habuerat preter deucalyon. i. ille vir: preter quẽ. i. quo excepto. nemo. i. nullus homo fuit. sup̃stes. i. supuiuẽs. renouauit. i. restaurauit. cuꝫ pyrra cõiuge. i. vxore sua. hoĩes. hic tenetur in genere cõi. ⁊ hoc dico. saxis. i. lapidibus iactis per eos. Et dr̃ de iacior eris. iactus sum vel fui.

Ultio digna dei fontes dirupit abyssi.
Octauum noe seruans in partibus arce.
Ammodo ne talem patiantur secula cladem.
Uisibus humanis per nubila panditur iris.

¶ Hic alithia respõdendo ponit historiã suã. et diuidit in duas partes. Primo describitur diluuiũ. scd̃o cõstructiõis babylonie. scd̃a ibi. Posteritas ade. Item ponitur diluuiũ. scd̃o sedatio eius. scd̃a ibi. Coruum ꝑfidie. Dicit ergo primo sic.

q̄ deus vltionē volens accipere de pctis hoim.aperuit oīa flumina ⁊ fontes et causauit diluuiū.vñ submersi sunt oēs pr eter noe.qui construxit archā.vbi octo psone tm̄mō liberate sunt.Et ne decetero mūdus talē penā sustineat arcus celestis nobis per nubes oñditur.¶ Sciēdū est q̄ ista hystoria est depēdēs a precedētibus:vt pt; intuēti.⁊ extrahit a libro genesis.Vñ Gen.vi.tractat de causa diluuij ⁊ factione arce.⁊ in.vij.de ingressu in archā ⁊ de diluuio.Vn̄ ꝺ legit ibi q̄ postq̄ genus humanū multiplicatū fuit.vidēs deus q̄ multa malicia hoim eēt in terra.⁊ cūcta cogitatio cordis esset intēta ad malū oī tpe.penituit eū q̄ hoiez fecisset.Et dixit dñs ad noe.Fac tibi archā de lignis leuigatis.⁊ ingrediaris arcam tu ⁊ filij tui vxor tua ⁊ vxores filioꝝ tuoꝝ.quo facto:factū est diluuiū.⁊ tota terra fuit coopta aq̄s.Et deleuit deus oīa viuētia preter illa que secū posuerat noe.Et aque diluuij steterūt sup terrā centū quinq̄gita dieb⁹.et sedato diluuio (vt.dr in.ix.caplo seq̄nti.)posuit dñs arcū in nubib⁹.qꝺ fuit signu; federis inter deū ⁊ terrā.vt nūq̄ interficiat oīs caro ab aq̄s.¶ Ex hac hystoria oñditur rigor diuine iusticie in punitione sceleꝝ p diluuiū facta. Scḋo premiatio vel remuneratio bene acte vite in saluatiōe noe ⁊ suoꝝ.Tertio ꝓmissio liberalitatis diuine qñ posuit arcū.Et hec tria pulchre latiori sermone declarāda essent.nisi breuitatem elegissem.¶ Allegorice exponēdo.p noe intelligit filius dei.p arcā eccl'ia.qa deus q̄ humanū genus redimere voluit.misit noe.i.filiū suū in terrā.et iussit vt fabricaret archam.i.eccl'iam.suo sanguine.⁊ ꝯsecraret de lignis planis.hoc est hoibus ꝓbis sine vitioꝝ asperitate.⁊ ligata fuerūt adinuicē ligno bitumine tenacissimo.i.viculo charitatis ⁊ dilectionis.⁊ facta est archa cōtra diluuiū peccatoꝝ nřoꝝ.vt saluaremur.⁊ a morte etna liberaremur.Iris aūt signt sacrā scripturā.q: ex radijs solis.i.xp̄i solis iusticie efficit.⁊ calorē accepit multiplicem.i.fructū.⁊ sensum multimodū(q: vt dicūt doctores)nulla est ditas qn ea in sacro canone biblie p sp̄m̄sctm̄ posita fuerit.Circa ista notētur ista metra.Tpib⁹ tres esse trib⁹ cognouim⁹ arcas.Pr̄ia noe.moysi fuit altera.tertia xp̄i.Lignea pr̄ia.scḋa metallica.tertia vetris.Octo prior.tria posterior.tulit alta solū.¶ Cōstrue.Ultio.i.vidicta(dr ab vlciscor)digna dei.dirupit.i.rūpendo apuit.fontes abyssi.Abyssus ꝑm Catholicō dr ꝓfūditas aq̄ꝝ ipenetrabilis.vl' spelūca aq̄ꝝ latitātiū ⁊ dr qsi sine bysso.i.sine cādore vel qsi a dispso.q: ad ipsu; tāq̄ ad mrem oēs aq̄ reuertunt(iste dico seruās noe octauū in ptib⁹ arce. Arca ꝑm britonē dr ab arceo es.q: arcet visum ⁊ manū.⁊ inde arcarius.q̄ custodit vl' facit arcas. Iris.i.arc⁹ celestis.de iride ⁊ eius ꝓprietatib⁹.⁊ de mō p quē causat.videat in tertio metheoroꝝ.vbi materia ista ad longū tractat ⁊ poetice p ꝟgiliū in.iiij.Eneyꝺ.pādit.i.mōstrat hūanis visib⁹.p nubila.i.p nubes.ne teřa nřa patiant ammō.i.decetero.talē cladē.i.pestilentiā.Couenientie fabule et historie sunt euidentes.et alithia videtur hic corrigere assertionem pseustis in textu precedenti.

Ideos lepores puer exagitat ganimedes.
Quem iouis arreptum deuexit in ethera sursum.
Armiger ablato diuum concesserat ordo.
Nomen pincerne quod possedit prius hebe.

¶ Hic pseustis ꝓponit aliā fabulā cōtinuādo disputationē inceptā. Et dicit q̄ dum q̄dā die q̄dā puer vocat⁹ ganimedes fugaret lepores in yda sylua troiana aquila auis iouis assūpsit eū ⁊ sursum ad iouē detulit.vbi loco hebes pincerna iouis effect⁹ est. Ista fabula recitat ab ouidio.iiij.methamorphoseos.vbi dicit.Rex superū quondā fugū ganimedis amore arsit.elegantissime ⁊ cōpendiose a Uirgilio in.v.eneiꝺ.vbi dr i textu.Intextusq̄ puer frōdosa regnis yda.Et sequi.

Quem prebes ab yda sublimen pedib⁹ rapuit iouis armiger vncis rc. Ganimedes puer fortissim⁹ filius lacmedontis regis troiani nimiũ a ioue fuit dilectus. ⁊ ab aq̃la ſm mãdatũ iouis fuit raptus ⁊ stellificatus. et est factus pincerna iouis. Et ipse aquarius dr. q2 aquã fingit fundere sup manus deorũ. ¶ Res veritas fuit q ganimedes fili⁹ troy rege troie fuit a ioue rege ⁊ filio saturni. patrẽ psequẽte cõtra naturã dilectus. ¶ Naturaliter vel phisice exponit. vt semper per iouẽ intelligam⁹ aerem superiorẽ. ⁊ aq̃la dr armiger iouis. tñ ppter caliditatẽ nature sue. tum ppter altitudinẽ volatus sui. ⁊ ganimedes vt tactũ fuit fit aquari⁹. Et iste dr reprimere ⁊ tẽperare sua humiditate calorẽ supioris etheris ¶ Preter ista dr aliter. q aquila sigt plenitudinẽ sapiẽtie. ganimedes sigt euãgelistã iohãnem ⁊ gratiosum. q2 aq̃lina sublimitas claritas vel ɔtẽplatio: ipsum in celũ rapuit. inquãtum locutus est pfunde de celestibus. Et efficitur pincerna deoꝝ. i. prelatoꝝ ⁊ alioꝝ q ab eo hauriunt aquã sapientie. ¶ Postremo iupiter potest significare filiũ dei. ganimedes humanã naturã. quã ipse hic nobiscũ assũpsit: ⁊ in celos portauit. ¶ Cõstrue. Puer (pprietates pueroꝝ tãgunt hic et in istis vsibus. Sũt pueri puri parui modico satiati. Ludũt cõformãt. cito dãt. cito pacificant. Hic notant septẽ pprietates pueroꝝ cõtra septẽ vitia capitalia) ganimedes exagitat. i. fugat agitat. lepores ydeos. i. troianos (ab yda silua) quẽ arreptũ. violẽter raptũ. armiger iouis. s. aquila. deuexit sursuz in ethera (Ethra est grecus) ordo diuũ. i. deoꝝ. cõcesserat. illi ablato. per aquilã. nomen pincerne. (dicit quasi penu cernens. ethymologia est) qđ hebe. illa puella. possedit prius.

Coruum perfidie damnant animalia quecꝫ.
Nuncius inclusis quia noluit esse salutis.
Ore columba suo: ramum virentibus vltro.
Detulerat foliis: superest amenia testis.

¶ Hic rñdet alithia ⁊ ponit historiã ptinẽtẽ sedationem diluuij ⁊ cessationẽ. Et dicit q oĩa aĩalia cõdennũt coruũ vt pfidũ. q2 illis q in archa inclusi erãt salutẽ nũciare nõ voluit. sed colũba detulit ramũ viridem. Et illud factũ fuit in armenia. vbi sup isto testimoniũ q̃ri põt. Hec historia ptinuat q incepta erãt pri⁹. ibi Altior rc. ⁊ habet originalr Gen. viij. vbi agit de sedatione diluuij ⁊ missione corui ⁊ colũbe. ⁊ egressu noe de arca. Et dr ibi q recordat⁹ est dñs noe. ⁊ clausi sũt fontes abyssi. ⁊ requieuit arca mẽse septimo. xxvij. die mẽsis sup mõtes armenie. ⁊ aperiẽs noe fenestrã arce emisit coruũ q nõ reuersus est. deinde misit colũbam vt videret si cessassent aque sup faciẽ terre. Et cũ nõ inuenisset vbi requiesceret pes eius reuersa est. ⁊ expectãs noe p septẽ dies. iterũ eã emisit. ⁊ illa redijt in vespe portãs ramũ oliue virẽtib⁹ folijs. ⁊ sic intellexit noe q cessassent aque. Et iussit deus q ipse ⁊ oĩa aĩalia egrederẽtur de arca. ⁊ dixit. Crescite ⁊ multip. Et fecit noe altare dño. ⁊ ibi sacrificauit. ¶ Arca est eccl'ia. coruus sigt carnales ⁊ tpales q tm̃ terrenis adherẽt. Colũba vero sigat simplices ⁊ iustos q sunt veri filij eccl'ie. Corui sunt illi q adherẽt tm̃ diuitijs eccl'ie terrenis nihil sapiẽtes que sũt iesu xpi. nec sentiẽtes nisi ſm hoiem exteriorẽ. ⁊ isti sunt frauduleti ad modũ corui ⁊ rauci. q2 nihil sctm̃ pferũt. ⁊ tales nõ sunt veri filij eccl'ie: sed q̃si spurij et illegitimi. ⁊ merito ab oib⁹ xpifidelib⁹ cõdẽnandi. q2 sunt nigri sicut coruus. i. denigrati vitijs ⁊ ambitione. ⁊ arcã eccl'ie deserũt ⁊ xpm. adherẽtes q̃si imobiliter et pniciose vni creature. sed veri filij dei designãtur p colũbã. q pure simpliciter et sine exqsitiõe fraudũ pcedũt ⁊ viuũt. nec adherẽt cadaueri. sed reuertunt ad arcam. hoc est ad xpm. et deferũt ramos oliue. hoc est bonos fructus et dulces tam in doctrina q̃ in bonis eoꝝ operibus. ¶ Construe. Cuncta aĩalia damnant

coluũ pfidie.i.de pfidia(greca cõstructio.qr greci caret ablto.loco cui⁹ ponebãt gtm̃)qr ipse noluit esse nũcius salutis inclusis in archa. Colũba detulerat vitro suo ore ramũ foliis virentib⁹. Armenia.illa patria vel ille locus supest.i.remanet testis predictoꝝ. Hec hystoria conuenit cũ fabula premissa.quia.sicut aquila fuit nuncius iouis:ita columba inclusorum in arca.

Surrexere viri terra genitrice creati.
Pellere celicolas fuit omnibus vna voluntas.
Mons cumulat montem sed totum mulciber hostem.
Fulmine deiectum vulcani trusit in antrum.

¶ Hic pseustis arguẽdo cõtra alithiã aliã ponit poeticã narrationẽ.dicẽs. Quidã viri de terra geniti voluerũt vnanimiter insurgere in deos.ꝛ vt facerẽt mõtem supra mõtẽ posuerũt.sed iupiter rex celicolaꝝ oẽs illos cũ fulmine vulcani deiecit ꝛ pstrauit. Hec narratio tãgit in pmo methamorphoseos.vbi de gygantibus q̃ affectarũt celeste regnũ loqtur. De ista gygomachia dicit tulli⁹ in libro de senectute. Quid eni aliud est gygantiũ mõ pugnare cũ diis:q̃ nature repugnare. Uel p gygãtes corpus intelligim⁹ ꝛ sensualitatẽ.ꝛ p deũ aiam vl rõnem qr dicit phũs. Aliud est nobis.i.appetit⁹ sensitiuus(q̃ semp aduersat rõni)et ipsa rõ historica fuit q isti fuerũt q̃dã potẽtes hoies q̃ pugnauerũt ɔtra iouem regẽ. Jupiter ascẽdit p rupta mõtiũ ꝛ alij mãserũt in vallibus ꝛ vt ascẽderẽt in mõtem ɔstruxerũt magnas machinas.ꝛ dicti sunt habere pedes serpẽtinos:qr videbant repere ad mõtem.ꝛ iupiter eos oẽs obruit cũ lapidib⁹ deorsũ missis.

¶ Istud põt aliter exponi ꝛ applicari.vt gygãtes sint auari ꝛ ambitiosi ꝛ supbi qui ad apices prelationis ꝛ dñationis ascendere volunt.iuxta illud Jsaye.xiiij. Ascendam in celum super astra celi.ꝛ exaltabo soliũ meũ.similisq ero altissimo. Et vt tales ad altitudinem taliũ statuũ peruenire possint aggregant agros ad agros.pecuniã ad pecuniã ꝛc. Cõtra quos dr Jsaye.v. Ue q̃ coniungitis domũ ad domũ.agrũ agro copuletis. Et volunt deos.i.iustos ꝛ probos eos carias remouere ꝛ loco eoꝝ ituronizari.sed de⁹ gl'iosus sepe mittit fulmen.hoc est mortẽ ꝛ tribulationẽ.ꝛ sic deijciũt de gradib⁹ suis ꝛ statu.et detrudunt in loca obscura sub tra.i.in infernũ. ¶ Aliter. Celũ est ecclia(quã tyrãni ꝛ scismatici ipugnare nõ cessant)ꝛ nitũtur repere cõtra eos pedib⁹.hoc est afflictionib⁹ serpentinis ꝛ pcussis.tñ de⁹ semp eã ptegit ꝛ nunq̃ deserit. ¶ Cõstrue. Uiri creati.i.pducti. terra.i.a tra.genitrice.i.mře.ꝛ iõ dñr terrigene.surrexere.i.surrexerũt p supbiã aduers⁹ deos.vna volũtas fuit oib⁹ pellere.i.expellere a celo.celicolas.i.deos celũ colẽtes.ꝛ q̃ mõs(vn⁹ mõs cumulat aliũ montẽ)s; mulciber.i.vulcan⁹ (faber iouis q̃si mulcẽs ferrũ cũ imbre) vel mulciber.i.iupiter.trusit.i.cũ violentia induxit in antrũ.i.in foueã.sub mõtib⁹.totũ hostẽ.i.oẽs hostes deiectũ.i.deorsũ. fulmine vulcani.i.imus fabri iouis. Uulcan⁹ deus ignis et fulminũ.depigebat in silitudinẽ fabri deformis ꝛ claudi malleũ tenẽtis.ꝛ impulsu deoꝝ de celo inferius descẽdentis. Et põt sigare quẽlibet tyrannũ ꝛ raptorẽ vel exactorem. Sed ista non est materia presentis particule.ideo supersedendũ est.

Posteritas ade summa babylonis in arce.
Turrim construxit que celum tangere possit.
Excitat ira deum confusio fit labiorum.
Disperguntur ibi:nomen non accidit vrbi.

¶ Hic alithia rñdet ponẽdo historiã correspõdentem fabule precedẽti. et quasi

fallacē assertionē historiā narrationis cōfutādo veritatē. ⁊ quasi semꝑ obseruat
iste modus. Dicit ergo sic textualiter. Posteri q̄ ab adā descēderūt: cōstruxerūt
turrim quendā babylonicā adeo altā vt celū possent cōtingere. ꝓpter qd̄ deus
ꝓuocatus ad irā. cōfudit ⁊ mutauit eoꝝ ydiomata. ⁊ sic ipsi dispsi sunt ⁊ ciuitas
adhuc retinet nomen cōfusionis. Hec hystoria tangit Gen̄. xi. vbi innuit diluuio
cessante. timētes aūt hoīes ne veniret aliud: ꝓposuerūt facere turrim altissimā.
⁊ dicit vnusq̄sq; ad ꝓximū suū. Venite faciam⁹ lateres ⁊ coquem⁹ eos igni. et
habuerūt lateres ꝓ saxis ⁊ bitumen ꝓ cemēto. ⁊ disponebāt facere turrim: cu-
ius sūmitas ꝯtingeret celū. Hoc vidēs deus cōfudit linguas eoꝝ: ita vt nō intel
ligeret vnus vocē ꝓximi sui. ⁊ sic nō amplius edificauerūt illā turrim. Et voca
tū est nomen eius babel. q: ibi cōfusio labioꝝ vniuerse terre facta est. et isti sunt
dispersi suꝑ faciē oīm regionū. ¶ Exponit sic. Nēbrot vir erat de genere noe. ⁊
ꝯgregauit illū ppl'z ad expeditionē illi⁹ opis. ⁊ sigt̄ diabolū q̄ voluit ponere sedē
suū in aqlone: ⁊ esse sil'is altissimo. s; eū de⁹ cū suis ꝯplicib⁹ ꝯfudit ⁊ dispsit ⁊ mi
sit in tenebras exteriores. ¶ Ex isto textu pz ꝙ deus nullū crimen dimittit im-
punitū. q: dato ꝙ homo ꝯmittat aliqn̄ viuere voluptuose s̄m carnē s̄m mūdū. ⁊
s̄m spm̄. tn̄ finaliter cōfundit a deo ⁊ ꝓsternit in infernū. maxime si talis volue-
rit ꝑseuerare: ⁊ se nimis ꝑ suꝑbiā extollere (q̄ est radix oīm vitioꝝ ⁊ mater) De
qua dicit Augustin⁹ in quodā sermone. Vermis diuitiaꝝ est suꝑbia. Difficile est
vt nō sit suꝑbus q̄ diues est. tolle suꝑbiā diuitie nō nocebūt. Et Hugo dicit. Su
perbia est elatio vitiosa q̄ inferiora despiciēs. suꝑiorib⁹ et parib⁹ satagit dn̄ari.
Ideo q̄dā egregi⁹ v'sificator dicit. Si tibi copia si sapiētia formaq; detur. Sola
suꝑbia destruit oīa si dn̄etur. Talia metra aliquē grauē aut moralē s̄niam cōti-
nentia nō sunt despiciēda. l; nō ꝓcedant a trito actore. ¶ Aduertendū est ꝙ due
sunt ciuitates. Vna est ciuitas dei. que fit ⁊ ꝯstruit ex amore ⁊ dilectiōe dei vsq;
ad ꝯtēptū sui. Alia est ciuitas dyaboli. que fit ex amore sui vsq; ad cōtēptū dei.
et istud pulchre tractatur ꝑ btm̄ Augu. per totū decursum libri de ciuitate dei.
¶ Vlterius sciēdū est ꝙ babel interꝑtatur cōfusio. ⁊ inde babylon ⁊ babylonia.
Vn̄ vt dicit Hieronym⁹. babylon est metropolis chaldeoꝝ. ⁊ erat mirabilis ma-
gnitudinis ⁊ eius muri. ⁊ ibi dn̄atus est nabuchodonosor rex potētissim⁹. et fuit
destructa a medis ⁊ persis. ⁊ postea fuit reedificata. due ciuitates apud medos
dn̄r facte ex ea. vl; thelofontes ⁊ selucia. Vn̄ medi ⁊ persi erāt suspecti babylo-
nijs ⁊ chaldeis. sed postea exigēte eoꝝ suꝑbia: destructa est a cyro ⁊ dario regi-
bus. vn̄ suꝑ istud Ysaie. lxvij. Venient tibi subito hec duo in die vna. sterilitas et
viduitas. Dicit ergo glosa subito. i. ex iprouiso veniēte cyro ⁊ dario. ¶ Cōstrue.
Posteritas. i. sequela. et dr̄ a posterus. ade. cōstruxit. i. edificauit turrim. arce. i.
altitudine sūma. babylonis. que possit tāgere celū. Celū dr̄ quasi caelū. vel casa
elios. i. domus solis. vel dr̄ a celādo. Ira excitat. i. cōmouet deū. vbi pz ꝙ deus
dr̄ irasci. Iuxta illd̄ psalmiste. Dn̄e ne ī furore tuo arguas me. Et est antropos-
patos. i. humane passionis ip̄ropria dei attributio. Et de ira dei fecit Lactātius
vir eloquētissim⁹ vnū librū. Cōfusio labioꝝ fit (labiū dr̄ a labēdo) ipsi dispgunt.
nomen. nō excidit. i. nō cecidit. ⁊ dicit ab ex et cado. v. bi. i. illi ciuitati babylonie.
¶ Conuenientia et contrarietas patet de se.

Fulmina cyclopes iouis imperio fabricantes.
Peone percusso morti decreuit apollo.
Mox deitate sua superum spoliatus in ira.
Admeti curam pecori suscepit agendam.

¶ Hic p̄sensis incipit augmētari narrādo aliā poeticā fabulā. Et dicit sic dic-

uiter. ꝙ apollo morti adiudicauit cyclopes (qui fabricāt fulmina iouis) q꞉ iupiter fulminauerat peonē phebi filiū. quē ꝓpter apollinē iupiter sua deitate priuauit. ⁊ tūc seruauit gregē admeti regis. Hec fabula quātū ad peonē vel ad esculapiū filiū phebi. tangit in. ij. methamorphoseos post mediū. ⁊ quantū ad apollinem (q̄ pascebat gregē) tāgit adhuc circa finē. ⁊ ibi ingredit tabulā. Aliter mercuriꝰ phebo rapuit vaccā ⁊c. ¶ Sꝫ ꝑ textu precise. alijs omissis tanꝙ impertinētibus. pro intellectu textus sciendū est ꝙ iupiter fulminauit peonē (q̄ dictus est esculapius) q꞉ ad preces dyane suscitauerat hypolitū mortuū. ⁊ ideo phebꝰ interfecit cyclopes q̄ fulmina fabricauerāt. vñ iratus iupiter ipm̄ sua deitate spoliauit. ⁊ ipē pastor admeti regis effectus fuit. Dicūt aliq̄ ſm historiā apollinem fuisse filiū iouis. q̄ q꞉ tacitus iouis aduersarijs fauebat a patre relegatꝰ est. ⁊ in familiaritatē admeti receptꝰ. ¶ Physice exponēdo. phebꝰ. i. sol. est pr̄ peonis. i. fructuū terre. q̄ viuificant famelicos. iupiter. i. ignis vel ether superior fulminat ⁊ exurit fructus terre. ⁊ phebꝰ interfecit cyclopes. i. nubes ⁊ aeris indispositiones exalādo talia. ita dicūt glose cōes. p quas semp ītelligo glosam que incipit Eglogaꝝ tres sūt ptes ⁊c. ¶ Ultra ista dicēda sūt alia. Phebꝰ. hoc est sol iusticie dei filiꝰ. īnterdixit. maledixit dyabolo. serpenti tortuoso. q̄ fabricauerat fraudes p q̄s filiꝰ suus. s. adā mortuꝰ fuerat. Jō dij / scꝫ pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spūssctūs. q̄ sunt vnus deus in eēntia. ⁊ trini ī ꝑsonis (ſm fidē) filiū dei spoliauerūt deitate sua. inquātū ipse incarnatus est. ¶ Aliter. Illi q̄ fabricāt fulmina sūt balliui ⁊ alie executores iusticie. ⁊ iō illi q̄ tales ledūt sūt balliui ⁊ alie executores iusticie. ⁊ ideo illi q̄ tales ledūt sunt grauiter puniēdi. Cōsequēter q꞉ hic fit mētio de apolline / breuiter tangēda est eius descriptio. ¶ Apollo quartus deoꝝ depingit sub forma iuuenis. nūc formā puerilē hñtis. nūc muliebrē. sup caput gerit tripodem auri. in vna manu hꝫ pharetrā. arcū ⁊ sagittas. ⁊ in altera cytharā. sub eius pedibꝰ mōstrū depigit. hñs corpus serpentinū. ⁊ tria hñs capita. lupinū. caninū. ⁊ leoninū. iuxta ipm̄ est laurus depicta. coruus sup eū volitabat. sub lauro nouē muse choreas ducūt. ⁊ phiton serpēs vna sagitta apollinis trāsfigit. Exponat sic. Apollo est sol iusticie xp̄s (q̄ semp iuuenis est p puritatē ⁊ sctitatē) hꝫ tripodē. i. aīaꝫ corpus ⁊ deitatē. cytharā qua nr̄os languores ⁊ miserias releuat. hꝫ arcū q̄ malos corripit. Iste occidit phytonē serpentē scꝫ diabolū. amat coruos. i. religiosos tāꝙ sibi dedicatos. hꝫ deinde laurū arborē crucis. sibi assistūt muse nouē. i. nouē ordines angeloꝝ. ⁊ iste dicit deus ingenij et diuinationis. ¶ Aliter eū poete aliqui describūt. Pigitur eni iuuenis armatꝰ. hñs comas delatus in quadriga ⁊ agitat equis. ex litteris exarat sibi muse ministrāt. circa eū sunt lauri. et hꝫ coruum secū. Istud sic exponi potest. Phebus iste est tyrannus iuuenis. qui ꝓpter insipientiam hꝫ arma crudelitatis. comas. hoc est ornatus pōposos et superfluos. defertur in quadriga p superbiā tumulosam. circūdatur equis magnifice ⁊ pōpose. hꝫ musas. hoc est musicos. mimos ⁊ hystriones. circundatur lauro. hoc est voluptate mūdana. hꝫ secū coruos. hoc est peruersos et satellites. ¶ Construe. Apollo decreuit. i. adiudicauit. inde decretū ⁊ decretalis. morti. cyclopes. populos vel gygātes fabricātes fulmina imperio. i. precepto. iouis. summi deorum. et hoc dico peone. filio suo. percusso. i. mortuo. mox. i. statim. ipse spoliatus sua deitate in ira. i. per iram (hic est figura ꝓtheseos pharalange. i. positio prepositionis pro prepositione. vt ibi in primo eneyd. Multa super priamo ⁊c. id est de priamo) superū. i. superboꝝ. ⁊ Superū declinatur. Nrō supera superum. ⁊ caret masculino genere. sicut cetera ⁊ infera. Suscepit. curam pecoris. admeti agendam. i. per ipsum regendam / ducendam ⁊ custodiendam ⁊c.

Limite iussus abram patrio discedere saram.
Assumpsit sine spe sobolis sibi concipiende.

Tandẽm confectis etatẽ creatur herilis.
Filius et lactat sua quem natura grauabat.

¶ Postq̃ in p̃cedẽtibꝰ posita sũt gesta tp̃e legis nature p duas etates. hic cõsequẽter ponũtur gesta tertie etatis. in cuius initio circũcisio est data abrae. Et p̄io fit qd̃ dictũ est. Scd̃o descẽdit ad tp̃s legis. Scd̃a ibi. Raptꝰ aq̃s moyses. Et ne ignoret istd̃ in q̃ fundat diuisio pͥcipalis. Sciẽdũ est ꝙ sunt septẽ etates mũdi. P̄ria fuit ab adã vsq; ad noe. cuiꝰ vesp̃ ⁊ finis fuit diluuium. Scd̃a fuit a noe vsq; ad abraã. cuiꝰ finis fuit ꝯfusio linguaꝝ in septuagita idiomata. Tertia fuit ab abraam vsq; ad moysen. cuiꝰ finis fuit praua vita saulis. Quarta fuit a moyse vsq; ad trãsmigrationẽ babylonis. cuiꝰ finis fuit dissentio regũ. qñ ipi ducti sũt in babylonẽ captiui. Quita a trãsmigratiõe babylõis vsq; ad dauid. cuiꝰ finis fuit priuatio iudeoꝝ a regno. qñ dixerũt regẽ nõ habemꝰ nisi cesarẽ. Sexta fuit a dauid vsq; ad xp̃m. cuiꝰ vesp̃e siue finis erit resurrectio mortuoꝝ. ¶ Quo p̃misso redeamꝰ ad diuisionẽ lectiõis. P̄ria pars diuidit iterũ in duas partes. P̄rio agit de tribꝰ p̄triarchis diuisim. Scd̃o de duodeci simul. ibi. Vẽdit in fusũ. P̄rio iterũ agit de abraam et filio suo. Scd̃o incidẽtal'r de destructiõe sodome. Scd̃a ibi. In cinerem sodomas. Tertio agit de iacob. ibi. Cõgressus dñio iacob. Itẽ primo de abraã. scd̃o de ysaac filio suo. scd̃a ibi. Heredis forma. Ita ꝓbabiliter põt diuidi textus iste. Et possibile est etiã ꝙ alia posset reperiri diuisio magis subtilis ⁊ artificiosa. que remittet ad theologos. id̃ ista taliter q̃liter inuenta sufficiat. ⁊ ꝓbabiliter sustineat. ¶ Dicit ergo in p̄ria particula sic. Abraã iussus a deo recedere a patria. secũ duxit sarã vxorẽ suaꝫ sterilẽ. que in senili etate filiũ peperit ⁊ lactauit. Hec historia scribitur original'r Geñ. xij. circa pͥcipiũ. vbi dicit dñs ad abraam. Egredere de terra tua. ⁊ de domo p̄ris tui. ⁊ veni in terram quã mõstrauero tibi. Septuagitasex annoꝝ erat abraam. ⁊ tulit secũ vxorẽ suaꝫ ⁊ loth filiũ f̄ris. vt irent in terrã chanaam. De ꝓmissione ysaac habet Geñ. xv. de scd̃a ꝓmissiõe Geñ. xviij. de partu ⁊ ꝯceptiõe ysaac Geñ. xxi. vbi d̾r ꝙ sara cõcepit ⁊ peperit filiũ in senectute sua. sicut p̃dixerat ei deꝰ. Et creuit puer ysaac ⁊ ablactatꝰ est a m̄re sua. scꝫ antiqua. Vñ q̄ abraã credidit angelo nũcianti ista. ideo addita est sibi vna l̄ra in noĩe suo. dicẽdo abraam. i. p̄r multarũ. s. gentium. Et q̄ saray nõ credidit: sꝫ derisit. ideo de noĩe eiꝰ ablata est vna l̄ra ⁊ vocata est sara. ¶ Iste abraam est filiꝰ dei. q̃ in mũdo iussu p̄ris sũmi descẽdit. q̃ nõ potuit cũ vxore habere filiũ. ⁊ q̃ nõ potuit ꝯuertere iudeos. ⁊ ideo in aliã patriã recessit ⁊ filiũ genuit. ⁊ alias natiões ad fidẽ cõuertit. ¶ Cõstrue. Abram (dyssillaba est hic. ⁊ interp̃tatur p̄r) iussus discedere limite patrio. assũpsit sarã. sine spe sobolis ꝯcipiẽde. i. prolis habẽde. q̄ ista erat sterilis. tandẽ. i. final'r post longũ tẽpus. filius herilis. i. heri. hoc est dñi. vel herilis d̾r q̃ genitꝰ est a patre legittimo et m̄re legittima. creat. i. ꝓducit ⁊ gignit vel cõcipit. illis cõfectis. i. grauatis. repletis etate senili. ⁊ sara lactat (lactare actiuũ est si sig̃at puero p̃bere mãmam. lactare vero etiam sig̃at lac suggere. vt ponit Ebrardus in grecismo suo. ⁊ ibi in psalmista. Ex ore infantiũ ⁊ lactantiũ ⁊c̃.) filiũ suũ lactat. quẽ sara m̄r. sua natura. i. senilis etas. grauabat. ꝓp̄t onus lactãdi ⁊ nutriẽdi eũ. Ista historia ꝯuenit cũ fabula preãbula. q̄ sicut Apollo spoliatꝰ est deitate. ita Abraam patria sua.

Dedalus aptatis liquidum seca aera pennis.
Filius insequitur fragilis: sed cera liquatur.
Et cadit in pelagus: gemit sub pondere fluctus.
Ille sui compos brumales attigit arctos.

¶ In ista parte īcipit pseustis iuxta libitū suū dicēs. Dedalus sibi pēnas aptauit qbus ꝑ aera leuatꝰ est. sed filius eius ycarus ipsum insequēs mediū tenere nesciuit. sed pēnaꝝ cera liquefacta in mare cecidit. Hec fabula describit Virgilio in pricipio. vi. Eneyd. vbi dicit. Dedalus ferit fugiēs minois regna ⁊c. Eam quoqꝫ describit Ouidius in libro de arte amatoria. ⁊ in. viij. de trāsformat. post principium. ¶ Fabula est. dum minos rex crethensis esset in obsidione athenarū pro filio suo interfecto. phasiphe vxor eiꝰ cōcubuit cū thauro. ⁊ effigiē vacce sibi assumpsit ⁊ cōcepit minothaurū. i. illud mōstrū. qd ꝓ media parte erat bos et ꝓ alia media parte erat vir. Hoc vidēs rex fecit fieri a dedalo artifice subtilissimo laborinthū. i. domū diuersis ambagibꝰ ⁊ flexibꝰ nexā. ⁊ ibi inclusus est minotaurus. ⁊ dabant atheniēses singulis ānis deuorādi ab eo. Veritas est (vt dicūt) ꝙ taurus notariꝰ regis cōcubuit cū regina. ⁊ ista fabula pōt inuehi contra vilē ⁊ horrēdā: imo inexplicandā impudicitiā aliquaꝝ mulieꝝ. Et ex illa fabula etiā pōt dari documētū pricipibꝰ ne nimis diu vxores suas deserāt. ne dent eis occasionē peccādi. ¶ Aliter dr̄ ꝙ ista regina est aīa. que absente rege. i. xp̄o neglecto ꝑ pctm̄. fornicat cū tauro. i. dyabolo. Descēdēdo ad textū. post ad noticiā minois regis deuenisset dedalū fuisse causam ꝯcubitꝰ vxoris sue cū tauro. iussit rex vt cuꝫ filio suo ycaro in laborintho includeret. sed ipse per industriā suā sibi alas applicauit: ⁊ sic cū filio euasit. ¶ Per dedalū ītelligimꝰ pctōrē. quē minos hoc est dyabolus implicat. i. illaqueat in laborintho negocioꝝ mundanoꝝ. a quo nō pōt se euoluere. nisi ꝑ alas ꝯtēplationis trāseūdo ⁊ trāsuolādo hoc mare tēpestuosum. i. hūc mūdū. Textus dicit finaliter ꝙ nō obstātibꝰ monitiōibꝰ dedali sup modo volādi. ycarus filius eius p̄ris p̄cepta cōtēpsit. ⁊ ita alte volauit ꝙ pēnis ⁊ cera liq̄factis decidit in mare (qd dr̄ ab eo ycareū) De isto dicit qdā metrificator. Icare nate bilis ⁊ iā sine p̄re peribis. Iam dixi tibi bis medio tutissimꝰ ibis. Facile est eligere duos sensus mortales. Primꝰ est de obediēdo parētibꝰ sapiētioribꝰ ⁊ supioribꝰ. Scd̄s est de tenēdo mediū. q2 (vt dicit ph̄us) virtꝰ consistit in medio. ¶ Iste dedalus est deus sūmus. fabricator mūdi. qlibet xp̄ianus est filius eius. Vn̄ cū ipe deus celos ascēderet. mōstrauit primo filio suo homini xp̄iano viā volādi ad celos ꝑ mediū virtutū. exeūdo hūc mūdū ꝑ cōtēplationis alas. Sed qdā nimis basse volāt per auariciā. inuidiā ⁊c. alij nimis alte per superbiā. ⁊ tales descēdūt in mare. hoc est in infernū. ¶ Cōstrue. Dedalꝰ. ille vir. secat. i. scidit ⁊ diuidit aera (actūs est grecꝰ). i. aerē. ⁊ dr̄ ab a qd est sine. ⁊ erilis. quasi sine lite vētoꝝ. ꝑ antifrasim. liquidū. i. puꝝ ⁊ clarū. q2 aer est diaphanꝰ sm philos. pēnis suis. filius ycarus insequtur eū. sed cera fragilis (q2 cōpacte ⁊ coniuncte erant ale sue) liquat. i. fluit. dissoluit. decurrit. deficit. ⁊ cadit in pelagꝰ. i. in mare. Et dr̄ q̄si penitus latēs ꝑ ethimologiā. vel pellēdo fluctus maris. gemit. in preterito, ⁊ est trisyllabū. sub pōdere. illius. Ille dedalus. cōpos. i. ordinator et cōpositor. sui. i. sui voti. vel sm libitū suū volans. attigit. si nō. in p̄terito. arctos. stellas. brumales. frigidas. vn̄ bruma. Arctos est septētrion. vel est stella vrse in septētrione posita ⁊ nunq̄ tēdit ad occasum. sed semꝑ oritur circa polū arcticū. et iste stelle sunt plures que dicūtur maiora vrsa ⁊ minor vrsa. sm astrologos.

Heredis forma non est motus patriarcha.
Quin mactaret eum nisi vox emissa deorum.
Parcere iussisset. rapitur qui cornibus heret.
In dumis aries: patrem sequitur sua proles.

¶ Hic alithia ponit historiā que depēdet ex p̄cedēti. dicēs ꝙ patriarcha abraā nō fuit a deo pietate paterna ꝓpter formā filij cōmotus. qn ipm mactare ⁊ im-

molare prōptus esset. nisi vox deorsum missa iussisset euꝫ dimittere. ⁊ loco eius arietē immolare. Historia scribit Geñ. xxij. vbi narrat q̃ deus tētauit abraam. et dixit ad eũ. Abraam abraam. Qui rñdit. Adsum. Et dñs ait illi. Tolle filiũ tuuꝫ vnigenitũ (quē diligis) ysaac. ⁊ offer michi ipsum in holocaustũ. i. in sacrificium. super vnũ montiũ quē mōstrauero tibi. Abraam itaq; hoc audito. se disposuit ⁊ strauit asinũ suũ duos iuuenes ⁊ filiũ suũ tulitq; ligna holocausti et iposuit sup ysaac filiũ suũ. Ipse autē portabat in manibꝰ ignē ⁊ gladiũ. Et cũ pgerēt simul dixit ysaac prĩ suo. Pater mi. At ille rñdit. Quid vis fili. Ecce inq̃t ignis ⁊ ligna. vbi est victima holocausti. Dixit illi. Dñs puidebit sibi victimam holocausti fili mi. Deide colligauit filiũ suũ. ⁊ posuit eũ sup struem lignoꝝ. ⁊ accepit gladium vt immolaret filiũ suũ. Et ecce angelus de celo clamauit dicens. Abram abram Qui rñdit. Adsum. Dixitq; ei. Non extēdas manũ super puerum. nec facias ei quicq̃. nunc cognoui q̃ times dñm. Leuauit abraam oculos suos. ⁊ vidit arietē inter vepres herētem cornibus. quē assumēs obtulit in holocaustũ pro filio suo. Et q̃ñr cōmēdatur iste ⁊ sibi bñdicitur. ¶ Ibi instruũtur parētes diligere filios suos. sed pter deũ. ⁊ ergo deũ magis diligere. vt semp sint prōpti etiã de pro-priis filiis disponere sm bñplacitũ dei. Est ergo reprobatus amor quorũdã pa-rentũ inordinatus adeo. vt nō audeant: imo nec pmittant filios castigari vel cor-ripi vgis ⁊ vberibus. ex qua re q̃ grauia reipublice ⁊ fidei orthodoxe incom-moda puentura sint. experiētia discere possumꝰ. Nec sic mulier illa probitate et bonitate cōspicua mater sctĩ Ludouici regis quondã huius xpianissimi galloꝝ regni. filiũ suũ ineruditũ aut indisciplinatũ pmittebat. sed eũ diligēter monitio nibus salutaribꝰ instruebat. Inq̃ebat sepissime. mallentē mortē incurrere tēpo ralem: q̃ per vnũ mortale pctm̃ te tuũ offendere creatorē. Qd a vobis genero-sissimi principes totis vite vr̃e tpibꝰ corã mētis vr̃e oculis insidere dꝫ. vt sic hec clarissima domus frãcie fidei catholice religionis xpiane ptectrix semp existat. per qd maior mors atq; meritũ vobis apud hoies pcurabit. quasi totũ orbem terraꝝ ab oriētali plaga. vsq; occidētalē. ⁊ a meridionali vsq; ad septētrionalem vastis ⁊ potētibus vr̃oꝝ belloꝝ impetus pdomuerit. Et sciũt pedagogi q̃ diffi-cile sit hodiernis tpibus pueros suos adolescētes et alios bene regere. q: vbiq; parentes siue iure siue iniuria liberis credunt. Hic egoq̃dem plurimã atq; am-plissimã orōnē (si locꝰ pateret) cōtexerē. sed hãc hactenꝰ taceo. ¶ Per abraam intelligit pr̃ ille nr̃ celestis deus gl'iosus. q filio etiã pprio nō pepcit. ysaac inter ptetat risus. q: xp̃o adueniēte fuit risus ⁊ exultatio in vniuersa terra. Sñ iste filius nō mortuus est sm deitatē: sed aries mortē passus est. sic xp̃s sm carnē. ¶ Con-strue. Patriarcha. i. abraã (dr̃ a pr̃ ⁊ archos priceps) nō est motꝰ. i. cōmotꝰ. for-ma. i. pter formam. heredis. i. filij sui. Iuxta illud apl'i. Filius ꝗ heres ⁊c. quin ipse mactaret. i. occideret eũ filiũ. nisi vox angelica missa deorsum a celo ad ter-rã. iussisset. i. precepisset. parcere filio suo. Aries dr̃ ab ares qd est vtus. vel ab ara pro altari. q heret cornibꝰ. i. dumis. rapit. i. ab ipso capit pro imolãdo p̄ sem scꝫ abraã. sua ples sequit. s. filiꝰ suus insequtur. hoc est caro humana insequitur xp̃m. ¶ Nota hic generaliter istã cōclusionē istius vltime particule que incipit per actm̃ casum. vt relatio sequens habeat locũ. iuxta illã regulã Alexandri in suo doctrinali in tractatu de cōstructione. Cũq; relatiuis ⁊c. ¶ Cōuenientia est inter historiã hanc ⁊ precedētem fabulã. vel similitudo seu pportio. q: sicut fie-bat mētio de patre ⁊ filio. ita hic. ⁊ alibi. Dedalus edocuit filiũ suum artem qua mortuus est. hic Abraam volebat occidere filiũ suum. vtꝫ ⁊c.

Phyllis amore graui demophontis capta superbi.
Mutat flebiliter rigidum pro corpore suber.

Ille reuersus eo truncum rigat ore supino.
Occurrit foliis seu senserat oscula phyllis.

¶ In hac parte pseustis pponit talē fabulā seu poeticā historiā. Nō enī semp ea q̄ p pseustī dñr sunt ficta oīno ꝛ fabulosa. qꝛ qñqꝫ narrat historias (lꝫ poetico tegmine coopertas vel palliatas) Dicit ḡ ꝙ phyllis amore demophontis misere pdita in arborē amigdalū cōmutata est. Q̄ō dū demophon regrediēs pciperet. cepit osculari lignū. qd sibi suis foliis ꝛ sua agilatione sibi occurrere videbatur. Ista fabula ponit ab Ouidio in de remedio amoris. vbi dicit. Perfide demophon surdas pclamat ad vndas ꝛc. Et idē Ouid tāgit eā in. ij. epla. li. heroidū. q̄ incipit. Hospita demophon tua te rodopeia phyllis. Ultra pmissū tēpꝰ abesse queror. Unū demophō filiꝰ thesei atheniēsis regis rediēs de bello troiano p vnā hyemē remāsit in tracia. in qua regnabat lygurgꝰ hñs filiā speciosam phyllidā. q̄ istū amare cepit. Hyeme transacta voluit demophon redire ad patriā. fide tn̄ pstita phyllidi ꝙ infra certū terminū pfixū rediret. sꝫ ppt vehemētes maris pcellas ī illo tmino nō potuit redire. q̄ppt phyllis mortua est pre nimio dolore (ꝛ vt dicūt) in amigdalū trāsformata. qa fm rei veritatē ipsa ppria corrigia ad arborē se suspēdit. ꝛ veniēs demophon corpꝰ mortue deosculabat. ꝛ ipam sepeliuit. ¶ Physice pōt exponi fabula. Nota p demophontē solē. p phyllida quālibet arborē intelligimꝰ. Demophon pcubuit cū phyllide morā faciēdo. qꝛ sol arbores pullulare facit. ꝛ in hyeme arbores mutāt corpꝰ in rigidū suber. qꝛ nullos fructus gerūt. sꝫ solū hñt rigorē corticis. ꝛ in reditu demophōtis. i. solis insignis estatis. phyllis sentit oscula eiꝰ. qꝛ tūc arbores fructificāt ꝛ crescūt. ¶ Ad lrām ista narratio introducēda est ad detestādū amoris libidinosi īpatientiā. q̄ amātē oīno a vita spūali deijcit. ꝛ in rigidū suber mutat. i. ipm̄ induratū in pctō illo carnali facit. Et idcirco iste amor fugiēdꝰ est. sicut pulchre ꝛ late docet ipm vitare. Naso ī toto decursu libri de remedio. vbi artificialr ꝛ ornate p̄ntē materiā ptractat. Unū est tn̄ qd hic notari volo ad detestationē libidinis ꝛ voluptatꝫ. qd scribit Cicero in de senectute. Inqt enī post alia stupra. adultera. ꝛ oē tale flagitiū nullis alijs excitari illecebris. nisi voluptatibꝰ. ꝛ pcludit dicens. Quo circa nihil esse tā detestabile ꝙ voluptatē. Impedit enī psiliū voluptas. rōni inimica est ꝛ mēti. et vt ita dicā pstrigit oculos. nec hꝫ vllū cū virtute cōmertium. ¶ Cōstrue. Phyllis. illa mulier (hec phyllis. gtō huiꝰ phyllidis vl' phyllidos) capta. i. irretita. graui ꝛ inordinato amore demophōtis. mutat. i. mutādo accipit flebilit rigidū suber (Ebrardꝰ. Pars prior est cortex. liber altera. tertia suber. Un̄ fm Papiā suber neutri gn̄is dr arbuscula vel eiꝰ cortex. vl' est cortex suberici arbor (fm catholicō) ille. s. demophō. reuersꝰ eo rigat trūcū arbor' ore supio. phyllis occurrit sibi folijs suis. seu p tāq̄ sēserat. i. pcepat. oscula. sibi correcta ab amasio suo.

In cinerem sodomas soluens diuina potestas.
Ob pactum patrui loth parcere cogitat vni.
Seruat eum segor sed perfida vertitur vxor.
In salis effigiem: lambunt animalia cautem.

¶ Hic alithia ponit suā historiā dicēs ꝙ punitiōe diuina. sodoma et alie ciuitates fūditꝰ dissolute sūt ꝛ euerse. Sꝫ ppt pactū qd fecerat deꝰ cū abraā patruo loth. ipse loth liberatꝰ est. ꝛ in segor ciuitate receptꝰ. sꝫ vxor eiꝰ v'sa est ī lapidē quē aīalia lābūt. Hec historia originalr hr Geñ. xviij. ca. vbi legr ꝙ dñs dixit ad abraā. Clamor sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ multiplicatꝰ est et pctm̄ eoꝝ aggrauatū est nimis. descēdā ꝛ videbo vtrū clamorē q̄ venit ad me: ope pplecuerit. Et dixit

ne. Nūqd ꝑdes dñe iustū cū ipio. Et dixit. Si fuerit qnq̄ginta iusti: nūqd simul peribūt. Et dixit dñs. Si fuerit qnq̄gita: dimittā oī ppl'o ꝓpt eos. Et ꝯñr dixit. Nō delebo ciuitatē etiā si fuerit q̄dragitaqnq₃. imo q̄dragita. imo trigita. Et si ibi inuēti fuerit vigiti: nō īterficiā ꝓpt illos. Et dixit adhuc abraā. Obsecro inqt ne irascar(dñe si loquar adhuc semel. Quid si ibi iuēti fuerit decē. Et dixit dñs Nō delebo ꝓpt decē. Et misit duos āgelos ad ciuitatē illā: vt ꝑciperent loth ꝙ recederet. sed eos pulcherrimos vidētes ciues vallauerūt domū loth volentes eos cognoscere. Et dixerunt angeli ad loth. Oēs q̄ tui sunt educ de ciuitate hac q: delebim⁹ locū istū. surge/tolle vxorē tuā et duas filias tuas: vt tu parit ꝑeas in scelere ciuitatis. Et angeli eduxerūt illos: ꝛ dixerūt. Salua aīam tuam ꝛ noli respicere post tergū tuū. Jgr̄ egressus est loth sup terrā. ꝛ loth ingressus est segor. Et dñs pluit sup sodomā ꝛ gomorrā sulphur ꝛ ignē: ꝛ subuertit has ciuitates et oēm aīam viuētem circa regionē. vniuersos habitatores vrbium. ꝛ cūcta terre virētia. Respiciēsq₃ vxor eius post se. cōuersa est ī statuā salis. Ex hac historia ꝑ₃ ꝙ vile ꝛ abhoīabile execrādū ꝛ deo exosum est illud nephandū crimē cōtra naturā. qđ nūc appellat̄ sodomiticū. qđ vix hō in ꝯfessione etiā dicere audet. vt sciūt illi q̄ audiūt ꝯfessiōes ꝛ ꝯsciētias hoīm diligēter inqrūt. ꝛ peccātem sic ꝯtra naturā iubēt leges igne cremari. Vñ etiā de viris gabaa volētib⁹ abuti interfecti sunt q̄dragita ꝛ tria milia ꝛ centū viri. vt hr̄ Judicū. xix. Ex istis multis historijs ꝛ fabulis ꝑ₃ detestatio luxurie: de q̄ dicit Gregori⁹. Luxuria mentē excruciat. rōnē excecat. corp⁹ maculat. Huic seruiūt cecitates mētis ꝛ incōsideratio amor sui. odiū dei. desperatio ab eterno. ¶ Exponēdo hystoriā allegorice. ꝑ sodomas intelligim⁹ pctōres carnales. Jlle qnq₃ ciuitates q̄ delete sunt. sign̄at qnq₃ sensus corpis q̄ oēs subuertunt̄ ꝛ excecātur. Per loth intelligūtur ꝟtuosi et cōtēplatiui q̄ ꝯtēnūt carnē. ꝛ intrāt ciuitatē segor. i. hirl'm celestē. vxor eius. i. vita actiua. mutat̄ in lapidē salis. i. in cōcupiscentiā boni. Vel pñt intelligi penitētes q̄ stati reuertūtur ad dctā. ¶ Cōstrue. Ptās diuina. soluēs. i. dissoluēs sodomas. ciuitatē illā ī cinerē. cogitat ꝑcere loth. illi viro ad suū dictū. ob pactū. i. ꝓmissū patrui sui. sc₃ abraā(patruus est pr̄ pr̄is alicuius. ꝛ dr̄ a pr̄e) Segor illa ciuitas. seruat. i. custodit. eū sc₃ loth. sed vxor perfida. i. infidelis(quasi sine fide) vertitur. i. mutat̄ in effigiem. i. silr̄itudinē salis. aīalia lambūt. i. lingunt cautem. i. illū lapidem. Et dr̄ a cauēdo. ¶ Cōueniētia fabule ꝛ historie est. q̄a sicut phyllis mutata est in arborem. ita vxor loth in lapidem.

Argolicas contra bellans acies cytherea.
Titide manibus dea pertulerat graue vulnus.
Deplorant socii commissa ducis furiosi.
Nam facti volucres acuunt pro dentibus vngues.

¶ Jn hac parte pseustis ꝓponit argumētando fabulā talē dicēs textualiter sic Venus dea pro troianis aduersus grecos pugnabat. quam ꝑcussit dyomedes grecus. ꝓpter cuius culpā socij in aues sunt transformati. Hāc fabulam recitat Ouidius ī primo de remedio amoris. Vbi dr̄. Nō ego titides ꝛc̄. Vñ prout sepe Virg. tāgit in eneyd. Eneas fuit filius veneris ꝛ anchise. q̄ dū pugnaret contra dyomedē grecū. mater sua auxiliū ei tulit. q: venus se interposuit in nube. ꝛ vulnerata est a dyomede. Jlla autē vxorē illi⁹ meretricē fecit. ꝛ post multos annos dū redirēt de bello mutauit socios suos ī aues. que adhuc hodierno die seruāt in grecia tēplū dyomedis. Et audiui ꝙ augustin⁹ dicit illas aues esse demones q̄ nō ꝑmittūt aliquē nisi grecū intrare illud tēplū. ¶ Historia fuit ꝙ venus fauebat troianis: q: ipi erāt luxuriosi. dyomedes socij effecti sūt ꝑdones ꝛ vespiliōes

Dyomedes signe pōt virū castū.eneas mollē ꝛ luxuriosum ꝛc̄. Si velit aliqͣs videre illō bellū troianū famosum.legat hystoriā breuē daretis frigij.vel ꝑlixam guidonis de colūna messana.ꝛ vgi.ij.eneyd. ¶ Q̄m de venere mētio facta est. ideo eius descriptionē videamus. Describit itaqꝫ venus pulchra puella nudanatās in mari.tenens in dextera conchā marinā ornatā rosis.quā colūbe comitant. Ea aūt data est vulcano invxorē.deo ignis turpissimo.sibi astāt tres puelle q̄ vocātur gratie.ꝛ duaꝝ facies ad ipas reuerse sunt.ꝛ vna vtitur in ꝯtrariū hꝫ aūt cupidinē in filiū alatū secū sagittātē apollinē arcu ꝛ sagitta.quapropter dijs turbat̄ puer fugiebat ad mrīs gremiū. Iste ꝓprietates attribuunt isti planete ab astrologis.de quo plura dicere nō est p̄ntis speculationis. Ista dea fm fulgentiū mitologiaꝝ scriptorē.signat ꝑsonā luxuriosam.que dr̄ femina ꝑpt mollicie ꝛ variabilitatē.nuda ꝓpter indecentiā.natat in mari.i.semꝑ voluitur in delitijs.ꝛ iō dr̄ genita in mari.qꝛ ab opulētia ꝛ saturitate generat.tenet conchā cū qua canit in choreis.nutrit colūbas.i.luxuriosos.diligit rosas ꝛ tales lasciuias. Cupido est filiꝰ eius.qꝛ vnꝰ ꝓducit ꝯcupiscentiā carnis.q̄ qn̄qꝫ apollinē.hoc est viros iustos vulnerat stimulis carnis. Iste cupido est amor carnalis.q̄ pigitur alatus.qꝛ subito venit ꝛ subijt aīm. Cecus est vt dr̄.iiij.eneyd.ꝛ ceco carpit igni qꝛ hoīes cecos ꝛ oblitos sui efficit. Ita sunt faciliter applicabilis ad mores in ista materia. ¶ Cōstrue. Cytherea.i.venus(textꝰ cōes hn̄t cytharea p a.in scd̄a syllaba.sꝫ credo debēt hr̄e cytherea p e.qꝛ dr̄ a cythereo mōte in quo venꝰ colitur ꝛ oēs poete ponūt ꝛ dicūt cytherū)bellās contra acies.i.exercitus.argolicas.i.grecas(Argos est nomē ciuitatis grecie.a q̄ dnr̄ argi argiui.ꝛ argolici.i.greci) ꝑtulerat.i.sustinuerat.graue vulnus manibꝰ titide.i.dyomedis(titides est nomen patronymicū masculini gn̄is prime declinatiōis.ꝛ est filiꝰ vel nepos tidei) socij eius plorāt/cōmissa.i.pctā.ducis.i.dyomedis.furiosi.i.insani.ꝑcutiendo venerem.nā pro qꝛ.qꝛ ipsi facti volucres.i.aues.acuunt vngues pro dētibus.i.loco dentiū habēt vngues.et isti de diuitibus facti sunt pauperes.

Congressus domino iacob luctamine longo.
Neruos amisit femoris dum cedere nescit.
Quam plagam veluti gemit euenisse parenti.
Non comedit neruum successio tota nepotum.

¶ Hic alithia narrat historiā suā ꝛ dicit lr̄aliter.ꝙ iacob diu luctabat cū angelo sed in lucta ꝑdidit vnū neruū sui femoris.ꝛ ꝓpter hoc iudei nō comedūt neruū Hec historia originaliter habet Gen̄.xxxij.circa finē capl̄i.vbi dr̄.ꝙ iacob filius ysaac timēs insidias frīs sui esau primogeniti.ipse iacob a patria sua recessit.et cū ipe esset in itinere/quadā die vidit scalā a supficie terre vsqꝫ ad celos.ꝛ vidit angelos ascēdentes ꝛ descēdentes. Jacob autē vnū angelū amplexꝰ est.ꝛ dicit textus ibidē. Et ecce vir luctabat cū eo vsqꝫ mane. Qui cū videret ꝙ eū superare nō posset:tetigit neruum femoris eius:ꝛ stati emarcuit. Et dixit ad eū. Dimitte me.iam enī ascēdit aurora. R̄ndit. Nō dimittā te nisi bn̄dixeris michi. Ait ergo. Qd̄ nomē est tibi. R̄ndit. Jacob. At ille. Nequaqꝫ iacob appellabit nomen tuū sed israel.qm̄ si cōtra deū fortis fuisti:ꝙtomagis cōtra hoīes preualebis. Interrogauit eū iacob. Dic mihi quo appellaris noīe. Et rn̄dit. Quid queris nomen meū qd̄ est mirabile. Bn̄dixitqꝫ ei in eodē loco. ¶ Allegorice per angelū intelligimus xp̄m.per iacob iudeos.xp̄s enī luctatus est cōtra iudeos multū.vt conuerteret eos ad fidē. ꝑꝫ per magnā partē totius noui testamēti.ꝛ qa ipsi noluerūt xp̄i monitionibꝰ obtēperare.ꝑcussit eos ꝛ opprobriū sempiternū dedit eis. Nā iudei in die illa qua xp̄s est crucifixus:habēt digitū in culo:qꝛ tūc patiuntur

fluxū sanguinis. Jdeo iudeus dr̄ verpus quasi verrēs policē. hoc est posteriorē partē. Q̄d aūt xp̄s bn̄dixit iacob: signi ꝙ xp̄s multū primo dilexit synagogam. et antiquis patribꝰ vt abrae ⁊ alijs dedit bn̄dictionē. et postea sanguine suo dedicauit eccl'iam nr̄am. ⁊ q: iudei nō crediderūt: ideo semꝑ sunt ⁊ erūt vagi et dispsi per vniuersam terrā. ¶ Aduertendū est hic ꝙ israel interpretat̄ vir vidēs deū. iuxta illud X̄'um. Js vir raq̄ vidēs dr̄ elq̄ deus. Et pōt esse nomen declinabile dicēdo. Jsrael israelis. vel indeclinabile sicut est de istis. adam. abrahā. dauid. et ꝯsilibꝰ. ¶ Aduertēdum est ꝙ iacob iste habuit duodeci filios ex qbꝰ ꝓcesserūt xij. tribꝰ iudeoꝝ q̄ dn̄r tribus israel. Hic ꝓpter istā mutationē nōis iacob posset tractari materia de mutatione nōis ꝓorij ipsius pape in creatione sua. que videat̄ per doctrinā decretoꝝ ⁊ voluminū illiꝰ sciētie. mutat̄ eni vt itelligat ipse ꝙ est nouus honor. ⁊ oēm veterē pellē malicie ⁊ mūdane pōpe deserere dz. ¶ Cōstrue. Jacob ꝯgressus (dr̄ de ꝯgredior) dn̄o. i. cōtra dn̄m. longo luctamine. amisit neruos femoris. i. coste. dū ipse nescit cedere. i. locū dare vel recedere quā plagā fractiōis nerui in femore. tota successio. i. posteritas. nepotū. i. iudeorū descēdētiū ab illo ꝑ cognationē vel generationē. gemit. veluti ꝓ sicut. euenisse parēti. i. patri. ⁊ ideo ipsa nō comedit neruū. ¶ Conuenit autē historia cū fabula. q: sicut in fabula precedēti dyomedes vulnerauit venerē. ita hic dn̄s iacob. vt ptz.

Hypolitus seua perit accusante nouerca.
Distractus bigis phocas agitatibus vndis
Damna pudicitie non pertulit ira dyane
Hypolitum reuocat: modo nomine virbius extat.

¶ Hic ꝯnr̄ p̄seustis ꝓponit aliā fabulā seu fabulosam narrationē. et ista dependet ab illa. Dedalus aptatis ⁊c. Dicit ergo textualiter sic. Hypolitus a nouerca sua accusatus in curru ꝓpe mare fuit distractꝰ. sed dyane pudicitie dea pietate mota fecit hypolitū resuscitare. et sic fuit bis vir. Hec fabula tractatur. xv. libro methamorphoseos. ¶ Pro quo sciēdum est ꝙ theseus filius agei regis atheniensiū missus est ad minothaurū. q: singulis diebus sorte equi athenięses mittebātur. Erat autē iste fortis ⁊ pulcher. ⁊ dilexit adrianā, vnā filiaꝝ minois. cuiꝰ auxilio ⁊ fauore ⁊ cōsilio dedali ipse deuixit minothaurū. et a laborintho exiuit. Rapuit autē iste adrianā ⁊ phedrā minois filias. vnde derelicta adriana in littore maris duxit secū phedrā. ⁊ eā duxit in vxorē. que amore hypoliti fi'ij thesei de alia vxore ꝓdite nimis ⁊ misere exarsit. Sed q: ille sibi ꝯsentire noluit. ipsa eū accusauit erga patrē theseū. dicēs ꝙ filiꝰ suꝰ hypolitꝰ ipsam vi ⁊ violētia voluit opprimere. Egeus pr̄ ipsius thesei. qui credidit filiū suū esse deuoratū a minothauro. se in mari p̄cipitauit. ⁊ est factus deus maris. ab ipso filius eius petit vltionē de hypolito. Hypolitū ḡ posuit in q̄dā curru supra littus. Egeus aūt emisit phocas ꝑ q̄s equi ꝑterriti cū tāta violētia currū traxerūt ꝙ illiꝰ viscera dissipata sūt. q̄ q̄m ꝓ castitate sua mortuus fuerat. dyana misit ad eū esculapiū qui ipsuz resuscitauit. ⁊ ideo dr̄ eē virbius. ¶ Historia est ꝙ hypolitꝰ fuit q̄dā miles q̄ cū quadā die in curru suo iuxta mare trāsiret. subito intumescente mari vituli cornuti cū alijs mōstris apparuerūt. vn̄ territi equi eiꝰ sine ordīe currere ceperūt. ita vt totaliter corpus eius laceratū est. q̄ cū ad inferos mortuus ꝑuenisset. affuit ibi dyana q̄ eū resuscitauit. ¶ Hypolitus pōt dici xp̄s. quē equi. i. iudei. q̄s antiq̄tus exerit mōstris. hoc est eius miraculis territi. fecerūt eū herere arbori. i. cruci. et dimiserūt eū mortuū ad inferos. sed dyana. hoc est deitas. ip̄m resuscitauit. Et dr̄ virbius. ¶ Glose dicūt ꝙ ꝑ theseū intelligit̄ aīa. per hypolitū ingeniū humanū. per phocas intelligimꝰ motus illicitos. qui q̄nq̄ detrahunt ingenium

humanũ in preputiũ vitioꝝ.ſed dyana.i.ſapiẽtia et ratio ingenium reſuſcitat et
virtutẽ reuocat ⁊ iſte eſt bonus intellectus. ❡ Et q꞉ hic fit mẽtio de dyana.ideo
eius deſcriptionẽ videamꝰ. Dyana dꝛ ꝓſerpina luna ⁊c̃.iuxta illud Ebrardi.in
capl̃o de triuitatibus poeticis. Tres triuie ſedes ꝓſerpina luna dyana. Et pt̃
videri in diuerſis paſſibꝰ poetaꝝ. Iſta igitur pingitur in ſpecie vniꝰ dñe tenẽtis
ſagittã ⁊ arcũ de corno ſequentẽ venationẽ ⁊ ſe exercẽtem.circa quã erãt chori
driadũ.orchadũ ⁊ nereidũ.i.deaꝝ nymphaꝝ aque.arboꝝ.mõtiũ ⁊ fluminũ.Erãt
etiã chori ſatyroꝝ deoꝝ nemoꝝ.Iſta dyana pt̃ ſigare ꝟginẽ gl̃ioſaȝ.q̃ armatur
arcu flexibus mie ⁊ ſagittis orõnis.q̃bus ceruus cornutus.i.dyabolꝰ ſuperatur
⁊ eam circũdant chori angeloꝝ ⁊ animaꝝ beataꝝ.⁊ chori ſatyroꝝ cornutorum.i.
peccatoꝝ veniã poſtulãtium. Vel hec dyana poteſt ſignificare meretricẽ ſagit-
tantẽ.per ſagittas veneris hoĩes fatuos.⁊ habet choros iuuẽculaꝝ vetularum
et lenonũ ſibi famulantiũ. ❡ Conſtrue. Hypolitus.ille vir.perit.⁊ hoc nouerca
ſua.ſcȝ phedra.ſeua.i.crudeli.accuſante.ipſum erga theſeum pr̃em ſuũ.ille di-
ſtractus bigis(biga dꝛ a bis et iugũ iugi.ſm Catholicon)Currus tñ a duobus
equis tractus.⁊ eſt biga currus lune.q꞉ creſcit ⁊ decreſcit.Et triga eſt plutonis.
q꞉ rapit hoĩes de tribus etatibus.ſcȝ pueritia/iuuẽtute ⁊ ſenectute. Quadriga
eſt ſolis.propter quattuor tẽpora anni(et hoc dico)vndis.i.fluctibus ⁊ inunda-
tione maris.agitãtibus.i.cũ agitatione ⁊ cõmotione emittentibꝰ phocas.i.ba-
lenas(⁊ eſt epyceni generis)ira dyane.i.irata dyana.non pertulit.i.nõ paſſa eſt.
damna pudicitie.i.caſtitatis.hoc eſt caſti hoĩs(qui per amphraſim figuram dꝛ
pudicitia.ſicut emphatice apud Therẽtium.dauus dicitur ſcelus.et non tantũ
ſceleratus)damna pudicitie.i.non potuit ferre ꝙ ille pudicus haberet dãnum
vel mortem.ideo ipſum hypolitum reuocat(de morte ad vitam)ipſe extat mo-
do virbius.i.bis factus noĩe ſuo. ❡ Item virbius virbij.maſculini generꝭ.i.bis
vir exiſtens.ſcȝ qui binas habuit vxores.vel qui bis fecit facta viro digna.vel
qui reſuſcitatus eſt vt lazarus et hypolitus.

Venditur in ſeruum ioſeph liuore ſuorum
Ardentis domine dum ſpernit vota minaſꝗ
Addictus vinclis:diſcuſſit ſomnia regis
Et ſubduntur ei totius regna canopi.

❡ Hic pñr alithia recitat verã hyſtoriã.vbi poſtꝙ̃ egit de tribus patriarchis di-
uiſum.nũc agit de duodeci ſimul/dicẽs. Fr̃es Ioſeph inuidia moti.fratrẽ ſuum
ioſeph vendiderũt.Et q꞉ vxori ſcȝ phutipharis acquieſcere noluit.finxit ipſa ꝙ
eã ioſeph voluerat opprimere.⁊ ſup hoc cõqueſta dño ſuo q̃ ꝑcepit vt mitteret
in carcerẽ.vbi ſomnia regis expoſuit.⁊ tandẽ effectus eſt quaſi ſuperior in tota
patria illa.ſcȝ egypto. ❡ Iſta hyſtoria ſatis vulgata originaliter ſcribitur Geñ.
xxxvij.capl̃o.vbi agr̃ de vẽditione ioſeph per fratres.⁊.xxxix.cap̃.habet qualꝛ
cõtempſit dñam volẽtem ꝙ ipſe ſecũ cõcuberet.⁊ de incarceratione eius ſcribit
ibidem.Sed de liberatione eius ſcribitur in codeȝ libro.cap̃.xli. Et cõpendioſe
ipſam tractãdo.ibidem dꝛ ꝙ cũ ioſeph.xvi.eſſet annoꝝ paſcebat gregem cũ fra-
tribus ſuis.accuſauitꝗ fratres ſuos de crimine peſſimo.Iſrael aũt pater eoꝝ
diligebat ioſeph ſuper oĩs.eo ꝙ genuiſſet eũ in ſenectute.Unde accidit ꝙ ipſe
ſomniauit ꝙ eſſet in agro cũ fratribus ſuis.⁊ manipuli fratrũ adorabant mani-
pulũ eius.Item ꝙ ſol ⁊ luna ⁊ duodeci ſtelle adorabãt eũ. Et hoc audiẽtes fra-
tres ſui.⁊ ꝙ pater eius dixit ꝙ ipſum oẽs alij adorarent ⁊ obedirent ei.ceperũt
ſibi inuidere.Cũ autẽ iret in dothaim cũ alijs.dixerunt fratres adinuicem.Ecce
ſomniator venit.occidamus eũ.tñ per orationẽ.ruben pepercerit illi.⁊ clauſerũt

eū in cisterna.⁊ eū nudū vendiderūt viatoribus ismaelitis euntibus in egyptū.
et dixerūt patri.ꝙ fera pessima deuorauerat eū. Joseph itaqꝫ ductus est in egy
ptum.⁊ seruiuit phutiphari eunucho pharaonis quem vxor eius dilexit libidi-
nose.q̄r formosus erat.ipsa igitur vocauit eū in thalamū suū.⁊ exorauit eum vt
secum cōcuberet.qđ ipse renuit.Unde indignata mulier(timens ne reuelaret)
clamādo dixit.ꝙ ioseph voluerat cum ea per vim cōcubere.⁊ ideo missus est in
carcerem.vbi stetit diuturno tēpore.et cū eo erant pincerna et panetarius siue
panifex regis.Picerna autē somniabat ꝙ regi seruiebat.⁊ sibi offerebat cyphū
plenū vino recēter de vua expresso.Quod somniū ioseph exponens.dixit ꝙ re-
stitueret ad pristinū officiū.Panetarius vero somniabat ꝙ ferebat panē supra
suū caput.⁊ aues veniebāt et comedebāt illū.Et dixit ioseph ꝙ in cruce suspen
deretur.Et ita accidit.Et dū pincerna educeret de carcere.ioseph dixit ei ꝙ sui
esset memor qñ esset in officio suo. ¶ Sed post multa tēpora cōtigit ꝙ rex som
niauit se vidisse in agro vel pratis septē vaccas pingues ⁊ totidē macras et ma
cre destruebāt crassas. Sōniauit etiā se vidisse septē spicas fertiles.⁊ totidē ste
riles.Et illa sōnia nesciuerūt exponere egyptij.Sed picerna memor eoꝝ q̄ audi
uerat a ioseph in carcere:stati illud regi notificauit.et adduct⁹ est ante p̄ntiam
regis.Et exponēdo dixit septē vaccas pingues sigāre septem annos fertiles.⁊
septem vaccas macras sigāre septē annos steriles.Qđ audiēs expetiuit q̄liter
famē illā vitare posset.⁊ sibi ⁊ suis succurrere. Joseph prudens ⁊ discretus col
legit tm̄ in fertilib⁹ annis de frumēto:qđ sufficeret ꝓ septē annis sterilibus.Et
ingruēte seu iminēte caristia:ioseph vēdidit frumētū volētibus h̄re ⁊ emere.et
iussit paleā mitti in quendā fluuiū.que vsqꝫ ad patriā p̄ris sui delata est.qđ vi-
dēs iacob misit beniamin filiū suū cū alijs fratribus suis ad patriā.a q̄ videbat
venire illa palea.Et cū beniamin venisset ad domū pharaonis:nō cognouit fra
trē suū ioseph.lꝫ eū ioseph bene cognouit.⁊ sibi vēdidit annonā vel bladū.et la
tēter abscōdit cyphū in sacco beniamin.⁊ ita recessit.Et dū esset iam remotus a
ciuitate.ioseph ipꝫ capi iussit.⁊ inuētus est cyphus.⁊ dixit ꝙ detineret quoꝰqꝫ p̄r
et f̄res venirēt in egyptū.Et ꝓ illis mādauit beniamin.Qui cū venissent pha-
raoni se obtulit ioseph.⁊ exhilaratus ioseph p̄rem suū festiue recepit.Et ioseph
petiuit a rege ꝙ daret ei māsionē in loco remoto.q̄r nolebat manere īter gētiles
colētes idola.q̄r ipse iudeus erat ⁊ soli deo seruire cupiebat. ¶ Exponit allego
rice sicut cōiter đr. Joseph sigat xp̄m q̄ somniauit ꝙ sol luna et stelle adorarent
ipsū.q̄r cū ipse crucifigeret sol eclypsatus est et alie stelle.f̄res sui.hoc est iudei.
inuidebāt ei.q̄r erat de semine dauid ꝯm carnem.sibi remouerūt vestimēta sua.
q̄r iudas vendidit eū scribis ⁊ phariseis ꝓ trigita argenteis.xp̄s noluit obedire
dñe sue.s.synagoge q̄ tūc erat dña gentiū.Threnoꝝ p̄uo.⁊ ideo missus est in car
cerē.hoc est.captus/ligat⁹ ⁊ patibulo crucis affixus.⁊ ipse exposuit sōnia regis
hoc est.postq̄ surrexit a mortuis exposuit sacrā scripturā.⁊ sōnia.hoc est ꝓphe
tas ⁊ dicta ꝓphetaꝝ discipulis exposuit.Quibus factis regnat carnopi.hoc est
oēs gētes sibi subdebant.q̄r ipse dñs est ⁊ rex regū oīm. ¶ Ex hac historia p̄nt
elici multe materie.Una de fidelitate quā debent l̄r̄e seruitores dñis suis.sicut
ioseph fidelis fuit pharaoni. Scđa de remuneratiōe faciēda p dños seruitorib⁹
fidelibus:q̄r sicut seruus dño obligat.ita ecōuerso dñs tenet remunerare serui-
torē.sicut pharao q̄ p̄fecit ioseph toti egypto.Tertio de spū ꝓphetie ⁊ de sōnijs
et eoꝝ expōne.de qb⁹ tractāt doctores theologi.⁊ albert⁹ magn⁹ de sōno ⁊ vi-
gilia aristo.sed ista sunt speculatiua ⁊ p̄ter ꝓpositū. Quarta de dilectione parē
tum quā debēt l̄r̄e filij.sicut ponit vnū preceptū decalogi.⁊ filij parētibus in ne
cessitate cōstitutis obligātur succurrere ⁊ eis necessaria ministrare.de q̄ mora-
lis catho in sua ethica.Parentes ama.Et etiā alibi in fine primi capl̄i sui libri.

Dilige nõ egra caros pietate parẽtes. Quita materia esset de impudẽtia de-testãda multarũ mulierũ. que tã illecebrosis ꝛ tã libidinosis motib⁹ afficiunt. vt adulteriũ in ꝓprio corpore cõmittẽdũ suos seruitores ꝛ subditos inuitẽt. Sexta est ex parte hui⁹ historie de inuidia. que est vitiũ vile abhoiabile ꝛ detestandũ. de qua Horatius in vna epl̃a. Inuidus alterius rebus marcescit opimis. Et est inuidia talis ꝯditionis ꝙ ipsa ꝓpriũ actorẽ corrodit ꝛ punit. sicut ethna mõs sul phureus seipm̃ cõsumit ꝛ vastat. Nã iustius. inuidia nihil aliud est ꝙ̃ q̃ ꝓtinus ipsũ actorẽ rodit excruciatq̧ suũ. Et pulcherrime describit in Ouidio. in. ij. me-thamor. circa finẽ. vbi primo describit domũ eius dicẽs. Dom⁹ est imis in valli-bus antri abdita. sole carẽs nõnulli piurat vẽto. Tristis ꝛ ignaui plenissima fri gozis. Et de ipsa inuidia subiungit. Palor in ore sedet macies in corpore toto. Nusꝙ̃ recta acies. liuent rubigine dẽtes. Et aliã in hãc sententiã. Uirgilius aũt in. vi. eneyd̃. dicit eã habitare ante ip̃m vestibulũ. i. introitũ orbi. Istis sic posit̃.

¶ Cõstrue. Joseph. ille vir (nomẽ est īdeclinabile) vẽditur in seruũ liuore. i. inui dia. suoꝝ supple fratrũ. ꝛ hoc põt eẽ eclypsis. dũ ip̃e spernit. i. despicit. vota. i. vo tiuas p̃ces. q̧ ꝓ ꝛ minas sue dñe ardẽtis. i. ardore libidis estuãtis. addict⁹. i. ad-iudicat⁹. viclis. i. viculis. Et d̃: a vicio cis. qđ idẽ est qđ ligo as) discussit. i. discu tiẽdo exposuit ꝛ explicuit. sõnia regis pharaonis. ꝛ regna toti⁹ canopi. i. egypti. subdũt. i. subijciunt. ei. s. ioseph. ¶ Hec historia ꝯuenit cũ fabula p̃missa. qꝛ sicut hypolitus noluit cõsentire nouerce sucrita etiã ioseph non obtẽperauit dñe sue.

Grecorum primus inuestigat grammata cadmus
Postꝙ̃ seuit humi dentes septemplicis hidri
Quos nondum fato mersit fortuna sinistro
Ne patiatur idem se simulat esse drachonem.

¶ Hic cõsequẽter incipit pseustis ꝓponere aliã fabulã dicens. Cadmus primo inter grecos inuestigauit ꝛ inuenit l̃ras. postꝙ̃ ipse interfecit serpẽtem. ꝛ dẽtes in terra seminauit. quos fortuna nõ mersit fato sinistro. Et ne ipse deinde pate-ret se esse drachonẽ ꝑ filiũ ostẽdit. De auxilio cadmi et cõpositiõe thebaꝝ habet in principio tertij de transformat. ¶ Per cadmũ intelligim⁹ xp̃m. qui a patre agenore. hoc est a deo missus est in exiliũ hui⁹ mũdi edificare ciuitatẽ. i. eccl̃iaꝫ militãtem cõsecrari. ꝛ querere europã filiã agenoris. hoc est humanã aĩam filiã regis celoꝝ. raptã a ioue. i. a demone. Dicit cõsequenter ꝙ dum cadmus vellet edificare ciuitatẽ. misit socios suos in syluam vetustã vt inde aquas viuas af-ferrẽt. q̃bus ioui sacrificaret. ꝛ reperierũt serpentem maximũ crocei coloris. a q̃ oẽs interfecti fuerũt. sed ipsuꝫ tandem occidit cadmus. ¶ Iste serpens tortuo-sus est diabolus. vnde cadmus. i. xp̃s. misit socios. i. patriarchas ꝛ ꝓphetas ad syluã huius mũdi ad hauriendũ aquas gratiaꝝ. sed oẽs istos serpẽtes ad infe-ros detrusit. sed xp̃s post passionẽ suã oẽs redemit a faucibus baratri. et ipsum dyabolũ taliter occidit. Cadmus iste accepit dẽtes istius serpẽtis. ꝛ eos semina uit iuxta cõsiliũ Palladis. ex q̃bus seges clypeatoꝝ viroꝝ orta fuit. qꝛ inde nati sunt armati milites. q̃ statim se mutuis vulneribus interfecerũt. Ita xp̃s auul-sit artes demonis paratas interficere quoslibet. ꝛ hoies malos serpẽtinos fecit iustos. ꝛ eos in agro ecclesie seminauit. q̃ facti sunt milites strẽnui fide. sicut le-git̃ de paulo. ¶ Uel iste serpẽs sigãt inuidos et detractores et seditiosos. q̃ non cessant aliis nocere vel verbo vel facto. ꝛ de dentibus istorum nascũtur milites vulnerãtes seinuicem ꝛ occidẽtes. qꝛ sepe qñ verba istoꝝ nascuntur milites vul nerant seinuicem ꝛ occidũt. sic sepe qñ verba istoꝝ detractoris seminantur. inde veniũt discordie bella ꝛ occisiones hoim. ¶ Res gesta fuit ꝙ cadm⁹ debellauit

athenienses.qui semꝑ tanq̃ serpẽtes morsu venenoso sibi insidiabãtur.ipse aũt
primo fuit simplex.deinde affectus est astutus ⁊ prudẽs.ideo dictus est serpẽs.
Iste cadmus primus inuenit lr̃as grecas.vt tangit in primo vsu nr̃i text⁹.Unde
hñr ista metra.Abraam chaldeas.prudẽs cadm⁹ q̃q3 grecas.Moyses hebreas
carmẽtis nympha latinas. ¶ Circa aliã partẽ istius textus sciendũ est ꝙ in.iiij.
methamorphoseos circa finẽ describit mutatio cadmi in serpẽtem. ¶ Iste cad
mus põt sigñare quẽlibet hoiem q̃ aliũ occidit.⁊ superat serpentem.i.tẽtationes
demonis.⁊ q̃nq3 sensibus edificat sue aie ciuitatẽ paradisi.si in vtute ꝑmaneat.
sed aliq̃ñ recidiuat ⁊ reincidit in pctm̃.⁊ de iusto hoie efficit pctõr venenosus.et
sic dr̃ mutari in serpentẽ. ¶ Cõstrue.Cadmus.ille.iuuenis.primus.i.ante alios
oẽs.inuestigat.i.inq̃rit vel inuestigãdo inuenit.grãmata.i.lr̃as(⁊ est grãma no
men grecũ)grecoꝝ.illoꝝ pplõꝝ.postq̃ ipse seuit.i.seminauit.humi.i.t̃re.(⁊ po-
nitur absolute in gtõ ꝫm Priscianum et alios grãmaticos.⁊ sic obseruat vsus)
dentes hydri.i.serpentis.et dr̃ ab hydros qḋ est aqua.septemplicis.i.habentis
septem plicas.quos.s.dentes.fortuna nondũ.pro non ⁊ adhuc.non mersit.fato
sinistro.i.peruerso.q2 hoies socij cadmi non fuerũt oẽs occisi a serpente.vel sic.
non mersit fato sinistro.q2 in hoies fuerunt mutati.et istud non est fatũ sinistrũ)
iste cadmus simulat.i.simulãdo se mõstrat.esse drachonem.i.serpẽtem.ne patia
tur idem.Uel hec clausula potest cõstrui post scd̃m vsum.breuiter illud est sa-
tis obscurum.et male intelligibile.

Raptus aquis moyses magicas euerterat artes.
Omnis eum regio timuit circunflua nilo.
Eduxit ciues:submersit fluctibus hostes.
Memphios exitium:testatur adhuc mare rubrum.

¶ In hac parte alithia subiũgit suã historiã.⁊ tractat de t̃pe legis.Et diuiditur
ista pars in duas partes.Primo describit qualiter lex data fuit.Scd̃o qualiter
ppl̃s se habuit in terra ꝓmissionis.scd̃a ibi.Uictrici ppl̃o.Item prima in duas.
primo ondit ꝙ lata et data est lex.scd̃o describit ꝓcessus populi per desertũ ad
terrã ꝓmissionis.scd̃a ibi.Offensus balaã.Primo describit legis datio.scd̃o da
than chore ⁊ abyron murmuratio.scd̃a ibi.Fata chore miseri.Primo educitur
ppl̃s de egypto.Scd̃o pn̄it ydolatria filioꝝ israel.dum daret lex.scd̃a ibi.Insi-
gnẽ vitulũ. ¶ In prima parte pricipali dr̃ sic breuiter.ꝙ moyses oẽs artes ma
gicas destruxit.⁊ ois patria nilo circũiacens ipsum timuit.⁊ educit filios israel
de egypto.⁊ pharaonẽ et alios sibi cõplices submersit.⁊ istã destructionẽ mare
rubrũ testatur. ¶ Expedite sunt q̃dẽ multe historie in libro Geñ.scripte.hec aũt
presens quantũ ad illã partẽ.Raptus aq̃s moyses.scribit Exodi.ij.vbi dicitur.
Egressus est vir de domo leui.⁊ accepit vxorẽ stirpis sue.que cõcepit ⁊ peperit
filiũ.⁊ vidẽs eũ elegãtem abscõdit eũ tribus mẽsib⁹.Cũq3 iam celare nõ posset.
accepit fiscellã scirpeã.⁊ liniuit eã bitumine ac pice.posuitq3 intus infantulum.
exposuitq3 eũ in carecto ripe fluminis. Et ecce filia pharaonis descẽdebat vt la-
uaretur in flumine.⁊ puelle eius gradiebantur ꝑ crepitudinẽ aluei.⁊ misit vnã
ex famulabus quesitũ fiscelã.⁊ reperit puerũ vagiẽtem.et vocata est mr̃.et sibi
tradit⁹ est nutriẽd⁹.⁊ adultũ filie pharaonis tradidit.que illũ adoptauit in filiũ
⁊ vocauit moysen.q2 de aqua eũ tulerat.Moys eni grece.aqua dr̃ latie. Causa
aũt ꝓpter quã mater filiũ exposuerat pharao.est q2 pharao fecit edictũ ꝙ oẽs
masculi iudeoꝝ occiderẽtur. ¶ Quãtum ad illã clausulã(magicas euerterat ar
tes)historia habet Exodi.vij.vbi narrat qualiter ex p̃cepto dei moyses dixit ad
Aaron frem eius.ꝙ in p̃ntia pharaonis tolleret virgã manu.⁊ p̃iceret eã corã

pharaonē.⁊ versaret in colubꝛū.qd̄ ⁊ factū est.⁊ idē fecerūt magi incantatoꝛes pharaonis.Deīde p̄cepto dei extēdit aaron virgam sup̱ aquas egypti in p̄ñtia pharaonis.⁊ tūc lacus ⁊ paludes ⁊ oīa versa sunt in sanguinē.et pisces moꝛtui sunt.Et idē fecerūt malefici egyptioꝝ incātatiōib⁹ suis.Et induratū est coꝛ pharaonis.Ista virga est in sctīssima illa ciuitate gallie suessonica vꝛbe.in eccl̄ia cathedrali scʒ scti geruasij.⁊ eā vidi.teuui.⁊ osculat⁹ sum.Vñ cū quadā die rex in aula sua esset cū suis militib⁹.moyses cepit coronā regis in capite suo.⁊ cū pedibus eā dilacerauit.Hoc ꝯsiderātes magi pharaonis dicebāt illū ꝑuersurū fore deos eoꝝū.Qd̄ vidēs rex voluit eū occidere.sʒ qdā senex ait.Nescit qd facit.date ei carbonē ardentē ⁊ aliū extinctū.⁊ videbis qd faciet.Et dederūt in manu ⁊ in oꝛe posuit ardentē.⁊ sic insanū se finxit.vñ semp̱ postea balbutiuit.❡ Legit vlterius ꝙ cū moyses iudeū ⁊ gentilē rixari videret.clauso pugno occidit gētilē ⁊ eū sepeliuit in arena.❡ Legit vlteri⁹ ꝙ ipse p̄positus ⁊ custos iudeoꝝ factus est.Judei aūt tūc tp̄is pharaoni seruiebāt in luto ⁊ palea.Moyses vero quēdā iudeū stantem ociosum vidēs.dixit ei.Amice qd est ꝙ ociosus es et nō op̱aris.Cui iudeus ꝓrūpens in v̄ba ꝯtumeliosa dixit.Me occidere putas sicut pꝛidie seruū regis occidisti.Postq̄ hoc audiuit moyses:fugit de egypto in ethyopiam vbi erat sacerdos qdā noīe getro.⁊ ibi filiā duxit in vxoꝛē.❡ Postea p̄cepit ei dñs vt iret ad pharaonē ad dicēdū sibi ꝙ dimitteret ppl̄m suū in pace de terra sua exire.⁊ p̄cepit ei virgā poꝛtare secū ⁊ ex ea signa facere.Et illud mādatum dei denūciauit moyses pharaōi.❡ Circa illā p̱tē (eduxit ciues) sciēdū est ꝙ materia illius p̱icule expedit.Exodi.xiiij.cap̄.vbi determinat de trāsitu p̱ mare et submersione egyptioꝝ.vbi dr̄.ꝙ iuxta mādatū dei moyses p̄cepit filijs isrl̄ existētibus in egypto ꝙ oēs recederēt.qd̄ ⁊ fecerūt.Sed pharao cū vniuerso equitatu ⁊ currib⁹ suis ꝑsequebat eos.Vñ ꝑterriti sunt filij isrl̄.qs ꝯfoꝛtauit moyses dicēs.Nolite timere ⁊ state ⁊ videte magnalia dei q̄ factur⁹ est hodie.qs enim nūc videtis:nequaq̄ videbitis in sempit̄nū.Et dixit dñs moysi.Eleua v̄gā tuā et extēde manū tuā sup̱ mare.⁊ diuide illud vt gradiātur filij isrl̄ in medio maris p̱ siccū.⁊ ita factū est.Egyptij aūt ingressi sunt post eos.sed ipsis fugiētibus occurrerūt aque.⁊ inuoluit eos dñs in medijs fluctib⁹.Vñ moyses ⁊ filij isrl̄ carmen dño dixerūt.Cātem⁹ dño ⁊c̄.❡ Historia applicat.Moyses siḡt xp̄m.⁊ v̄ga est crux.que effugauit oēm ꝑtātem demonis.sicut ipsa in serpēte mutata deuorabat alios serpētes.Mare rubꝛū siḡt baptisma.qd̄ fuit effectū rubeū p̱ asꝑsionē sanguinis p̄ciosissimi xp̄i.Pharao.cui⁹ coꝛ induratū erat in p̄ctis dyabolum siḡt.❡ Aduertendū est ꝙ deus voluit mittere decē plagas egyptijs ꝓpt p̄ctm̄ pharaonis detinēs filios isrl̄.et hr̄ in Exod̄.ab.viij.cap̄.vsqȝ ad.xij.in quo ponit recessus eoꝝ cū vltima plaga.Et de istis plagis tractāt cōiter expositoꝛes.puta in illa parte in qua agit de dieb⁹ egris vel egyptiacis.⁊ allegātur ista metra in quib⁹ cōtinent duodeci plage p̱ncipales.Vñ v̄sus.Pꝛima rubēs vnda.ranaꝝ plaga scd̄a.Inde culex tristis.post musca nocentioꝛ istis.Quīta pecus strauit.vesicas sexta creauit.Pone subit grādo post bꝛucus oꝛe nephādo.Nona tegit solem pꝛuina.necat vltima pꝛolem.❡ Qꝛ v̄o vbiqȝ in ista materia dicit textus biblie ꝙ deus indurauit coꝛ pharaonis.ideo esset hic tractāda materia de p̄destinatiōe.q̄liter aliq̄ sunt p̄destinati ad bonū.⁊ aliq̄ ad malū.De q̄ materia tractat Boetius.v.de ꝯsolatione phl̄ie.Et vndecima plaga est lapsus sapientū.⁊ reputat difficillima a theologis ⁊ canonistis.⁊ coēm hoim valentiā ⁊ intelligentiā exuperās.ideo merito michi tacendū esse decreui.❡ Ex decursu tñ hui⁹ hystoꝛie clare p̱ʒ ꝙ de⁹ nūq̄ ppl̄m suū dereliq̄t.nec p̄ctōꝛes etiā dimittit īpunitos vt ꝓbat Boeti⁹.Nūq̄ bonis deesse p̄mia.malis vero supplicia.Ideo dr̄ in psalmista.Sperātē aūt in dño mīa circūdabit.Et alibi dr̄.Cōfriget dñs v̄gā p̄ctōꝝ.

et iter impioꝝ peribit. Deus enĩ supbis resistit. humilibꝰ aũt dat grãm. ¶ Con⸗
strue. Moyses raptus aq̃s.i.ab aq̃s.euerterat.i.destruxerat.artes magicas.i.
incãtatorias et illicitas (artes magice sunt ꝓhibite.vt geomãtia.negromantia.
cyromãtia.⁊ cõsĩles.a mago. Est aũt magnꝰ incãtator ⁊ astrologus supstitiosus.
Licet aliq̃ magi dicant a magnitudine sciẽtie ⁊ in bona sĩgatione.vt in historia
epyphanie.vbi fit mẽtio de tribꝰ magis) ꝗs regio.i.egyptus circũflua.nilo flu⸗
uio ibi famoso.i.circa quem nilus fluit.timuit eũ.scʒ moysen.ipse eduxit.i.extra
seruitutẽ egyptioꝝ duxit.ciues.i.filios isrł.submersit hostes.s.pharaonẽ ⁊ alios
fluctibꝰ.i.inundationibꝰ maris.mare rubꝛũ.i.rubeũ.testat adhuc exitium.i.tor⸗
mentũ ⁊ destructionẽ. Et dr̃ ab excido dis.mẽphios.i.egypti. Mẽphis nomen
est partis egypti.⁊ hic p synecdochen sumit ꝓ tota egypto. Itẽ ꝙ moyses edu⸗
xit ciues sigt ꝙ xp̃s eduxit abꝛaam ⁊ alios patriarchas ⁊ patres de domo tarta
rea ⁊c. Hec historia cõuenit cũ fabula priori.q: sicut cadmꝰ mutatꝰ est in serpẽ⸗
tem.ita vⁱga moysi.et sicut cadmus erat dux thebanoꝝ.ita moyses filioꝝ israel.

Summa iouis calidas europe forma medullas
Mouit et in tardum deitatis vertit amictum
Virgine stupꝛata non passus agenoris arma
Nomen donat et quod habet pars tertia mundi.

¶ In hac parte pseustis narrat aliã fabulã dicẽs.ꝙ iupiter accẽsus amore eu⸗
rope filie agenoris.mutauit se in taurũ ⁊ corrupit europã.⁊ tertiã partẽ mundi
europam noĩauit. Ista fabula scribit in fine scd̃i libri methamorphoseos.vbi dr̃.
ꝙ iupiter modũ quo europa potiret cõsiderãs eã ad armẽta pr̃is venientẽ sci⸗
uit. Ipse ergo se in taurũ cãdidissimũ trãsformauit.cui virgo sertũ inter cornua
intexẽs flores ⁊ herbas comedẽdas dedit.et quasi iocãdo sup taurũ mãsuetum
ascendit.qui facto trãsiuit ad mare ⁊ secũ europã cornibus herẽtem vexit.⁊ eam
deflorauit. Historica veritas fuit ꝙ iupiter filiã agenoris regis sydonie vel afri⸗
ce q̃busdã munusculis decepit.⁊ in naui in qua erat depicta imago tauri posuit
q: eam sibi pater eius denegauerat. ¶ Physice iupiter est ether vel aer supior
qui calidus est.europa sig̃at aerem inferiorem humidũ.ex quibꝰ mixtis gene⸗
rant multa bona pro mortalibus. Aliter exponit. Iupiter.i.dei filius se mutauit
in taurũ.i.in hoĩem.vt europã.i.aĩam humanã quã amabat.in paradyso collo⸗
caret. Et xp̃s bene dr̃ taurus.q: imolatus est pro nobis in cruce. Et istam aĩam
ad aliud litus.s.paradysi duxit. Et põt applicari ad insipientiã aliquaꝝ mulierũ
que se ꝑmittũt decipi ⁊ deflorari. Et in istius viciũ occasione sunt dãtes audaciã
viris vt ad experientiã est videre. ¶ Postremo iupiter q̃ se mutauit in taurum
candidũ põt significare hereticos q̃ fingũt se hr̃e puritatẽ ⁊ candorẽ conscientie
quia angelus sathane sepe trãsfigurat se in angelũ lucis. ¶ Circa vltimũ ver⸗
sum huius partis sciendũ est ꝙ tres sunt pꝛĩcipales terre partes. Europa. Afri
ca.⁊ Asia. Vñ in asia sunt sex regna.s. Nabatheoꝝ in ortu solis. Egyptioꝝ circa
ethiopiã. Persaꝝ. Chaldeoꝝ vbi est terra ꝓmissionis. Regnũ medorũ.⁊ regnũ
assyrioꝝ vbi cõdita est babylon. Item in europa sunt quinq̧ pꝛincipalia regna.
scʒ Grecoꝝ. Italoꝝ.⁊ Germanoꝝ. Francoꝝ. Hyberoꝝ.hoc est hyspanorum. In
africa sunt duo.scʒ mauroꝝ ⁊ ethyopũ. Et in his tribus partibus tres ciuitates
pꝛincipales sunt. Roma in europa. Carthago in africa. Babylon in asia. ¶ Cõ
strue. Forma.i.pulchritudo.summa.i.excellẽs ⁊ egregia.europe.illius mulieris
mouit.i.cõmouit.medullas calidas iouis.in amorẽ eius.et vertit.i.mutat.ami⸗
ctũ.i.cooperimẽtum (de amicio cis.i.tego tegis) deitatis sue.in taurũ.virgine.s.
europa.stupꝛata.i.violata.corrupta.deflorata (et dr̃ a stupꝛor aris.qd̃ dicitur de

siuptū. Isti ablti sunt absoluti eo modo quo s͞m vsum dr ablti poni absolute) iupiter nō passus arma agenoris. regis(in hoc videt tāgi historia)ip̄e donat ei: scz europe nomen. qd̄ tertia pars mūdi hz. qr dicta est europa.

Insignem vitulum conflauerat ignis et aurum.
Ex aaron digitis insanit turba rebellis.
Stirps leui postq̄ domini compescuit iram.
Pontificalis ei datur infula iure perenni.

¶ In hac pte ponit alithia historiā suā. in q̄ tāgit idolatriā filioꝝ isrl. Et dicit q̄ aaron cū igne fecit vitulū ex auro. quē ppls iudeoꝝ adorauit. ꝛ qr stirps leui cō sentire noluit nec idolatrauit: iō sēp obtinuit dignitatē sacerdotalē. Hec historia scribit originalr Exodi. xxxij. vbi hr q ppls iudeus (qr moram fecerat moyses) descēdit de mōte, dixitq aaron. Fac nobis deos q̄ nos p̄cedāt. Et aarō ait. Tollite inaures. i. ornamēta aurea ꝛ afferte ad me. Que cū recepisset aaron formauit ope fusorio. ꝛ fecit ex eis vitulū. ꝛ crediderūt q ille esset deꝰ q̄ eduxit eos de terra egypti. Et locutꝰ est dn̄s ad moysen dicēs. Uade ꝛ descēde. peccauit ppls tuꝰ. Cerno q ppls iste dure ceruicis sit. ꝛ per moysen placatꝰ est dn̄s. Et reuersus est moyses de mōte. portans duas tabulas testimonij. manu descriptas ex vtraq pte ꝛ factas ope dn̄i. Et ipse audiēs clamorē q̄ fiebat adorādo vitulū. iratus ꝓiecit tabulas de manu ꝛ confregit eas: ꝛ arripiēs vitulū cōbussit ꝛ ɔtriuit vsq in puluerē. ꝛ increpauit aaron. Sz ad moysen cōgregati sūt filij leui. qbꝰ ait Ite ꝛ occidat vnusq̄sq frem suū ꝛ amicū ꝛ ꝓximū suū. ꝛ ita factū est. Et ait. Cōsecrasti hodie manꝰ vras dn̄o: vt bn̄dictio det vobis. ¶ Aarō sigt ppl'm iudeoꝝ Moyses destruēs idola: est xp̄s ɔtrigēs idola. ad q̄ adorāda qn̄q aliq̄ inducunt p auꝝ ꝛ bona trena. Tribꝰ leui est ppls xp̄ianꝰ. q̄ xpo deo obediuit ꝛ in ip̄m credidit. q̄ꝓpt bn̄dictionē. hoc est gl'iam sempitnā ꝓmeret. ¶ Aduertēdu est hic q idolatria est maximū vitiū ꝛ pctm̄. q̄ qs honorē vlz ꝛ cultū exhibet creature. q̄ soli deo debet. Et ille cultꝰ dei dr latria. Iuxta illd. Dulia cōis hoiq deo parat. Atq deo soli latria iure dat. Und̄ de latria q̄ seruari dz deo ꝛ exhiberi ꝛ de fide. dicit Aug. de vbo dn̄i. Nulle maiores diuitie. nulli thesauri. nulli honores. nulla huiꝰ mūdi maior ē substātia: q̄ sit fides catholica. q̄ hoies pctō:es saluat. cecos illuiat. infirmos curat. cathecuminos baptizat. fideles iustificat. penitētes reparat. iustos augmētat. martyres ornat. vgies. viduas ꝛ coniugales casto pudore ɔseruat. clericos ordinat. sacerdotes ɔsecrat. in etna hereditate cū sctis angelis collocat. ꝛ in obseruatiōe fida ɔsistit latria. Et p oppositū idolatria. ¶ Cōstrue: Ignis ꝛ aurū ɔflauerat. i. ɔflādo fecerat. vitulū. i. vituli ymaginē. insignē. i. ignominiosum ꝛ maledictū vel execrabilē. Un̄ insignis capit dupl'r. iuxta illd metrū. Nobilis insignis simul ac ignominiosus. Et p ignominioso capit a Therētio in eunucho. vbi dicit. Haccine ego vicū tu ɔtumeliā tā insignē accipiā gnato. Glosa. insignē. i. infamē vl' ignominiosā. ex digitis aaron. illiꝰ viri. turba. i. societas iudeoꝝ. rebellis. ɔtra deū ꝛ s͞m naturā ꝓpriā. insanit. celebrādo festa. ad honorem illiꝰ idoli. postq̄ stirps. i. ꝓgenies leui. illiꝰ viri (nomē est indeclinabile. a q̄ dr leuita. i. dyaconꝰ. sicut ibi. Leuita laurētius) cōpescuit. i. pacificauit. irā dn̄i. i. deum iratū. infula (s͞m catholicon est fasciola sacerdotalis capitis alba i modū dyadematis. a q̄ vitte ab vtraq pte depēdent q̄ infulā vincūt. Et infula est vestis vel ornamentū ep̄ale vel sacerdotale) pōtificalis. i. ad pōtificem ptinēs. datur ei. scz stirpi leui. iure perenni. scz ꝑpetuo ꝛ q̄si hereditario. ¶ Fabula ꝛ historia in hoc cōueniūt. qr sicut iudei fecerūt ītaurū vel vitulū. ita iupiter mutauit se in taurū. Et sicut iupiter deus fecit se taurū, ita isti adorabāt illum tanq̄ taurum.

Uxoris stimulos luis amphiarae sacerdos
Pectore flagrantis dum splendet bacca monilis
Hausit cum subito specus ex acheronte profundo
Mactat eam tenebris orbate dextera prolis.

¶ In ista parte pseustis ponit aliā narrationē dicēs. q amphiaraus grecꝰ penas sustulit p stimulos ꝛ monitiōes vxoris sue ornate monili splēdido existente in pectore suo. et eū precās vt iret aduersus thebanos cū aliis. vbi absorptꝰ est a terra ꝛ descēdit in acheronte. cuiꝰ filius matrē suā interfecit. q patrē ad eundum illuc induxerat. Ista est venustissima ꝛ pulcherrima historia de bello thebano. qd elegāti stilo ꝛ faceto nr describit Statius in. xii. li. thebaydos. ꝛ breuissime tāgitur in Ouidio methamor. ix. Et vt quātū facit ad ppositū sub breuitate narrat. Sciēdū est q in. v. ca. scdi libri thebaydos qd incipit. Ecce metu ꝛc. tangunt duo portēta q cōtigerūt de nuptiis ipsoꝝ polycis ꝛ thydei. ꝛ ppter monile qd argia gestauit. ꝛ qd vxor amphiarai maligne cōcupiuit. in ca. ix. ꝛ finali septimi libri. ondītur quō terra vatem amphiarau viuū in curru bellantē absorbuit. qui in infernū cū armis ꝛ curru viuus demersus est. Et incipit istud capłm ibi Tandē se famulo. Ista est quotatio quā fecit Laurētius cāpanus in compēdio psidico huiꝰ historie ab eo cōposite. Et hūc laurētium (quē oculis intueri parisius possumꝰ) credo egregiissimū excellentissimū poetaꝝ viuentiū. oēs versificatores exuperātem. ꝛ elegātia ꝛ pōderi metri eqbilissimo. sicut magister nicolaus de clamēgiis natiōe gallicus. dñi pape Bñdicti. xiii. secretarius. cātor baiocēsis et oratoꝝ vel rhetoꝝ sydus vnicū ꝛ iubar nitidissimū. ¶ Sūma historie est ista. Ethiodes ꝛ polinites filii fuerūt edyppi. q patre suo mortuo cum vellent cōiter regnare nō potuerūt. sed cōcordauerūt q alter per annū regnaret. et alter recederet p annū. ꝛ in fine anni rediret vt regnaret. ꝛ q prior regnasset etiā recederet. dederūtq sortē vt scirēt qs prior recedere deberet. Et cecidit sors supra polinitem. q a patria recedēs ad adrastū regē venit grecie. cui fataliter in generū destinatus est. despōsata sibi adrasti filia Argia noie. Cū vero finito anno polinites repoposcit regnū. illud sibi denegauit ethiodes. Polinites vo adrastum suū socerū ꝛ titidem q aliā eius filiā deiphilā noie habebat vxorem et oēs alios grecos mouit ad bellū cōtra fratrē suum. Vñ dicit Ouidius circa mediū. ix. vbi tangit breuissime hāc historiā. Deflentq pares in vulnere fratres. Sed cū exercitū hesitātem videret ppter amphiarau q erat vnꝰ de septē ducibus ꝛ vates erat. ꝛ bellū modis oibus dehortabat eis vaticinans malū. Uxor vero polinitis argia in faustū noie habebat. qd ipa dedit auriphile vxori amphiarai. ꝛ illa maritum suū abscōditū reuelaret ꝛ ad bellū mitteret. Erat autē hoc monile tale q oibꝰ interitus fuit. Amphiaraus ergo pditus ab vxore. primo ad bellū vadēs. a terra viuus absorptus est. vñ almeon filiꝰ eius iratus matrē in vltione patris sui interfecit. Ueritas fuit q amphiaraus precibus vxoris sue iuit ad bellum. ꝛ in palude cecidit ppter qd mrem occidit filius. sed auūculus eius flegreus nomine curiphiles filiū q mrem sororē occiderat. interfecit. ¶ Si historia moralizari debeat. Amphiaraus .i. aīa. existēs in hoc mūdo in ↄtinuo bello ↄtra carnē mūdū ꝛ demonē. deceptiōis vxoris sue. i. carnis et appetitus sensitiui. cecidit in paludē vicioꝝ. sed hec sensualitas a rōne (q dñari dꝫ et sibi sensui subiicere) fuit occisa. ꝛ amphiaraus rediit ad sensum vtutis. ¶ Ex hac historia ptꝫ q execrāda est ambitio dñandi que fecit vt isti frēs mutuo bellarent. Iuxta illud Ouid. de etate ferrea. Fratrū quoq gratia rara. Et istd venit. q aliq hoies sunt adeo execati bonis tpibus q in ipis ponūt felicitatē suā. Qd tn reprobatur a phło in

d. i.

prio ethi. ꝛ in. x. sic̄r a Boetio in. ij. ꝛ. iij. de ꝯso. phie. ꝛ p totū decursū libri Eccl. vbi salomon istā materiā latissime ꝛ perfectissime disputat. ¶ Cōstrue. O amphiarae sacerdos (dr̄ quasi sacra dās vel sacra docēs. vel sacris dotatus) luis. i. ꝑsoluis. puniris mouēdo sustines. stimulos. i. monitiones stimulātes vxoris tue dū bacca. i. lapis p̄ciosus (ſm catholicon. bacca ꝑ duplex e est fructus olive vel lauri. ꝛ ponit̄ pro quolibꝫ fructu precipue sylvestri. ꝛ etiā ponit̄ pro gēma. vt hic in auiano. Qđ nitido preciū cortice bacca daret. et inde baccatus. i. baccis ornatus. Baccha ꝑ h. est sacerdotissa bacchi. Monilis. i. illius ornamēti (et dr̄ a monēdo) flagrātis. i. ardētis. Juxta illud Ebrardi. Fla facit ardorē. sed fra designat odorē. Splēdet. i. lucet vel fulget. pectore argie. specus. i. fouea. hausit. i. absorbuit. subito eū. scꝫ amphiatrum. ex acherōte. i. inferno (ꝛ dr̄ acheron ab a qđ est sine. ꝛ chere qđ est salus) ꝓfundo. dextera ꝓlis. i. filij. orbate. i. priuate. pře. i. alcmeon filius amphiarai defuncti. mactat. i. occidit. tenebris eā. i. mrem suam.

Fata chore miseri parere monent meliori
Accipit infernus quem deuorat arida tellus
Sed deus occulte moysen sepelierat ipse
Nec cuiꝙ̄ hominum dedit indagare sepulchrum.

¶ Hic ꝯſr alithia subiungit historiā suā. Et dicit ꝙ mors miserabilis Chore debet monere quēlibet ad obediēdū deo. Nam iste viuus descēdit ad inferos. Deinde dicit ꝙ deus moysen mortuū abscōdit. nec ꝑmisit ꝙ aliqs sepulchrū eiꝰ repiret. ¶ Expediuit actor iste prius aliquas historias de exodo. hec aūt hr̄ Nūeri. xvi. vbi dr̄. Ecce aūt chore filiꝰ ysaur filij leui ꝛ dathan atꝙ abyron filij elyab surrexerūt cōtra moysen. alij quoꝙ filiorꝫ israel ducenti quinquaginta viri ꝓceres synagoge. Unde chore voluit sibi vsurpare sacerdotiū aaron. Dathā ꝛ abyron volebāt esse pricipes exercitꝰ loco moysi. ꝛ moyses dixit eis. Venite cras. ꝛ afferte thuribula vr̄a. ꝛ dn̄s ostēdet quē volet preesse sacerdotio. Sed dn̄s misit ignem in cōplices dathan ꝛ abyron q̄ voluerūt resistere moysi vi. ꝛ de facto nō obedire. Postꝙ̄ cessauit moyses loqui: confestim dirupta est terra sub pedibus illorū. et aperiēs os suū deuorauit illos cū tabernaculis suis. ꝛ cū vniuersa substātia eorꝫ et descēderūt viui in infernū aperta humo. ꝛ perierunt de medio multitudinis. Sed ꝛ ignis egressus a dn̄o interfecit ducētos ꝛ quiquaginta viros q̄ offerebāt incēsum. ¶ In duobus vltimis v̄sibus huius partis describit̄ mors moysi. que habetur originaliter Deuteronomij. xxxiiij. caplo. vbi iussit eum dn̄s ascendere mōtem abaryn in mōtem nebo in verticem phasga. cōtra hierico. et ibi mori. sicut in monte hor mortuus erat aaron frater suus. Et vt in textu nostro dr̄ mortuus est ibi moyses seruus dn̄i in terra moab: iubente dn̄o. et sepeliuit eum in valle terre scꝫ moab contra phagor. et non cognouit homo sepulchrū eius vsꝙ in p̄ntem diem. forsitan ne a iudeis adoraretur vt deus. ¶ Cōstrue. Fata (Fatū aliqn̄ sumit̄ pro diuina dispositione. et inde dn̄r tres dee fatales a poetis. iuxta istū v̄suꝫ. Cloto colum baiulat. lachesis trahit. attropos occat. Aliqn̄ pro morte vt hic. vel ponit̄ hic pro infortunio) Chore. illiꝰ viri miseri. monent. quēlibet parere. i. obedire. meliori. i. deo (qui est in oibus melior ꝛ superior) infernꝰ (et dr̄ de infra ꝛ furnus) accipit illū. quem tellus. i. terra. arida. i. sicca. a ꝓpria et naturali qualitate sua. quā sibi determinat in summo. vt p3 scđo de generatione. deuorat. absorbendo eum viuum. Sed ipse deus. qui illum puniuerat. etiam. sepelierat. i. sepeliri fecerat. occulte. i. clam. secrete. moysen. hunc hominem. nec pro eo ꝛ non dedit. i. non permisit vel concessit. cuiꝙ̄ hoim. i. alicui. indagare. i. inquirere. et quesitum inuenire. sepulchrum suum. ¶ Aduertendum est hic ꝙ h nō est iux

tero.iuxta illud Alexandri in suo doctrinali. Versificatores h pro nulla reputabant. Et ergo ponitur vocalis o. post immediate et sine collisione. nec ideo potest excusari per eclypsim. ꝛ sic est metheosis species methaplasmi qua vti non licet. licet vti possumus eclypsi et synalympha. vt poete vtuntur. Quis autor doctrinalis hoc prohibeat. cui in hoc non consentio. ¶ Hec hystoria conuenit cum fabula in hoc ꝙ sicut amphiaraus fuit absorptus, ita isti tres de quibus hic loquitur. chore. dathan. et abyron.

Uentilat oestro decoratam cornibus yo
Juno ferox: et ei tutelam deputat argi
Donec in effigiem rediit mutata priorem
Mugit pro verbis: horrentibus obsita setis.

¶ Hic pscussis cõtinuando altercationẽ suã pro libito. incipit narrare aliam fabulã. dicens ꝙ Juno dea exagitabat cũ oestro. mulierẽ quãdam dictam yo. hñtem cornua. cui custos argus fuit deputatus. ꝛ fuit mutata in vaccã mugiẽtem donec iterato in muliebrẽ effigiẽ ꝯmutata fuit. Istius fabule series hr̃ in primo methamor. vbi tractat. ꝙ yo filia ignachi fluminis a ioue nimiũ dilecta fuit. que a facie ioue fugiẽs. tandẽ caligine terras obscurãte. a ioue dephẽsa est. cuius pudorẽ ipse rapuit. sed ne furtiuũ eius coitũ soror eius et cõiunx iuno perciperet. iupiter ipam yo mutauit in vaccam. Vñ dicit Ouidius. Bos quoq; formosa est. ¶ Jupiter põt significare dyabolũ. q vt aiam decipiat eã nebulis pctõꝝ ꝛ ignorãtie includit. qꝛ oĩs malus ꝛ ignorãs breuiter efficit ipam aiam bestialẽ et vitã pecudũ eligẽtem. ꝛ que sequtur appetitũ sensitiuũ. ꝛ nõ dictamen recte rationis. ¶ Cõsequenter dicit textus. ꝙ yo existẽs ppe fluuiũ patris ignachi. vidẽs se hr̃e effigiem vacce timuit. ꝛ oculos ad iouem erexit. ꝛ iterũ in feminã rediit. Ita aia aliqñ rediẽs ad sacrã scripturã ꝛ ad se ꝛ suã cõscientiã pscrutans. reperit se hr̃e cornua supbie ꝛ brutales ꝯditiões. ꝛ tũc dꝫ orare deũ vt redeat in pristinũ statũ gratie ꝛ charitatis. Et sicut pr̃ ei cõdolebat ꝛ cõpatiebatur. ita prelati debẽt cõdolere pctõrib⁹. immo ꝛ oẽs ꝓximi. ¶ Alterius aperit textus ꝙ iuno suspicãs aliqđ malũ fuisse ppetratũ a ioue. petit illã vaccam a ioue. quã ipsa tradidit custodiendam argo pastori habẽti centũ oculos. de quo Ouidius. Centum luminibus cinctũ caput argus habebat. Sed iussu iouis mercurius cũ virga sonifera ꝛ cantus dulcedine dormire fecit argũ. ꝛ eũ occidit ꝛ yo liberauit. que iterum mutata est a ioue in feminã. ¶ Istud sic exponitur. Juno significat ecc̃liam spõsam xp̃i. yo iuuẽca significat populũ xp̃ianũ ecclesie a xp̃o cõmẽdatum. Argus significat quẽlibet prelatũ cui cõmissa est yo. populus xp̃ianus regendus tales debẽt hr̃e centũ oculos per prudentiã exactissimã. Mercurius significat adulatores. q assentant prelatis variis modis. Et hãc artem adulatiõis tãgit Therẽtius ille gnato in eunucho. Isti eni adulatores excecãt et dormire faciũt p̃latos in vitiis. ꝛ sic yo a iurisdictiõe eoꝝ ad iurisdictionẽ demonis trãsfert. ꝛ argus dãnatione eterna morit. ¶ Aliter. Argus est dyabolus detinens aias peccatrices quas mercurius. i. xp̃s, ꝑ passionem suã liberauit. ꝛ per virgam crucis redemit. ¶ Qm̃ vero hic de iunone mẽtio fit. ideo eius descriptio poetica videat. Juno est dea regnoꝝ patruũ ꝛ diuitiaꝝ. soror ꝛ coniunx iouis. q̃ semp fuit virgo alũna mercurii. ꝛ pingitur femina tenens in dextera sceptrũ regiũ. habẽs caput velatum nube. ꝛ vestẽ diuersoꝝ coloꝝ. Iris autẽ est eius nũcia. pauones pedes eius lãbũt. ¶ Per istã possum⁹ intelligere virginẽ celi ꝛ oĩm diuitiaꝝ dñam. semper eni ipa pmãsit virgo. ꝛ nutrita est in mari. ppter acerbissimos dolores q̃s passa est. eius caput velatũ est nube castitatis. vestem habẽs multiplicis honestatis.

eam ambit iris sua nūcia. que sigat rorem sue mie ⁊ pietatis. hꝫ sceptrū qa dña est celoꝝ ⁊ regina. pauones. i. scti viri lābunt pedes eius per deuotionē ⁊ orōes Vel iuno pōt sigare eccl'iam spōsam xpi. ¶ Physice exponēdo iuno sigt infe‑riorē aerem. iupiter vero etherem vel ignē. ideo dr vxor eius. qr sibi supponitur soror. qr sibi approximat. Iris bene sibi attribuit: qr in aere gignit. Neptunū dr nutriuisse. qr ex vaporib⁹ videt nutrire aerem. ¶ Fulgentius per iunonē intel‑ligit diuitias tpales per quas ad diuina deueniitur. ⁊ dr hre caput tectum nube, qr diuitie abscōdunt ⁊ celātur per neptunum. hoc est per mare diuitie habētur multe. induit multis colorib⁹. hoc est diuersis apparatib⁹. pauones. hoc est no‑biles. solēt talibus diuitib⁹ adulari ⁊ seruire. Iris nūcius celestis sigt viros ec‑clesiasticos. qs prohdolor modernis tpibus videmus magnatibus secularibus famulari. ita vt qs liceret aīas subditoꝝ celesti pabulo reficere. isti in detrimētū aīe sue ⁊ subditoꝝ dñis tpalib⁹ blādiunt. famulātur ⁊ inseruiūt. ¶ Cōstrue. Iu‑no. illa dea. ferox. i. crudelis ventilat. i. agitat oestro. cū tali musca (que alio noīe dr tabanus vel fucus) yo. illā mulierē. decoratā. i. decorā ⁊ pulchrā effectā. corni‑bus. ⁊ deputat. i. tradit vel ꝯmittit. ei. tutelā. i. custodiā. argi. illi⁹ viri (hec littera legit hypalagice. nō enī erat tutela argi. ipsius yo. que custodiebat) yo obsita. i. circundata. setis. i. pillis horrentibus (seta ſm catholicon dr a sus. qr a sue pro‑cedit. vel a suo suis. qr valet ad suendū. vñ setosus a. um. fit i bucolicis Virgilii. Setosi caput. hoc est apri ⁊c. ⁊ īde seto as. ⁊ inseto as. setula nomē diminutiuū) mugit. i. clamat vel vociferat (et est ꝓpriū boum vel vaccarū. sicut ridere hoīm et grunire porcoꝝ) pro verbis. i. loco verborū. donec ipsa mutata. scilꝫ de vacca. redūt in priorem effigiem. scꝫ humanā. ¶ Istam fabulā legūt aliqui historici de ioue rege crethensi. et ignacho rege patre yo. et hoc est facile.

Offensus balaam calcaribus vrget asellam.
Angelus occurrit pecudem qui stare coegit.
Res horrenda nimis: laxatur vox animalis.
Que consueuit homo producere verba loquendo.

¶ Hic alithia inuitat per pseusti ad accipiendū materiā corrñdentem materie premisse p pseusti. sicut semp ipsa ab eo inuitatur. qr pseustis prior semp īuitat alithiā. iuxta legē istius carminis amabei. ideo ponit ab ipsa alithia historia que cōtinet vnū qd accidit in ꝓcessu filioꝝ isrl'. per desertū ad terrā ꝓmissiōis. ¶ Et dicit textualiter. q balaam iratus ꝑ ūgebat asinā suā calcaribus. cui angelus oc‑currēs fecit asinā stare. ⁊ ibi res mira ⁊ horrēda visa est. quia asina cepit voces emittere significatiuas quales ab ore humano emitterētur. ¶ Hec historia scri‑bitur originaliter Numeri. xxij. vbi narrat q audiens ⁊ timēs balach fili⁹ sephor rex moabitaꝝ. aduentū filioꝝ israel. scꝫ iudeoꝝ. ⁊ eoꝝ transitū per terrā suam ne eam vastaret. misit nunciū ad balaam ariolū. hoc est ꝓphetā vel diuinatorem. qui dixerūt ei ex parte regis q veniret aduersus illos ⁊ eis malediceret. qm il‑le cui per eū bñdicebatur erat bñdictus. ⁊ ita de maledictione. Audiēs hoc ba‑laam petiuit a dño deo qd faceret. Dixit ei dñs. Noli ire cū eis. neqꝫ maledicas ppl'o. qr bñdictus est. Et istud rñsum balaā. retulerūt nūcii ad regē. qui iterato misit ad eū nobiliores ⁊ seniores / ꝓmittentes ei multa. que primo refutauit. Sꝫ primo petiuit rñsum a dño. quidixit ei. Si te vocare venerint hoīes isti. surge ⁊ vade cū eis. ita dūtaxat. vt qd ꝑcepero facias. Surrexit mane balaam. ⁊ strata sua asina ꝓfectus est cū eis. Et iratus est dñs. et ecce angelus dñi sibi obstitit ⁊ obuiauit gladio euaginato. ꝓpṫ qd asina stetit / nec vlterius ꝓcedere voluit. qa‑ēā grauiter verberabat balaam. nihilominus ire nolebat. Aperuitqꝫ dñs os asinē

et locuta est. qd tibi feci. qd me pcutis. Dixit balaã. q2 meruisti z illusisti mihi. et optabat gladiũ. Sed dñs aperuit oculos balaã. z vidit angelũ z reuersus est. et cõfessus est angelo se peccasse. Et dixit ei angelus. Vade cum istis. sed caue ne aliud q̃ precepero loq̃ris. Et in sequenti capl'o dr q̃ balaã cepit bñdicere ppl'o multipliciter. et ipm recõmẽdare z futura multa bona pcedere. ¶ Iste balaam põt figare luciferũ principẽ tenebrarũ. qui aliis pcepit vt generi humano maledicerẽt z ipm tẽtarẽt z ad interitũ adducerẽt. sed angelus quẽ habem⁹ custodẽ hoc impedit. Ex hac historia pz q̃ (vt dicit comicus) nõ decet cõtra stimulũ calcitrare. sicut etiã legim⁹ dictũ pauli. Durũ est tibi ɔtra stimulũ calcitrare. Et idẽ paulus dicit. Si dñs p nobis: qs cõtra nos est. Est g̃ hic reprehẽdendus balaã: q̃ contra pceptũ dñi molliebat. Ex q̃ vlteri⁹ hr̃ q̃ melior est obediẽtia q̃ victime stultorũ. vt dr Eccl'. v. cap. ¶ Vlterius pz q̃ si aliquẽ habeat deus in custodia: nõ hz hõ aut demon potestatẽ in eũ. Sic dr Nũeri. xxiiii. ca. Quõ maledicã cui deus nõ maledicit. qua rõne detester quẽ deus nõ detestat. Et ad obedientiã diuinorũ pceptorũ z obseruationẽ instruit nos ipse deus. q̃ vt dicit in euãgelio. Nõ veni soluere legẽ sed adimplere. Et iõ p nobis formã serui accepit. fact⁹ obediẽs pri vsq3 ad mortẽ. vt dr Philippeñ. ii. ¶ Cõstrue. Balaã. ille vir ppheta. offensus. i. iratus z cõmot⁹ ɔtra suã asinã: vrget. i. cogit. asellã. diminutiuũ est. i. asinã suã. calcarib⁹. i. cũ calcarib⁹ (dr ab hoc noie calx calcis. masc. ge. p talo) Angelus fm britonẽ in summa. interpretatur nũcius. Catholicon dicit q̃ ab aglos. eo q̃ sit celestis z sine terra. Et fm Dionysiũ. nouem sunt ordines angelorũ. In prima seraphin/cherubin et throni. In media virtutes dñationes et ptãtes. In tertia pricipatus archãgeli z angeli. Vñ dicit Gregori⁹. Angelorũ vocabulũ nomen est officii non nature.)occurrit. i. obuiauit sibi. q̃ coegit. i. ɔpulsit (z ɔponit de con et ago) pecudẽ. i. illud aial brutũ. scz asinã stare. vox aialis. i. asine. Notãdu3 q̃ aial aliqñ sumit p hoie q̃ est aial rõnale tñ. vt i psalmista. Imples oẽ aial bñdictiõe glosa. i. hoiem. Aliqñ p bruto vel irrõnali. vt hic. Aial tñ in ppria acceptiõe. vt dicũt logici z phisici. dr esse substãtia aiata sensitiua)laxat. i. laxãdo aperitur. loquẽdo ea scz vba que hõ rationalis cõsueuit. i. solitus est. pducere. i. formare z emittere. res horrẽda. vel q2 (suple est) res horrẽda. i. horrore digna. ¶ Conueniẽtia inter fabulã et historiã est. q2 sicut yo dedit contra naturã voces bestiales qñ in vaccã mutata est. ita asina humanas voces emisit cõtra naturam.

Sufficeret thalamis vt iupiter amphitrionis.
Noctis opem placide geminauit candida phebe
Protinus alcmena/licet indignante nouerca
Editus alchides immissos strangulat angues.

¶ In hac parte pfeustis ɔñr ponit aliã figurã seu narrationẽ/dicẽs. q̃ nox fuit duplicata. luna geminauit lucẽ suã. vt iupiter posset iacere cu3 alcmena. ex qua genitus hercules. statim adhuc ipse existens in cunabulis strãgulauit serpẽtes cõtra ipm missos a iunone vxore iouis. ¶ Hãc fabulã describit qda3 poeta leui et claro stilo. breuiter in libello qui incipit. Grecorũ studia nimiũq3 diu secutus. Amphitriõ aberat z sibi geta comes. vbi narrat q̃ iupiter dilexit alcmenã. que erat vxor regis thebarũ q̃ appellabat amphitrion. z cõcubuit cũ ea in specie amphitrionis. z nox sibi nõ sufficiebat p explenda libidinosa voluptate sua. idcirco eã geminauit. et ex illa natus est hercules. Sed iuno que erat dea partus. volebat impedire partũ eius. z illa laborãte ex partu terre inuectebat digitos z genua intricabat. qõ percipiens Gallantes volebat dominã suam liberare. z dixit ad iunonem. Gaude tu. quia dñs mea peperit (z tñ falsum erat) z surrexit iuno.

et iterū dū surrexisset ⁊ nō impediret partum peperit alcmena herculem. Juno autē irata gallantē in mustelā trāsformauit. et q: ore ⁊ voce iunonē deceperat. voluit iuno ꝙ decetero ꝑ os pareret. ¶ Et dr ꝯñr in duob⁹ vltimis ꝟsib⁹. et illd tāgitur a nr̄o Galtero insulensi. in sua Alexādreide. ꝙ iuno irata ꝙ partū impedire nō potuerat. herculi insistenti in cunis misit duos serpētes. q̄ eū inficerēt. qs hercules suffocauit manib⁹ ꝓpriis ⁊ mactauit. ¶ Ueritas historica est (vt dicit) ꝙ iupiter rex oppressit ⁊ defloraui alcmenā. quā duxit amphitrion in vxorē. ⁊ incātatorie tenebras induxit vel thalami fenestras clausit. Juno iouis cōiunx irata. ad herculē misit duos fortissimos hoīes. qs tñ hercules interfecit. ¶ Moraliter hercules puer sigare pōt quēlibet ꝟtuosum puerū per innocētiā ⁊ purā vitā fortē. tñ in ꝟtutib⁹ formatū ⁊ habituatū. q̄ serpētes. i. demones vicit. frenat stimulos carnis sibi imissos a iunone nouerca. i. sensualitate (q̄ sēp aduersat ratiōi) vt dr pr̄o ethi. Et exēplo herculis (q̄ etiā a puericia cepit fortiter ⁊ ꝟtuose agere) debemus induci ad incipiēdū tēpestiue opari fm ꝟtutē. et nos in actib⁹ virtutū exercere. Q: (teste Ouidio) q̄ nō est hodie cras minus aptus erit. Unde dicit q̄dam metrice ꝟsus. Qui non assuescit ꝟtuti dū iuuenescit. A vitiis nescit discedere qñ senescit. Qm̄ qd noua testa capit iueterata sapit. vñ dicit Horati⁹: Quo semel est ībuta recēs seruabit calorē. Testa diu ⁊c̄. Cōsuetudo eni est altera natura. vt dicit phūs. ii. physicoꝝ. ¶ Construe. Phebe. i. luna (nomen est grecū) cādida. i. lucida vel splēdida. geminauit. i. duplicauit. opē. i. auxiliū. noctis placide. ad hoc. vt iupit. ille de⁹. sufficient ⁊ noctiue ꝑmaneret. thalamis (ptinet ad cōiuges. iuxta illud. Sit thalam⁹ spōsi. dic camerā esse scholaris.) āphitriōis regis. alchides. i. hercules (hercules dr ab her qd est lis ⁊ cleos glia. q̄si gloriosus in lite. fuit eni strēnuus in belloꝝ litigiis. Alchides dr ab alchos qd est fortis. ⁊ ides forma. q̄a fuit fortis ⁊ formosus. Editus dr ab edor ederis. i. ꝓductus natus.) ꝓtinus. i. stati. alcmena. illa regina (⁊ hoc dico) nouerca. scʒ iunone dea. indignāte. i. indigne ferēte. strāgulat. i. strāgulando suffocat. angues. i. serpētes. (et dr ab angēdo. i. cōstringendo) immissos. i. cōtra ipsum missos a iunone.

Uictrici populo ne quondam viuida bello
Deficeret virtus: gabaon ad prelia phebus
Jmperio iosue: stabat defixus in arce
Que sancte fidei sint premia discite cuncti.

¶ Jn hac parte alithia ꝯñr ponit historiā suā. in qua ostēdit q̄liter ppl's se habuit in terra ꝓmissionis. Et diuidit. Primo ondit q̄liter se habuit sub ioue. Scdo sub sansone. ibi. Sanson exuuiis. Jn pria parte dicit sic. Ne illi q̄ gabaon inhabitabāt vicerent ab aduersariis ex dispositiōe ⁊ oratione iosue sol stetit fixus. nec descēdit ad occasum. vt bellū cōpleri posset. Et ex hoc apparent p̄mia scte fidei illius. Ista historia nō scribit in aliq̄ libroꝝ moysi. Uñ oēs historie p̄misse scribūt in aliq̄ libroꝝ moysi. hoc patuit ex quaternionib⁹ factis quoad illas. sed vt dicit Hieronym⁹ in ꝓlogo iosue. Tandē finito pēthateuco moysi velut grādi fenore liberati. ad iesum filiū naue manū mittimus. ⁊ ideo in p̄nti ad vnā hystoriā libri iosue transeundū est. vt hr̄ Josue. x. ca. vbi recitat ꝙ cum audisset adonibezech rex hirl'm ꝙ scʒ cepisset iosue hay. ⁊ subuertisset ea. ⁊ ꝙ incole ciuitatis. q̄ dicebat abaon. essēt federati cū pplo israel. timuit valde. q̄a gabaon erat ciuitas valde magna: ⁊ in ea erāt bellatores fortissimi. Misit rex hirl'z ad oham regē ebron ⁊ ad pharā regē hierimoth. ad iaphie q̄q₃ regē lachis. ⁊ dabyr regē eglon dicēs. Ad me ascēdite ⁊ ferte p̄sidiū vt expugnem⁹ gabaon. q̄re transfugerit ad iosue ⁊ ad filios israel. Cōgregati igit illi quinq₃ reges amorreoꝝ noiati castrametati

sunt cōtra gabaon ⁊ oppugnabāt eā. Habitatores aūt illi⁹ ciuitatis miserūt ad iosue vt auxiliū haberēt. Uenit ergo ab galgalis cū exercitu magno. Et dn̄s dixit ei. Ne timeas eos. in manus enī tuas tradidi eos. Et ita sup eos irruit iosue ⁊ fugauit oēs ⁊ ꝯtriuit. Et dn̄s misit de celo magnos lapides ⁊ grādines qui ꝗ plures interfecerūt. Et orꝫnib⁹ iosue sol et luna steterūt: donec vlcisceret gens de inimicis suis. et stetit sol in medio celi: ⁊ nō festinauit occūbere spacio vnius diei. Quo facto reuersus est iosue cū oī israel in castra galgale. Fugerant enim qnqȝ reges ⁊ se abscōderāt in spelūca vrbis maceda. ⁊ iussit iosue vt saxa imēsa voluerent ad os speluce. ⁊ positi sunt viri industrii q̄ clausos ibi custodirent. Et oib⁹ aduersariis occisis ⁊ fugatis. adducti sunt qnqȝ reges ante iosue. ⁊ iussit ꝙ iudei pedes suos ponerēt calcādo colla eoꝝ regum. ⁊ iosue ꝑcussit ⁊ occidit eos ac interfecit et suspēdit eos sup qnqȝ stipites vsqȝ ad vespeꝝ. ⁊ tūc recōditi sunt in spelūca in q̄ latuerāt. Et hec fere de ꝟbo ad ꝟbū sunt verba origialia textus biblie. a quo recedere nō est phas. ¶ Allegorice ſm glosas cōes. p gabaonitas intelligim⁹ gen⁹ humanū. nō totū: sed tm̄ istos q̄ vere adherēt xp̄iane religioni. Rex isrl̄ inuasit gabaon. i. lucifer genus humanū. ⁊ illud expugnauit p qnqȝ reges. i. p qnqȝ sensus. sed dn̄s voluit ꝙ rex isrl̄ interficeret p iosue. Un̄ de⁹ pr̄ misit filiū suū vnigenitū ad bellandū ꝯtra antiquū serpētem. Un̄ ꝙ sol stetit ꝓpter victoriā habēdam. hoc est dn̄s q̄ nō vult mortē pctōris: sed vt couertat et viuat. auget ⁊ dat nobis spaciū penitētie. vt possim⁹ habere victoriā sup demonem et pctā nostra. ¶ De ista fixione solis et ꝑmāsione in eodem puncto celi. considerent astrologi qualiter fieri potuit remanentibus suis obseruantiis in vigore et virtute sua. sicut etiā legit ꝙ ita accidit tpe Karoli magni frācoꝝ regis. qui hāc almā vniuersitatē de roma vbi erat impator ad hanc parisiensem vrbē trāstulit. ¶ Cōstrue. Pheb⁹. i. sol. stabat fixus in arce. vel turri vl̄ sūmitate celi. imꝑio. i. ad imperiū et orationē. iosue. illius viri (nomē indeclinabile) ne virtus viuida. i. valida firma ⁊ potēs (⁊ dr̄ de viuo viuis. ⁊ ꝓprie attribuit facici) bello (bellū dr̄ a bellus a. um. qd̄ est pulcher a. um. p antiphrasim) ppl̄o victrici (victrix reperitur in plurali numero ois generis. sed in ntō/actō ⁊ vctō singularibus feminini. sed in aliis ois generis. Istud est generale. ideo talia dimittā. cōstruēdo textum duxi nō omittēda) ad prelia. i. ad bella. gabaon. illi⁹ ciuitat (nomē indecliabile) et ideo q2 tale miraculū diuina volūtate ad ꝑces iosue viri iusti ⁊ fidelis effectū est) vos cūcti discite. i. cognoscite ⁊ videte per illud miraculū. que. i. q̄lia ⁊ quāta sint premia sancte fidei. scȝ catholice. Et sic inuitamur ad admirandū de potentia dei ⁊ sanctitate fidei. Ista historia concordat cū precedēti narratione. q̄a sicut iupiter fecit noctē duplicari vt posset potiri alcmena. ita Josue fecit diem ꝓlōgari: vt haberet victoriam de aduersariis suis.

Alchide vigilem spoliauit claua drachonem.
Gerionis pompam rapit: et consumpserat hydram
Cacus cessit ei: subcumbit ianitor orchi
Incendit demum pellex deyanira superbum

¶ Hic ꝯn̄r pseustis ponit aliā fabulā siue fabulosam narrationē/dicēs. ꝙ claua herculis occidit drachonē qui vigilāter virgultū custodiebat. Dicit scd̄o ꝙ hercules rapuit armenta gerionis. Tertio dicit ꝙ ille idē occidit hydrā serpentem. Dicit quarto ꝙ cacus latro quidā cessit ei. Dicit ꝑterea et qnto ꝙ ianitor orchi ab eo subiugatus est. Finaliter dicit ꝙ quedā meretrix vocata deyanira cū camisia intoxicata herculē ꝯbussit. Hoc hȝ iste text⁹ in breui ⁊ in sūma. ¶ Sciēdū ꝙ hercules fuit vir fortissimus ⁊ strēnuissimus, cuius multa egregia facta bre-

uiter scribit Boetiꝰ. in ꝯso. phie. metro ii. lib. iiij. ⁊ Ouid. in suo methamor. li. ix.
¶ Circa primā partē in qua dr. Alchide vigilē spoliauit claua drachonē. Sciē-
dū est ꝙ egle eretula ⁊ aspertula fuerūt tres filie hesperi. q̄ fuit filiꝰ ispeti ⁊ fra
ter athlātis. He tres fingūtur ortū habuisse in q̄ erat arbor ferens poma aurea
q̄ dracho puigil seruabat. Hercules autē drachonē superās secū poma deporta
uit. ¶ Per has tres sorores ītelligimꝰ intellectū. memoriā ⁊ facundiā. ꝑ ortū in
quo erāt poma aurea. intelligit claustrū pectoris. ꝑ arborē poma aurea ferentē
philosophiā. sctissimas sciētias ⁊ cōclusiones ⁊ materias cōtinentē. ꝑ drachonē
vigilē intelligimꝰ aīm ꝯtinue in exercitio studij ꝑmanentem. ꝑ herculē quēlibet
discipulū subtilē ⁊ diligētē: q̄ studēdo vl' disputādo rapit aureas ⁊ ꝓciosas snīas
phie. ⁊ drachonē. i. mgrm suū supat. ¶ Dicūt tñ alij ꝙ athlas est ille q̄ habebat
in viridario suo poma aurea. Et ad ꝟitatē (vt dicūt) athlas fuit rex oriētalis in
astronomia peritꝰ. hercules fuit eiꝰ discipl's. sꝫ athlas habebat magnū thesaurū
quē hercules sibi rapuit. ¶ Exponi pōt sic. Hercules sigt virū ꝟtuosuꝫ. athlas
sigt carnē. dracho vigil sigt motꝰ illicitos carnis. q̄ serpūt in hoīe. ⁊ vigilāt die ⁊
nocte tētando nos. sic ḡ alchides. i. hō ꝟtuosus. athlātem. i. carnē deuicit. ⁊ inde
thesaurū asportat. s. ꝟtutē. Et qm̄ de athlāte hic mētio incidit. sciēdū est ſm poe
tas ꝙ vt dr in. iiij. metham. Athlas habuit rñsum ꝙ filius iouis poma eiꝰ aurea
raperet. ⁊ ideo voluit rapere ꝑseum in domo sua. sed ꝑseus mōstrauit sibi caput
gorgonis. ⁊ ipse in mōtem lapideū mutatꝰ est vsq3 ad celos eleuatꝰ. ⁊ tūc ꝑseus
potuit illi poma rapere pro libito. Et iste athlas decebat hō magnꝰ ꝙ celū suis
humeris sustinebat. pedes erāt supra trā. vnū brachiū eiꝰ erat in oriēte. ⁊ aliud
in occidēte. ⁊ fuit rex vltimorū hyspanie finiū. ¶ Iste athlas pōt sigare quēlibet
diuitē ⁊ auarū. ꝑseus nobiles pñcipes ⁊ tyrānos. ⁊ qr nolūt rustici aliqd subsidiū
ministrare istis nobilibꝰ, ideo sepe ipsi expugnātur. depauperant et depredant.
¶ Vel iste athlas sigt altos ⁊ subtiles theologos ⁊ phl'os disputātes de celesti
bus. q̄ frequēter nō recipiūt in corde suo perseū. hoc est xp̄m. sed magis curant
physicas ⁊ peregrinas doctrinas ⁊ nō morales. ideo deus ꝑ gorgonē. i. diabolū
mutat eos in lapidē per duriciā cordis ⁊ obstinationē. De talibus dicit apl's ad
Rom. pmo. Qui cū deū cognouissent nō tanꝙ deū glorificauerūt: sed euanuerūt
in cogitatiōibꝰ suis. ⁊ induratū est insipiēs cor eorū. ¶ Istud pōt stati applicari
ad aliqs nri tpis. q̄ derelictis moralibꝰ. vt biblia. li. ethi. textibꝰ snīarū. scriptis qt-
tuor doctorū ecclesie. se cōferunt ad alias steriles et infructuosas subtilitates. et
hec de prima particula nri textus. ¶ Circa scdam aduertendū est. ꝙ gerion gy
gas fuit. q̄ triplicē formā vel tria capita habuit. quē hercules superauit. Unde
dicit catholicon in hoc ꝟbo. ꝙ gerion fuit rex hyspanie tricorpor. qd nihil aliud
est nisi ꝙ fuerūt tres fratres eiusdeꝫ ꝯcordie. vt in tribus corporibus quasi vna
aīa esset. Et qa iste tribus insulis prefuit balearibus. s. maiori ⁊ minori ⁊ ebuso.
et eum hercules superauit. ¶ Moraliter alchides vt prius significabat hoīem
virtuosum. q̄ deuicit gerionē. i. terrena. hic hꝫ tres partes principales. qr vl' de-
uincit mundū carnē vel demonē. q̄ nobis cōtinue assunt tētando. Vel gerion est
diabolus. q̄ tripliciter hoīem infestat. cogitatione visu ⁊ opere. Hec ꝓbitas her
culis tāgitur a Boecio vbi supra. ¶ Circa tertiā particulā sciendū est ꝙ serpēs
in palude grecie manebat. quē hercules inuasit. sed cuꝫ vnū caput abscinderet
multa renascebant. sed tandē hercules pñcipale amputans igne cōbussit. et sic
deuictus fuit. Veritas fuit ꝙ in grecia palus erat que maxime parti illiꝰ terre
nocebat. serpēs hydrus dr eā inhabitasse. qr ibi erat aqua (hydros enī grece est
aqua latine) sed hercules riuulos voluit obstruere. vno aūt obstructa aqua ad
plures crescebat ⁊ redūdabat. sed tādem congeriem lignorū illic apposuit. et sic
illū fluuiū siccauit. ¶ Hercules. i. virtuosus volēs abscindere motus carnales

dꝫ pñcipales abſcidere.⁊ aliqñ vno abſciſo aliȷ̄ naſcũtur.ſꝫ optꝫ diligẽter totum
igne charitatis torrere. Aliq̄ cõparant materia de p̄deſtinatione diuine hydre.
qꝛ abſciſa ⁊ ſoluta vna difficultate veniũt due ⁊ emergũt. ❡ Circa q̄rtam parti
culã aduertendũ eſt ꝙ pulchre hec narratio ⁊ ꝓlixe tãgitur a Virg.viȷ̄.eneyd.
Et illa eſt decima ꝓbitas ſm ordinẽ Boetiȷ̄.Vñ cacus fuit filius vulcani.q̄ ignẽ
per os mittebat.hic autẽ multa mala fecit euãdro.q̄ regnabat ĩ litore tyberino.
vbi nũc eſt roma.⁊ multas vaccas ſibi furabat.⁊ verſis veſtigiȷ̄s ſecũ traxit in
foueã.que erat in auentino mõte.vel in apẽtino in q̄ habitabat.Et cũ vna illaꝝ
mugiẽte furtũ ſuũ eſſet herculi nũciatũ.extractus eſt et occiſus.❡ Tegumẽtũ
morale põt eſſe.q̄a cacus ponit pro malo(nã cacus grece.malũ eſt latine)et eſt
malus filiꝰ vulcani.i.ire.emittẽs ignẽ iracũdie ⁊ detractionis per os.Per euã
drum intelligit vir bonus(ab eu qđ eſt bonũ.⁊ andros qđ eſt virtus)quẽ infe-
ſtabat cacus rapiẽdo bona ſua ⁊ fraudulẽter.ſed bonũ euãdri manifeſtat.⁊ ipe
cacus punit ⁊ ſuperat ⁊ cõuincit.❡ Circa q̄ntã particulã ſciẽdum eſt.ꝙ hercu-
les deſcẽdẽs ad inferos ꝓpter raptũ theſeũ.Vel ſm alios.ꝓſerpina timuit ne
cerberus latraret.ꝓpterqđ traxit eũ ab inferis. Cũq̄ cerberus vidiſſet inſolitã
lucẽ ſpumas cepit egerere ab ore ſup herbas.vñ venena naſcebãtur/q̄ dñr aco
nita.Vñ in.viȷ̄.methaſm̄.Eſt via decliuis per quã tyrintius heros.Reſtãtẽ cõ-
traq̄ diẽ radioſq̄ micentes.Obliq̄s oculos nexis adamantẽ cathenis.Cerberũ
attraxit.⁊c̄.❡ Intellectꝰ eſt talis.Sapiẽs aliqñ deſcendit ad inferos.i.ad bona
tp̄alia.vt aliũ liberet.ſed dũ cerberũ.extraxit.i.curã terrenoꝝ que carnẽ deuo-
rat,lucẽ nõ põt tolerare:ſed venenũ ſpumat dũ ſapiẽs tp̄alem cõparat curã ad
celeſtia.tũc iſta apparent veneno plena ⁊ corruptione.Vñ cerberus tria capita
hꝫ.i.tria capitalia pctã.ſcꝫ irã/ſupbiã/⁊ inuidiã.quibꝰ correſ̄det triplex bonũ.ſcꝫ
amor dei.amor ꝓximi ⁊ amor ſuip̄ſius.Supbia eñi deſtruit amorẽ dei.Inuidia
amorẽ ꝓximi.Et ira corrodit ſeip̄m. Et hec vicia hercules ligat triplici v̄tute.
ſcꝫ ſpe fide ⁊ charitate:vel humilitate charitate ⁊ temperãtia.⁊ de hoc cerbero
etiã tãgit Boetius in metro finali.iȷ̄.libri.⁊ Virg.vi.eneyd.Et de ipſo dr̄ iſtud
Cerberus ore vorãs tria poſſidet ora canina.❡ Ex iſtis.xiȷ̄.ꝓbitatibus herculis
ex ꝓbitatibus etiã agamenoniȷ̄s ⁊ vlixis.cõcludẽdo.Boetius inuitat nos ad li-
benter ſufficiendũ labores.⁊ habendũ fortitudinẽ verã in aĩo dicens.Iſte nunc
fortes vbi celſa magni duxit exẽpli via.⁊c̄.Et herculẽ aiũt ꝓpter ꝓbitates ſuas
trãſlatũ in celũ.vt dr̄ methamor.ix.ſic.Vbi mortales tirintius exuit artus parte
ſui meliore viget. ❡ Circa finalẽ particulã nr̄i textus.de qua ꝑ Senecã in tra-
gediȷ̄s.ſicut de aliq̄bꝰ aliȷ̄s tãgentibꝰ herculem.ſciendũ eſt ꝙ cũ hercules pete
ret ſibi vxorẽ deyanirã filiã oenei regis calidonie pr̄is thidei et meleagri.et illa
iã acheloo pro flumini ꝓmiſſa fuiſſet ea pugnauit cõtra acheloũ(vt tãgit Boe-
tius)q̄ ſupato ipam accepit in vxorẽ. Et cũ pariter veniſſent ad quẽdam fluuiũ
habenũ.⁊ ille pluuiȷ̄s intumuiſſet.ꝓmiſit q̄dã cẽtaurus noie nexus ſe fidelit̄ por
tare illã extra fluuiũ.ſed eã voluit cognoſcere.⁊ eũ ſagittauit hercules ſagitta
venenata. Ille aũt cũ iam moreret̄:tradidit deyanire quandã camiſiã ſanguine
hydre lernee intoxicatã.quã dixit talis eſſe ꝓprietatis:ꝙ ſi hercules aliã ab ea
duceret vxorẽ/⁊ idueret illã camiſiã.ſtati ad amorẽ eius reuocaret̄.Poſt multa
tp̄a hercules debellauit quãdã patriã vbi dilexit yolã reginã etholie filiã critoy
hoc audiẽs deyanira ꝑ lycã p̄dictã ſibi miſit camiſiã.qua induta veneno cõbu-
rebatur.Cõſiderãs ille eueniſſe illud ꝑ lycã.illũ in ore funde iactauit in auram.
qui diriguit in lapidẽ.q̄ adhuc in eboyca regione humanã ſeruat figurã.❡ Hic
ptꝫ ꝙ hoĩes ꝓbiſſimi ⁊ ſtrẽnuiſſimi ꝑ mulieres ſũt occiſi ⁊ victi.ſicut dicit egre
gius v̄ſificator.Adã/ſanſonẽ/regẽ dauid ⁊ ſalomonem.Femina decepit.q̄s mõ
tutus erit.Vñ de iſto hercule dicit Seneca i tragediȷ̄s.ꝙ poſt multa bella pacta

hercules seruiebat ad omphalē. ꝛ istud recitat breuiter Therētius in eunucho/ dicēs. Qui minꝰ ꝙ hercule seruit omphale. ꝛc̄. ¶ Aduertēdū est ꝙ Boetiꝰ hic tangit in metro finali iā allegato. ꝙ dū hercules se exercitaret. aspexit geminos cētauros. ꝛ emissa sagitta vulnerauit. de istis in metro finali. iij. li. de ꝯso. vbi dr̄. Nō trionū caput velox ꝑcipitat rota ꝛc̄. Et hec sufficiāt ḋ isto textu. ¶ Cōstrue Clana (dr̄ a cleo. i. ꝑcutio) alchide. i. herculis. spoliauit. i. priuauit. pomis aureis drachonē vigilē. i. ꝯtinue seruātē. alchides iquā rapit pōpā. i. turmeā vl' i armē ta aīalia. Heriōis. illiꝰ viri. ꝛ ipe ꝯsūpserat. i. oīno destruxerat ꝛ occiderat hydrā. i. illū serpētē. Cacꝰ. ille vir ferox ꝛ latro ꝑuersus. cessit. i. locū dedit. ei. s. herculi. ianitor. s. cerberꝰ. ꝛ dr̄ a ianꝰ qḋ est porta. orchi. i. iferni. ꝛ dr̄ ab orche. suscipe. suc cūbit. i. suppōit ꝛ submittit herculi. demū. i. finalr̄. deyanira. illa mulier. pellex. i. meretrix. q: aliū supposita fuit. dr̄ aūt a pellēdo alia. vl' a pelliciēdo. i. illaqueādo incēdit. i. ꝯbussit. supbū. i. exaltatū herculē. ꝑpt egregia gesta sua. vl' supbū. i. no bilē. vt apḋ Virg. iiij. eneyḋ. i pꝛīcipio. Cecidit supbū illū. supbū. i. nobilem.

Sanson exuuiis indutus membꝛa leonis
Sternit mille viros: deuastat vulpibus agros
Urbis claustra tulit neruoꝝ vincula rupit
Fraude sua tandem pꝛescindit dalida crinem.

¶ Alithia narrat historiā ꝓportionabilē premisse dicēs. ꝙ vir qdā fortissimus dictus sanson. habēs mēbra tecta pelle leonis: occidit mille viros. et dicit ꝙ ille agros cū vulpibꝰ deuastauit. dicit iterū ꝙ secū duxit portas ciuitatis. ꝛ rupit vī cula qbꝰ ligabant. finalr̄ vxor eiꝰ dalida ꝑ abscisionē capilloꝝ sibi vires subtra xit. In ꝑcedētibꝰ vise sunt historie posite in li. Numeri ꝛ Josue. hic describit alia ꝗ hr̄ in li. Judicū. xiij. vbi dr̄ in pꝛīcipio capl'i. Rursum filij isrl' fecerūt malū in cō spectu dn̄i ꝗ tradidit eos in manu philistinoꝝ. xl. ānis. Erat aūt qdā vir de saraa et de stirpe dan. noīe māne hn̄s vxorē sterilē. cui āgelus dn̄i apparuit: ꝛ dixit ad eā. sterilis es ꝛ absqꝫ liberis. sed cōcipies ꝛ paries. filiū. caue ꝗ ne bibas vinum nec cicerā. nec imūdū qcꝙ comedas. q: cōcipies filiū: cuiꝰ nō tāget caput noua cula. ꝛ ipse incipiet liberare isrl' de manu philistinoꝝ. ꝛ hec illa renūciauit mari toˀ suo. vt ptꝫ in textu. Et seqtur in fine. peperit itaqꝫ filiū et vocauit nomen eius sanson. creuitqꝫ puer ꝛ bn̄dixit ei dn̄s. ¶ Istis ꝑmissis descēdendū est ad singu las nr̄i textus particulas. Pꝛīa particula tractat de occisione leonis. de qua hr̄ Judicū. xiiij. in ꝗ dr̄ ꝙ sanson a parentibus suis petiuit mulierē vnā philistinoꝝ vxorē. ꝛ cū descēderet in thānata. apparuit catulus leonis seuus ꝛ rugiēs: ꝛ oc currit ei. sed sanson dilacerauit eū ꝛ occidit. ꝛ descēdit ꝛ locutꝰ est mulieri illi. et post aliqs dies reuertēs vt acciperet eā. declinauit vt videret cadauer leonis. ꝛ ecce examē apū in ore leonis erat ꝛ fauus mellis. ꝛ cū eēt in thānata ꝛ ciues lo ci illiꝰ venissent. dederūt ei sodales trigīta. ꝗ cū essent cū eo: illis ꝓposuit sanson ꝓbleuma vl' enigma/ dicēs. De comedēte exiuit cibꝰ. ꝛ de forti egressa est dulce do. qḋ nisi soluerēt trigita syndones ꝛ totidē tunicas sibi darēt. si soluerēt ipe da ret eis. Sꝫ cū ipe illḋ exposuit vxori sue iportune eū rogāti. ꝛ ipa illud indicauit ciuibꝰ suis. ¶ Iste sanson sigāt xp̄m ꝗ ab āngelo ꝓnūciatus est. ꝗ occidit leonē. hoc est diabolum et deuicit. ꝛ portas inferi aperuit ꝛ cōfregit. In cuius ore erat fauus mellis. hoc est in lymbo patrū. ad quē oēs sc̄ti ante passionē xp̄i descēde bāt. reperit sc̄tōs patres ꝛ patriarchas ꝛ ꝓphetas ꝗ ꝓphetias et alias scriptu ras dulces et sc̄tās cōscripserunt. Et hec de prima particula breuiter dicta suffi ciant. ¶ Circa sc̄dam sciēdum est. vt dr̄ iudicū. xv. cap. ꝙ cū sanson esset solꝰ. ad eū intficiēdū missi sunt mille vires fortes. qs oēs sanson cū maxilla asini intfecit

¶ Hoc pōt exponi. vt dicūt glose. ꝙ iesus xp̄s per validā ⁊ sanctā predicationē
pauli mille viros ad fidē xp̄i cōuertit. qꝛ paulus q̄ ante fuerat seuissimus tyran
nus: effectus fuit gloriosissim⁹ et electissim⁹ predicator. vt pꝫ ex decursu suarū
ep̄laꝝ. q̄s misit modo ad romanos. mō ad alios. ¶ Circa tertiam particulā ad-
uertendū est ꝙ de istis vulpibus habet originaliter Judicū. xv. vbi dꝛ ꝙ sanson
perrexit ⁊ accepit vulpes tritice messis. caudasq̧ earū iūxit ad caudas. ⁊ falces
ligauit in medio. quas igne succēdens dimisit vt huc ⁊ illuc discurrerent. q̄ stati
prexerūt in segetes philistinoꝝ. Hoc est xp̄s ꝓmisit vulpes. i. dyabolos tentare
hoies. ⁊ q̄si vastare. ¶ Alij per sansonē in hoc passu intelligūt dyabolū. q̄ agros
huius mūdi deuastat. hoc est falsis p̄dicationibus ⁊ hereticis. q̄ seminat zizaniā
inter fratres ⁊ falsam doctrinā disseminat. ¶ Circa quartā partē particule cōsi
derādum est. ꝙ de ista destructione portaꝝ hꝛ Judicū. xvi. cap̄lo. vbi dꝛ ꝙ cum
sanson intrasset gazam ciuitatē philistinorū. ciues circūdederūt eū expectantes
cū silentio. vt in crastino mane eū occiderent. Et sanson media nocte cōsurgens
venit ad portas ciuitatis. ⁊ apprehēdit ambas fores cū postib⁹ et eas portauit
ad verticē mōtis q̄ respicit ebron. Post hec adamauit mulierē que habitauit in
valle soreth: ⁊ vocabat dalida. Istud exponit iuxta p̄cepta. ꝙ xp̄s īferni portas
fregit. ⁊ sctōs p̄res ibi existētes. ad mōtem. i. ad paradisi gloriā deportauit. ¶ Cir
ca quintā particulā sciendū est. ꝙ dalida monita a philistinis inq̄siuit a sansone
vbi esset aut lateret eius fortitudo. ⁊ dixit ꝙ si septē funibus humētib⁹ ligatus
esset infirm⁹ esset vt alij hoies. qb⁹ ⁊ ipse ligat⁹ est: sed eos rupit quō si rumpat
quis filum stuppe tortū sputamine. ⁊ nō est cognitū in quo esset fortitudo eius.
Illud hꝛ Judicū. xvij. Hoc pōt exponi de xp̄o qui vīcula mortis rupit qn̄ tertia
die ipse a mortuis resurrexit. Aliter sic. si xp̄s habuisset septē pctā mortalia. in-
firmus fuisset sicut alij hoies. sed non obstante ꝙ philistini. i. diaboli vellēt eum
tentare ⁊ inducere ad pctīn: ipse restitit. ⁊ tētationes superauit ⁊ euasit. ¶ Cir-
ca sextā ⁊ vltimā particulā aduertendū est ꝙ hec particula originaliter sumitur
Judicū. xvi. vbi dꝛ ꝙ postq̄ sanson ter ficte dixisset vxori sue in quo virtus eius
cōsisteret: tandē dixit ad eā rei veritatē. Dixit ergo. Ferrū nunq̄ ascendit supra
caput meum. ꝙ nazarenus. i. cōsecratus dn̄o sum de vtero m̄ris mee. ⁊ si rasum
fuerit caput meū. recedet a me fortitudo mea. Et illud illa dalida mādauit prin
cipib⁹ philistinoꝝ. ⁊ cū dormiret sup̱ genua sua. tonsor rasit eū. ⁊ fortitudo discef
sit ab eo. Et philistini sibi stati oculos eruerūt. ⁊ cū gazam duxerūt ⁊ molere fe-
cerunt. Jamq̧ crines renasci ceperāt. ⁊ cōuenerunt p̄ncipes philistinoꝝ vt im-
molarent hostias ⁊ epularētur ⁊ gauderent in epulis. qꝛ sansonē habebāt in ma
nibus suis. adductus autē ibi de carcere ludebat ante eos. feceruntq̧ ip̄m stare
inter duas colūnas. domus autē erat plena philistinoꝝ respicientiū sansonem.
Et orone facta. Sanson vnā colūnā leua. aliā dexterā accipiēs domū deiecit. et
oēs ⁊ seip̄ꝫ interfecit. ⁊ sepultus est in sepulchro p̄ris sui. ¶ Ex hac parte clare
apparet fraudulēta ꝯditio mulieꝝ. q̄ suis fallacijs hoies fortissimos ⁊ prudētissi
mos molles ⁊ insipiētes efficiūt. Et lati⁹ declarari pōt hec ꝑticula sicut alie p̄ce
dētes: qꝛ in q̄libet materia pulcherrima cōtinet que summati supius ꝓ viribus
expressa est. Verū est tn̄ ꝙ p̱ capillos sansonis (q̄ sunt pars supflua vt sciūt na-
turales ph̄i) intelligimus humanitatem xp̄i. que morti tradita fuit. ⁊ de medio
sublata p̱ dalidā. hoc est p̱ synagogā iudeoꝝ. q̄ xp̄m crucifixit. sicut pie ⁊ deuote
quilibet euāgelistaꝝ describit. ¶ Cōstrue. Sanson. ille vir (potest esse indeclina
bile. et ita fit frequēter) indutus membra sua (ecce illud participiū deriuatum a
verbo maxime transitionis regit actm̄ suū. licet a verbo passiuo deriuetur) exu
uiis. i. spoliis vel pelle (et dꝛ exuuie exuuiaꝝ. vel singulariter exuuiū uij. et dꝛ ab
exeundo) leonis. illius aialis fortissimi. sternit. i. occidit (et hic potest sumi tēpus

pro tpe.scz psns p pterito)mille viros.i.hoies viriles ⁊ fortes.deuastat.i.cōsu-mit et dissipat.agros.i.arua.cāpos.vulpib⁹.i.aialibus illis fraudulētis(vt seq dicūt oēs appologi esopi ⁊ aliorꝫ in qb⁹ fit mētio de vulpe.dr aūt vulpes qsi vo lubilis pes.⁊ est ethimologia.⁊ p ipam fallaces hoies intelligūtur)ipse inquā. tulit.i.portauit secū.claustra vrbis.i.portas ciuitatis.qb⁹ ciuitas claudebat.ru-pit.i.fregit.vincula.i.ligamina.neruorꝫ.i.chordarꝫ factarꝫ de neruis.qb⁹ ligatus erat. Dalida.illa mulier vxor eius.prescindit(pōt scribi p s ⁊ c.⁊ tūc etiā per n. ⁊ cōponit de pre.⁊ scido dis.vl' scribit p c tm̄ ⁊ sine s.⁊ tūc cōponit de pre.⁊ cedo dis.cecidi cessum)tandē.i.finaliter.crinē.i.capillos ipsius sansonis.⁊ sic crinē.i. crines(nūerus p nūero)et est hypalage.vt.ii.eneyd. Armato milite cōplent.i. armatis militibus. Vl' pōt esse aleotheca.de qua dicit. Aleotheca genus nescit numeros neqꝫ casus.sua fraude.i.per suā deceptionē fraudulentā. ¶ Hec hy-storia cōuenit clare cū narratione priori.qr ibi de hercule viro pbissimo ⁊ streu-nuissimo visum est.hic autem in presenti de sansone fortissimo.

Nomina mille deum vatem defendite vestrum
Qui colitis ditem: qui stelliferam regionem
Qui partes mundi: qui stagna sonantis abyssi
Nomina mille deum vatem defendite vestrum.

¶ Hic incipit scda pars hui⁹ libri.incipiēdo a parte executiua.scz Primus cre-theis.qr si icipiam⁹ a pricipio.erit tertia.⁊ in pricipio potuisset diuidi scda pars Primus cretheis. Prima diuisione cōtra istā. Et hic videt posse signari prima debilitas pseustis aduersus alithiā. Fabulas eni ⁊ narratiōes varias pposuit pseustis.⁊ alithia semp prōptissime rndit. Hic igit occasiōe hui⁹ pseustis tanqꝫ de pprijs virib⁹ diffidēs.auxiliū dijs petit ⁊ exposcit. Et istū textū possumus sic diuidere. Primo ponit debilitatio pseustis ⁊ exprimitur p deorꝫ suorꝫ inuocatio-nem. Scdo qsi p desperationē ⁊ cōquestionē. Scda ibi. Quadrupedes phebi ⁊c̄ Vel sm aliā diuisionē tactā in illa pte. Primus cretheis. ¶ Sic cōtinuatur iste textus ad pcedētes.in precedentib⁹ posita ⁊ narrata sunt multa gesta in tribus etatibus mūdi,hic cōnr narrātur gesta in duabus alijs etatib⁹ seqntibus. Et di-uidit. Primo ponunt gesta in qrta etate tpe regū. Scdo in qnta. Scda ibi. In-scius esse deū. Itē prima in duas. Pmo ponit numinū diuinorꝫ inuocatio. Scdo disputatiōis incepte psecutio.⁊ fabularꝫ ⁊ historiarꝫ narratio. Scda ibi. Certa-uere sequi.vel ibi. He regis corpus. Itē primo ponit inuocatio facta p pseusti. Scdo p alithiā. Scda ibi. Par ideqꝫ deus. In prima parte inuocat deos suos/ dicēs. O mille dij q mille habet(nola.tūc me vestrū vatē ⁊ vri nois exaltatorē. ⁊ vre secte dagmatizatorē defendite. Vos o dij infernales.⁊ o dij celicole/⁊ q di-uersas mūdi partes et etiā ⁊ abyssū incolitis.me vestrū vatē qso defendite. Ex hoc textu apparet pseusti esse falsuz pphetā ⁊ infidelē.cū inuocet plures deos Et cū scriptū est in psalmo. Oēs dij gentiū demonia.dñs aūt celos fecit. ¶ Ve-rū est tn̄ qꝫ stoici dixerūt vnū tm̄ deū esse.sed alia dicebāt deitatis mēbra vel of-ficia. Et illud videt sentire Virgili⁹ qui in.vi.eneyd.dicit sic. Aureus et folijs ⁊ lēto vimine ramus. Iunoni iferne dictus sacer.⁊c̄. Ubi innuit qꝫ est eadē deitas que in celo appellat iuno celestis.⁊ in inferno iuno ifernalis. ¶ Et si velit aliqs latissime ⁊ pfectissime materiā de dijs istis siue celicolis superis ⁊ alijs intueri, videat Fulgētium mithologiarꝫ.⁊ melius in tredecim libris Iohānis boccacij. de genealogia deorꝫ gentiliū p totū decursum libri. ¶ Est tn̄ aduertendū qꝫ ma-ximi philosophātes vt Aristoteles Plato et alij oēs posuerūt vnū eē deū.primā causam.infinitū.oipotentē.⁊ sibi attribuebāt oia que ducūt ad pfectionē,vt ptꝫ

expresse p phm.xij.methaphisice.vbi cōcludit. Unus ꝗ princeps. ¶ Quū vero hic de dite deo fit mētio.ideo sciendū est ꝙ dis ditis idē est ꝙ pluto.ꝛ fuit vnus filiorum saturni. Juxta illa metra. Jupiter astra. ffetū neptunus.tartara pluto. Regna paterna tenēt tres tria quisqꝫ suum. Est ꝗ pluto deus infernoꝝ ꝛ tenebraꝝ. Describit aūt hō terribilis in solio sulphureo sedens.tenēs sceptrū regale calcās sub pedibus suis cerberū tricipitē.iuxta se orant tres furie infernales.ꝛ tres arpie.de throna eius sulphureo exeūt q̄ttuor flumina.scꝫ cochitus:letheus flegeton.ꝛ stix.ꝓpe ipm sedet regina herebi ꝓserpina. ¶ Allegorice.iste pluto est lucifer ille.pūceps tenebraꝝ dyabolus.cuius vxor est ꝓserpina.i.iniqtas et oīs malicia.sedet in solio sulphureo.hoc est in corde sordido et fetido ꝓpter.dū riciā vbi dn̄atur. Et si in aīa pctōris rapiatur ipse dyabolus.vbi etiā reperiunt innumere alie pestes ꝛ alia vitia multa.vt cerberus.i.auaricia.furie.i.cōcupiscentia.arpie.ille aues immūdissime.i.rapina. Iste arpie sunt tres.scꝫ etelle.occipite.ꝛ celene.sicut sunt tres species rapinaꝝ.scꝫ publica que fit p tyrānos.occulta p vsurarios.fraudulēta p balliuos ꝛ p̄positos q̄ tenēt p̄posituras suas ad firmā maxime:cū tn̄ potius deberēt dari certa stipēdia pro exercitio illoꝝ ꝙ̄ ab eis poscere aliqd (vt dicūt legiste) ne darēt occasionē iniuste ꝛ indebite extorquēdi pecunias pauperib⁹. Et ista rapina figurat Dan̄.vij.ca.vbi fit mētio de vrso:q̄ habebat tres ordines dentiū. ¶ Uel iste pluto pōt sigare quēlibet malū ꝛ auste rū pūcipē vel pcelatū.cuius vxor est auaricia ꝛ rapina. Soliū aūt hꝫ sulphureū .i.vile nomē infame ꝛ vituperabile.iuxta quē habitāt multa genera hoim puersoꝝ ꝛ malignoꝝ cōsiliarioꝝ ꝛ officiarioꝝ. Sup isto videat aliter Fulgēti⁹. ¶ Cōstrue. O noia mille deū.i.deoꝝ (syncopa vsitata.ꝛ dꝫ legi ista lr̄a hypalagice.et hoc est) o dij mille noim defendite.i.ptegite.adiuuate.vestrū vatē.i.me vestrū pugilem.o vos dij.q̄ colitis.i.honoratis.ditē.i.plutonē.deū inferni (Juxta hunc versum. Dijs pro plutone:pro diuite dis quoqꝫ pone. Et est masculini gn̄is.pro diuite vero generis cōis.) O dij etiā qui colitis.regionum stelliferā.i.ferentem stellas.scꝫ celū.hoc est.o dij celicole.q̄ colitis partes varias mundi.ꝛ qui colitis stagna (qꝫ aqua artificialiter stās) abyssi (abyssus fm catholicon dꝛ profunditas aquaꝝ impenetrabilis.vel spelūca aquaꝝ latitantiū.et dꝛ quasi sine bysso.i.candore.vel dꝛ quasi ad ipm.qꝛ ad ipam tanꝙ̄ ad matrē oēs aque reuertūtur.sonātis.i.resonātis. O noia inquā mille deū ꝛc̄.vt prius. Et iste vsus repetitur.in quo pseustis suā orationē cōgeminat et inuocat iouem deorum.

Par idemqꝫ deus:maiestas gloria virtus.
Quod fuit est et erit:te collaudat tibi seruit.
Cui tres persone:tria nomina sunt sine fine.
Tu sine principio nos vincere falsa iubeto.

¶ In hac parte ꝓpositiōabiliter alithia facit inuocationē vnius veri dei/dicēs. O deus.cuius est maiestas virtus ꝛ gloria.cui oīa p̄ntia et futura subseruiunt. q̄ es trin⁹ in psonis.ꝛ vnus in essentia.hn̄s tria noia scꝫ nomen patris et filij et sp̄ussctī. Tu inquā o sūme de⁹.q̄ nō habuisti principiū.nec habebis finē.supplico tibi quatin⁹ me adiuuare ꝛ dirigere digneris.vt falsitatē pseustis deuicere ꝛ superare possim. ¶ Sciēduꝫ est hic.ꝙ si pseustis inuocauerat sua numina sicut puus inuocauit.et in ipsis suā spem totā reposuerit.qui cū vt dꝛ in psal. Aures habent ꝛ nō audiēt.nares hn̄t ꝛ non odorabūt. Merito alithia p quā aīa fidelis et deuota itelligit.recurrit ad dn̄m spōsum suū ab ipso auxiliū expostulās iuxta documentū psal. Jacta cogitatū tuū in dn̄o ꝛ ipse te enutriet ꝛc̄.qm̄ sperantē in dn̄o mia circūdabit. ¶ Aduertēdū est vlteri⁹ ꝙ in.xij.methaphisice solet ꝓbari

⁊ tractari late. ꝙ est ponendus vnus deus. qui est oim rerū primus pꝛiceps. Uñ ratio ⁊ bonū ⁊ pfectio vniuersi cōsistit in ordine entiū naturaliū inter se. ⁊ in ordine ad vnū primū ad qḋ oia ordinant. Et ideo elementa sunt ordinata ꝑpt mixta. mixta ꝑpter aialia bruta. ⁊ bruta ꝑpter hoies. ⁊ ista inferioꝛa ꝑpter superioꝛa. supioꝛa ꝑpter intelligentias. et intelligentie ꝑpter vnū deū primū. Item primus pꝛiceps iste. scʒ deꝰ. ipm est semp necesse esse. sed illud necesse nō pōt multiplicari. qꝛ si sic iam esset multiplicatū: qꝛ in eternis posse ⁊ esse nō differūt. ptʒ scḋo physicoꝝ. vł ergo necesse esse esset multiplicatū ad finita vel ad īfinita. nō scḋm q̄ in nulla specie multiplicatio īdiuiduoꝝ est determinata. ergo ad īfinita. et ibi oia possibilia de facto sunt. ergo īfinita sūt necesse esse. Uident ibi multe alie rōnes. ⁊ latiꝰ ponunt p Albertū magnū in suo tractatu de causis. vbi ꝓfūdissime ista materia ptractat. Et ad idē in ꝓpōnibꝰ ꝓculi a quo factus est alius tractatus q̄ intitulat liber de causis. vbi ista materia subtilissime tractat. ¶ Cōsiderandū est vlteriꝰ ꝙ btūs Bernardꝰ dicit sic ad deū. q̄ diues es in via. q̄ magnificꝰ in iusticia. q̄ munificus in grā dñe deus nr̄. nō est q̄ similis sit tibi. respicis humiles misericoꝛditer saluas pctōꝛes. Et Aug. sup. x. sermone. xix. Deus tibi totū est si esurieris panis tibi est. si sitis aqua tibi est. si es in tenebꝛis lumen tibi est. si nudus es et vestis tibi est ⁊c. ¶ Aduertendū est vlterius ꝙ vt tenet fides catholica. deꝰ est triniꝰ in psonis. vnꝰ in essentia. sicut in symbolo athanasij. Quicūqȝ vult salꝰ esse. Et ī symbolo aplōꝝ. Credo ī deū. Et de ista bndictissima trinitate videant tractata in pꝛio sniaꝝ ī textu p magistrū ⁊ alios doctoꝛes theologie. vbi etiā tractat materia de ꝓcessiōe spūssctī ab vtroqȝ. scʒ pr̄e ⁊ filio. In quo pūcto pꝛicipalr est discoꝛdia inter nos latinos ⁊ grecos. ideo laboꝛādum esset ad vnionē ipoꝝ nobiscū. vnione tñ pꝛius inter nos facta. ¶ Cōstrue. O deꝰ exñs vel q̄ es. par. i. eq̄lis pr̄i ⁊ filio ⁊ spūisctō. qꝛ sūt tres psone. tñ vnꝰ est deꝰ opꝰ. qȝ ꝑ ⁊. idē. i. eadē essentia in trinitate psonaꝝ. tu dico maiestas (q̄ntū ad prēm) gloꝛia (q̄ntū ad filiū) virtus (q̄ntū ad spūmsctm̄) De attributis diuinis nō est hic videndū. qꝛ materia illa p theologos tractat. Et cuilibet istoꝝ pōt intelligi. hoc sic tibi distinguēdo. maiestas. sit tibi ⁊c. cui. s. deo. tres persone sunt. scʒ pater filius ⁊ spūssctūs. tria noia sunt. etiā sine fine. hoc est eternaliter. illud qḋ est in pn̄ti: fuit in p̄terito: et erit in futuro. collaudat te. seruit tibi. qꝛ tu es dñs dñantiū ⁊c. tu inquā q̄ es. sine principio. iubeto. i. p̄cipito. vel velis. vel pmittito. nos. que ꝑ veritate tuēda decertamus. vicere. i. supꝛre. falsa (⁊ tenet neutraliter). i. falsitates hoim ⁊ fraudes hereticoꝝ ⁊ scismaticoꝝ. Et sic ptʒ ꝙ sicut pseustis primus inuocat sua numina. ita alithia hic inuocat verū deū oipotētem eternū ⁊ infinitū ac ineffabilem.

Certauere sequi demissis frondibus oꝛni
Oꝛphea per syluas modulantem carminis odas
Erudicem motis qui regna tenent acherontis
Conditione graui iussit pꝛoserpina reddi.

¶ Facta inuocatiōe: ecce pseustis aggredit materiā vł disputationē vel altercationē inchoat. vel inchoata pꝛius cōfidenter cōtinuat. Et diuidit in duas ptes qꝛ pꝛimo ponit ficta pseustis ꝓpō. Scḋo alithia vera narratio. ibi. Me regis coꝛpus. Pꝛimo dꝛ sic bꝛeuiter. ꝙ arboꝛes seq̄bant oꝛpheū p syluas melodiose cum instrumētis musicalibꝰ resonātem. Dicit p̄terea ꝙ dea infernoꝝ voluit ꝙ erudices oꝛpheo restitueret. tali ꝯditione graui adiecta qꝰ si ipsa retro aspiceret: ipsa ad inferos rediret. Ista fabula hr̄ ab Ouidio de trāsfoꝛmatis in pꝛicipio. xi. lib. vbi de moꝛte oꝛphei. sed in pꝛin. x. tangit fabula de erudice. ¶ Sciendū ergo ꝙ oꝛpheus sūmus vates fuit ⁊ musicus filius phebi et calliopis. vt tāgit Maro in

bucolicis.habuit vxorē erudicē.que colligēs flores pedib⁹ pressit serpētem.a q̄
inuenenata mortua est.⁊ descēdit ad inferos.Orpheus ita dulciter corā dijs in⸗
fernalibus cū lyra cantauit:ꝙ ꝓserpina dea infernoꝝ ei vxorē erudicē concessit.
tali pacto:ꝙ si retro se respiceret.eā stati ꝑderet ⁊ ad inferos rediret.⁊ q̄a eūdo
⁊ incedēdo retro se aspexit.ideo ipsa redijt ad inferos.quā nunꝙ̄ recuꝑare po⸗
tuit. ¶ Ueritas historica fuit(vt dicūt)Orpheus fuit hō eloquens ⁊ discretus:
ita vt hoies passim ꝑ agros bestiaꝝ more vagātes ad ciuilitatē ⁊ vite honestatē
redigerēt.Cōformiter ad sniam Tullij in ꝓhemio veteris rhetorice.vbi recom
mendat facultas oratoria. ¶ Istā fabulā exponūt glose cōes. Per orpheū in⸗
telligēdo eloquentiā.ꝑ erudicē mētis discretionē ⁊ sapientiā.q̄ est amica ⁊ vxor
eloquētie(inq̄ente cicerone vbi nuper allegabat.Ad me quidē diu cogitāte ⁊c̄.
Ideo ipse hāc potissimā sniam dicit)Et existimaui sapientiā sine eloquētia pa⸗
rū ꝓdesse ciuitatib⁹.eloquentiā vero sine sapiētia nimiꝝ obesse plerūqꝫ.ꝓdesse
nunꝙ̄.Ista discretio lesa est a serpēte ⁊ detrusa ad inferos:qn̄ dedit terrenis et
ambitioni ⁊ talib⁹. Et sepe(vt ait hieronym⁹)insipiētes ⁊ idiote ⁊ simplices ce
lū rapiūt.nos aūt cū lr̄is nr̄is ad īferna demergimur. ¶ Ista erudices ꝑ orōes
⁊ instructiōes orphei reuocata erat ad viā salutis.sed reincidit ⁊ recidiuauit in
pctā priora.⁊ sicut canis redijt ad vomitū.ideo ꝑpetuo in inferno tenebit. ¶ Ut
orpheus pōt sigare rōnē.cuius comes est erudice.i.sensualitas voluptatib⁹ de⸗
dita.quā nitit retrahere rō.q̄ sēꝑ remurmurat.sicut ptꝫ de synderesi suꝑiori illa
portione rōnis q̄ nūꝙ̄ extiguit.vt dicūt theologi.Reuocat aūt sensualitas a vi⸗
tijs ꝑ dulcedinē predicationū ⁊ per lecturā scripturaꝝ.sed hō ipse nimis sensua
litati obediēs et ꝑmittēs rōnē(que dn̄a esse debuerat)ancillari.ad infernū iterū
descēdit.qn̄ vires inferiores nō plene obediūt suꝑiorib⁹.⁊ in tali dr̄a viriū ⁊ re⸗
belliōe dn̄abit sine redēptione.Ista est explanatio glose cōis. ¶ Ultra ista dico
ꝙ orpheus est xp̄s filius solis.i.dei pr̄is.vxor eius ⁊ amica est humana natura.
quā de⁹ dilexit.⁊ eā serpēs.i.diabol⁹ tētauit ⁊ peccare fecit.vt visum est pu⁹ in
illo textu.Incola primus hō ⁊c̄.Et ita oēs descēderūt ad inferos ante passionē
xp̄i. Sꝫ idē xp̄s misertus amice sue.humane nature.quā creauerat ⁊ particip̄ē
sue glorie cōstituerat.eā ab inferis liberauit.tali tn̄ pacto ꝙ si peccaret ad infer
nū descēderet:a q̄ nūꝙ̄ liberaret. ¶ Cōsequēter redeūdo ad primā partē text⁹.
sciendū est ꝙ postea orpheus cōtēnebat oēs mulieres ⁊ ascēdit quendā montē
vbi dulcissime cū lyra sua resonabat.adeo vt arbores venirēt ad audiendū me⸗
lodiā illius carmis.⁊ stabāt ꝑ ordinē iuxta ip̄m.ita etiā saxa.lapides.aues.lepo
res.⁊ talia. ¶ Iste orpheus est doctor sctūs vel p̄dicator iustus.q̄ de inferno.i.
de mūdo venit ad acumen mōtis ad cōtemplationē dei.⁊ lecturā scripturarum
sua sctā predicatione ⁊ vita pctōres lapideos ⁊ induratos ⁊ erecto ꝑ suꝑbiā cō⸗
uertit ad penitentiā et vitā rectā.Cōtingit aūt qn̄qꝫ ꝙ q̄ iste vir fugit mulieres
⁊ palā viciosos earū mores predicat.ideo oditur ab eis.⁊ qn̄qꝫ occidit vel alter
grauatur.sicut dicit Ouidi⁹.ꝙ mulieres orpheū finaliter occiderūt. ¶ Cōstrue.
Omni.i.ille arbores.certauere.i.certauerūt.sequi orphea.i.orpheum. actūs gre
cus est.iuxta illud Alexandri.Cū tenet eus rectus aliq̄n fit per a quartus.mo⸗
dulātem.i.cū modulis musicis disponētem ⁊ canētem.odas.i.notabulas.⁊ inde
dicitur melodia.⁊ inde etiā dr̄ odo ꝓpriū nomen.q̄ odores sunt alacres.leti.hy
lares.⁊ gaudētes.vel dr̄ odo quasi odorē dans oibus.ꝑ ethimologiā.Et est odo
nomen ꝑfectissimū ꝓpter duplicē figurā sphericā.que inter figuras geometra⸗
les est ꝑfectissima sicut declarari solet circa primū de celo.vbi tractat materia
de sphericitate celi.vnde o est littera spherica significās ꝑfectionē ⁊ in hoc noīe
bis ponitur.ad denotandū maiorē ꝑfectionē odonis. Uel ethimologisatur odo.
quasi oia dans oibus ꝓpter eius liberalitatē magnificētissimam et largitatem.

Uel dr quasi demonē opprimens p cōstantiā ꝛ virtutē. vel ethimologizat quasi oē diuinū obtinēs. quasi ipse sit de nūero electoꝝ ꝛ predestinatoꝝ. Uel dr odo ab odore virtutū ꝛ honestate vite. Odas ꝗ carminis. i. cātilene. Et est carmē equinocū. vt ponit ebrardus. Carmen dictamen ꝛc. ꝑ siluas. i. ꝑ nemora. Et dr a sileo siles (ꝛ hoc dico) frondibꝰ. i. foliis seu ramis. demissis. i. deorsum missis ꝛ depressis. ꝓserpina. illa dea. vxor plutonis. iussit. i. pcepit et pmisit. erudicē. i. illam mulierē. reddi. i. orpheo restitui. ꝯditione graui. iam declarata. Et hoc dico. illis motis. i. cōmotis. per dulcedinē cātus ꝛ melodie. qui tenent. i. obtinent ꝛ inhabitant. regna. tenebrosa ꝛ opaca. acherontis. i. inferni. Acheron dicitur ab a quod est sine. et chere salus. quasi sine salute.

Ne regis corpus vexaret predo malignus
Chordarum musa puer adiuuit cytharista
Cuius erat studium pelles tondere bidentum.
Temporis articulo successit dextera sceptro.

¶ In hac parte ponit alithia historiā. vbi incipit narrare gesta aliaꝝ duaꝝ etatū. Et diuidit in duas ptes principales. Pmo agit de quarta etate in tpe regū. Scdo de quīta. scda ibi. Inscius esse. Itē pmo ponitur historie regū qn vnꝰ regnabat sup totū pplm. Scdo qn regnū diuisum est ꝓpter pctā salomonis. scda ibi. Nubes ethereas. Itē prima in duas. Primo de duobus primis agit. Scdo de tertio. scda ibi. Oipotēs ithide. ¶ In prima parte dicit sic. Dauid cytharista impediebat melodia chordaꝝ. ne dyabolus vexaret corpus saulis. Dicit pterea ꝙ studiū dauid erat in tōsione ouiū: sed statī post effectꝰ est rex. ¶ Presens hystoria originaliter scribit primi Regū. xvij. caplo. Et postꝙ in pcedētibus expedite sunt materie libroꝝ Nūeri ꝛ Judicū. et explanādo primā partē nři textus. sciendū est ꝙ israelitis primus rex fuit dictus saul. qui ex mādato dñi quandam ciuitatē destruxit. Illi autē deus inhibuerat ne aurū aut alia bona. ab ea secum ferret. sed ipse captus auri pulchritudine. ipsū secū asportauit. Vñ iratus deus ab ipso spm̄ scm̄ retraxit. ꝛ cū spū maligno vexari pmisit. Et vt dr in fine istius capli. ad ꝓpositū textus. qñcꝫ spūs malignus arripiebat saul. Dauid aūt tollebat cytharā ꝛ pcutiebat eā manu sua: ꝛ refocillabat saul ꝛ leuiꝰ habebat. ab eo eni recedebat spūs malignus. ¶ Saul pōt figare oēs hoies mortales: ꝗ cupiditate ꝛ ambitione tpaliū bonoꝝ detēti a spū maligno. s. a dyabolo agunt. ꝛ in oīa facinora eoꝝ aīs ipellit. Dauid eni figt xp̄m. ꝗ interpretat manu fortis ꝛ aspectu desiderabilis. ꝗ ipos hoies ab erroneo calle. ꝟtutū tramitē dirigit. ꝛ sic demonē impedit ne noceant hoibꝰ p suas ꝟsutias ꝛ tētationes. ¶ Circa istā particulam ad videndū modū in quo spūs iste malus cessabat. ꝛ aīs saulis ista musicali armonia recreabat. Sciendū est aliqualiter speculatiuā ingrediēdo ꝙ oēs sensus nři ex pceptiōe firma obiecti tēperati soluūtur ī delectatiōe. vt pꝫ p experiētiā. Et inter voluptates (que animis nřis ꝛ sensibꝰ ingeruntur) nulla est purior aut nature cōueniētior aut iocūdior ꝙ illa quā auditus defert in mētem. Et ob hoc oēs pythagorici ꝛ platonici dixerūt oēm cōpaginē nři corpis ꝛ nostri animi esse cōiūctā ꝛ cōpositā quadā coaptatione ꝛ armonia musicali. Et ita sentit Boetiꝰ: dicens. Corporis status eisdē quodāmodo ꝓportionibꝰ videtur esse cōpositus. quibꝰ modulatiōes armonice in arte musica copulari demōstrant. Et Aristoteles etiā in. viij. politicoꝝ attribuit maximā efficaciā vim et potentiā arti musice. Vñ in olympiadibus Jouis sacerdotes confluentiū ad sacra mortaliū. ꝗdā sub frigij modi sono icitatos reuocata i interius vi sensuū rapiebāt. ita vt sopito exteriori tumultu ꝓfunditas nōnunꝙ veritates attingeret. Vñ pythagoras miti-

gauit.deuulsit.et ad rōnē adduxit.vel eduxit quendā adolescentē qsi furentem et volentē cōburere domū corriualis sui.ppter meretricē quandā:sed ita graui tactu spōte succinuit pythagoras q cū retraxit.Videmꝰ enī ad experiētiam per sonos tubaꝝ obsessos a demone adduci a pturbatione animi ad statū qetū. Ex qbus satis pbabiliter et verisilr cōcludi pōt q sono dulci cythare aīa istius saulis potuit mulceri quāuis illud attribui possit diuine dispositiōi et pmissioni. ¶ Circa secūdam particulā istius textus sciendū est q de successione dauid in regnū hr.ij.Regū.prīo.vbi prīus.Dauid manifestat per quēdā iuuenē mors saul et ionathe filij eius.et mesticia quā ɔcepit dauid.et in caplo.ij.scribit qualr vnctus est Dauid in regē sup domū iuda.et in tertio caplo agit de dauid.q etiam regnauit sup domū iuda in ebron.et cōposuit fedus cuz abner pricipe exercitus saul.q traderet regnū saul in manu eius. ¶ Per dauid intelligimꝰ xpm.q interfecit Goliā.i.diabolū.et portas inferni cōfregit.et cōtra philistinos.i.iudeos et infideles pdicauit.¶ Cōstrue.Puer.scz dauid.cytharista.i.ludēs cum cythara. adiuuit musa.i.musica sciētia.chordaꝝ.i fidiū musicaliū.ne predo malignꝰ scz diabolus.qui male aīam nrām a xtutibus dep̄datur.vexaret.i.fatigaret.corpꝰ regis.i.saulis.cui.scz dauid.i.exercitiū et labor erat.tōdere (scde cōiugatiōis est et sigt crines remouere et abradere)pelles bidentiū.i.ouiū.(Vñ dicit catholicon. bidēs est qddā instrumentū rusticoꝝ bifurcatū ppter duos dētes. Et qn est fei gñis est ouis a duobꝰ dētibꝰ q pminēt et cū quibꝰ fertur nasci.et ē gñis incerti) dextera.ipsius dauid.successit sceptro.i.virge regali et dñio regis saulis.articulo.i.in breui spacio tpis.¶ Hec historia hz clarā cōuenientiā et depēdentiā cum fabula precedenti per cytharā orphei ex vna.et dauid ex altera partibus.

Herbarum succos tractans silennius heros
Arte potens tali vt credas cuncta fateri
Exortes lucis virga reuocauit ab vmbris
Quem natum mage lactauit mamma nouercē.

¶ Hic pscussis pro libito suo incipit facere aliā narratiōnē dicēs q mercurius tractabat succos herbaꝝ et ab inferis aīas cū virga sua reuocabat.tantā enī habuit artē vt illa faceret. Dicit vltimo q ipse a iunone nouerca sua fuit nutritus lacte pprie.q̄uis esset filius maie athlātis. Mercuriꝰ semp in poetis introducitur vt iouis nūcius.vt ptz in prīo metham.in fabula de yo.et a Virg.iiij.eneyd. clare.vbi iupit mādauit ei et pcepit venire ad eneā morantē cū dydone.¶ Declarādo textū latiꝰ sciēdum est q iupiter multos habuit filios sicut vbiqz ponūt poete.quorū vnus fuit mercurius quē iuno tm̄ dilexit q etiā lacte pprio ipsum enutriuit.et se semp illi beniuolentiam prebuit.Iste erat discretus valde in arte medicinali et habuit virgā appellatā caduceā.vñ dicebat caducifer.q: in parte tacta p eā viuificabat.et in parte mortificabat et suscitabat mortuos et ad vitā de inferis reducebat.Fuit aūt filius maie athlātis q per gorgonē a perseo in mōtē cōuersus fuit.et optime describit Virg.in.iiij.eneyd.Iāqz volēs apicē et latera ardua cernit.Athlātis duri celū q vertice fulsit. Physice exponēdo pōt dici q iupiter est aer supior iuno inferior.mercurius est mētis currus.scz sermo humanus.et dr filiꝰ iouis.q: p hūc recōsiliamur supbis.hūc lactauit iuno vberibꝰ suis q: cū loqmur attrahimꝰ aerē inferiorē.quo attracto aspiramꝰ.et mētis cōceptū exprimimus.vt ptz ex prīo de aīa.vbi dr q vox est sonus aeris respirati ad arteriā vocalē pcussi cū imaginatiōe sigandi.ideo dr in pricipio summulaꝝ logicalium.q vox est sonus ab ore aialis platus.naturalibus instrumētis formatus. ¶ Qm̄ autē hic de mercurio agit.ideo eiꝰ descriptionē videamꝰ.scdm Fulgētiū.

Pingit aūt vt hō habēs alas in talis.caput caninū.in manib⁹ virgā somniferā circūdatā serpentibus.⁊ gladiū curuū dictū harpe.⁊ hn̄s fistulā in ore ⁊ galerū in capite vel galeam.sibi cōsecratur gallus.ex altera parte erat argus occisus. Iste est deus mercatoꝝ.⁊ ideo dr̄ mercuri⁹ quasi mercātiū kyrios.i.dn̄s.Et etiā deus furtoꝝ.et de viro in feminā se mutabat.⁊ nigra cādida pro libito faciebat. Astrologi dicūt mercuriū esse planetā de se beniuolū.⁊ est nūcius.iouis.q: velociter facit cursū vł motū suū.⁊ ideo dr̄ mercatoꝝ dn̄s.q: ipse dr̄ deus eloquētie. mercatores aūt indigēt multa eloquētia.⁊ nati in ꝯstellatione ei⁹ sūt eloquētes ¶ Mercurius sigare pōt quēlibet bonū prelatū ⁊ supiorem q̄ est custos gregis dn̄ici.iō h₃ caput caninū eripiēs aues a faucib⁹ lupoꝝ infernaliū.h₃ alas cōtemplationis.de q̄bus dicit Boeti⁹.Sūt eteni penne volucres ⁊c̄.Talis hr̄e debet virgā prudētie ⁊ correctiōis gladiū seueritat{ ⁊ iusticie.fistulā eloquētie spūalis d₃ enim hr̄e rhetoricā diuinā.de qua pulchre more suo tractat dn̄s Guillermus parisieñ.in suo tractatu de rhetorica diuina. Debet esse vigil ⁊ diligēs ad modū galli.iuxta illū hymnū. Ales diei nūcius ⁊c̄. Iste est deus mercatoꝝ inquātum mercādo lucrat̄ aīas deo.⁊ furat̄ diabolo pctōres.⁊ d₃ hr̄e modo rigorē viri.mō suauitatē ⁊ benignitatē muliebrē ꝺm diuersas tpis ⁊ negocij circūstātias. Talis occidit argum.i.diabolū vel quēlibet deprauatū.Aliter sigare posset sapientes huius mūdi ⁊ aduocatos.vtilitatē ꝓpriā siue priuatā vtilitati publici p̄ferētes. sed istud causa breuitat{ omitto. ¶ Cōstrue.Heros heroys dr̄ vir fortis.ꝓbus. strēnuus(silēnius.s.mercuri⁹ sic dictus a silēnio mōte in q̄ colit̄.vel dr̄ a silēdo.i. mouēdo.q: de sūmo celo ad t̄ras mouet̄.iō dr̄ intꝑres diuitū)tractās.i.tractādo disponēs.succos.i.aq̄s.humores vel liq̄res herbaꝝ cōficiendo medicinas.reuocauit.i.liberauit.⁊ retraxit exortes.i.aīas exptes.Exors ꝺm catholicon dr̄ ab ex et sors.i.extra sortē positus.vt Sapieñ.ij. Nemo nr̄m sit exors luxurie vestre.i. alienis vel extra sortē.lucis.i.claritatis.ab vmbris.i.ab inferis(vmbre ꝓprie dicunt̄ aīe vagātes adhuc circa sepulchra ꝺm paganoꝝ q̄ꝺdā erroneā opinionē) virga.i.cū virga mercurius dico.potēs.i.doctus ⁊ instructus tali arte medicine vt credas alia.cūcta fateri.i.cōfiteri(simplex ꝓ cōposito illū ita esse potētem in illa arte(quē.s.mercuriū.natū.i.filiū(hic natus nomen est ⁊ regit gtm̄.aliqñ reperitur participiū.vt a Virgilio primo eneyd. Nate dea ⁊c̄. maie.i.illius mulieris filie athlantis.de quo superius aliq̄d dictū est.mammā nouerce(dr̄ quasi nouos arcens.vel dr̄ a nocēdo.nouerca eius erat iuno)lactauit.i.sibi lac ministrauit et prebuit.Et hec de hac parte dicta sufficiant.

Omnipotens ithide poscenti dona sophie
Annuit intantum nature vincat vt vsum
Preditus ingenio decorauit menia templo
Confectum gazis euertit amor mulieris.

¶ Hic alithia ꝯsr̄ subiūgit historiā suā.⁊ dicit breuiter sic.Deus omp̄s salomōi cōcessit magna ⁊ egregia dona sapiētie.⁊ idē salomon tēplū ꝯstruxit. Ipse autē sapiēs ⁊ diuitijs abūdans ꝑ amorē vnius mulieris subuersus et deceptus fuit. ¶ Iste textus h₃ tres particulas. Prima tractat de sapiētia salomōis.de quo hr̄.iij.regū.iij.cap̄.vbi dr̄ ꝙ cōfirmatū est regnū in manu salomonis filij dauid.⁊ accepit filiā pharaonis.⁊ nō erat edificatū tēplū dn̄i vsq̄ i diē illū.Et dū immolaret salomō in gabaon vbi erat excelsum maximū.⁊ obtulit mille hostias in holocaustū.apparuit dn̄s salomoni per somnū noctis dicēs. Postula quid vis vt dem tibi.Et dixit salomon.Dabis dn̄e si pl₃ seruo tuo michi cor docile: vt possit iudicare ppl'm.⁊ discernere inter bonū ⁊ malū.Et dixit dn̄s.Q: sapientiā ⁊ non

illud postulasti.ideo eris sapiens ꝛ intelligẽs.intm̄ vt nullus ante te sim̄is fuerit
tui.ꝛ nullus post te surrectur⁹ sit:etiã siml̄is sit tui. Et stati in eodẽ capl̄o ponitur
hystoria de iudicio salomonis qñ duabus mulieribus pro filio litigãtibus dixit.
Afferte mihi gladiũ ꝛ diuidite infantẽ viuũ ꝛc̄. Et illã historiã tãgebat roman⁹
ille papa Gregori⁹.xij.prius dictus ꝓprio noĩe angelus corarius in lr̄is ad mo-
nimentũ bulle dño Bñdicto.xij.missis. ¶ Hic pñcipes clare introducunt ad sa
pientiã ꝛ prudentiã pre oĩb⁹ alijs exq̄rendã.sine q̃ impossibile erat ipsos regna
re bene. Vñ Egidius romanus in scđa parte primi libri de regimine pñcipum.
capl̄o.vij.oñdit ꝙ decet reges ꝛ pñcipes esse prudẽtes. Et causa est.q2 sine pru
dentia nõ est rex sm̄ veritatẽ:sed noĩe tm̄. Scđo sine prudẽtia de facili ꝯtitur in
tyrannũ. Tertio sine ipsa nõ põt naturaliter dñari. Primũ sic pꝫ. Rex est nomẽ
officij vel dignitatis.est eni regis officiũ vt suã gentẽ regat ꝛ dirigat in debitum
finẽ.ꝛ hoc fit ꝑ prudentiã. Vñ dr̄.vi.ethicoꝝ ꝙ illos estimam⁹ esse prudẽtes qui
sibi ꝛ alijs possũt bona speculari ꝛ ꝓuidere. Est ꝰ quidã oculus q̄ bonũ ꝛ debit⁹
finis cõspicitur.q̄ ꝰ hoc oculo caret nõ sufficiẽter videre põt ipm̄ bonũ.nec finẽ.
igitur ꝓpõne.ꝛ sic talis carens prudẽtia magis est signum regis q̄ꝫ sit rex.sicut
denarius ereus vel plũbeus est signũ aliqñ mille libraꝝ. Alia duo ꝓportionabi
liter declarat. Scđa particula nr̄i textus agit qualiter salomon edificauit tẽplũ
dñi.ꝛ illud originalr̄ scribit.iij.Regũ.vi.capl̄o.vbi dr̄ ꝙ dom⁹ quẽ edificauit rex
salomon habebat.xl.cubitos ex lõgitudine ꝛ alta ꝓportionabiliter.ꝛ ponit ibi ꝛ
seq̄tur. Edificauit parietes domus intrĩsecus tabulatis cedrinis.ꝛ ꝯñr describit
oraculũ.ꝛ dr̄ ꝯñr ꝙ oĩa cooperuit laminis aureis opere quadro ad regulã.ꝛ ibi
mirandũ et pulchrũ artificiũ describit.cuius expositio remittit oĩno ad doctores
theologos ꝛ ad sacros doctores. Ex hac ꝑticula clare pꝫ ꝙ decet reges ꝛ prin-
cipes esse magnificos.sicut tãgit idẽ Egidi⁹.c.xx.parte allegata vbi dicit. Tan-
git phũs.iij.ethi.sex ꝓprietates paruifici q̄ si inessent regibus maxime deroga-
rent regie maiestati. Prĩa ꝓprietas est.ꝙ circa oĩa deficit.q2 esse paruificũ est
facere parua ꝛ defectiua. Scđa ei⁹ ꝓprietas est si ꝯtigat etiã paruificũ magna
expẽdere pro paruo ꝑdit magnũ bonũ. Tertia est quecũq3 facit tardans facit.
Quarta est paruific⁹ hꝫ mẽtionẽ pñcipaliter quõ paruos sũptus faciat. Quĩta
est ꝙ semꝑ expẽdit cũ tristicia ꝛ dolore. Sexta est ꝙ cũ ipse nihil faciat videt ei
semꝑ ꝙ agat maiora q̄ꝫ debeat. ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ decet pñcipẽ esse magnificũ in
cõstructione castroꝝ eccl̄iaꝝ.ciuitatũ ꝛ collegioꝝ. Sũme tñ cauere dꝫ ne hoc fa
ciat de rapina subditoꝝ ne dicat sibi. Cõgeries lapidũ varijs cõstructa rapinis.
Corruet.aut alter raptor habebit eã. ¶ In tertia particula textus pn̄tis agitur
qualiter salomon ꝑ amorẽ mulierũ fuit euersus.et de hoc originalr̄.iij.regũ.xi.
capl̄o.vbi dr̄ ꝙ amauit salomon mulieres ꝛ alienigenas multas.cum tñ dixisset
deus. Nõ ingrediemini ad eas:nec ingrediẽtur ad vos.certissime eniꝫ aduertẽt
corda vr̄a vt sequamini deos eaꝝ. Et habebat salomon multas vxores.ꝛ.ccc.cõ
cubinas. Cũq3 senex esset deprauatũ est cor eius ꝑ eas.ꝛ adorauit deos alienos
Que vidẽs deus dixit.ꝙ habuisti hoc apud te scindã regnum tuũ.et dabo illud
seruo tuo.veruntamen in diebus tuis non faciã ꝓpter dauid patrem tuũ.sed de
manu filij tui scindam illud.et dabo illi tribũ vnã propter dauid seruum meũ et
hierusalẽ quã elegi. ¶ Allegorice exponitur sic. Dauid vir fortis non edificauit
templũ.sed salomon.i.xp̄s rex pacificus construxit templũ.scꝫ vẽtrem gloriose
virginis marie.finaliter xp̄us propter ecclesiam passus est mortem.et sic quasi
seipsum abnegauit et factus patri obediens vsq3 ad mortẽ:mortem autem cru-
cis. Ex hac parte clare apparet q̄ꝫ perniciosum est nimis adherere mulieri.
Pro quo videatur idem Egidius in.iiij.parte cap̄.ij.vbi dicit ꝙ mores iuuenuꝫ
vituperales sunt sed modis. Primo vt dr̄.ij.rhetorice. Juuenes sunt passionum

insecutiui. ꝛ maxime insequũtur cōcupiscentias circa corp⁹. sunt enī incontinen tes ꝛ insecutores venereoꝝ actuũ. ꝛ magis regũtur passione ꝙ rōne. Scđo sunt de facili vertibiles. Tertio sunt nimis creditiui. Quarto sunt ꝯtumeliosi. Quin to sunt mēdaces oīno quodāmō ptinaciter adherētes. Sexto in actionib⁹ nō ha bent modũ: sed oīa faciũt ꝛ in excessu cōtra documentũ comici in andria. Nāqꝫ arbitror apprime in vita esse vtile vt ne q̃d nimis. ¶ Et ideo ꝑ oppositũ hñtur sex alie iuuenũ bone ꝯditiões. quas iste doctor enumerat in p̃rio cap. q̃rte ptis. Primo enī iuuenes sunt liberales. Scđo sunt animosi ꝛ bone spei. Tertio ma gnanimi. Quarto nō sunt male morū. Quinto de facili miserent. Sexto sunt ve recũdi ꝛ erubescitiui. Et ista etiā tāgũtur. ij. rhetorice. ¶ Ultimo circa istũ textũ sciendũ est ꝙ salomon multa habuit noīa sicut solet notari. ꝛ aptc đr et declarat circa initia libroꝝ biblie. q̃s ipse cōposuit. scꝫ sapic. pabolaꝝ. eccl'iastes. canticoꝝ. vt apparet ꝑ hec metra. Ithida pacific⁹ salomon simul eccl'iastes. Appellāt do ctum q̃ttuor ista virũ. ¶ Cōstrue. Omps. scꝫ deus. annuit. cōcessit. ithide. i. salo moni (ꝛ interpretat discretus) poscēti. reqrēti. dona sophie. i. sapiētie (grecũ no men est intm̃ vt vincat vsuꝫ nature. q: nō est visum nec auditũ ꝙ aliqs haberet naturał'r tātam sapiētiā) iste dico. preditus (de predor aris. p̃datus. i. diues effe ctus) ingenio. i. ingeniū sapiētia (scđa breuis. i. honorauit. ꝛ đr de decus decoris) menia. i. muros (caret singulari nũero. et declinat menia niũ. nibus.) tēplo (et đr a tēplor. nō est in vsu) amor. s. inordinatus. mulieris (mulier đr quasi mollier. vel q̃si mulcēs herũ. de qua hieroñ. ꝯtra iouinianũ. Pulchra facile adamat. qđ plu res amāt difficile custodit. molestũ est possidere qđ nemo hr̃e dignat. minore tñ miseria deformis mulier hr̃ ꝙ formosa seruat. de qua Esop⁹. Femina femineũ nil bene finit opus.) euertit. i. effrenauit. destruxit eũ. ꝑfectũ. i. repletũ. simul fa ctũ. gazis. i. diuitijs. ¶ Historia cōuenit cũ fabula priori. q: sicut ibi visum est de mercurio. de quo dictũ est. Arte potens tali ꝛc̃. ita hic de salomone đr. Nature vincat vt visum. Et ibi de iunone bona nouerca. hic aũt de muliere pessima.

Gnosia cum raros quateret dodona racemos
Mater larga ceres miserata fame pereuntes
Tritholomum mundo misit serpente ministro
Qui primum terre speciem monstrauit ariste.

¶ Hic ꝯñr pseustis reincipit pro libito tāgens talē fabulā. Quodā tpe quo do dona sylua crethēsis ꝓducebat paucos fructus. Ceres mater larga. humani ge neris miserta. instruxit tritholomũ in agricultura. q̃ primus ministrāte serpente hoibus modũ colēdi agros pro frugibus edocuit. ¶ Pñs hystoria scribitur ab Ouidio circa finē. vi. metham̃. vbi đr ꝙ Ceres irata de amissione filie sue ꝓser pine. misit sterilitatē ꝑ totā terrā. postq̃ autē filiā repiisset. misit tritholomũ i cur ru q̃ trahebat a serpētibus. ꝛ ꝑ illũ ceres dedit semina ꝛ fruges toti mũdo. dum autē iste venisset ad domũ Lynci regis. voluit euꝫ occidere lyncus: sed ipse per cererē mutatus est in lyncē. q: suā militē occidere parauerat. ¶ Ueritas histo rica vt dictũ fuit ꝙ ceres fuit dña ditissima. que tpe cuiusdā famis acerbe ꝑ tri tholomũ ꝓcuratorē suũ vēdi iussit frumēta in diuersis partib⁹ orbis. ¶ Ista fa bula exponit. Ceres est deus pr̃. tritholom⁹ est xp̃s. vel fili⁹ dei incarnatus. qui seminauit legē semen fidei nr̃e fructuosuꝫ. filia cereris est aīa humana que per pctm̃ ꝛ preuaricationē ꝓthoplasti ꝑdita erat. Lyncus est ppł's iudeoꝝ q̃ effect⁹ est obstinatus ꝛ bestialis. ¶ Aliter. Ceres est xp̃s. q̃ postq̃ filiā suā aīam. de pe netralib⁹ plutonis. i. diaboli liberasset. etiā totũ mũdũ ꝯñr post resurrectionē ꝛ ascensionē suā recreauit per semina euāgelij publicata ꝑ tritholomum, hoc est

per discipulos suos. q: in oem terrā exiuit sonus eoꝝ. ¶ Aduertendū est cōformiter ad textū. ꝙ in prima etate hoies vescebant glāde/ꝛ fructibus naturalr in syluis ꝛ agris sine cultura crescētibus. vt dicit Boeti⁹. v. de ꝓso. phic. Felix nimiū prior etas cōtenta fidelibus aruis. nec inerti perdita luxu. facile q̄ sera solebat ieiunia soluere glāde. Tales fruct⁹ maxime abūdāter crescebāt in dodona. que semel sterilis fuit. Ceres autē querēs filiā suā instruxit tritholomū filiū cuiusdā hois. in cuius domo recepta fuit agricultura. habebat autē iste currū ceseris tractū a serpētibus. q: ſm veritatē tritholom⁹ erat hō astutus ꝛ prudens Physice ceres pōt signare vim naturalē ꝓductiuā reꝝ ꝑ calorē ꝛ humorē. cuius filius dr̄ ꝓserpina. q̄si ꝓpe terrā serpēs. qa in celo luna est inferior planeta. que dn̄atur supra humida. ꝛ ea nō vigēte in rebus fit sterilitas. q: deficiente humore fruct⁹ nō pullulāt. ¶ Cōstrue. Cū dodona. illa sylua. q̄si dans dona. gnosia(adiectiuū est. gnosius ia. iū. i. crethēsis. a ciuitate illius patrie sic dicta)quateret. i. ꝓduceret ꝛ emitteret(vn̄ quateret sigat cōmouere. cōcutere. ꝑcutere. vexare. et hꝫ cōposita ꝯcutio. ꝑcutio. incutio. discutio. vt dicit catholicon)racemos raros. i. paucos fruct⁹(et hic nomē speciei sumit pro noie generis)ceres. illa dea frugū quasi creās res mr̄ larga miserata. de miseror aris. ꝛ nō de misereor eris. hoies supple pereūtes fame. hec fames mis. misit mūdo. dr̄ a mūdando ꝑ antifrasim qa mūdus nō mūdat:sed magis polluit. ꝗ qui manet in mūdo quō mūdus erit. tritholomū illū virū. et hoc dico serpēte quodā ministro. i. ministrāte sibi. qui scꝫ tritholomus. mōstrauit(sine de. ꝛ tūc text⁹ est speciē ꝛ nō spem. si aūt textus sit demōstrauit. tūc dicet spem monosyllabū)primū. spem vel speciē. ariste. i. frugū bladi vel segetis. ꝛ dr̄ de areo ares. terre. i. terrenis hoibus.

Nubes ethereas precibus obstruxit helyas
Gramina nulla super madidus stillaret vt imber
Pulsus humo patria bibit a torrente propheta
Suffecit pastus quem detulit assecla coruus.

¶ In hac parte alithia incipit ponere historiā de ppl̄o israel qn̄ regnū eoꝝ fuit diuisum ꝓpter pctā ppl̄i. Et diuidit in duas. Primo ponit gesta tpe malorū. scd̄o tpe quorūdā bonoꝝ. ibi. Occasum iosue. Itē pria in tres. scd̄a ibi. Effugiū terre. tertia ibi. Addictus morti. In pria parte dr̄ sic. Ad preces helye nubes celi obstructe fuerunt. ita vt nullus humor caderet supra herbas terre ꝓpter qꝺ ipse expulsus est a patria. ꝛ bibit de torrēte. et comedit pastū sibi allatū per coruum. ¶ Hec historia hr̄. iij. Regū. xvij. Vn̄ helias hō diuinus exorauit deū vt nō plueret sup terrā annos tres ꝛ mēses sex. q: videbat iezabel reginā gentilē volentē cogere ppl̄m isrl̄ sacrificare idolis. postea aūt orauit amore ppl̄i israelitici. quasi pereūtis vt plueret/ꝛ pluit. vn̄ dr̄ in capl̄o allegato. ꝙ factū est verbū dn̄i ad heliam dicētis. Recede hinc ꝛ vade cōtra orientē. ꝛ abscōdere in torrēte charith q̄ est cōtra iordanē. ꝛ ibi de torrēte bibes. ꝛ ita fecit. Corui q̄qꝫ deferebāt ei carnes ꝛ panē. ꝛ siccato illo torrēte iuxta mādatum dn̄i. iuit in sareptā sydonioꝝ. et ibi a quadā vidua nutrit⁹ est. ¶ Ex historia ptꝫ ꝙefficax est oratio viri iusti apꝺ deū. q: multū valet deꝑcatio iusti assidua. vt dicit btūs iacob⁹ in epl̄a sua canonica. capl̄o. v. vbi allegat hāc historiā. Est eni ōr̄o quasi nūcia:quā ad deū pro parte nr̄a mittim⁹. que si fuerit iusta ꝛ honesta. ꝛ eam porrigam⁹ humiliter ꝛ deuote. exaudit. q: vt dicit Aug. in q̄dā sermōe. Or̄o si pura est. si casta fuerit. celos penetrās vacua nō redibit. Et idē alibi. Or̄o oranti est subsidiū. deo sacrificiū. demonibus autē est flagellū. Et Ambro. sup pm̄ dicit. Despiciūtur orōnes leues. diffidētes. inutiles. seculis curis anxie. ꝛ rerū corporaliū curis implicite. bonorū

f. i.

aūt operū fructibꝰ infecūde. Item cassiō. super psalmū. Oratio serenat cor. abstrahit ⁊ mūdat a vitijs. subleuat ad celestia. reddit capacius ⁊ dignius ad accipienda dona spūalia. ¶ Jezabel sīgat dyabolū que hoīes faciebat idolatrare. helyas aūt est xp̄s infringēs potestatē demonis. ⁊ ante aduentum xp̄i cessabat pluuia ⁊ ros predicatiōis dn̄i. ꝙ helyas bibit de torrēte in via dr̄ in psal. hoc est ꝙ xp̄s bibit de torrēte in hac valle mīe. qr vere languores nr̄os passus est. ⁊ pro nobis mortuꝰ est. Corui. hoc est pctōres ministrabāt xp̄o necessaria vite. Finalr̄ helyas delatꝰ est in celū in curru igneo. s. post resurrectionē eius. vt aperit textus sequēs. ¶ Cōstrue. Helyas ille ꝓpheta. obstruxit. i. clausit. ⁊ pluere nō passus fuit. nubes ethereas. i. aereas. qa ſm verā phīam nubes sunt in aere. ⁊ sunt vapores humidi eleuati a corporibꝰ humidis. vt ab aqs ⁊ talibꝰ per calorē solis in aerē. scʒ in mediā regionē aeris. Et istis nubibꝰ coadunatis. ip̄e graues sunt et cadūt. et ex hoc causat pluuia sicut magis declarat sup p̄mo metheorox. precibus suis. hec est tertia species cesure que dr̄ post eptimemeris. qr vltia de precibus breuis est: et hic ꝓducitur in pn̄cipio quarti pedis. vt nullus imber. dr̄ ab inebriādo. i. fecūdando terrā. i. nulla aqua. nullus humor. nulla pluuia. stillaret. i. stillādo caderet. sup gramina. i. herbas. ⁊ hic p̄positio postponit suo casuali. ꝑ figurā que dr̄ anastrophe. qr ꝑ Uirgiliū. Trāstra ꝑ ⁊ remos ⁊c. Et vt dicit Donatus. qn̄ dr̄ puberenus. ꝓphetas. i. helyas. dicit a ꝓcul. et for faris. pulsus humo. i. a terra patria. adiectiuū est. bibit a torrēte. et dr̄ a torreo. i. voluo. vn̄ Ebrardus. Torrēs est veniēs aqua ex nubibus liquefactis. pastus. i. cibus. nutrimentum. et dr̄ de pasco scis. suffecit sibi. quem pastū coruus. illa auis. assecla. i. minister nūcius. Assecla ſm catholicon dr̄ de assequor queris. seruus vel comes qui sequitur aliquem. detulit. i. sibi apportauit.

Gorgonis effigie mortalis vertitur yde
Nam qui viderunt quasi lapides diriguerunt
Bellorophon monstro cum palladis arte perempto
Cornit equi pennas: et se dimisit in auras.

¶ Hic pseustis ponit aliā fabulā. ⁊ dicit ꝙ mortales hoīes vertebant a gorgone ita vt q̄ eā viderēt rigorē lapidis cōtraherēt. Dicit preterea ꝙ bellorophon mōstro deuicto ⁊ ꝑempto ꝑ artē palladis. cornit. i. ornat equū suū ⁊ volauit ꝑ aera. ¶ Sciendū est ꝙ in hoc textu duplex pōt esse lectura. Prima vt in istis quattuor vsibus tm̄mō tractet vna materia. scʒ de Perseo q̄ superauit gorgonē. qui perseus alio nōie appellat bellorophon. vt inquiūt. Scd̄a lectura esset vt in duobus primis vsibꝰ tangat fabula de Perseo ⁊ gorgone. in scd̄is de bellorophon. ¶ Aggrediēdo ergo primam expōnem. hec fabula describit ab Ouidio. in. iiij. metham. circa finē. Glose cōcs grecismi sup illo versu. In triuitatibus poeticis. Gorgones tres monocule. que fuere sorores dicūt sic. Phorcus qdaʒ rex fuit q̄ habuit tres filias. scʒ medusam. curialē. ⁊ strēnionem. quibus morte supueniēte ipse reliq̄t regnū. Iste tres solū habebāt oculū et gorgonee vocabant. Medusa aūt oēs cernētes se mutabat in lapides. sed missus est perseus ad gorgonē interficiendā. ⁊ habebat arpem gladiū mercurij: ⁊ scutū palladis cristallinū. Qn̄ medusam auxilio ⁊ cōsilio palladis interfecit. cui cuʒ arpe caput abscinderet. ex sanguīe eius ortus est equus pegaseus alatus. ¶ Ueritas historica fuit ꝙ phorcus rex tres filias habuit. illas. s. que habere vnū oculū dr̄. qd̄ nichil aliud est: nisi qr successerūt in regnū patris. ⁊ fere ipse tres vnicā ⁊ ꝯsimilē pulchritudinē habuerūt. vn̄ monocule nūcupant. ¶ Dicūt vērr ille glose ꝑ allegoria ꝙ phorcus. i. mētis grauitas quā timor comitat habuit tres filias. Stēnio intpretatur

carnis debilitas. Curiale delata ꝓfunditas vel cogitatio fluctuans ⁊ instabilis: Medusa obliuio desperatio vel terror. q̄ etiā ceca dr. Cecus enī dr ille quē committant ille tres sorores. Medusa vero se intuētes in lapides ꝯmutabat. i. ille q̄ hʒ tria vicia durus q̄si lapis efficit. ¶ Perseus est hō virtuosus. arpes mercurij est bona facūdia. Clipeus palladis est sapiētia cū quibus vicit illa tria vicia. Per pegasum equū alatū ⁊ diurnū illius bonā famā ꝓcedētem ab opationibꝰ virtuosis itelligimꝰ que p totū mūdū generalr diuulgat. Dnr aūt gorgones q̄si terre cultrices. ge enī est terra. orge cultura. Ex qbꝰ apparet ꝙ ad superādū hostes feroces nō minꝰ reqrunt sapia q̄ꝫ bellica arma. ¶ Ultra ista alr pōt exponi hec fabula. Gorgones iste sūt aduocati q̄ hoīes lapides. i. stupētes ⁊ admirātes eos reddūt. q̄ oēs habēt vnū oculū. hoc est vnū genus malicie ad extorquēdas pecunias. ⁊ istū oculū. i. sensuʒ naturalē quē appellāt. ⁊ istā prudētiā et sapiētiā mūdi aufert mors. ⁊ eos dimittit sine capite rōnis. ⁊ ita moriūtur ⁊ a perseo vincuntur. Uel pseus est xp̄s natus de dane ꝟgine gloriosa. Un̄ dicit Fulgentius. ꝙ perseus occidit medusam. i. stati cū aliq̄s facit aliqđ notabile factū stati nascitur equus volucris. s. fama publicās illđ. quā famā pulcherrime describit Uirgilius. iiij. eneyđ. ⁊ late dicit. Fama malū quo nō aliud velocius vllum. Mobilitate viget: viresq̄ acqrit eūdo. Parua metu prio ⁊c̄. ¶ Circa alios duos ꝟsus sciendū est ꝙ aliter dicūt alij de inuētione pegasi q̄ percussiōe sui pedis fontem in elichone mōte musaꝝ fecit. Un̄ pretꝰ vel preto rex libie duas vxores habuit. De prima puerū habuit sagacissimū. pulcherrimū. fortissimū ⁊ generosissimū. et dictus est bellorophon. Prima vxore mortua habuit scđam que istū puerū cōcupiuit. ⁊ q̄r ip̄e sibi obtēperare noluit. ideo erga maritū suū eū accusauit. Que audito pater decreuit eū mittendū ad quondā monstrū sicilie superandū. s. chimerā. que a parte supiori erat leo. in medio hyrcus. et a parte inferiori serpens. Iste iuuenis istud mōstrū supauit: ⁊ pegasum equū acqsiuit. ¶ Ueritas hystorica fuit ꝙ in sicilia erat qdā mons periculosus. in cuius pede leones habitabāt in scđa hyrci siluestres fortissimi. in tertia serpētes. In hūc mōtē accusatione nouerce sue iste puer missus est. sed oīa euasit ⁊ chimerā supauit. ¶ Istud mōstrū pōt sigāre meretricē quālibet. Iuxta illđ. Ois re vera meretrix est dicta chimera. Est leo pars prima. mediū caper. anguis ad ima. Est leo p fastus. capra sordibus. anguis ad astus. ¶ Aliter. iste mons est iste mundus qui hʒ tria genera feraꝝ. In p̄mo gradu sunt leones / violenti / raptores / impij et supbi. In scđo sunt hyrci fetidi ⁊ luxuriosi. In tertio sunt serpētes ⁊ diuites astuti et auari. Bellorophon aūt. i. xp̄s vel qlibet virtuosus ista superat. ⁊ sic mundū sine piculo euadit Et hec fabula allegari potest contra maliciā nouercaꝝ. ¶ Construe. yde (dicūt glose cōes. fuit regina quedaʒ que mutata fuit a medusa. sed ego illud nūq̄ꝫ reperio ⁊ ego credo ꝙ melius gloset sic) yde. i. forma. ⁊ est nomen grecū. et declinatur. hec yda ydos. ⁊ inde ydea ⁊ ydos et alcides) mortalis. s. humana. vertit. i. mutat. effigie gorgonis. i. meduse. nam ꝓ q̄r. illi. q̄ viderūt illū. diriguerunt. i. rigidi facti fuerūt quasi lapides. bellorophon. ille vir. comit. i. ornat. pēnas. i. crines equi sui. et dimisit se in auras. i. in aera. ⁊ hoc dico. mōstro perempto. i. occiso. cū arte palladis. illiꝰ dee (que est dea sapiētie. Mōstrū est vt dicūt phi naturales effectus veniēs extra semp et frequēter cū dispositiōibꝰ sibi aut speciei sue discōueniētibus. Et pōt in genere venire quadrupliciter. Primo ex parte materie in se. ⁊ hoc dupliciter. vel ꝓpter defectū vel ꝓpter abūdantiā. Scđo mō ex dispositione ipsius materie. vt si sit nimis sicca ⁊ fluxibilis. sic generat gnauus. ⁊ ecōuerso. Tertio ex cōtinēte materia. sicut si matrix aliquo mō rūpat ⁊ exit aliq̄ portio materie. ⁊ sic fit hō gybbosus. Quarto mō ex parte agentiū vel superoꝝ vel particulariū. et de istis latius videatur in scđo physicoꝝ circa finem.

Effugium terre iezabel obstruxit helye
Cum distractus equis apparuit igneus axis
Flammea que venit vatem quadriga leuauit
Spiritus heredi geminatur amore magistri.

¶ Hic alithia subiūgit historiā suā que depēdet ab alia tacta prius. Dicit ergo ꝙ helye nō est relictus locus per quē effugere posset. sed oīs īpeditus fuit per iezabel. Dicit vlterius ꝙ helyas fuit cū curru igneo ductus et eleuatus in celū. Dicit finaliter ꝙ spūs ꝓphetizādi quē habebat helyas: geminatus est'i discipulo suo helyseo. ¶ Hec historia describit. iij. Reg. xix. Quantū ad primū vsū vbi dr. Nūciauit aūt achab iezabel oia q̄ fecerat helyas. ⁊ quō interfecisset oēs ꝓphetas baal gladio. misitqꝫ nūciū ad helyā dicēs. Hec mihi faciāt dij et hec addant. nisi hac hora cras posuero aīam tuā sicut aīam vnius ex illis. Timēs ergo helyas fugit. venitqꝫ in bersabee iuda. ⁊ dimisit ibi puerū suū ⁊ iuit in desertū. ⁊ petiuit a dño. Dñe sufficit michi. tolle aīam meam. ⁊ ꝓiecit sese ⁊ obdormiuit in vmbra iuniperi. ⁊ sibi apparuit angel⁹ dñi. ⁊ ibi ꝯſr aperit. ¶ Ex ista particula elicit vnū documentū. s. ꝙ nullus ꝓpter veritatē vel diuini cultus vl' fidei assertionē vel exaltationē dꝫ aliqđ damnū incurrere. nec a potētibus dꝫ quoquomō affici viri litterati veritatē. ⁊ q̄d agendū ⁊ dicere ⁊ asserere debēt. Sꝫ sunt aliqui cupiētes eos īpedire ne veritatē dicāt. vel post eā dictā volūt eos aliquo modo opprimere. ⁊ hoc est vere tyrannizare. Permittātur ḡ libere loqui quecūqꝫ fm deū ⁊ iusticiā dici debeant (saluo tñ semꝑ honore regio) Verūtñ vt dr in ethicis. Si veritas ⁊ amicitia dissentiāt: veritas est amicitie ꝑferēda. Et malicia vel tyrannica cōditio istius regine iezabel in hoc nō est imitāda: sed sceleratissima reputanda. ¶ Circa aliā partē sciēdum est ꝙ. iiij. Reg. ij. capl'o. hr̄ quomō helyas cum discipulo suo de galgalis trāsiuit in bethel. de bethel in hierico. ⁊ deinde in iordanē. ⁊ tulit helyas palliū suū ⁊ inuoluit eū. ⁊ ꝑcussit aquas que diuise sunt in vtrāqꝫ partē: ⁊ trāsierūt ambo ꝑ siccū. Et dixit helyas ad helyseū. Postula a me qđ vis vt faciā tibi anteꝙ̄ tollar a te. Dixit helyseus. Obsecro vt fiat spirit⁹ tuus duplex in me. Et ecce currus igneus ⁊ equi ignei. Et ascēdit helyas ꝑ turbinem in celū ⁊ clamabat helyseus. Pater mi. pater mi. Et scidit vestimēta ei⁹ in duas partes. ⁊ eleuauit pallium helye qđ ceciderat ei. ⁊ illo ꝑcussit aq̄s ⁊ non sunt diuise. Et dixit. Vbi est deus helye. Et iterū ꝑcussit ⁊ diuise sunt. ⁊ transiuit aquā. Vidētes hoc filij ꝓpherarꝫ q̄ erant in hierico. dixerūt. Requieuit spūs helye suꝑ heliseū. ⁊ veniētes in occursuꝫ eius adorauerūt eū proni in terrā. ¶ Et ꝯſr tangit qualiter misit sal in aquas: ⁊ dixit. Sanaui aquas has. ⁊ nō erit vltra mors neqꝫ sterilitas. Dicunt glose ꝙ iezabel. i. iudei vel synagoga. helyā. i. xp̄m. morti tradidit. q̄ xp̄s a morte resurgēs in celos ascēdit. Heliseus aūt deprecat⁹ est. vt spūs helye in eo duplicaret. i. anteꝙ̄ ascenderet discipulis suis dedit spm̄ sctm̄. vt in die pēthecostes in igneis linguis. ¶ Aduertendū est ꝙ boni discipli est optare vt magistri spūs in eo duplicet. i. dꝫ diligēter laborare exercēdo se in studio. vt possit maiorē sciētie gradū in duplo attingere ⁊ hr̄e ꝙ̄ sit ille quē habuit magister suus. Hoc autē fieri poterit vt de facultate oratoria dicit Cicero. Arte imitatione ⁊ vsu vel exercitio. ¶ Cōstruc. Jezabel. illa regina (nomen est indeclinabile) obstruxit. i. clausit ⁊ īpediuit. helye. isti sctō ꝓphete. effugiū (dr de effugio'gis. i. recessū vel fugā. vel locū ꝑ quē effugere vel euadere possit terre) cū axis. Axis est pars curr⁹. ⁊ in tractatu de sphera dr linea transiens ꝑ centrū sphere applicās extremitates suas ad circūferentiā. ⁊ vtraqꝫ pars sphere dicit axis sphere. Vñ axis denotat volubilitatē circuli vel sphere circa ip̄m qđ cōno-

tat dyameter. ꝛ in hoc est dſa inter ea) axis igneus. i. curr⁹ igneus. ꝛ sic hic esset synecdoche. distract⁹. i. diuersimode tract⁹. apparuit. helye. q̃driga(dr̃ de q̃ttuoꝛ ꝛ iugū) flāmea. q̃ſi ignea q̃ venit de celo. leuauit. i. eleuauit. vatē. i. istū ꝓphetā. ꝛ sic sumit in bono ſigato. spūs ꝓphetie. geminat. i. duplicatur. heredi. i. helyseo. amoꝛe magr̃i sui. scʒ helye. magr̃ dr̃ a maioꝛi statu. ¶ In istis duab⁹ histoꝛijs est facilis cōparatio. P̄ꝰo largitas cereris. ꝛ sterilitas helye(vt dicūt glose) q̃tum ad illā p̄tē. Nubes ethereas ꝛc̃. Alr̃ dr̃ q̃ sicut in illa fabula gnosia ꝛc̃. facta est mētio de bonoꝝ abūdātia data a cerere. ita ibi. Nubes ꝛc̃. de bonoꝝ et pluuie carentia facta ab helya. Ista aūt p̄ns historia ↄuenit cū precedēti fabula in hoc q̃ sicut pseus delatus est p̄ auras cū pegaso eq̃. ita helyas in curru illo. ꝛ sicut goꝛgones iste erāt mulieres ꝑuerse. ita ista regia iezabel fuit pessima. Itē sicut bellorophon habuit artē palladis. i. sapiam̄. ita heliseus spm̄ magr̃i sui duplicatū.

Tithonum thalamis dignatus auroꝛa superbis
Augendo vitam mutauit in vsq̃ʒ cicadam
Extinctum troie sepeliuit mennona longe.
Annua cuius aues venerantur festa frequentes.

¶ In hac parte pſeustis ꝓ libito incipit fabulari seu disputare. Et dicit q̃ tithonius fuit marit⁹ auroꝛe. q̃ vitā suā tm̄ ꝓduxit donec in cicadā mutat⁹ fuit. Dicit preterea q̃ mennon filius auroꝛe moꝛtuus est in bello troiano ꝛ sepultus ab ea. cuius festa ab auibus annuatis celebrant. Hec fabula quātū ad p̄mā partem tangit in. iiij. eneyd. a Uirg. vbi dr̃. Tithoni croceū linquēs auroꝛa cubile ꝛc̃. vbi p3 q̃ textus est tithoni sine r. in p̄ꝛa syllaba. Fuit autē iste tithonus frater laomedōtis p̄ris priami regis troianoꝝ. ¶ Huius fabule veritas histoꝛica est q̃ tithon⁹ fuit rex potētissim⁹ oriētalē terre partē inhabitās. ideo marit⁹ dr̃ auroꝛe. Auroꝛa eni. est hoꝛa matutina qua sol oritur. ꝛ dr̃ ab aura. Est aūt aura ventus dulcis q̃ tūc flare solet. mutat⁹ est in cicadā aīal paruulū garrulū. q: in senectute sua moꝛe alioꝝ senū fuit garrulus. iuxta illud Ouidij. O sola foꝛtes garrulitate senes. Alie autē sunt ꝓprietates q̃ faciūt ad recōmendationē senectutis. videant a tullio de senectute qui icipit. O tite. si q̃d ego adiuto curā me leuasse ꝛc̃ ¶ Circa scd̃am p̄tis textus particulā sciendum est q̃ vt hr̃. xiij. methamoꝛ. vbi describit luctus auroꝛe de moꝛte mennonis. Et dicit Ouidi⁹. Luctib⁹ est auroꝛa suis intēta. Piaq̃ʒ nūc quoq̃ʒ dat lachrimas ꝛ toto roꝛat in oꝛbe. Et de mutatiōe mēnonis in volucres dicit. Et p̄ꝰo sit̃is volucri nūc vero volucres ꝛc̃. Un̄ mennon iste iuit ad troiā et ibidē interfectus est. Ipse aūt a matre sua fuit in retheo ꝓmōtoꝛio troiano sepultus. et aues singulis annis festa eius celebrare dicitur. ¶ Ueritas fuit q̃ mēnon vir strennuus fuit occisus ꝛ ibi sepultus. ꝛ iuxta sepulchrū ei⁹ solebāt aues q̃plurime nidificare. Dicit aliter q̃ dū sepeliebat mēnon ꝛ fiebat ignis regalis astiterūt aues. quaꝝ due ceciderūt in ignē et mr̃ credidit. ideo filij aīam vl̃ cineres trāsmutari in aues. ideo voluit q̃ ministri singulis annis illis duas aues sacrificarēt ad honoꝛē filij sui. Ex hac p̄te elicit pie m̄ris officiū sepeliētis filiū suū defunctū. ꝛ pie lachrimātis ꝛ gemētis. ꝛ oꝛōnes ꝛ obsecq̃s ꝓ ipo facientis ꝛc̃. ¶ Cōstrue. Auroꝛa. illa regina. dignās(dr̃ de dignoꝛ aris. i. dignāter accipiēs thalamis suis. iuxta illd̃. Dic thalamū spōſi ꝛc̃.) supbis. i. nobilibus ꝛ pōposis. tithonū. illū virū mutauit eū augēdo. i. ꝓtrahēdo et ꝓducēdo. vitā suā. in vsq̃ʒ cicadā. i. in illd̃ aīal paruulū. (qd̃ cātat p̄ estatē totā in cauernulis terre. p̄ qd̃ itelligunt hoīes ociosi ꝛ dediti lasciuijs ꝛ voluptatib⁹ mūdanis. nihil curātes nisi iocos ꝛ illecebros. Dr̃ aūt cicada q̃ſi cito cadēs. i. moꝛiens.) Auroꝛa sepeliuit mēnona. i. mennonā(accūs est grec⁹) extinctū. i. suffocatū. interfectum.

occisum. Troie (nomen est ville. et est dissyllabū. et dr a troie rege. et sita est in frigia. Et idē troius a. um. dissyllabū. et troianꝰ a. um. et tros trois. i. troianꝰ. et troas dis. vel dos. i. materia troiana. Lōge pōt esse aduerbiū qualitatis. vel nomen) lōge. i. pōpose. ample. magnifice: cuius mennonis festa annua. i. annuati iterata (aues dr ab auēdo. i. cupiēdo. vl ab a qđ est sine et via) frequētes. i. frequētātes (nomē p pticipio) venerat. i. honorat (vbū est cōe. hic actiue vl trāsitiue positū.

Addictus morti faciem rigat imbre salubri
Rex ezechias et fati distulit horas
Ne dubitaret item se promeruisse salutem
Lora sui cursus sol retroflexit anhelus.

In hac parte ponit alithia suā recreationē. dicēs q ezechias rex morti adiudicatus fleuit. et tēpus mortis sue dilatauit siue dilatatū fuit a deo. et ne dubitaret qn salutē et vite plongationē meruisset. sol q cōtinue mouet ad motū sphere deferētis cursum suū. reflexit ad ortū. Pñs historia hr originaliter. iiii. Reg. xx. vbi dr. Egrotauit Ezechias vsqꝫ ad mortē. et venit ante eū Isaias filiꝰ amos pphete. dixitqꝫ ei. Hec dicit dñs deus. pcipue domui tue. morieris eni et nō viues. Qui puertit faciē suā ad parietē. et orauit dñm/ dicēs. Obsecro dñe memēto quō ambulauerim in veritate corā te. Fleuit itaqꝫ fletu magno. Et factus est sermo dñi ad Isaiam dicēs. Reuertere et dic ezechie. Audiui orōnem tuā et vidi lachrymā tuā. et ecce sanaui te. die tertio ascēdes tēplū dñi. et addā diebꝰ tuis qndecī annos. sꝫ et de manu regis assyriorum liberabo te. et ciuitatē hāc ptegā rc. Et dixit isaias. Afferte massā ficorum. Quā cū posuissent sup vlcus eiꝰ curatꝰ est. Et dixit isaias. Vis vt ascēdat vmbra decē lineis. an vt reuertat totidē gradibꝰ. At ait ezechias. Facile est vmbrā crescere decē lineis. nec volo vt hoc fiat. sꝫ vt reuertat retrorsum decē gradibꝰ. et ita factū est. Et illđ sufficit p textuali expōne. Alia eiusdē capli dimittunt tāq̄ ipertinētia. vt priꝰ. Ezechias reprhtat quēlibet pctōrem cui cōcedit deꝰ spaciū pniē. intīm q etiā pniora crimina et pctā pōt p cōtritionē pniaꝫ et satisfactionē p ɔfessionē emēdare. dñs eni nō vult mortē pctōris sed magis vt ɔuertat et viuat. Et hic aliqliter tāgi posset materia de ɔfessiōe. in libello metrico. scꝫ Peniteas cito pctōr rc. et illa materia ad longum tractat. iiii. Sniarum. Verūtñ q notari volo illđ qđ scribit Marci pmo. Penitemini et credite euāgelio rc. Aliud documētū est hic. s. q multū valet orō cū fletu et amaritudine cordis. vt etiā talis orō impetret sanitatē corporalē. imo et vite plōgationē vltra periodū naturalē. vt hic. Ideo facta est illa ɔsuetudo religiosa. qua pegre eccl'ias dei. btē marie. et aliorum sctōrum et sctārum visitare solemꝰ. dūmodo tñ intētio sit recta. et petitio rōni cōsona. Cōstrue. Ezechias rex israelita. addictꝰ. i. adiudicatus vel deputatꝰ (et est textꝰ melior q̄ adductꝰ p u) morti rigat (actiuū est aut absolutū) faciē suā. imbre. i. aq̄ et lachryma. salubri. i. salutifero et vtili. et ipe distulit. i. plōgauit. horas fati. i. mortis sue. et ne ipe dubitaret se pmeruisse. itē. i. iterum (dr autē pmereor de p et mereor) salutē. i. vite di[l]ationē. imo. vt. i. certe sciret sol (dr quasi solꝰ lucēs. et est mediꝰ inter alios planetas. vt dicūt astrologi. sicut rex in medio regni) anhelus. i. festinꝰ vel fatigatꝰ vel velox cursus flexit retro lorā (lora est habena eq̄. hoc solū metaphorice et poetice attribuit) sui cursus. i. motꝰ Iste versus est astrologicus quoad sniam. qr in eo tangit de sole. de motu eius. de retroflectione vel retrogradatione. de qbus videat in scđo de celo et mundo tract. de sphera. Ista historia ɔuenit cū precedēti narratiōe fabulosa vl poetica. in hoc q sicut tithoni vita aucta est et in cicadā ɔmutata est. ita vita ezechie et sicut cōtra naturā est cineres mutari in aues. ita q sol retroflectat a motu.

Excedit laudes hominum qui primus agones
Instituit fieri sub vertice montis olympi
Ardua victrices obnubit laurea crines
Ducit pompa domum: sequitur confusio victum.

¶ In hac pte pponit pseustis aliã historiã puocãdo alithiã. Et dicit φ si ille q̃ prim⁹ instituit agones: nõ põt sufficiẽter laudari ab hoib⁹. q̃a in illis coronabantur laurea q̃ obtinebãt triũphũ. ⁊ ducebãtur domũ cũ põpa et solẽnitate. illi vo q̃ vincebant erãt cõfusi. ¶ Pro illi⁹ textus elucidatiõe. est aduertendũ q. vt dicũt glose cões. Hercules postq̃ a diuersis victorijs insignis in grecia redijsset. et iam cõfectus labore pariter ⁊ etate. quietã vitã ducere elegisset. iuxta olympiũ montẽ cõsedit. ⁊ ne hoies a virtute desisterẽt. inertẽq̃ cõsumerẽt vitã. diuersi generis ludos instituit. q̃s olympicos ab olympo monte vocauit. Nã alij cursu. alij luctatione. alij alijs pugnis inter se decertabãt. ⁊ q̃ legitime certassent ⁊ i agone psteitissent. laurea corona p̃miabãtur. vt ait phũs pmo ethicorum. Frustra teste ille fortissim⁹ milo athleta crotoniẽsis q̃nq̃es victor euasit. ¶ Sũt tñ q̃ dicũt olympicos ludos a ioue istitutos. nã in olympico mõte ipm habitasse pstat approbatorum snia. verũtñ explanatio nr̃i text⁹ non stat in decisione hui⁹ ptrouersie. iõ ipm ad pñs relinq̃. ¶ Sz pro hñda informatiõe morali ex textu pñti sciẽdũ est q velut prim⁹ institutor agonũ nõ põt iuxta sniam lr̃e sufficiẽter laudari ab hoib⁹. q: scz inuenit aliq̃d q̃ hoies ad bene beateq̃ viuẽdũ inuitaret. ita certe viri lr̃ati q̃ volumina cõponunt. ⁊ q̃q̃ optima reperierint tradũt lr̃is. vt ad eorum posteros mẽoria accumulet. accumulatissimis laudib⁹ sunt extollẽdi et publico stipẽdio etiã nutriẽdi. Ita eni apollo delphic⁹ mensã aureã ad thalẽ milesiũ. q̃ tũc solus alios sapia pstabat. deferri iussit. Et ita clemẽtia de mgr̃is. xp̃ianissimos frãcorum reges facere iubet. saltẽ viris doctissimis q̃ttuor idiomatũ. vt pt3 ibidẽ. ⁊ seruat ferme p totã italiã. ¶ Etiã dat hic documẽtũ. q hi q̃ sunt dudũ in lr̃alia palestra vsati ⁊ ad postremũ emeriti pñcipiũ cura ⁊ sollicitudĩe dñt pmoueri ad hoc: vt sciãt vñ future vite necessaria accipiãt. Sic veteres romani fecisse multorum testioio cõperim⁹. ⁊ nũc vsq̃ vniuersitates suos pbos ⁊ studiosos viros postq̃ sufficiẽter docti sunt laurea mgr̃ali insigniũt. ⁊ sic eos a studio absoluũt. ¶ Alteri⁹ dat documẽtũ. q illi q̃ victi passiõib⁹ bestialib⁹ vẽtri ⁊ libidini operã dãt ⁊ ocio torpẽt pfũdẽdi sũt. ⁊ ab aliorum psortio arcẽdi. hi eni mores plurimorum corrũpũt iuxt illũ Morbidẽ sola pecus ifecit oẽ pecus. Ob hãc rẽ etiã sunt apd romanos pstituti cẽsores. q̃rum erat offm̃ scire vñ quisq̃ viueret. ⁊ q̃ nõ aliq̃ artificio aut mõ honesto victũ haberẽt grauiter mulctabãt. Instituere. laurẽtio valla teste. sigt aim hois morib⁹ ⁊ psilio istruere. Etiã sigt icipere. vt hic. ¶ Olymp⁹ teste strabone. mõs est in grecia altissim⁹ inter thessaliã ⁊ macedoniã. Est alter olymp⁹ in gallo grecia. alter vero ad mare rubrũ in ethiopia. q̃ oriẽte sole vsq̃ ad q̃ntã diei horã flãmas emittit. Ab olympo venit olympia fei gñis. loc⁹ vbi fiebãt ludi. sed neutri gñis certamina. Hec serui⁹ in arte. Inde olympias tẽp⁹ q̃ttuor annorum. nã de q̃ttuor ãnis in q̃ttuor ãnos solebãt fieri tales agones. Et fm hoc nũerabant anni apud veteres. vt olympiade tertia vel quarta ⁊c. sicut olĩ numerabant anni ab vrbe pdita. vl nũc a natiuitate xp̃i. ¶ Obnubere caput. i. caput opire. ait festus põpeius. vñ nuptie dicte a capitis optiene. ⁊ est trãslatio a nubidus fm seruiũ. q: nubib⁹ celũ tegit. Virg. in. ij. Arsurasq̃ comas obnubit amictu. Laurea sertũ vel coronula facta ex duob⁹ ramusculis lauri. quas olim coronabant milites q̃ bene pugnauerãt. hac etiã poete coronabant. vñ poete laureati dicti sunt. vnde et baccalarij quasi baccalaurij. q: coronabãtur baccis lauri. Pompa grecũ est.

et laurẽtio vallẽsi teste. Pōpa oīs spectaculū est in ꝓsperis ⁊ aduersis. ¶ Construe. Ille.s.q̄ primus instituit.incepit.fieri.i.pagi:celebrari agones.illos ludos sub vertice.i.sūmitate.olympi mōtis.sic dicti(excedit laudes hoim)sic ꝙ nō pōt sufficiẽter laudari ab hoīb⁹.ardua.i.magna.laurea.corona de lauro.obnubit.s. operit.crines victrices.i.ipsius victoris.⁊ pōpa ducit.s.victorem.domū.i.ad domum.sc3 et confusio sequitur.victum.i.superatum.

Occasum iosue deflebant oppida iude
Macedonum campos fons detestatur et arbos
Omnis adhuc etas:sed precipue hieremias
Merent morte sua leges et nobile pascha.

¶ Hic alithia ꝯñr subiūgit historiā suā.vbi facit mentionē in sua narratione de vno bono rege israel. Et dicit sic.ꝙ oppida iude fleuerūt ꝓpter iosue.dicit etia3 ꝙ fontes ⁊ arbores detestate sunt cāpos ⁊ patriā macedonū.dicit vlteri⁹ ꝙ ⁊ leges ⁊ pascha ⁊ hoīes cuiuslibet etatis.⁊ ipe hieremias pre ceteris etiā defleuerūt. Hec hystoria describit.iiij.regū.xxiij. ¶ Aduertendū tñ ꝙ in q̄busdā textib⁹ ponit iosue p u pro iosie causa metri.⁊ ibi ponit lr̄a pro lr̄a.et ibi est figura antithesis species methaplasmi.iuxta illud. Dr̄ antithesis si lr̄a ponit vna. Ponere cū debes aliā si dr̄ olli ꝓ vlli. Vñ iste rex appellabat iosias ⁊ nō iosuas.vt p3 in dicto ca.allegato. ¶ Isto p̄supposito ꝓ explanatione dicit text⁹ illi⁹ capl'i diffuse ⁊ ꝓlixe quō iosias multū augmētauit diuinū cultū.⁊ extirpauit hereses et cōfregit oīa idola.que vbilibet terraꝝ reperire volebat.et legit cūctis audiētib⁹ oīa verba libri federis dñi:⁊ ordinauit vt ppl's teneret oīa p̄cepta illa ⁊ cerimonias ⁊ oīa que scripta erāt in illo libro:⁊ acq̄euit ppl's pacto. Dicit textus multis interpositis:reuersus est in hirl'm.⁊ p̄cepit oī ppl'o dicēs. Facite vasa dño deo vestro.⁊ ita factū est. Dicit vlteri⁹ textus ibidē.ꝙ in diebus ei⁹ ascēdit rex egypti nechao cōtra regē assyrioꝝ ad flumen eufratē.⁊ abiit iosias rex iuda in occursu3 eius.⁊ occisus est in magedo cū vidisset eū.⁊ portauerūt eū serui sui mortuū in hirl'm ⁊ sepelierūt eū in sepulchro suo. Tulitq3 ppl's terre ioachim filium iosie ⁊ vnxerūt eū.⁊ ꝯstituerūt eū regē pro pr̄e suo. De isto ergo iosia dicit textus nr̄ ꝙ multū doluerunt ⁊ cōtristati sunt iudei de morte eius. ¶ Iste iosias sigat xp̄m: ꝓpter cui⁹ mortē aliq̄ viri boni doluerūt.cāpi aūt macedonū.i.maloꝝ iudeoꝝ ⁊ etiā spūum infernaliū fuerūt facti detestabiles ⁊ miserabiles ꝓpter fontē sacri baptismatis ⁊ arbore sc̄e crucis. Glose cōes in fi.lecture istius text⁹ ponūt vnū notabile de occisione agni in pascha masculi albi.s3 omitto cā breuitatis. ¶ Ex hac historia erudiunt reges ⁊ p̄ncipes vt sūma diligētia augeāt cultū diuinum mō p edificationē eccl'iaꝝ nouaꝝ.per sustētationē veteꝝ.per viroꝝ eccl'iasticoꝝ ꝓtectionē.p oīm bonoꝝ eccl'ie tuitionē.p scismaticoꝝ ⁊ hereticoꝝ exterminationē. Itē p3 hic ꝙ tristes ⁊ desolati sūt subditi morte dñi eoꝝ ꝓni ⁊ sc̄ti.q̄ eos ad oēm veritatis viā ꝑduxit. Ecōtrario eliciendū est ꝙ magno gaudio et ingenti leticia capiūt subditi post mortē p̄ncipis eoꝝ tyrāni iniusti ⁊ puersi.cui⁹ mortē q̄lib3 die imprecant. Quapropter sēp cū oī iusticia ⁊ eq̄tate ⁊ sc̄titate supiores q̄cūq3 dñt inferiores regere dirigere ⁊ intēdere sūmis virib⁹:vt ab eis diligant quātū s̄m deū ⁊ rōnē fieri pōt. ¶ Cōstrue. Oppida.i.castra.iude.i.iudei oppida incolētes (et hic est methonomia q̄ fit qñ ꝯtinēs ponit pro ꝯtēto)deflebat occasū.i.mortē. dr̄ de occido.media breui.iosue(causa metri vt p̄dicitur)fons.dr̄ a fouēdo.detestatur.i.maledicit.detestabiles reddit.cāpos macedonum. Macedonia est pars grecie de qua nat⁹ est alexāder magn⁹.p3 in historia sua.cui⁹ p̄mi incole macedones dr̄r.⁊ arbos.i.arbor.dr̄ enī hec arbor vel arbos.leges(lex dr̄ a legēdo

vel potius a ligādo. de lege ⁊ iusticia ⁊ iure. l. v. ethi. Et istā materiā tractāt iu-
riste) et pascha. illa festiuitas (dr̄ a phase. i. trāsit⁹. Celebrāt iudei pascha ꝓpter
trāsitū p mare rubrū. Et illud erat figura illi⁹ ꝙ celebram⁹ ꝓpter trāsitū xp̄i de
morte ad vitā p resurrectionē. Declinat aūt hoc pascha. hui⁹ pasche. p̄ie decli.
verūtn̄ regit paschatis. nō obstāte auctoritate Joh. de hylādria q̄ hoc ꝓhibet)
nobile. i. magnū excellens ⁊ egregiū. meret. i. plorāt sua morte. oīs etas. i. hoīes
cuiuslibet etatis etiā merēt. ⁊ hieremias. ille ꝓpheta etiā meret. p̄cipue. i. maxi
me ⁊ pre ceteris. scz in libro Threnoꝝ hieremie. hoc est in lamētationibus suis.
¶ Ista historia est cōtraria fabule p̄missē. q: ibi narrata est leticia et pōpa ꝓpt
ludos olympicos ab hercule repres. hic vero tristicia ⁊ dolor ⁊ mesticia ꝓpt oc
casum regis iosie. Pōt tn̄ esse cōueniētia. primo in hoc ꝙ hercules fuit vir strē
nuus. ita iosias. scđo i hoc ꝙ sicut hercules istituit ludos. ita iste nobile pascha.

Dum tonitrus simulat salmon ⁊ fulmina quassat
Lampade terrifica percurrens elidis arua
In medio pontis non passus iupiter hostis
Comparis arma sui deiecerat igne minaci.

¶ In hac parte p̄nti pseustis incipit aliā narrationē. Et diuidit in duas partes
Primo p̄mittit pseustis narratio fabulosa. Scđo alithie subiūgit veritas hysto
rica. scđa ibi. Inscius. ¶ Dicit sic textus. ꝙ salmon simulabat se deū p tonitrua
⁊ fulmina q̄ fingebat ⁊ agitabat p eādē ciuitatē. vn̄ iratus iupiter occidit eū ful
mine iacto. et arma sua in mari ꝓiecit. Ista fabula describit in. vi. eneyd. vbi dr̄.
Vidi ⁊ crudeles dātē salmoneas penas. Dū flāmas ignis ⁊ tonitr⁹ imitat olym
pi. Quattuor hic inuect⁹ eq̄s ⁊ lāpada quassans. Per gramen pplos medieq̄
per elidis vrbē. Ibat ouās. diuūq̄ ibi poscebat honorē. Demēs q̄ nimbos et nō
imitabile fulmen. Aere ⁊ cornipedū cursu simularat eqꝝ. Et depēdet hec histo
ria ab illa q̄ tacta fuit ibi imediate supius. Excedit laudes. qm̄ elis est ciuitas in
pede mōtis olympi. vbi erat pōs q̄dā supra quē trāsibat iste rex salmon. q̄ vero
noīe salmone⁹ dr̄. sz hic vocat salmō metri causa. cū currib⁹ ⁊ fragore maximo. ⁊
thedis illitis sulphure ⁊ accēsis. ⁊ ita currēs p ciuitatē videbat esse iupit. fulmi
nare volēs citatē. quē iupit occidit ⁊ fulminauit. q̄a ipe q̄ erat hō mortalis. ꝑtātē
deorū sibi vsurpare cupiebat. ¶ Historia fuit (vt dicūt) ꝙ salmō dn̄s elidis sepe
ꝯcertauit cū ioue rege crethēse. ipm tn̄ iupiter a citate sua expulit ⁊ ipm naualī
ꝑlio supauit. Alr dicūt aliȷ̄ ꝙ salmon fuit hō liberalis ⁊ grat⁹ pplo suo. Vn̄ ipse
supbire cepit. ⁊ q̄si voluit adorari tāq̄ de⁹. Jō fecit sibi locū excelsū vn̄ videbat
emittere fulmīa. tonitrua. ⁊ talia hmōi. sz dispōne vīdicte occisus ē. Et iste intel
lect⁹ videt bn̄ esse ꝯformis cū historia text⁹ sequētis. Hic in seq̄nti textu notat
illud salubre documētū. Nō plus sapere q̄ opz sapere: sz sape ad sobrietatē. Dz
enī q̄libz esse ꝯtētus ea vocatiōe in q̄ vocat⁹ est: nec in dementiā tantā deuenire
⁊ illō qđ nō est in ptāte sua vel infra se. si tn̄ audeat appetere vl' aggredi. q: illō
est nimis p̄sumptuosum ⁊ supbū. Vn̄ de supbia dicit Aug. Vermis diuitiaꝝ est
supbia. Difficile enī est vt nō sit supbus q̄ diues est. Tolle supbiā: diuitie nō no-
cebūt. Et illō ptz expresse de salomone. ⁊ inferi⁹ de nabuchodonosor. ⁊ idē in de
ciuitate dei. li. xiiij. Audeo dicere supbū esse vt ille cadere in aliqđ aptū et mani
festū pctm̄ audeat. Vn̄ sibi displiceāt q̄ iā sibi placēdo accideret. salubri⁹ enī pe-
trus displicuit qn̄ p̄sūpsit. Et grego. in mora. dicit. Radix q̄ppe oīs mali ⁊ regia
oīm vitioꝝ est supbia. De q̄ testāte scriptura dr̄. Initiū oīs pctī supbia. Et prīci
palia vicia de supbia virulēta radice ꝓferūtur scz inanis gloria. inuidia. ira. tri-
sticia. gula. ⁊ luxuria. Nā q: his septē vitijs nos captos diabol⁹ tenuit. ideo re-

et laurẽtio vallẽsi teste. Põpa oĩs spectaculũ est in ꝓsperis ⁊ aduersis. ¶ Construe. Ille.s.q̃ primus instituit.incepit.fieri.i.pagi:celebrari agones.illos ludos sub vertice.i.sũmitate.olympi mõtis.sic dicti(excedit laudes hoim)sic ꝙ nõ põt sufficiẽter laudari ab hoib⁹.ardua.i.magna.laurea.corona de lauro.obnubit.i. operit.crines victrices.i.ipsius victoris.⁊ põpa ducit.s.victorem.domũ.i.ad domum.scꝫ et confusio sequitur.victum.i.superatum.

Occasum iosue deflebant oppida iude
Macedonum campos fons detestatur et arbos
Omnis adhuc etas:sed precipue hieremias
Merent morte sua leges et nobile pascha.

¶ Hic alithia ꝓñr subiũgit historiã suã.vbi facit mentionẽ in sua narratione de vno bono rege israel.Et dicit sic.ꝙ oppida iude fleuerũt ꝓpter iosue.dicit etiaꝫ ꝙ fontes ⁊ arbores detestate sunt cãpos ⁊ patriã macedonũ.dicit vlteri⁹ ꝙ ⁊ leges ⁊ pascha ⁊ hoies cuiuslibet etatis.⁊ ipe hieremias pre ceteris etiã defleuerũt.Hec hystoria describit.iiij.regũ.xxiij. ¶ Aduertendũ tñ ꝙ in q̃busdã textib⁹ ponit iosue p u pro iosie causa metri.⁊ ibi ponit lr̃a pro lr̃a.et ibi est figura antithesis species methaplasmi.iuxta illud.Dr̃ antithesis si lr̃a ponit vna.Ponere cũ debes aliã si d̃r olli ꝓ vlli.Qñ iste rex appellabat iosias ⁊ nõ iosuas.vt pꝫ in dicto ca.allegato. ¶ Isto ꝑsupposito ꝓ explanatione dicit text⁹ illi⁹ capl̃i diffuse ⁊ ꝓlixe quõ iosias multũ augmẽtauit diuinũ cultũ.⁊ extirpauit hereses et cõfregit oĩa idola.que vbilibet terrarũ repire volebat.et legit cũctis audiẽtib⁹ oĩa verba libri federis dñi:⁊ ordinauit vt ppl̃s teneret oĩa p̃cepta illa ⁊ cerimonias ⁊ oĩa que scripta erãt in illo libro:⁊ acq̃euit ppl̃s pacto. Dicit textus multis interpositis:reuersus est in hirl̃m.⁊ p̃cepit oĩ ppl̃o dicẽs.Facite vasa dño deo vestro.⁊ ita factũ est. Dicit vlteri⁹ textus ibidẽ.ꝙ in diebus ei⁹ ascẽdit rex egypti nechao cõtra regẽ assyriorũ ad flumen eufratẽ.⁊ abiit iosias rex iuda in occursuꝫ eius.⁊ occisus est in magedo cũ vidisset eũ.⁊ portauerũt eũ serui sui mortuũ in hirl̃m ⁊ sepelierũt eũ in sepulchro suo.Tulitqꝫ ppl̃s terre ioachim filium iosie ⁊ vnxerũt eũ.⁊ ꝯstituerũt eũ regẽ pro pr̃e suo.De isto ergo iosia dicit textus nr̃ ꝙ multũ doluerunt ⁊ cõtristati sunt iudei de morte eius. ¶ Iste iosias sig̃at xp̃m: ꝓpter cui⁹ mortẽ aliq̃ viri boni doluerũt.cãpi aũt macedonũ.i.malorũ iudeorũ ⁊ etiã spũum infernaliũ fuerũt facti detestabiles ⁊ miserabiles ꝓpter fontẽ sacri baptismatis ⁊ arbore s̃ce crucis.Glose cões in fi.lecture istius text⁹ ponũt vnũ notabile de occisione agni in pascha masculi albi.sꝫ omitto cã breuitatis. ¶ Ex hac historia erudiunt reges ⁊ pricipes vt sũma diligẽtia augeãt cultũ diuinum mõ p edificationẽ eccl̃iarũ nouarũ.per sustẽtationẽ veterũ.per virorũ eccl̃iasticorũ ꝓtectionẽ.p oĩm bonorũ eccl̃ie tuitionẽ.p scismaticorũ ⁊ hereticorũ extminationẽ. Itẽ pꝫ hic ꝙ tristes ⁊ desolati sũt subditi morte dñi eorũ ꝓni ⁊ s̃cti.q̃ eos ad oẽm veritatis viã ꝑduxit.Ecõtrario eliciendũ est ꝙ magno gaudio et ingenti leticia capiũt subditi post mortẽ pricipis eorũ tyrãni iiusti ⁊ ꝑuersi.cui⁹ mortẽ q̃libꝫ die imprecant.Quapropter sẽp cũ oĩ iusticia ⁊ eq̃tate ⁊ s̃ctitate supiores q̃cũqꝫ dñi inferiores regere dirigere ⁊ intẽdere sũmis virib⁹:vt ab eis diligant quãtũ f̃m deũ ⁊ rõnẽ fieri põt. ¶ Cõstrue.Oppida.i.castra.iude.i.iudei oppida incolẽtes (et hic est methonomia q̃ fit qñ ꝯtinẽs ponit pro ꝯtẽto)deflebat occasũ.i.mortẽ. d̃r de occido.media breui.iosue(causa metri vt p̃dicitur)fons.d̃r a fouẽdo.detestatur.i.maledicit.detestabiles reddit.cãpos macedonum.Macedonia est pars grecie de qua nat⁹ est alexãder magn⁹.pꝫ in historia sua.cui⁹ primi incole macedones dñr.⁊ arbos.i.arbor.d̃r enĩ hec arbor vel arbos.leges(lex d̃r a legẽdo

vel potius a ligãdo. de lege ꝛ iusticia ꝛ iure. I. v. ethi. Et istã materiã tractãt iuriste) et paschã. illa festiuitas (dr a phase. i. trãsit⁹. Celebrãt iudei pascha ꝓpter trãsitũ ꝑ mare rubꝛũ. Et illud erat figura illi⁹ ꝙ celebram⁹ ꝓpter trãsitũ xp̄i de monte ad vitã ꝑ resurrectionẽ. Declinat aũt hoc pascha. hui⁹ pasche. p̄ꝛie decli. verũtñ recipit paschatis. nõ obstãte auctoꝛitate Joh. de hyꝛlãdria q̄ hoc ꝓhibet) nobile. i. magnũ excellens ꝛ egregiũ. merẽt. i. ploꝛãt sua moꝛte. oĩs etas. i. hoĩes cuiuslibet etatis etiã merẽt. ꝛ hieremias. ille ꝓpheta etiã meret. p̄cipue. i. maxime ꝛ pꝛe ceteris. scʒ in libꝛo Thꝛenoꝝ hieremie. hoc est in lamẽtationibus suis.
⁋ Ista histoꝛia est cõtraria fabule p̄misse. q: ibi narrata est leticia et põpa ꝓpt ludos olympicos ab hercule repres. hic vero tristicia ꝛ doloꝛ ꝛ mesticia ꝓpt occasum regis iosie. Põt tñ esse cõueniẽtia. p̄imo in hoc ꝙ hercules fuit vir strẽnuus. ita iosias. scđo ĩ hoc ꝙ sicut hercules istituit ludos. ita iste nobile pascha.

Dum tonitrus simulat salmon ꝛ fulmina quassat
Lampade terrifica percurrens elidis arua
In medio pontis non passus iupiter hostis
Comparis arma sui deiecerat igne minaci.

⁋ In hac parte p̄nti pseustis incipit aliã narrationẽ. Et diuidit in duas partes Primo p̄mittit pseustis narratio fabulosa. Scđo alithie subiũgit veritas hystorica. scđa ibi. Inscius. ⁋ Dicit sic textus. ꝙ salmon simulabat se deũ ꝑ tonitrus ꝛ fulmina q̄ fingebat ꝛ agitabat ꝑ eiũdẽ ciuitatẽ. vñ iratus iupiter occidit eũ fulmine iacto. et arma sua in mari ꝓiecit. Ista fabula describit in. vi. eneyđ. vbi dꝛ. Uidi ꝛ crudeles dãtẽ salmoneas penas. Dũ flãmas ignis ꝛ tonitr⁹ imitat olympi. Quattuoꝛ hic inuect⁹ eq̄s ꝛ lãpada quassans. Per gramen ppl'os medieq́ꝫ per elidis vrbẽ. Ibat ouãs. diuũq́ꝫ ibi poscebat honoꝛẽ. Demẽs q̄ nimbos et nõ imitabile fulmen. Aere ꝛ coꝛnipedũ cursu simularat equꝝ. Et depẽdet hec historia ab illa q̄ tacta fuit ibi ĩmediate sup̄ius. Excedit laudes. q̄m elis est ciuitas in pede mõtis olympi. vbi erat põs q̄dã supꝛa quẽ trãsibat iste rex salmon. q̄ vero noĩe salmone⁹ dꝛ. sʒ hic vocat salmõ metri causa. cũ currib⁹ ꝛ fragoꝛe maximo ꝛ thedis illitis sulphure ꝛ accẽsis. ꝛ ita currẽs ꝑ ciuitatẽ videbat esse iupit. fulminare volẽs citatẽ. quẽ iupit occidit ꝛ fulminauit. q̄a ip̄e q̄ erat hõ moꝛtalis. p̄tãtẽ deoꝛũ sibi vsurpare cupiebat. ⁋ Histoꝛia fuit (vt dicit) ꝙ salmõ dñs elidis sepe ꝯcertauit cũ ioue rege crethẽse. ip̄m tñ iupiter a citate sua expulit ꝛ ip̄m nauali p̄lio supauit. Alr dicit aliũ ꝙ salmon fuit hõ liberalis ꝛ grat⁹ ppl'o suo. Uñ ipse supbire cepit. ꝛ q̄si voluit adoꝛari tãq̄ᵽ de⁹. Jõ fecit sibi locũ excelsũ vñ videbat emittere fulmĩa. tonitrua. ꝛ talia hm̄õi. sʒ dispõne vidicte occisus ẽ. Et iste intellect⁹ videt bñ esse ꝯfoꝛmis cũ histoꝛia text⁹ seq̄ntis. Hic in seq̄nti textu notat illud salubꝛe documẽtũ. Nõ plus sapere q̄ᵽ opꝫ sapere: sʒ sape ad sobꝛietatẽ. Dꝫ enĩ q̄libꝫ esse ꝯtẽtus ea vocatiõe in q̄ vocat⁹ est: nec in dementiã tantã deuenire ꝛ illõ q̄d nõ est in p̄tãte sua vel infra se. si tñ audeat appetere vl' aggredi. q: illõ est nimis p̄sumptuosum ꝛ supbũ. Uñ de supbia dicit Aug. Uermis diuitiaꝝ est supbia. Difficile enĩ est vt nõ sit supbus q̄ diues est. Tolle supbiã: diuitie nõ nocebũt. Et illõ p̄ꝫ expresse de salomone. ꝛ inferi⁹ de nabuchodonosoꝛ. ꝛ idẽ in de ciuitate dei. li. xiiii. Audeo dicere supbũ esse vt ille cadere in aliq̄d apꝫtũ et manifestũ pctm̄ audeat. Uñ sibi dupliceãt q̄ iã sibi placẽdo acciderẽt. salubꝛi⁹ enĩ petrus displicuit q̄n p̄sũpsit. Et gregoꝛ. in moꝛa. dicit. Radix q̄ppe oĩs mali ꝛ regina oĩm vitioꝝ est supbia. De q̄ testãte scriptura dꝛ. Initiũ oĩs pctĩ supbia. Et p̄ĩcipalia vicia de supbia virulẽta radice ꝓferũtur scʒ inanis gloꝛia. inuidia. ira. tristicia. gula. ꝛ luxuria. Nã q: his septẽ vitijs nos captos diabol⁹ tenuit. ideo re-

dēptor nr ad spūalis liberatiōis bellū septiformis grē plen⁹ venit. Alia plura q̄ hic possent dari grā breuitatꝭ omittūt. ¶ Cōstrue. Dū salmō (nō dr salomō trissyllabū) simulat. i. fingit. tonitr⁹ (actus est plus q̄rte decl. repit autē hoc tonitruū ꝛ hoc tonitru) q̄ssat (dr de q̄tio tis. a supio. ꝛ est freq̄ntatiuū. i. freq̄nter q̄tit vel cōcutit. vel q̄tiēdo vibrat ꝛ mittit flumīa. De mō p quē generāt tonitrua exalatiōe calida ꝛ sicca: ꝛ de fulminib⁹ tractat. in. ij. methauroꝝ. vbi dr q̄ tonitruū est son⁹ fact⁹ in locū nubiū ex pcussiōe violēta exalatiōis calide ꝛ sicce ꝯtinētes nubes. Et i. iij. li.) Ille dico. pcurrēs arua. i. currēs p arua. (Et hic h₃ locū ista rl'a. Tm̄ facit ꝑpō addita v̄bo: p ꝯpōnē q̄tū faceret si adderet suo casuali p appōnē. quā notat alexāder in tract. de regimie. ibi. Uerbo ꝯposito ꝛc.) elidis. illi⁹ ciuitatꝭ. cū lāpade vel claritate terrifica. i. terrorē facientē. iupit. ille rex vel ille summ⁹ deoꝝ (ad quē ptinet fulmīare ꝛ tonare. vt notat Uirg. in. iiij. eneydō. In se cū fulmina torq̄s. Ne deq̄ horrem⁹ nō passus) illū. deiecerat. i. deorsū iecerat. vel deiiciendo fulmineuerat igne. s. fulmie. minaci. i medio pōtis (hic pōs tis.) arma sui hostꝭ. i. salmonei. cōparis sui. i. illi⁹ q̄ se sibi volebat cōparare. ꝛ immo equiparare.

Inscius esse deum: nisi se rex assyriorum
Rores et pluuias septem tolerauit aristas
Bestia factus homo: cunctis suadetur in illo
Discant nature contenti viribus esse.

¶ In hac q̄rta pte actor nr ponit aliq̄ q̄ acciderūt in q̄nta etate dicēs. q̄ nabuchodonosor rex assyrioꝝ nullū deū recognoscēs aliū a se. septē ānis rores ꝛ pluuias tolerauit. ꝛ ex hoc hoīe bestia fuit effectus. exēplo cui⁹ oēs edocent. vt sint cōtenti limitib⁹ nature ꝛ tminis rōnis. Legit. iiij. Reg. vi. ca. quō nabuchodonosor obsedit hirl'm. ꝛ ibi de hoc. ¶ Et p materia text⁹ nri expedienda. op₃ facere magnū saltū in biblia. s. de libro regū trāseūdo ad librū daniel'. dimittēdo libros paralyponienō. esdre. thobie. iudich. hester. iob. psalmiste. libros. salomōis. ecclīasticos cū pphetis. hieremia. ꝛ aliis. ¶ Sciēdū est q̄ daniel'. v. c. hr q̄ balthasar rex babylonis in q̄dā cōuiuio iussit afferri vasa q̄ pr suus nabuchodonosor de tēplo hirl'm asportauerat. ꝛ bibit in illis. tūc apparuerūt in aula digiti man⁹. scribētes circa cādelabrū in supficie parietis aule sue. Scriptura autē erat. Mane thete phares. Hoc ē dictu. Si bn̄ cūcta notares vasa reportares et meliora dares. Et v̄ba Daniel'. vbi supra posita sūt hec. O rex de⁹ altissim⁹ regnū ꝛ magnificētiā dedit nabuchodonosor prī tuo. ꝛ eleuatū est cor ei⁹ ꝛ obstinat⁹ est ad supbiā. et depositus est de solio regni sui ꝛ eiectus est. et cor eius cum bestiis positū est. et cū onagris erat hitatio ei⁹. fenū q̄q₃ vt bos comedebat donec cognosceret deū supiorē suū. Tu q̄q₃ q̄ es fili⁹ ei⁹ nō humiliasti cor tuū. tu ꝛ primates tui. vxores tue ꝛ ꝯcubine tue vinū bibistis in vasis dn̄i. iō deus describi fecit hāc scripturā. ¶ Ex hac narratiōe apparet q̄ displicēs ē deo q̄ eccl'ie a dn̄is tpalib⁹ spolient. vt vasa seu alia ornamēta rapiant ꝛ ad alios vsus trāsferāt. ꝛ iō sūma diligētia faciendū eēt edictū q̄ arcerent hoīes armati nobiles ꝛ aliī ad mādatū pncipū vemētes: ne eccl'iasticos domos opprimerēt. ¶ Sciēdū est etiā q̄ iste nabuchodonosor mirabil'r psecut⁹ est iudeos. ꝛ iō volebat q̄ ali⁹ a se nō adoraret vt de⁹: cui nolētes idolatrare nec obedire. tres iuuenes. sc₃ sydrac. misac. ꝛ abdenago. q̄ aliis noib⁹ dnr ananias azarias misael. hos fecit mitti i fornacē ignis ardētꝭ. vbi cōposuerūt illū p̄m. Bn̄dicite oīa opa dn̄i dn̄o ꝛc. Et illesi euaserūt ptegēte deo. punit⁹ est iste rex vt sibi videret eē bos. ꝛ vixit in agris vt tactū est pri⁹. ¶ Iste nabuchodonosor pōt sigare luciferꝝ. q̄ qm̄ sedē suā voluit ponere i aq̄lone ꝛ esse silis altissimo. deiect⁹ est a celo. Et a pprietate. oīs diues supb⁹ et nimis elatus

aĩo fingat ꝑ istũ. Sũt enĩ aliq̃ adeo bonis tpalibus excecati ꝙ nõ recognoscunt
deũ. Et ꝑ eũ fingat q̃libet pꝛĩceps tyrãn⁹ nõ humiliãs se sub oĩpotẽti manu dei
nec recognoscẽs ꝙ oĩs ptãs a dñõ deo est. Tales enĩ sunt adeo infixi ambitionĩ
põpe ⁊ supbie ꝙ nõ cognoscũt se fragiles esse ⁊ moꝛtales. iõ sunt brutales ⁊ be-
stiales. ⁊ nisi resipiscãt in moꝛte ad locũ. penaꝝ detrudent. ¶ Cõstrue. Rex assy
rioꝝ. s. nabuchodonosoꝛ. inscı⁹. i. nõ sciẽs. deũ aliquẽ eẽ nisi se. tolerauit (scribi dꝫ
ꝑ vnũ l. qꝛ pꝛĩa est breuis) roꝛes ⁊ pluuias (q̃r ista generãt videat pꝛĩo metheo
roꝝ) septẽ aristas. i. septem ãnos. Arista est spica bladi dicta ab areo ares. ⁊ hic
capit ꝓ anno. qꝛ ad innouationẽ aristaꝝ sequit renouatio annoꝝ. ⁊ in hoc est spe
cies tropi. scꝫ methalẽsis. de q̃ alexãder in finali tractatu libri sui. ait. Pꝛo p̃cedẽte
sequens positũ facies methalẽsim. ⁊ in hoc ꝙ ibi supplet ꝓpõ põt esse eclypsis)
hõ. s. nabuchodonosoꝛ. est fact⁹ bestia. hoc est. videt sibi esse bestia. ⁊ ꝙ suadet. i.
monet (impsonaliter tenet cũctis hoĩb⁹) in illo. i. ꝑ exẽplũ illi⁹. vt discãt eẽ ꝯtẽti
virib⁹ nature. ⁊ nimis ꝑ p̃sumptuosã supbiã efferant. ¶ Historia cõuenit cũ fa-
bula. qꝛ sicut excessit limites hoĩs salmoneus. sic nabuchodonosoꝛ. vt pꝫ intuẽti.

Quadꝛupedes phebi que cogit causa moꝛari
Experiuntur item phetontis secula cladem
Quid vesper cessas saturarunt pꝛata capellas
Ruminat omne pecus nescit discedere phebus.

¶ Hic incipit illa pars in q̃ describit pꝫeusłis debilitatio. et diuidi põt ista ps in
tres ptes s̃m tres debilitatões pꝛĩcipales. scd̃a ibi. Spõte sua. tertia ibi. Quenã
celicolas. Pꝛĩa ĩ duas. Pꝛĩo iã debilitat⁹ pꝫeusłis adhuc fabulosas narratiões
recitat. Scd̃o auxiliũ deoꝝ suoꝝ ĩploꝛat. ibi. Sylue pꝛata. Itẽ pꝛĩa ĩ duas. Pꝛĩo
suã debilitatẽ expꝛimit. Scd̃o vires resumit. ibi. Pignoꝛ egregiũ. Itẽ pꝛĩo pꝫeu
sł iã debilitat⁹ ⁊ desperãs. vnã falsã opinionẽ ponit. scd̃o eã alithia repellit. ibi.
Aliub⁹ hũanis. In pꝛĩa pticula dicit sic. Quare sol iã nõ tẽdit ad occasũ. Credo
dicit pꝫeusł ꝙ nõ accidit clades illa q̃ circa solem venit tpe phetõtis. Quare o
vesꝑ nõdũ venisti. iã capꝛe satis comederũt et iã ruminãt. ⁊ tñ pheb⁹ nõ ẽ adhuc
in occasu. ¶ Circa pꝛĩmũ metrũ nr̃i text⁹ sciẽdũ est ꝙ vt hr̃. ij. metham. i pꝛĩ. sol
dꝛ hr̃e q̃ttuoꝛ eq̃s. de q̃b⁹ Ebrard⁹ in grecis. Erubet eous auroꝛa pallet ethous.
Feruet pirous: se mergit aq̃s philoge⁹. Ubi q̃ttuoꝛ solis eq̃ ꝓpꝛietates sũt q̃ttu
oꝛ tpa diei. De q̃b⁹ dicit q̃dã metrice. Solis eq̃ luci ptes sũt q̃ttuoꝛ hoꝛis. Hic ru
bet. hic splẽdet. vrit hic. ille tepet. Et Ouid. vbi pꝛĩ⁹ dicit. Interea volucres pirous
eous ethous. Sol⁹ eq̃ q̃rt⁹ flegõ limitib⁹ auras ⁊c̃. ¶ Circa s̃m metrũ sciẽdũ est
ꝙ ista fabl'a inchoat in pꝛĩ. ij. metham. ⁊ t̃minat in scd̃o. et breuit phetõ q̃ fuit fili⁹
solis ⁊ climenes dissuadẽte pr̃e suo voluit regere currũ phebi. q̃ erat ignee na-
ture. ⁊ qꝛ ĩdoct⁹ erat phetõ ⁊ inexpt⁹ nesciuit regere eq̃s. sed eos vagari ꝑ celũ
⁊ aera pmisit. ita vt excessiua claritas in terris appareuerit ⁊ vltra modũ ꝯsuetũ
sꝫ ad p̃ces ⁊ ꝯq̃stionẽ terre q̃ nimis adurebat iupiter eũ fulminauit. Moꝛaliter
exponẽda est pheton sig̃re põt p̃latũ indiscretũ. q̃ alicui p̃lature a papa q̃nꝫ cõ
tra ius ⁊ phas istituit. ex q̃ quot q̃lia ⁊ quãta pollicie eccl'astice ĩcõmoda veniãt
facile ĩdicare põt. ⁊ q̃ indiscreti pati⁹ deberẽt videre pacłyti scim. qd̃ ẽ regẽdo.
vel ecclesiã eis cõmissam vel rẽpublicã ⁊ se diligẽtioꝛes exhibere. ¶ Aliter. iste
pheton sig̃t oẽs p̃sumptuosos audẽtes aggredi illa q̃ nõ sunt in ptãte eoꝝ. Al'r
pheton sig̃re põt antixp̃m qꝛ ipse solis. hoc est xp̃i officiũ vsurpabit. ⁊ oẽs hoĩes
falsis documẽtis pũerteret. ⁊ sic totã religionẽ nr̃az ꝯturbabit. sꝫ eũ de⁹ de celo
fulmĩabit. Dicũt aliq̃ ꝙ Aritas fuit ꝙ phetõ fuit hõ q̃ de astronomia se ĩtromit
tebat. ⁊ in multis errauit. ⁊ mľtos erroꝛes seminauit. ⁊ librũ suũ iupit ꝯburi iussit.

¶ Circa tertiū metrū sciendū est. ꝙ vesper sigt̄ diē iudicij. capelle aūt sūt fetide int⁹. prata sūt mūdane voluptates. ¶ Circa vltimū metrū volūt hic glose cōes ponere cām q̄re bruta rumināt ⁊ nō hoies. q2 bruta nr̄ sūt frigida. vn̄ frigus nō pōt bn̄ dirigere īfra corp⁹. q2 deest calor sufficiēs. iō remittit̄ cib⁹ in os vt masticet ⁊ meli⁹ digerat. Quis aūt ruminat l3 sit calida. q2 h3 paucos dētes. iō reuertit̄ cib⁹ ad os ei⁹. vt meli⁹ minuat̄ vt ita sit aptior ad digestionē. Cōstrue. (Ista lr̄a legat̄ introgatiue vt pseustis timēs vinci dicat) q̄ cā cogit. i. ꝯpellit. q̄drupedes. i. eq̄s (eq̄ dn̄r q̄drupedes a q̄ttuor pedib⁹ ꝑ anthonomasiā) phebi. i. solis. morari. i. tātā morā facere añq̄ sol occidat. Et scd̄s v̄s⁹ itex legat̄ introgatiue. lecta reperitit. i. nūq̄d ꝓbāt vl̄ tētāt. itē. i. rurs⁹. cladē phetōtis. illi⁹ viri. i. q̄ tpe phetōtis accidit. o vesp q̄d. i. cur cessas. prata saturarūt capellas oē pec⁹. i. oē aial brutū ruminat iā q̄si sufficiētē cibū sūpserit. pheb⁹ tn̄. i. sol. nescit discedere. a celo ⁊ occidit.

Usibus humanis famulantur lumina solis
Fixa tenore suo que prima creauit origo
Cur noctem reuocas q̄uis me fallere tentas
Quod te destituunt vires suspiria produnt.

¶ Hic alithia r̄ndet q̄si rephēdēdo pseusti ⁊ repellēdo illā q̄s ipse videt̄ sentire ⁊ dicit ꝙ lumīa solis totū mūdū illuminānt sm̄ legē eis datā a pricipio creatiōis sue. Et q2 illa lex est fixa ⁊ imobilis. iō a pseustis non debes vocare vesperū aut noctē. q2 q̄uis tētas me fallere: video tn̄ ꝑ suspiria tua ꝙ vires diminuūt te. et iō stati viceris. Et rephēdit pseustis q̄ ꝑ inuocatōes suas credebat posse facere ꝙ nox poti⁹ accederet. hoc aūt inuanū faciebat. q2 de⁹ dedit celestib⁹ corpibus vt soli ⁊ planetis certas leges q̄s nō ꝓ̄ter egradient̄ q2 regulariter mouēt̄ vt alibi est declarandū. Ista aūt lex oib⁹ entib⁹ indita a deo creatore ⁊ rectore vniuersi q̄ ꝑpetua mūdū gubernat. vt dicit Boeti⁹. iij. de ꝯso. phie. in illo metro subtili et ꝓfundo. O q̄ ꝑpetua ⁊c. Sciēdū est ex phia naturali ꝙ celū agit ⁊ regit ista inferiora triplici istrumēto. s. motu. lumine. ⁊ influētia. ⁊ q2 ista ⁊ vires eorū sūt occulte ⁊ varie. iō varij effect⁹ ꝓducunt̄ in istis inferiorib⁹. ¶ Cōstrue. Lumina solis (sol est medius planetarū sicut rex in medio regni. sm̄ astrologos) famulāt̄. i. seruiūt (in hoc notat̄ ꝙ oia sūt facta ꝓpt̄ hoiem) vsib⁹ hūanis. lumina dico. fixa suo tenore (dr̄ a tenēdo). i. suo ordine. sua lege. que. s. legē vl̄ tenorē. pria origo. i. deus a q̄ oia originaliter sicut a fonte ⁊ a creatore potētissimo ꝓfluxerūt. creauit (creare v̄bū est excepte actionis) ⁊ q̄ o pseustis. cur reuocas noc̄ ē (quasi dicat hoc facis frustra) q̄uis tētas. i. niteris ⁊ satagis. me fallere. hoc est tibi impossibile suspiria tua. i. verba suspirijs plena. ꝓdūt. i. manifestāt. ꝙ vires tue destituūt. i. derelinquunt te. vt facile me vinci possis. ¶ Dependentia istius textus ⁊ precedentia est patens ex dictis circa principiū istius textus.

Pignoris egregii speciem metuens violari
Acrisiusq3 seris obstruxit limina turris
Et iam tecta super pluuiam stillauit adulter
Virginis in gremium danes corruperat aurum.

¶ In hac pte incipit pseustis facere narratiōes suas q̄si resūptis virib⁹. Et diuidit in duas. Pmo facit ꝓpōnes suas ⁊ narratiōes detrahēdo mulierib⁹ occulte. Scd̄o apte. scd̄a ibi. Mens robusta. Hoc aūt facit vt alithiā ad irām ꝓuocet. Itē pria diuidit in duas sm̄ ꝙ ponit cuilibet narratōes ꝯtra q̄s alithia subiūgit duas historias. scd̄a ibi. Thura cremate focis. Pmo dicit sic ꝙ acrisi⁹ rex timēs

ne filia sua danes corrūperet: ipam posuit in turri clausa. sȝ iupiter specie i aurei ymbris p summitatē domus i gremiū dane descēdit. ꝛ eā corrupit et deflorauit.

¶ Sciēdū est ꝙ acrisius fuit pr̄ danes. ꝛ post cōcubitū danes cū ioue. eā pr̄ inclusit in cistā ꝛ ꝓiecit in mari. Illa aūt in italia appulit vbi regnabat pilūn⁹ qui postea rutilis ipauit. vt innuit Uirg. dicēs. Et turno si pria domus reputat origo Inacus acrisiusqȝ pr̄es ꝛc̄. Istā fabulā tāgit comicus Terēti⁹ in eunucho circa mediū. vbi dicit sic. Iouē q̄ pacto danē misisse ānuit quōdā in gremiū ymbrē aureū ꝛc̄. Ueritas ē vt dr̄ ꝙ acrisi⁹ habuit filiā decorā valde ꝛ speciosā. Iupit aūt rex crethēsis custodes illi⁹ filie auro ꝛ muneribꝰ corrupit. ꝛ ita ꝓ libita ea potit⁹ fuit. Hic notant̄ duo. Primū est turpissimū ꝛ inhonestā oīm hoīm. ꝛ p̄sertī̄ pricipū scel⁹ filias alioꝝ rape ꝛ deflorare. ꝑ hoc ei pricepe mirabilr̄ hēt odio a subditis ꝛ ꝯtēnit̄. ꝛ iō pūceps sūmope cuitet luxuriā. de q̄ Hiero. i q̄dā ep̄la. O ignis infernalis luxuria. cui⁹ flāma supbia. cui⁹ scītille praua colloq̄a. cui⁹ fum⁹ infamia. cui⁹ cinis inopia. finis gehēna. Et Innocēti⁹ in tractatu de vilitate ꝯditiōis hūane. O extrema libidīs turpitudo q̄ nō solū mētē effeminat: sȝ eneruat. nō solū maculat aīam: sȝ fedat ꝑsonā. Sm̄ ꝙ hic notat̄ est sciēdū ꝙ auaricia ē cā infinitoꝝ maloꝝ. iō dicit Uirg. iiij. eneyd. Cur nō mortalia pectora cogis. auri sacra fames. Per eā eī hoīes se ꝑmittūt corrūpi. pȝ hic. Aūt eueniūt īfinita iudicia falsa ꝛ innūerabilia nocumēta reipublice. Et iō pūceps p̄cipue dȝ hr̄e liberalitatē. dico liberalitatē ꝛ nō ꝓdigalitatē. q: oīa cū rōne sūt expēdēda vbi ꝛ qn̄ opȝ. Et ista duo vicia. s. luxuria ꝛ auaricia i pricipibꝰ sūt īhōesta valde. Aūt de auaricia dicit Hug. li. iij. de clau. aie. Auaricia ē sua illicite retinere ꝛ aliena ꝯcupiscere. ꝛ Isid. de sū. bo. dicit de auaro. Uelit nolit succūbit pene tiōis ꝛ doloris. Et icirco gñcessimi pricipes sint illibi vr̄i ꝓuincti. ꝛ hec duo vicia ab aīs vr̄is tāq̄ hostes ꝑniciosissimos relegate. nec ea mētibꝰ vr̄is habitare aut reqescere ꝑmittite. assumite castitatē illā q̄ optīe i ꝯiugio suari pōt. accipite liberalitatē ꝑ quā nec subditos idebitis exactiōibꝰ grauabit̄. ꝛ reipublice optīe ꝓficietis. ¶ Cōstruc. Acrisi⁹. ille rex. metuēs speciē. i. pulchritudinē. pignoris. i. filie (pign⁹ ꝓprie ē dilectio nr̄is parētū ad filios) egregiū. i. nobilis. violari. i. corrūpi obstruxit. i. clausit vl̄ firmauit. limina. i. introit⁹. turris seris (sera ꝑ s hȝ p̄mā breuē. ꝛ inō resero as. ꝛ iō text⁹ dȝ esse seris ꝑ s. q: cū sera ostia claudunt̄) ꝛ adulter (q̄si ad lectū alteri⁹ tendens iter). s. iupiter stillauit iā pluuiā. sup tecta illi⁹ turris. ingremiū ꝟgis. s. danes. aurū corruperat danē. i. ꝟginem. declinatur hec dane danes. grecū est.

In foueam missum non attigit ira leonum
Quāuis passa famem tutante deo danielem
Signatis foribus cui prandia detulit intus
Abacuch vno transuectus regna capillo.

¶ Hic alithia subiūgit historiā suā dicēs. ꝙ leones nō tetigerūt danielē cū eis in fouea existē deo eū liberāte. cui abacuch ꝓpheta portatus ꝑ angelū cū vno capillo asportauit cibū. Hec historia hr̄ origialr̄ Dan. vi. c. vbi dr̄. Placuit regi dario babylonie ꝛ ꝯstituit supra regnū satrapes. c. xx. vt essent in toto regno suo et sup eos pricipes tres. ex qbꝰ daniel vn⁹ erat. ꝛ q: alios excellebat sibi inuiderūt. ꝛ ꝑ iuidiā accusat⁹ est de cultu vni⁹ dei. ꝛ de hoc ꝙ ipse edictū regiū q̄d ad illō nō seruabat. Tūc p̄cepit rex vt mitteret̄ in lacū leonū. Et dixit ei. Deus tuus quē semp colis ip̄e liberabit te. ꝛ signatū est os lac⁹ sigillo regis. Et vt dicit scd̄a ps nr̄i text⁹. Angelus venit ad abacuch ꝓphetā: ꝛ dixit ei. Porta cibū istū danieli posito i lacu leonū in babylone. ꝛ cepit illū ꝑ capillū. ꝛ in chaldeā deduxit. ꝛ illo cibo recreat⁹ est. Dicit text⁹ isti⁹ sexti capl'i ꝯn̄r ꝙ in crastio venit rex ad danielē

dicēs. Daniel serue dei viuētis. Deꝰ tuꝰ cui seruis semꝑ putas ne valuit te libe
rare a leonibꝰ. Et daniel ait. Rex in etnū viue. Deꝰ meꝰ misit angelū suū: ꝛ con
clusit ora leonū. Tū vehemēter gauisus est rex. et educto illo: adducti sunt illi q̄
accusauerāt eū. ꝛ ipsi cū filijs ꝛ vxoribꝰ missi sunt in lacū leonū ꝛ deuorati sunt.
Et tūc darius scripsit vniuerso pp̄lo sibi subdito ꝙ oēs tremiscāt ꝛ paueāt deū
danielis. q: ipe est deꝰ viuēs potēs ꝛc. Hic pꝫ ꝙ deꝰ nūꝗ̄ ꝑmittit bonos indigne
pati. nisi aliqn̄ ad misteriū ꝛ ob cām cū infinita sint iudicia dei. sꝫ sēꝑ iustos ꝛ fi-
deles ꝓtegit ꝛ liberat. iō dr̄ in ps̄. Nō vidi iustū derelictū ꝛc. Jō sūme est in deo
ꝯfidēdū. ꝛ ad eū recurrēdū qcq̄d tractet ꝛ agat. ¶ Daniel iste sig̃t allegorice xp̄ꝫ
q̄ descēdit i lacū tenebraꝝ tartari post passionē suā. cui leōes. i. feroces demōes
nocere nō poterāt. sꝫ eū illesū exire ꝑmiserūt. ꝛ potentia dei clausū est os eoꝝ et
obstructa ꝑtās. Uł'r daniel pōt sig̃re hoīem virtuosū in lacu huiꝰ mūdi i medio
hostiū positū. s. carnis demonis ꝛ mūdi. Sꝫ angelꝰ dei quē ipse hꝫ custodire eū
spūal'r ꝓseruat ꝛ iminētibꝰ ꝑiculis ꝛ tēpestatibꝰ liberat. ¶ Cōstrue. Jra leonuꝫ
(ibi pōt esse endiadis) hoc est leones irati. nō attigit (in ꝑterito ponit ꝛ sine n) da
nielē. illū virū. missū in foueā. i. in lacū leonū. q̄uis passa famē. i. q̄uis leōes eēnt
famelici. ꝛ hoc dico deo tutāte. i. ꝓtegēte (dr̄ de tuor tuis. iō deriuat de tueor tris
ꝛ est freq̄ntatiuū) cui danieli. abacuch ꝓpheta trāsuectꝰ regna. i. vectꝰ ꝛ portatꝰ
vltra multa regna. vno capillo suo. detulit. i. portauit. itꝰ. prādia. i. cibū. ꝛ hoc dico
foribꝰ. i. portꝭ (declarat huiꝰ forꝭ re. re. i singl'ari) signat (. s. cū sigillo regꝭ. ¶ Hec
histo. ꝯuēit cū fabula priori. q: sicut illa filia derisisti turri posita fuit. ita daniel i la
cu. Sꝫ ē discōueniētia i hoc ꝙ puella corrupta fuit. sꝫ daniel illesꝰ ꝛ saluꝰ euasit.

Thura cremate focis si quos seruare velitis
Fetus incolumes iubet hoc lathonia proles
Ex humero triuie dependent spicula mille
Cum totidem neruis niobes vindicta loquacis

¶ In hac ꝑte ponit p̄sent' fabulā suā in qua aliq̄tulū apertius magis detrahit
mulieribꝰ: ꝛ eaꝝ honorē deturpat. et p̄ꝰo aliq̄tulū aperte hoc facit ex ōtrario alli
thia eas collaudat. ibi. Prebytis flāmas. Dicit ḡ p̄ꝰo sic. ꝙ ex mādato phebi ꝛ
dyane si q̄s velit h̄re fetꝰ sanos dꝫ sacrificia facere. q̄ sacrificia niobe facere recu
sauit. iō filij eiꝰ ꝛ filie ꝑ phebū ꝛ dyanā filios lathone interēpti sūt. ¶ Hec fabulā
scribit ab Quidio i. vi. metha. vbi dr̄. Ecce venit niobe comitū celeberrima turba
Et ibi dr̄ ꝙ niobe filia tātali filij iouis regina erat thebaꝝ ꝛ vxor āphitriōis. ꝛ vo
luit se ꝓferre lathone i ꝓlis pl'itate. q: ipa h̄ebat vij. filios ꝛ vij. filias. ꝛ i gn̄is no
bilitate. ꝛ i alijs. iō nolebat celebrare festū lathone: sꝫ voluit ꝙ festū suū celebra
ret. iō lathona phebo ꝛ dyane liberis suis ꝯq̄sta ē de illo ꝯtēptu. ꝛ phebꝰ virā vl
tionē de niobe accepit. q: occidit arcu ꝛ sagitta filios illiꝰ itenuit. ꝛ dū ipa geme
ret ꝑ morte filioꝝ. dyana cū arcu occidit alias sex sorores filioꝝ eiꝰ iā defūctoꝝ.
ꝛ postea occisꝰ erat tā a phebo maritꝰ suꝰ ꝛ ipa final'r mutata fuit i lapidē mar-
moreū. Ueritas fuit vt dicūt ꝙ isti liberi niobes mł'tū ꝓbis ꝛ sapiētibꝰ thebanis
inuidebāt. iō ab eis occisi sūt. Ex isto textu elici pōt tale documētū ꝛ salubre. ꝙ
nūꝗ̄ diuinꝰ cultꝰ ē dimittēdꝰ negligēdꝰ vł' ꝯtēnēdꝰ. Et hoc applicari possēt oēs
historice narratiōes q̄s ponit Ualeriꝰ maximꝰ i. i. ꝛ ii. c. ꝑimi libri de religiōe s̄uā
et neglecta religiōe. Hec fabula īroduci pōt ꝯtr' supbos. ꝓpt' nimiā abūdātiā
tpaliū q̄ nō cognoscūt q̄li suā fragilitatē. sꝫ phebꝰ. i. deꝰ. dyana. i. maria sepe eos
sagitt' tribulationū efficiūt. Uł'r pōt dici ꝙ lathōa religio q̄ hꝫ duos filios. s. phe
bū ꝛ dyanā. i. sapiaꝫ. ꝛ mūdanā castitatē. Niobe ē mūdꝰ hn̄s vij. filios. i. vij. pctā
mortalia ꝛ totidē filias. imo q̄si īfinitas ꝛ inserabl'es. ꝛ iste mūdꝰ ꝯtēnit religiōeꝫ

exaltat tñ lathōa ⁊ niobe deprimit. ¶ Sciēdū ē vltio sicut tāgit Ouidi⁹ vbi sup̄.
⁊ lati⁹ Virg. i. iiij. eneyd. circa p̄cipiū. ꝙ tūno sciēs lathonē esse ꝑgnātē de ioue
creauit a t̄ra phitonē serpētē. q̄ eā insequeret. venit aūt ipa ad delon īsulā. ⁊ ibi pe
perit p̄io dyanā. ⁊ illa nata m̄ri sue parturiēti apollinē obstetricis offm̄ gessit. et
nat⁹ est pheb⁹. ⁊ h̄c numina nō passa terrā natalē illoꝝ deoꝝ esse īstabilē. sꝫ etiā
mictono ⁊ gyaro duab⁹ aliis īsulis legatreꝛt. ¶ Cōstrue. O hoīes cremate thura
(a theos qđ ē de⁹. vel a tōdo is.) focis. i. ignib⁹. faciēdo sacrificia. si velitis fuare
q̄s. i. ali q̄s fet⁹. pueros. icolumes. i. sanos. ꝓles lathonia. i. pheb⁹ fili⁹ lathone vel
dyana. iubet hoc mille spicula. i. tela (ponit̄ nūer⁹ finit⁹ ꝓ nūero īfinito. i. determi-
natus pro indeterminato) dependent ex humero triuie. i. diane (cuius descriptio
alibi posita est. Dicit̄ aūt triuia iuxta illud Ebrardi. Tres triuie sedes ꝓserpina
luna dyana) cū totidem neruis. i. arcubus et sagittis. scꝫ. supple vīdicta niobes.
illius regine. loquacis (d̄r de loquor queris) i. garrule. more mulieꝝ. loquaciter
eni ipsa cōtra honorē locuta fuit. ideo illa vindicta de ipsa sumpta est.

Presbyteri flammas nec longi temporis etas
Nec tanti sexus potuit restringere virtus
Sed distincta licet mortis sibi fata videret
Quam natura dedit legem susanna subegit.

¶ Hic alithia r̄ndet ad dicta pseustis. ⁊ ponit suā narrationē historicā d'cēs bre
uiter ꝙ flāma est ardor libidīs q̄rūdā ꝑsbyteroꝝ nō restrictus fuit ꝑ etatē senilē
vel ꝑ v̄tutē ⁊ ꝓbitatē susanne. sꝫ lꝫ ipi sibi mortē minarent. tñ ipsa eis restitit et
ꝓprie nature fragilitatem fugauit. ¶ Ista historia originalr̄ describit Dan. xiij.
multū late. vbi d̄r. Et erat vir habitās in babylone nomen eius ioachī ⁊ accepit
vxorē susannā pulchrā nimis ⁊ timētē deū. ⁊ ꝯstituti sūt duo senes iudices ī illo
āno. q̄ q̄tidie vidētes illā ingrediētē ꝑ pomeriū viri sui ⁊ egrediētē. itrauerūt se-
crete pomeriū. dū ipa se lauaret ⁊ puellis suis egressis venerūt senes et dixerūt.
Ecce hostia pomerij clausa sūt ⁊ nemo nos videt. in cōcupiscētia tui sum⁹. iō cō
miscere nobiscū. si nō dicem⁹ ꝯtra te testimoniū ꝙ fuerit tecū iuuenis. Et dixit
illa. Angustie mihi sūt vndiqꝫ. ⁊ breuit̄ clamauit. et illi duo ēt. Et accesserūt famli
q̄b⁹ illi narrauerūt q̄ cogitauerāt. ⁊ in crastino eā publice accusauerūt. q̄a adolescēs
ꝯcubuit cū ea. ⁊ credidit eis multitudo q̄si senib⁹ ⁊ iudicib⁹ ppl̄i. ⁊ ꝯdēnauerūt eā
ad mortē. Et dū duceret ad mortē. dixit daniel alta voce. Mūd⁹ ego sū a sāguīe
hui⁹. Et reuersi sūt oēs vt vlti⁹ īq̄rerent. ⁊ sepauit eos daniel. ⁊ dixit vni. O iuete
rate dieꝝ maloꝝ. dic sub q̄ arbore vidisti adolescētē cū ea. ⁊ dixit. sub cyno. Et a-
moto illo dixit daniel ad alteꝝ. Dic mihi sub q̄ arbore ꝯphēderis eos loq̄ntes sibi
Et ait Sub pruno. ⁊ dixit daniel. Recte mētit⁹ es ī caput tuū. Et ex hoc cognita
falsitate ⁊ fraudulēta accusatōe occisi sūt a ppl̄o. ⁊ sāguis innoci⁹ liberat⁹ ē. Ex
isto textu app̄et ꝙ detestāda ē luxuria ꝑserti senū ⁊ eccl'asticoꝝ. sicut de senib⁹ in
p̄io de offi. dicit Tulli⁹ ꝙ luxuria ē oī etati turpis. sꝫ senectuti turpissima. Scd'a
app̄et ꝙ recōmēdāda ē ꝓbitas ⁊ castitas isti⁹ scē mulieris susāne. sicut romani
recōmēdāt ꝓbitatē lucretie q̄ seipāz interfecit. q̄ cū ipa violēt ꝑpetratū erat vitiū
carnis. Tertio ōndit̄ ꝙ diligēt sūt negotie circūstātie ꝑq̄rēde a iudicib⁹. q̄ ī cri-
mib⁹ ⁊ marie ī talib⁹ dn̄t cē ꝓbatiōes clarissime ⁊ euidētissime. ¶ Hec historia
pōt sic exponi vt ꝑ susannā intelligim⁹ eccl'iam q̄ lauit se in fonte baptismatis.
Hāc volebāt opprīere sacerdotes iudaici. i. iudei volebāt eccl'iaꝫ destruere: quā
nō poterāt. ⁊ dānati sunt ad vitā eternā. Et ita sensus huius textus esset ꝙ etas
lōgi t̄pis. hoc est dicta patrū āntiq̄ꝝ nō potuit restrīgere furorē iudeoꝝ. tñ susāna
hoc est ecclesia. deuicit legē carnaliū hoīm. ⁊ fidē catholicā fūdauit. ¶ Cōstrue.

Aliq̄ incipiūt illā ɔstructionē p illū dim̄ p̄sbytis.sȝ illō nō est necesse.idō dicat sic Nec etas lōgi tp̄is nec vi⁹ tāti sexus ꝙtus dȝ eē sexus sacerdotū.vel.i.ꝓbitas (sexus muliebris)potuit restrīgere flāmas.i.ardores libidīs p̄sbyteri.sȝ licet.i. ꝙuis.susanna.illa mulier.videret ī pn̄ti.fata mortis.districta.vel poti⁹ disticta.i. disticte ordinata.sibi.ipsa nihilominus.subegit.i.subtus subiugauit ⁊ supauit et coegit.legē fragilitatis quā natura dedit sibi.¶ Hec historia dicit ɔtrariū illius qd̄ dictū fuit ī p̄ced.fabl'a.qr vitupabat sex⁹ mulieꝝ.hic aūt approbat.Sȝ ī hoc ɔueniūt ꝙ iudei fuerūt deuicti ⁊ interfecti per eccl'iam.sicut filij niobes p phebū.

Mens robusta viri leuitate cadit muliebri
Hypomenes tractant gustu sua membra cruentant
Femina quid possit therei domus aspera nouit
Scit medea suis infesta clade peremptis.

¶ In hac pte pseustis detractorie loqtur cōtra mulieres honorē eaꝝ aptissime infamādo.Et diuidit in duas fm ꝙ ponit duas narratiōes.scd̄a ibi.Ardet scilla thoros.Pria ī duas.Pmo pseustis mulieres vitupat.Scd̄o alithia magna gl'ia extollit.ibi.Vera ne fedēt.Et ꝓportiōal'r diuidit alia.Dicit ḡ sic textual'r.ꝙ robusti hoīes ⁊ fraudes mulieꝝ frāgūt. Nā mulieres tractāt venenū ⁊ faciūt maleficia.sortilegia.⁊ veneficia.⁊ ista ꝑuersam eaꝝ maliciā declarat p ꝓgnē vxorē therei.q̄ ꝓpriū filiū marito comedendū dedit.⁊ p medeā q̄ sui ⁊ iasonis ꝓprios filios occidit.In tertio vsu tāgit narratio de ꝓgne.⁊ in.iiij.de medea.Pria materia scribit.vi.metham.iuxta finē.⁊ eā tāgit Ouid̄.de remedio amorꝰ ⁊ ēt aliā. Dicit ḡ Ouidi⁹ ꝙ thereus rex tracie duxit in vxorē filiā regis atheniēsis.q̄ dicebat progne.Thereus aūt vidēs philomenā sororē vxoris sue.exarsit ī amorē ei⁹ ⁊ dū eā adduceret ī traciā ⁊ videret sororē suā in sylua:ɔp̄ssit eā ⁊ abscidit ei linguā ⁊ in sylua dimisit.Philomena aūt exn̄s in illa sylua in domo vni⁹ vetule.in tela depixit ⁊ descripsit domū sue defloratiōis.Quē vidēs ꝓgne coxit ithim filiū suū.⁊ cū dedit comedēdū pr̄i suo.Quē cū ipe peteret dixit ei.Qd̄ petis int⁹ habes ⁊ caput pueri sui ostēdit sibi.volēs illi occidere sorores illas nō potuit.sȝ progne mutata est ī hyrūdinē.⁊ philomena ī alaudā.⁊ thereus in vpupā. Veritas fuit totū qd̄ dictū est vsq; ad istas mutatiōes:sȝ ista sunt poetica ⁊ fabulosa. Et istd̄ pōt applicari ad illos q̄ se fingūt ɔsobrinos ⁊ ɔsanguineos aliqꝝ ⁊ eas deflorāt.tales dn̄r comedere suū ꝓpriū filiū.qa in carne ꝓpria delectant.⁊ tales mutant in aues.qr cogunt fugere post manifestationē facti.¶ Circa vltimū metrū sciēdū est ꝙ narratio scribit in.vij.circa mediū.⁊ a pn̄cipio libri.Et amor medee ⁊ iasonis narrat in historia troiana.vbi describit raptus velleris aurei p iasonē fact⁹.quē tūc dilexit nimis misere medea filia oethe regis colchos.⁊ eius auxilio iason rapuit vellus aureū ⁊ oīa mōstra superauit ⁊ secū medeā deduxit.eā tn̄ dimisit iason.⁊ se ab ea separauit.⁊ qa se separatā ab eo vidit occidit filios proprios.⁊ plures querimonias medee tangit Ouidius in libro heroydū in epystola que incipit.At tibi colchoꝝ ⁊c̄.Et intitulatur ep'la medee ad iasonem. ¶ Ex qua narratiōe cū precedēti datur materia inuehēdi cōtra crudelitatē ⁊ effrenatam audaciā ⁊ inhumanitatē mulieꝝ ⁊ matrū.p̄cipue que matrimonio depcsito filios etiā ꝓprios occiderūt. Exponat breuiter ista fabula. Vellus aureū potest figare diuitias tēporales ⁊ p̄cipue ecclesie.vt bn̄ficia.dignitates ⁊c̄.q̄ sunt vellus arietis.s.xp̄i. Iason est bonus prelatus. Si quis ergo velit habere aliq̄ bn̄ficia que sunt in tēplo oethe regis.i.dei pr̄is.dȝ cōtrahere familiaritatē cū filia.s.cuȝ virgine maria.tūc dȝ expugnare hereticos ⁊ superare draconē.i.diabolū.⁊ tunc merito ꝓmouebit.Al' medea est aīa peccatrix que cū iasone.i.diabolo fornicat.

¶ Cõstrue. Mẽs robusta. i. firma (dr de robur) viri cadit. i. frãgit. pessundat. superat. leuitate muliebri. qr mulieres tractãt. i. tractãdo palpãt hipomenes. i. talia venena vel tales carnũculas (ꝛ in hoc tãg.: coꝝ incãtationẽ ꝛ sortilegiũ. ꝛ tales mulieres sunt grauiter puniẽde. vt dicũt iuriste ꝛ inq̃sitoꝛ heretice prauitatꝭ cõtra tales dꝫ inq̃rere. Circa illud nomẽ dicit catholicon hipomenes is. dr queũ velox ad modũ equi. vñ ꝓpter suã velocitatẽ dr supare athlãtem suo curru. Sꝫ hoc hipomenes idecl. ꝛ n. g. ẽ q̃dã herba q̃ se cõedẽtes facit fuere. vl potiꝰ ẽ xr̃ꝰ qđ distillat ab iguine eq̃ ex nimia luxuria dũ amorꝭ rabie ferit. ꝛ dr ab ypos qđ est equꝰ ꝛ mano as. ꝛ hoc malefice ꝛ nouerce solẽt cape ꝓ veneno. Et ille mulieres inq̃. cruẽtãt. i. fedãt. hoc est cruẽtas et sanguiolẽtas reddũt sua mẽbra gustu. i. haustu taliũ venenoꝝ. domꝰ. i. familia aspa. i. dura. crudelis. ip̄ũsna. therei regis nouit. i. bñ cognouit ꝛ scit. q̃d femia possit facere suis malicijs. medea. ista mulier. scit etiã q̃d femia possit. ꝛ hoc suis. s. liberis (ꝛ est eclypsis: qr est defectꝰ substãtiui) perẽptis. i. interfectis. clade. i. occisiõe pestilẽtia cede ifesta. i. odiosa.

Aera ne fedent istec conuicia cessent
Femineas vires expauit dux holofernes
Insignis vidue vesano captus amore
Deflent assyrii q crediderunt mulieri.

¶ Hic alith: s subiũgit historiã suã ꝯtrariã narrationi pseustis. Et dicit q tales diffamatiões cessent inter eos ꝑ q̃s deturpat aer q̃dãmõ. Dicit deĩde q holofernes rex assyrioꝝ q̃ amore iudich vidue captꝰ fuit. ab ea tãdẽ occisus est. ꝛ postq̃ illa eũ occidisset redijt in ciuitatẽ suã ꝛ assyrij flere eiulare ꝛ clamare ceperũt: qr mulieri crediderãt. Ista est vna bene grata historia. ꝛ scribit in libro iudich q̃ incipit. Arphaxat itaq rex medoꝝ. et cõtinet. xvi. cap. in q̃bꝰ ista materia pulchre describit. Et eã versificauit elegãter satꝭ more suo ille petrus q̃ v̄sificauit bibliã ꝛ icipit. Eustachio pauleq fauẽs hieronymꝰ actus. Trãstulit isignes historiãq iudich. Et idcirco breuiꝰ q̃ res postulet tãgẽdo istã historiã sciẽdũ est ꝯp̄hẽdẽdo principalẽ effectũ breuit sũmarie ꝛ nabuchodonosoꝛ vocauit ad se oẽs maiores natu. ꝛ dixit holoferni pncipi militie sue. Egredere aduersũ oẽ regnũ occidẽtis. ꝛ cõtra eos p̄cipue q̃ ꝯtẽpserũt iperiũ nr̃m. ꝛ ita factũ est. Venit g̃ ꝛ subiugauit vi ꝛ timore m̃lta regna. s. syrie. mesopotamie. lybie. cilicie. ꝛ p̄ceperat Nabuchodonosoꝛ vt oẽs deos exterminaret. vt ipse solus tãq̃ deꝰ coleret. Et vt dr. i. iiij. c. q hoc audiẽtes filij isrl̃. hi q̃ habitabãt in iudeo timuerũt valde a facie eiꝰ ꝛ muniuerũt se ꝛ ciuitates suas. ꝛ occupauerũt v̄tices ꝛ ascẽsus mõtium. ꝛ clamauit oĩs ppl̃s ad dñm. ꝛ hũiliauerũt se in ieiunijs ꝛ orõnibꝰ. Ista nũciata sũt holoferne. vt dr. iiij. caplo et petiuit a suis q̃s eẽt ppl̃s ille. Tũc achioꝛ dux oĩm filiorum ammon dixit. Iste ppl̃s est ppl̃s dei. ꝛ colit vnũ deũ. ꝛ vbiq deꝰ coꝝ pugnat ꝓ eis. ꝛ nisi deus coꝝ sit offensus nõ poterimꝰ vicere. Tũc iratꝰ holofernes iussit vt mitteret ad eos. vt eis victis cũ illis occideret. Et ozias suscepit eũ in domo sua. ꝛ fecit cenã magnã. vt dr. vi. c. Sꝫ oĩbꝰ exẽtibꝰ in bethulia defecerũt aque. vt in ciuitate desolati essent oẽs. vt dr. in. vij. c. ꝛ dixit ozias. Eq̃ aĩo estote. et hos q̃nq dies expectemꝰ a dño miam. ꝛ si trãsactꝭ q̃nq dicbꝰ nõ adiuuabit nos deꝰ nos obediemꝰ ei. Et in. viij. c. dr q cũ audisset hec v̄ba iudich vidua. cuiꝰ maritꝰ mortuꝰ erat in bethulia ciuitate. Et erat ista elegãti aspectu nimis. ꝛ timebat deũ et dixit. Qui estis vos q̃ tẽtatis dñm. Stabitis vos ad portã nocte ista ꝛ exeã cũ abra. i. ancilla mea. Et dr in ix. c. exiuit hũilit: ꝛ fecit orõnẽ suã ad dñm. Et in. x. c. ꝑmiserũt ozias ꝛ alij exire ornatã honeste ꝛ splẽdide. ꝛ orauerũt ꝓ ea. ꝛ ducta est ad tabernaculũ holofernis. ꝛ adorauit holofernẽ ꝛ salutauit. ꝛ dixit holofernes.

Eq̄ aīo esto ⁊ noli pauere. Ita dr̄ in p'ī. xi. Et illa dixit ad eū. Sic mādauit deus per ꝓphetas suos. ꝙ traderet illū ppl'm ꝓ pctīs suis. idō ad te ꝯfugi. Et vt dr̄ in xij. petiuit licētiā vescēdi cibis q̄s tulerat. ⁊ habuit licētiā orādi ⁊ exeūdi foras ⁊c̄. Bibit holofernes die q̄rto i p̄ntia illius vinū nimis: q̄ntū vna die vnq̄ biberat in vita sua. Et dr̄ i. xiij. Jacebat holofernes sopitus vino. ⁊ iudich' orōne facta accepit pugionē. hoc est gladiū vel cultellū. holofernis caput abscidit ⁊ exiuit. ⁊ venit ad muros ciuitat' sue. ⁊ oīb' ꝯgregatis dixit. Ecce caput holofernis. ⁊ grās egerūt deo. et mōstratū est illō caput achior. et vt dr̄ in. xiiij. ꝙ achior credidit in deū viuū ⁊ verū. Et tūc assyrij ꝯperta occisiōe holofernis ceperūt fugere. Et vt dr̄ i. xv. alij secuti sūt eos clamātes ⁊ vlulātes. ⁊ illi fuerūt occisi ⁊ supati et eorū castra dep̄data. ⁊ bonis ⁊ diuitijs spoliata. Et in vltīo ca. ponit cāticū Judich. s. Incipite dn̄o in tympanis ⁊c̄. ¶ Hic hr̄ documētū ꝙ pnīciosū est pricipi militie inebriari. et mulierib' inherere. qm̄ Cōiuge ꝓ pulchra. multi subiere sepulchra. ¶ Nota exponēdo alegorice. holofernes pōt sig̃re diabolū. qm̄ amauit viduā. s. hūanitatē xp̄i. putās ꝙ eū fragilitas carnis deciperet. sꝫ eū ip̄a vidua. i. hūanitas xp̄i decepit. qm̄ mortē subijt. et post resurrectionē infernū spoliauit. ¶ Cōstrue. (Dictū est pri' vituperiū de mulierib': idō dicit al.) istec. i. ista hec vl' ista (declinat in masculio. istic istec istoc. ⁊ ppoitiōabilr in femio ⁊ in neutro. vt practicat sepe Terētius) ꝯuicia. i. litigia. icrepatiōes. vituperia. (cessēt. ⁊ nō āplius a te dicāt) ne fedēt. i. maculāt. aera. i. aerē (accūs est grec') q: quis dicis mlr̄a mala de mulierib'. tn̄ holofernes dux. expauit. i. expauescēs timuit vires femieas. s. iudich. Ille iquā cap' amore vesano. i. male sano. idiscreto ⁊ amēti. vidue isignis. i. nobilis ⁊ splēdide. assyrij. illi ppl'i. deflēt holofernē. ꝙ ꝓ q: crediderit mulieri. Clare pꝫ ꝙ iste text' corrigit dicta pseustis i pcedēti. ⁊ ei ꝯtrariat. vt aluthis declarat. ⁊c̄.

Ardet scilla thoros torquebat viscera minos
Purpureo veterem spoliauit crine parentem
Sed contenta viro plumas capit insita rostro
Vexat vndiq; pater: curuis sonat vnguibus aer.

¶ Hic pseustis ꝓbat p aliā narrationē turpitudinē mulier̄. ⁊ ita apte eis detrahit. Et dicit textualit ꝙ scilla iā nobilis erat. ⁊ eā frequētabat minos. q̄ eū adamauit ꝯtra iussū p̄ris nisi. q̄re ꝓpriū p̄rem crine purpureo spoliauit. Ipa aūt mutata fuit in alaudā. ⁊ pr̄ su' in nisū: q̄ eā ꝯtinue isequtur p aera. Hec narratio scribit in pri. viij. metham. Vn̄ vt tāgit Virg. i buc. due fuerūt scille. Vna filia nisi de q̄ hic. Alia quā amauit glācus. quā cyrce in canes pubetenus v̄tit. Dicit. n̄. Virg. Quid loq̄r aut scillā nisi ⁊c̄. ¶ Sꝫ ad ꝓpositū de ista filia nisi dicit Ouid. simil'r ꝙ Nisus rex erat atheniēsis. hn̄s filiā scillā. habebat iste rex quēdā aureū crinē de q̄ fatatū erat. ꝙ q̄diu capiti suo inhereret regnaret. Cōtra quē venit in obsidionē minos fili' iouis rex crethēsis quē scilla amauit. ⁊ ꝓpt eū p̄ri crinē eripuit. ⁊ vita vict' est ⁊ ciuitas capta. q: illa crinē illū tradidit minoi. q̄ tn̄ eā noluit ducere in vxorē ꝓpt facin' qd̄ ppetrauerat. nec i patriā redire audebat. ⁊ sic mutata est i alaudā. ⁊ pr̄ ei' i nisū vl' accipitrē. q̄ adhuc eā psequit. ¶ Historica v̄itas est p̄ter hoc qd̄ dr̄ de crine aureo. sꝫ hoc ē intelligēdū ꝙ scilla furata ē thesaurū p̄ris sui. ⁊ sic nisus mutat' est i auē p̄de. hoc ē ip̄e effect' ē p̄do ⁊ vespillo. q: oīa pdiderat. Illa v̄o in alaudā. i. mulierē pauperē. q̄ nō nemus: mō rura icolebat. In p̄nti etate videre ē facile etiā mlr̄tos. q̄ vt magnatib' ꝯplaceāt grauissima et horribilissima pctā ꝯmittūt. ¶ Alr̄ pōt sic exponi. Nisus est itellect' vl' rō. q̄ imperat citati aīe. Crinis aureus est charitas. quā si bn̄ seruem' expugnari nō poterim'. Filia ei' est cōcupiscētia vel voluptas. Minos est diabol' vel mūd'. Si

aũt diabolꝰ obſideat ciuitatẽ aĩe. ꝯtigit ſepe ꝙ ꝯcupiſcẽtia vł appetiꝰ ſenſitiuꝰ
ſeu volũtas machinat ſibi tradere patrẽ ⁊ patriã .i. rõnẽ ⁊ aĩam. qḋ vt fiat chari
tatẽ abradit. ⁊ ſic rõ occũbit. ⁊ aĩa ꝑ diabolũ occupat ⁊ poſſidet. Cõſtruc. Scilla
illa mulier. ardet .i. ardẽter amat. (vt ibi. Corydon ardebat alexi. in buc. Iuxͣ illḋ
doctrialis ĩ tractatu figuraꝝ. Eſt euphoniſmos ꝓ ꝟbo ponere ꝟbuꝫ.) thoros .i.
lectos ꝯiugales. Minos. ille rex. torq̃bat .i. agitabat. viſcera ſua. Ipſa ſpoliauit
parẽtẽ .i. pͥrem ſuũ. veterẽ .i. ſenẽ. crine ſuo purpureo. ſꝫ ipa ſcilla. ꝯtẽpta .i. deſpe
cta. viro .i. minoi. ꝓpt tñ pctm̃. iſita .i. circũdata vł ꝯplãtata vł munita. roſtro ca
pit plũas (qñ ĩ auẽ ꝯmutat) pr̃ eiꝰ. q̇ ẽt ĩ auẽ erat mutatꝰ vexat .i. fatigat. vbiq; eã
.ſ. ſcillã aer ꝑcuſſꝰ ictibꝰ alaꝝ ⁊ vnguiũ. ſõat .i. ſõitũ dat. vnguibꝰ curuis q̄s hẽbat.

Coniugis offenſum tumido ſermone tyꝛannum
Perſidis et medie ſpecies commouit ediſſe
In ſolio vaſti meruit captiua locari
Ciuibus intentam remouens a pꝛincipe plagam.

¶ Hic alithia ſubiũgit hiſtoriã ſuã ad laudẽ mulieꝝ. Et dicit breuiter ꝙ aſſuerꝰ
rex ꝑſidis ⁊ medee offẽſus ꝑ ſupbiã ⁊ arrogãtẽ rñſionẽ ꝯiugis ſue dilexit ediſſã
Et. q̃ꝙ illa eſſet captiua. collocata eſt tñ in loco regine priozis q̄ dicebat vaſti. et
illa ediſſa remouit a ciuibꝰ iudeis plagã q̄ eis infligẽda erat. qꝛ eis ſuccurrit ipa
heſter. Iſta eſt honeſta valde hiſtoria. ⁊ oꝛiginaliter ſcribit ⁊ late in lib. heſter. q̄
incipit. In diebꝰ aſſueri ⁊c. ⁊ ꝯtinet. xvi. c. ¶ Et breuiter tãgẽdo ſummã hiſtorie
ſciẽdũ eſt vt ibi ſcribit. ꝙ rex q̄dã babylonie appellabat aſſuerꝰ ⁊ vxor eiꝰ vaſti.
⁊ inuitauit multos magnates ⁊ pꝛicipes ad ꝯuiuiũ. ⁊ in leticia vocari fecit vxorẽ
ſuã. q̄ venire recuſauit ex ſupbia. iõ rex aſſiſtẽtiũ ꝯſilio relegauit eã. ⁊ fecit veni
re ante pñtiã ſuã puellas pulcherrimas vt ex multis ſibi placẽtẽ eligeret. Mar
docheus aũt vnꝰ iudeoꝝ hẽbat vnã neptẽ dictã heſter vł ediſſa. quã ipe ad cu
riã regis optime oꝛnatã miſit. veniẽs aũt corã rege ei cõplacuit. ⁊ eã duxit ĩ cõ
iugẽ. Rex iſte nepotẽ ſuũ aman dilectiſſimũ a ſe ab oibꝰ adorari fecit. qḋ noluit
facere mardocheꝰ hõ rectꝰ ⁊ ſctũs. quẽ iõ eunuchi famuli aman occidere volue
rũt. Sꝫ regis fecit illos eunuchos iſici. Aman aũt idignatꝰ ipetrauit a rege ꝙ
oẽs iudeos interficeret. iõ mardocheꝰ dixit regie. petẽs vt illḋ mãdatũ ipediret. ⁊
illa dixit ſe nõ audere. Tãdẽ dũ rex ſederet iduit ſe hõeſtiſſime et igreſſa ẽ ad
regẽ. quã rex videns ꝓtẽdebat ei ſceptrũ. Et illa iſterioꝛe genuũ petiuit a rege vt
in craſtino rex ⁊ aman ſecũ cõederent. Et ĩ craſtino dũ bñ cõediſſent: dixit rex. Pete
qḋ vis. tibi dabit. Illa petiuit caput amã. qḋ ſibi ꝯceſſũ eſt. ꝫ iuſte. Inuenit aũt
rex in libris ãnalibꝰ mardocheũ ſe a moꝛte liberaſſe. Querẽte aũt rege q̄d huic
fieri opoꝛteret quẽ rex vellet honoꝛare. Aman ait ꝙ talis dꝫ oꝛnari veſtimẽtis re
giũs ⁊ ꝑ totã ciuitatẽ deduci ab oibꝰ adoꝛãdus. Et ſic de mãdato regis aman ta
liter oꝛnauit mardocheũ. Sciẽs aũt amã ꝙ caput ſuũ regie ꝯceſſerat. humilr oꝛa
uit eã ⁊ caput ĩ gremio ponebat. Rex ꝟo putauit eũ velle reginã oppꝛimere. et
iõ eũ decollari iuſſit. ⁊ totius regni ſui regimẽ mardocheo ꝯmiſſũ eſt. ⁊ ibi tãdiu
ſtetit q̄uſq; iudei ĩ patriã hieroſolymitanã ꝑfecti ſũt. Aſſuerꝰ põt ſigͣre xp̃ꝫ. va
ſti ſigͣt ſynagogã. volebat eñi deꝰ ſynagogã iudeoꝝ ꝯuertere ad legẽ euãgelicã
eã tñ ꝯuertere nõ potuit. qꝛ ſẽꝑ dure ceruicis extiterũt. ita in ſua ꝑtinaci obſtia
tiõe remãſert. Heſter aũt ſigͣt eccł'iaꝫ verã xp̃i ſpõſã ſctãm ⁊ mũdã. ſic xp̃s (q̇ ꝑ
aſſueꝝ ĩtelligit) deſpexit vaſti .i. ſynagogã. ⁊ exaltauit ⁊ edificauit heſter .i. catho
licã eccł'iaꝫ. ⁊ ex ſuo ꝓcioſiſſimo ſanguie dedicauit eã. ¶ Ex hac hiſtoria pꝫ q̃uis
ſupbia vaſti dãnãda fuit. tm̃ bonitas ⁊ humilitas heſter collaudãda. De ſupbia
dicit Hugꝰ. lib. pͥmo. de aĩa tertio. Cetera vicia ſola ſolas ꝟtutes expetũt. q̄bus

ipsa destruunt. vt luxuria prudentiã. ira patientiã. sola vero supbia ꝯtra oẽs vi-
rtutes se erigit. ⁊ q̃si generalis ⁊ pestifer morb⁹ oẽs corrũpit. Signa autẽ sup-
bie hec sunt. clamor in locutiõe. amaritudo in silẽtio. dissolutio in hylaritate. fu-
ror in tristicia. honestas in imaginatiõe. inhonestas in actiõe. rãcor in rep̃hẽsiõe.
Et Aug. in de vbis dñi dicit. Discite a me nõ mũdũ fabricare. nõ oĩa visibilia ⁊
inuisibilia credere. ⁊ seq̃tur. Cogitas magnas fabricas ꝯstruere. celsitudines de
fundamẽto erigere. prius cogita hũilitatẽ. ⁊ Greg. Hũilitas vra est qua q̃s de se
parua estimat. ⁊ bona alteri⁹ sine inuidia ⁊ liuore cõmẽdat. ¶ Cõstrue. Spẽs. i.
pulchritudo (q2 spẽs est equocũ. vt Porphiri⁹ ĩ p̃dicabilib⁹) edisse ille mulieris
cõmouit tyrãnũ. i. dñm (q̃ antiq̃tus erat nomẽ dignitatis. nõ nomen ferocitatis)
ꝑfidia (hic ꝑsis hui⁹ dis) ⁊ medee. i. illi⁹ alteri⁹ ꝑtie. offensum. i. iratũ ⁊ idignatũ.
sermone. i. vbo ⁊ rñsione. tumido. i. inflato ⁊ supbo. a tumeo es. cõiugis. i. vxoris
sue. Vasti captiua. i. hester (q̃ captiua erat ⁊ sub tributo regis) meruit. ꝑ suã pul
chritudinẽ ⁊ mores. locari. i. sublimari. in solio. i. in cathedra. vasti. illi⁹ regie (hec
vasti nomẽ est indecliabile) ista dico. edisse. i. quã. remouẽs. ꝑ suas p̃ces ⁊ facta.
plagã intentã ciuib⁹. s. iudeis. a pricipe assuero. ad petitionẽ aman nepotis sui.
¶ Clare pꝫ ꝙ hic ponit cõtrariũ eius qꝺ in p̃cedẽti particula ꝑ pseusti dicebat.

Sylue prata virent: frondent nunc omnia rident
Huc elicon musas: huc protheu mitte napeas
Assint precipue qui curant florida tempe
Quos in distigii serie complecteris enni.

¶ Hic pseustis deoꝝ pluralitatẽ asserit. vel deoꝝ auxiliũ implorat. Et diuidit in
duas fm ꝙ in duob⁹ locis istaꝫ deoꝝ multitudinẽ innuit. Scd̃a ibi. Triste mari.
Itẽ p2io facit qꝺ dictũ ẽ. Scd̃o q̃si deficiẽs dicit noctẽ abesse. ibi. Spõte sua. Et
est vna debilitatio fm diuisionẽ alibi factã. Itẽ p2io facit ꝓpõnẽ suã. Scd̃o ali-
thia sibi ꝯtradicit. ibi. Erroris causas. P2io ergo pseustis dicit deoꝝ pluralitatẽ
⁊ statĩ alithia dicit dei veri vnitatẽ. Dicit g̃ sic. ꝙ sylue frõdẽt ⁊ prata virẽt. ⁊ oĩa
ridẽt. Elicon hꝫ suas musas. ⁊ ꝓtheus suas napeas. Sũt aliĳ circa tẽpe. de q̃b⁹
loq̃tur ennius poeta in suo distigio. Ah qñ ip̃e dicit. Huc elicon ⁊c̃. Et ĩ alio vsu.
Assint. videt inuocare. ¶ Circa istũ textũ aduertẽdum est ꝙ vt dr̃. v. metham.
pallas q̃ est dea belli ⁊ etiã sapiẽtie voluit visitare eliconẽ montẽ in q̃ erat fons
musaꝝ poeticaꝝ delectabilissimus. ⁊ eo viso eas felices reputat ⁊ statũ eaꝝ. qꝺ
cõcedũt muse si pallas adesset eis. ⁊ si q̃ete viuere ꝑmitterent. Et illꝺ recte ap-
plicari posset ad studẽtes q̃ hñt statũ felicissimũ ⁊ honestissimũ. si bñ ꝑmitterent
gaudere suis priuilegiis ⁊ libertatib⁹ iuxta merita coꝝ ꝓmouerent. vt sic respu
blica ꝑ sapiẽtes iuxta dictũ platonis regeret. Iste elicon vt dicũt poete est mõs
hñs fontẽ musaꝝ. q̃ mõs fuit factus a pede pegasi. q2 postꝙ̃ supauit ꝑseus gor-
gonẽ de sanguine ei⁹ natus est pegasus alatus. et pede suo fonte caballinũ vel
pegaseũ vl̃ meduseũ vel cristallinũ fecit. Fingunt autẽ poete de fonte illo pota
re. ⁊ illud tactũ est prius vbi de gorgone agebat. ibi. Gorgonis effigie ⁊c̃. Et de
isto fõte loq̃tur ꝑsi⁹ in p2icipio sui libri dicẽs. Nec fõte labra ꝓlui caballino ⁊c̃.
¶ Sciẽdũ est vlteri⁹ ꝙ vt dicũt poete nouẽ sunt muse poetice famulãtes apol
lini in elicone mõte iuxta fontẽ cristallinũ in q̃dã nemore. ⁊ sũt iouis ⁊ memorie
filie. noĩa sunt clio. euterpe. melpomene. talia. polimia. crato. tersicore. vrania. et
caliope. Macrobius in scd̃o sup somniũ scipionis eq̃parat eas octo causatibus
spheraꝝ celi. ⁊ nonũ dicit in his ꝯtentũ causatũ ex oib⁹ motib⁹. He muse aliter
referri pñt ad modos sciẽtie ⁊ doctrine. ꝑ eas eniꝫ intelligim⁹ cogitationẽ. dile-
ctionẽ. diligẽtiã. capacitatẽ. meditatiõe vel meorĩã. similiũ inuẽtionẽ. iudicationẽ

de inuctis.electionē iudicatoꝝ.ꝓlationē acceptatoꝝ. Alij intelligūt nouē instrumēta requisita ad ꝑfectā vocis formationē. ¶ Circa aliā particulā vbi dr. Huc elicon. sciēdū est ꝙ ꝓtheus dr deꝰ ambiguus. qr nō erat certe determinate figure. sꝫ capiebat sibi diuersas figuras. Per quē possumꝰ itelligere hoīes duplices fictos. ypocritas. ⁊ mobiles ad modū arūdinis vento agitate. Napea dr esse dea florū. a nape qd est flos sicut nayades sunt dee fontiū. nereydes maris. driades syluaꝝ. oreades mōtiū. ⁊ sic de alijs. ¶ Circa tertiū metrū sciendū est ꝙ tēpe sūt loca amena ⁊ delectabilia ⁊ tesca sūt loca horrida silue(?)stria in thessalia. ita inuit Lucanus dicēs. ij. Amplexus fines saltus nemoraꝗ tesca ⁊c. ⁊ in prin. viij. Jam super herculeas fauces nemoraꝗ ⁊c. Et est tēpe nomen indeclinabile carēs singulari ⁊ neutri gnīs. Juxͣ Alexādrū in suo doctrinali. Neutrū plurale fit cete recollige tēpe ⁊c. ¶ Circa vltimū metrū sciēdū est ꝙ enniꝰ est qdā poeta ātiquus latinꝰ q̄ ꝑcessit virgiliū. quē aliqū tulliꝰ allegat. vt ibi de officijs. Vnꝰ hō cūctando restituit. Et in principio de senectute ipse capit metra ennij qū dicit. O tite si qn ego adiuto. tu iā vel leuasse ⁊c. Eius tn̄ volumē ad nos nō ꝑuenit. Distigiū est liber ꝓcedēs ꝑ duo metra vnā sniaꝫ ꝯtinētia. sicut illō de galādia. Cespitat i fallere is. Et dr a dya qd ē duo ⁊ stigos vsꝰ. Alij dicūt ꝙ dr a dya qd ē duo ⁊ stigiū infernꝰ. vel a stige fluuio īfernali. qr enniꝰ ꝯposuit vnū librū de fluuijs īfernalibꝰ ⁊ demōibꝰ dijs inferis. qs oēs pseustis īuocat in adiutoriū suū. ¶ Altio ꝯsiderādū est noīa deoꝝ q̄ apd poetas magis sūt vsitata sunt ista. Saturnꝰ. iupiter. mars. mercuriꝰ. apollo. venꝰ. dyana. minerua. iuno. vulcanꝰ. neptunꝰ. pan. pluto. iris. sicut pꝫ diligēt ꝑlegēti volūīa poetaꝝ ⁊c. ¶ Cōstrue. Silue frōdēt. i. frōdes hn̄t. (frōdeo vbū ē neutrū. silua dr a sileo es.) prata virēt. i. viroiē hn̄t. oīa ridēt. i. florēt. vel ridere videntͬ ⁊ est trāsūptio vel methaphora.) O elicon. o tu mōs. mitte huc. i. ad hūc locū auxiliū meū. musas tuas. O ꝓtheu. nomē ē dei. mitte napeas. i. illas deas. illi dij. s. q̄ curāt tēpe. i. loca florida. assint mihi. ꝑcipue. i. maxie. ⁊ illi sūt dij icātationū ⁊ magice artͥ. Et illi assint etiā. qs o enni (sine h. hic enniꝰ nij.) tu ꝯplecteris. i. ꝯphēdis. ꝯtines ⁊ enūeras. in serie. i. i ordie. distigij. illiꝰ libri tui.

Erroris causas finxit timor atqꝫ voluptas
Singula sint baratro: si singula numina celo
Si sua mundus habet: si ponthus quid modo restat
Ni quot membra tenes: tot cō fiteare penates.

Hic alithia rn̄det ⁊ repellit seu reprobat ꝑmissaꝫ ꝑpōnē pseustis. ⁊ dicit ꝙ deoꝝ multitudo introducta est ꝑ timorē ⁊ voluptatē. Vn̄ si dicamꝰ in inferno vnū esse deū. in celo aliū. i mūdo aliū. ⁊ similr i mari. cur nō poterimꝰ dicere ꝙ tot sūt dij qt hēmꝰ i corpe nr̄o. ⁊ sic q̄si eēnt ifiniti dij ⁊ inūerabiles. Hic ḡ vult dicere alithia ꝙ est tn̄ vnꝰ ⁊ nō plures dij. sicut aliqͣlr deductū est supiꝰ i illo textu. Par ideꝗ deꝰ ⁊c. Et tāgit cāꝫ ꝓpt quā hoīes ꝯfessi sūt ꝑlitatē deoꝝ. Pria ē timor. iuxͣ illō Statij thebaydos. priꝰ i orbe deos fecit timor. Scd̄a ē voluptas. sicut epicurei posuert felicitatē in voluptatibꝰ. vt circa primū ethi. tractat. ⁊ ex isto mlta ⁊ magna incōuentētia iciderūt. Et vt verisile est. etiā vilissimus machometꝰ ꝑ ꝑdicatiōes suas q̄ parti voluptatē ꝑmittebāt. seduxit multos. ⁊ a veritate fidei catholice deuiare fecit. Hic posset tractari origo idolatrie. vt de bel ⁊ baal ⁊ talibꝰ que obmittunt. Vn̄ de timore dicit Hug. li. iij. de aia. Si amor dei teneri nō pōt: saltē teneat ⁊ terreat timor iudicij. dolor inferni. ignis vrēs. vermis corrodēs. sulphur fetēs. fulmia tartara. De voluptate dicit Tulliꝰ mlta i de senectute. i detestatiōe ipiꝰ. ⁊ Jsid. li. iij. de sū. bo. lꝫ sepe i medio carnaliū deꝰ ꝓtegat vitā electoꝝ. tn̄ satis raro ē vt qsꝗ iter scī voluptates positꝰ. amicꝰ dei maneat illibatꝰ. Cōstrue

Timor finxit cās error (īponēdo plures deos) atqꝫ ꝑ ⁊ voluptas .i. ordīata ⁊ carnalis delectatio. si singla nuia) hoc numē ē de⁹) vl sint baratro .i. ī iferno (⁊ dr: qsi voratrū) ⁊ singla nuia. sūt celo. si mūd⁹ hꝫ. ēt sua nuia. s. si pōth⁹ .i. marc. hꝫ etiā sua. qd restat mō. (introgatiue legr) restat .i. manet vel īpedit (qsi dicēdo nihil restat) ni .i. nisi. ꝯfitcare .i. ꝯfitear (. tot penates .i. deos priuatos ⁊ dōesticos (vt apd Virg. iij. eney. Cū penatib⁹ et magnis dijs) qt mēbra tu tenes .i. hēs ī corpe tuo. Sic ḡ ī hac pte alithia reprobat dictū pseust (. q pluratē deoꝝ asserebat. et sic hic dicit ꝯtrariū sui dicti. ⁊ ī hoc obseruat lex isti⁹ carmīs amabei. iuxͣ dicta alibi ⁊c.

Sponte sua thauri cupiunt ad tecta reuerti
Vesper oues cityso capras depellit ab vlmo
Ni matura redis lupus insidiabitur agnis
Cede dies celo: quia nescit cedere virgo.

¶ In ista pte pseust (ondit suā debilitatē scdam. Et diuidit. Pmo dicit iā noctē venisse ⁊ tēp⁹ sit īponēdi finē certamini suo. Scdo vidēs alithiā nō velle tacere sed sibi rñdere. Iterato facit aliā narrationē. ibi. Triste mari vectis. Itē pmo ꝓponit pseust (. scdo alithia rñdet more solito. ibi. Si vos terret oues. Dicit ḡ pmo sic. ꝙ thauri iā saturati volūt reuerti ad domos. ⁊ ꝓpter vesptinā horā opꝫ oues dimittere herbas ⁊ pascua. ⁊ opꝫ etiā capras dimittere vlmos. Dicit deinde. O alithia nisi ad gregē tuū redieris festināter. lupus insidiabit agnis tuis ⁊ gregi tuo. Dicit finalr ex q ita est ꝙ ista ꝟgo nō vult recedere vel finire. o dies recede a celo. In isto textu pseustis iā debilitat⁹ multū ⁊ pene supatus ondit noctē cē. hoc aūt facit p circūlocutionē. dicēdo. Spōte sua ⁊c. Scdo hortat alithiā ad redeundū ad gregē suū. ⁊ cām reddit. Tertio ad deos recurrit. vt dies finiatur nē deuincat. Quarto ⁊ pncipalr intēdit euadere manus alithie. ne ꝯtra ipm ꝓ fronesiin snīa ferat tanꝙ ꝯtra deuictū. ⁊ intēdit alithiā suis monitiōib⁹ apparētib⁹ decipere. ¶ Sciēdū vlterius ꝙ iste modus loquendi q ponit hic. sumptus est a Virg. in bucco. obseruando legē buccolici carmis. vbi de reb⁹ ruralib⁹ sermonē facit. ⁊ p eas itētionē suā manifestat. vt ibi. Cogite donec oues stabulis nūeꝝqꝫ referre. Iussit ⁊ multo ꝓcessit vesper olympo. Et silr dicit in fine prime egloge ⁊ tertie. ⁊ fere vbiqꝫ. ¶ Sciēdū est vlterius circa vltimū metrū .s. Cede dies celo ⁊c. qd repetit inferius bis vel ter. ꝙ illud metrū ꝓprie appellat ꝟsus. q: pluribus vicibus inter alios ponit. sicut in bucco. iste ꝟsus. Incipe menalios mecū mea tybia ꝟsus. Al sic. Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim. Et eodē mō dicendū est de illo alio ꝟsu in seqnti textu posito. Fige dies cursum ⁊c. ¶ Cōsiderādū est vltio. ꝙ iste text⁹ pōt legi allegorice. vt dicūt glose. p thauros intelligēdo supbos. p tecta sua itelligunt cubilia ⁊ fomēta vitioꝝ ad q reuertunt vitiosi. vñ vesp hoc est diuturna īmoratio in vitijs. ⁊ qsi vsqꝫ ad finē vite depellit simplices ⁊ bonos a vera doctrīa ⁊ fide. Per capras itelligit vitiosos ⁊ pctōres errātes a bona opatione. Et iō nisi alithia. hoc est veritas vel eccl'ia vel platus reuertat ad gregē pascēdū cibo diuino. diabol⁹ insidiabit gregi. ⁊rēs quē deuoret. Et ī hoc hortant plati sollicite curare gregē ⁊ vigilare diligent. ¶ Cōstrue. Thauri. illa aīalia. cupiūt reuerti (depones est) sua spōte. s. volūtate vl affectiōe ⁊ inclinatiōe. ad tecta .i. ad stabula. Vesper depellit oues cityso .i. ab illa herba. ⁊ depellit capras ab vlmo. s. arbore. O alithia. ni .i. nisi tu. matura .i. festīa. redis .i. reuertaris. ad gregē tuū. lup⁹ insidiabit (dr: de īsideo es. vl de insidie aꝝ.) agnis tuis. ⁊ iō o dies (dr a dya grece qd ē clax latie) cede .i. recede (simplex ꝓ ꝯposito ⁊ est auferesis. vt ī Cathōe. Mitte archana dei .i. dimitte) celo .i. a celo. q: ꝟgo. s. alithia. nescit cedere .i. recedere. hoc ē nō vult litē tmiare vl disputationē finire.

Si vos terret oues lupus ad caulas redeuntes
Cornibus elatis illum mea cura petatis
Quem sine fraude pius paschalis vicerat agnus
Fige dies cursum: ne perdat virgo triumphum.

¶ Hic alithia rñdet alloquẽdo gregẽ suũ in hũc modũ. O oues. si qñ reuertimini ad caulas. lupus pturbauerit vel terruerit. petatis ipm elatis cornib⁹. hoc dico diabolũ. resistẽdo ei. q ab agno paschali deuictus est. Dicit finalr. O dies mane ⁊ nõ recede a celo. ne ego pdã triũphũ quẽ hitura sũ de isto puerso pseusti. ¶ Aduertendũ est hic q alithia hortatur suas oues resistere diabolo vl lupo. Scdo hortat imitari agnũ paschalẽ. eo q oĩs xpi actio nra est instructio. Tertio dirigit orõnẽ ad deũ. supplicando vt sol fixus adhuc maneat. cãm subdit ne ipsa pdat victoriã. Iste text⁹ etiã legit allegorice sicut pcedẽs. vt sit sensus. si diabol⁹ terret fideles redeũtes ad vitã ⁊ fidẽ. sic in signo crucis et firma fide sibi resistatis. ⁊ petatis illũ quẽ agn⁹ paschalis. i. xps supauit. Et hic vltimus v̄sus ponit orõnem aĩe potẽtis spaciũ pnĩe. vt diabolũ supare possit. ⁊ de ipso victoriã hre. ¶ Cõstrue. O oues si lupus terret. i. territas reddit. vos redeũtes. i. reuertẽtes ad caulas. i. ouilia. o vos q̃uã exeũtes. mea cura petatis cornib⁹ elatis. i. erect(loco defensionis vre. illũ diabolũ. quẽ pius agnus paschalis. i. xps(iux illd apli ad Chorin. v. Pascha nrm imolatus est xps. ipse enim vt agn⁹ occisus est: ⁊ se dedit nobis in eduliũ in sacro ab eo instituto) vicerat. i. supauerat. sine fraude. et nõ p fallacias. O dies fige(sine n dz scribi). i. fixũ redde ⁊ pone. cursuz tuũ. hoc ẽ ptinua claritatẽ tuã. ne v̄go. s. alithia. pdat triũphũ. i. victoriã suã. quã itẽdit hre sup istũ pseusti. ¶ Obseruat lex istius carmĩs sicut in textu pcedẽti. vt clare pz.

Triste mari vectis helene respectus in astris
Frugibus erugo: serpentum sibilus agro
Hortos talpa fodit: digitos vrtica perurit
Omnia quis diuum potuit confligere tantum.

¶ Hic psenst⁹ nõ videns alithiã desistere iterato narrationẽ aliã inchoat. ⁊ deoꝝ pluralitatẽ approbat. ⁊ dicit q helene stella est nautis nociua ⁊ tristis. erugo nocet frugib⁹. ⁊ sibilus serpẽtũ agris. talpe viuũt ex humo. vrtica de natura sua hz q sit pũgitiua ⁊ adustiua. q̃s ẽ deoꝝ est ille vnicus q oĩa ista tã diuersa potuit facere. pponere. pfingere. ¶ Aduertendũ est q aliq dicũt hic pseusti aliq̃ redire ad fidẽ ⁊ v̄itatẽ. sz hoc nõ video. imo expsse videt potius pbari ⁊ attestari deoꝝ pluralitatẽ cũ ipe dubi⁹ ⁊ q̃si admirãs q̃rit. Oĩa q̃s diuũ ⁊c̃. Alij dicũt q ibi pseustis pponis alithie p modũ interrogatoriũ vnũ enigma. sz hoc nõ videt multuz pbabile ⁊c̃. ¶ Construe. Respect⁹ helene illi⁹ stelle lucide in cui⁹ ortu freq̃nter accidũt pcelle in mari. in astris. i. inter astra. ⁊ põt cẽ ptheseos paralãge) est triste. i. res tristis. vect(. de vehor ris. i. portat⁹. s. nautis vl aliũs q p mare deuehũt mari. i. i mari. Erugo dicũt aliq. i. illa herba(hoc nõ credo) sz dz dici aerugo. i. aeris rubigo(⁊ est ifectio vl tẽpestas vl corruptio aeris nocẽs frugib⁹. ⁊ si i textu ponit aerugo reuocet a cã metri) est triste frugib⁹. dr de fruor eris. sibilus serpẽtũ. iux illd. Sibul⁹ est hoĩs: serpẽtũ sibila dicas. q dra hic pfũdit. ẽ trist⁹ agris. i. cãpis. q: cãpũ ificit suo sibilo ⁊ reddit cãpũ sterilẽ. talpa illd aĩal. fodit hortos. i. v̄gulta ⁊ viridaria. vrtica. i. illa herba(q dr ab vrẽdo) purit digitos. de natura sua q̃s diuũ. i. deoꝝ q̃si diceret null⁹. imo plures. vl) potuit tm̃. i. rẽ tantã. vl tm̃ aduerbialr. cõfligere. i. cõmiscere oĩa supradicta. vel in vnũ mittere vt pueniren.

Dulce viro mulier pratis arentibus imber
Mandragore sterili fons agricole sitienti
Precellit cunctis anime velamina carnis
Exuerit postq̄ placari iudicis iram.

¶ Hic alithia rn̄det dicēs. q̄ mulier est dulcis viro. pluuia locis aridis ꝛ siccis. mādragora mulier sterili. fons agricolis sitibūdus. Dicit vlteri⁹ q̄ inter cēta vtilius est aīe placare irā iudicis postq̄ a corpe fuerit eruta. Aduertendū hic q̄ alithia hꝫ hic ſmonē oppositū ſmōi pseustis. Locut⁹ enī fuit pseustis de tristibus. ista aūt de dulcib⁹. ꝛ in hoc sīgat v̄itas de sui natura est amabilis ꝛ dulcis q̄uis dicat comic⁹. Veritas odiū parit. hoc enī intelligit apd̄ malos. falsitas aūt de se est odibilis ꝛ tristis. vn̄ de v̄itate dicit Hieron̄. Vos nobiles: vos aūt ignobiles. hec est ɔditio veritatis vt eā inimicitie psequāt. sicut p adulationē pniciose amicitie ɔq̄runt libēter qd̄ delectat odim⁹ ꝛ offēdat omne qd̄ nolum⁹. ꝛ de falsitate Ambro. in li. de v̄gi. Venena nō dant nisi melle circūlinita. ꝛ vicia nō decipiunt nisi sub specie ꝛ vmbra v̄tutū. ¶ Sciēdū est vlteri⁹ q̄ actor iste capit istū modū rn̄dēdi p ɔtrariū a Virg. i illa egloga allegata. Forte sub arguta ɔsiderat ylice daphnes. ptꝫ ſtituerāt ꝓcessū illi⁹. ¶ Circa hāc dictionē mādragore sciēdū ſm catholicon. q̄ mādragora ē gen⁹ pomi siꝉis pue peponi. odore sapore vꝉ specie. q̄ hꝫ mala suaue redolētia. i magnitudīe mali maciani. Vn̄ ꝛ latini vocāt malū tre. Hāc poete antropores appellāt. q̄ hꝫ radicē formā hoīs similitātē. Hui⁹ due sūt species. Femīa folijs lactuce siꝉis generās mala i siꝉitudīe prunoꝝ. Mascul⁹ folijs bethe siꝉis ꝛ accepta i escā (vt q̄dā opinātur) facit i sterilib⁹ fecūditatē. vt ꝫ Gen̄. xxx. Egressus ruben tpe messis tritice i agro. repꝫ mādragoras q̄s mr̄i ſue detulit. Et ita siꝉr dicūt in sūma sua ꝛ Isid. ethy. lib. xvij. Albertus dicit valde ꝉta de ea. lib. xvi. de vegetabilib⁹. dicit enī mādragora est herba cui⁹ radix labio vocat et ē magna hn̄s siꝉitudinē cū forma hoīs. vt dicit Auicēna. Est aūt radix ei⁹ lignea cinerica. ꝛ ē frigida ꝛ sicca. ꝛ hꝫ v̄tutē ɔstrigēdi ꝛ mortificādi. vt si q̄s eā cōedat moriat. ſꝫ succurrit cū vomitu melle ꝛ butyro. mutilat⁹ mēbris bibat de ea. ꝛ nihil sētiet. Suppōit ēt aliq̄d de lachrīa ei⁹. ꝛ educit secū. ꝛ semē mādragore viuificat matricē q̄n bibit. ꝛ ita de mlt̄is aliis q̄ omitto. Cōstrue. Mulier . i. mulcēs herū. dulce. i. res dulcis ꝛ grata viro. ymber ē dulcis. pratis arētib⁹. i. siccis (de areo es) mādragore. illa herba ē dulcis mulieri sterili q̄ nō pōt hr̄e pueros. fons est dulcis agricole (q̄ agros colēt) sitiēti. i. meli⁹ ē cūctis hoīb⁹. aīe. i. q̄ ad aīaꝫ. irā iudicis. i. dei oīpotētis. placari. i. pacificari. postq̄ exuerit velamīa carnis. i. corpis (vꝉ pōt eē text⁹ exuerīt in pl̄i. ꝛ ly aīe est nti casus) Pꝫ ḡ q̄ sicut innuebat pseustis pl̄us deoꝝ pl̄itatē. ita alithia dei vnitatē. qui est iudex oīm.

Quenam celicolas auertit dira voluptas
Zodiaci nunquid loca maximus ordo reliquit
Aut stertunt omnes aut tractant pocula lethes
Cede dies celo quia nescit cedere virgo.

¶ In hac pte signat tertia debilitatio pseustis. Et diuidit in duas. Pmo fit hoc Scd̄o resumit vires ꝓponēdo enigma. Scd̄a ibi. Dic michi. Itē pmo ponit suā falsam opinionē. Scd̄o alithia ponit cōtrariā assertionē. Scd̄a ibi. Obtuitu vigili ꝛc̄. Dicit primo sic a qua voluptate deoꝝ celicolaꝝ affectio imutata est ꝛ aduersa. nunq̄d ordo motus zodiaci imutatus. aut zodiacus dereliquit loca ꝓpria motus sui ꝛ regulares mot⁹ solis obliq̄. Et iō o dies ex quo ita est. q̄ ista virgo

nõ vult desistere. recede a celo vt ita cogat recedere. ¶ Aduertẽdũ est hic q in hoc textu clare apparet debilitatio pseustis et met⁹ vigẽs q ipm occupat ne ab alithia deuicat. Scdo cõprit sup hoc q sui dij sibi nõ auxiliati sũt. ⁊ illud cõcludit ex vbis suis hic positis. Tertio ipse tãgit tres errores. Primus est in pmo vsu vbi inuit deo celicolas aliq dira voluptate aduersos. in eis tñ nihil dirũ cadere põt. Scds error tãgit in scdo vsu de imutatiõe mot⁹ zodiaci. q tñ est regulatissimus. ⁊ ab agẽte ifallibili direct⁹. Terti⁹ error euidẽter ponit in scdo vsu. vbi innuit dijs q ipi dormiũt ⁊ ociant ⁊ hũanos actus negligũt. vt tãgit boeti⁹ i pmo de cõso. phie. Et cũ hoc in obliuionẽ inciderũt. qd est ipossibile. In qrto vsu nri text⁹ ponit orõ pseustis q supius etiã iponebat. ¶ Circa istd nomẽ zodiac⁹ sciẽdũ est q dr a zodia grece qd est aialia vl signa latie. ⁊ ẽ aialis circul⁹ vl signifer qr i eo sũt. xij. signa noib⁹ aialiũ nũcupata. Vel qr sol itrãs illã ppuietatẽ aialiũ sortit. In scdo de gñatiõe appellat ab aristotele obliqu⁹ circul⁹. de q poetice pulchre in. ij. metham. paulopost pricipiũ. Vñ sicut hr i. ij. c. tractat⁹ de sphera. Iste est scds magn⁹ circul⁹ celi. Vñ ibi dr. Est aũt ali⁹ circul⁹ i sphera q intsecat eqnoctialẽ ⁊ intseqt ab eodẽ in duas ptes eqles. ⁊ vna ei⁹ medietas decliat ad septẽtrionẽ. alia vo ad austrũ. ¶ Circa illd nomẽ lethe sciẽdu est q lethe es. ẽ nomẽ vnius fluuij infernalis vbi aie demergunt. ⁊ oim pteritor obliuiscunt. qd interpretat obliuio. ⁊ inde dr letheus a. um. i. obliuiosus a. um. ⁊ inde lithargia morb⁹ obliuiosus. vt tãgit in pmo de cõs. phie. De noib⁹ fluuior infernaliũ hr ista metra. Stix odiũ. lethes obliuio. flegeton ardẽs. Luctu cochit⁹. triste sonans acheron. ¶ Cõstruc. (Ista lra dz legi interrogatiue) Quenã. i. q ⁊ nã est syllabica adiectio. sicut met ⁊ piã in hoc noie qspiã.) voluptas. aliũ habẽt voluntas. dira. i. crudelis et inordinata. auertit. i. aliorsum vtit celicolas. i. deos superos quasi celũ colentes. Munqd ordo maxim⁹. s. vniuersi eo q ordinatissime mũdus ordinat ⁊ regit. reliquit. i. dimisit. loca zodiaci. s. ppria. quasi diceret videt q sic. aut oẽs. i. dij. stertũt glosant aliqui. i. firmiter dormiũt. Stertere autẽ magis ppie est dormiẽdo sonũ cũ naso facere) aut ipsi tractãt pocula. i. potus. lethes. i. fluuius illiusmodi. O dies cede. i. recede. celo. i. a celo. qr virgo. scz alithia. nescit cedere. i. locum dare.

Obtuitu vigili curant fastigia celi
Quicquid nutrit humus: quicquid producit abyssus
Non somnum nouit qui verbo cuncta creauit
Fige dies cursum ne perdat virgo triumphum.

¶ Hic alithia rñdẽs ponit cõtrariã pseusti assertionẽ dicẽs. q de⁹ ille gliosus q vbo creauit cũcta curat vigilãter sine somno celestia terrestria ⁊ infera. Deinde facit orõnẽ suã sicut alias. ¶ Aduertẽdũ ẽ hic q alithia remouet errorẽ pseustis in hoc qd dicebat deos dormire ⁊ stertere qñ hic dicit deũ verum puidẽter et vigilant oia puidere ⁊ regere obtuitu vigili. Et hic recte icidit materia de puidẽtia diuina q oia regit fortit suauitq dispõit. de q in. iiij. ⁊. v. de cõso. phie. De ista materia n theologos latissime ptractat. Hic etiã incidit materia de creatione mũdi solo vbo dei. iux illd ps. Ipse dixit ⁊ facta sũt. ipe mãdauit ⁊ creata sũt. ¶ Aduertẽdũ est vlteri⁹ q totalis mũdi vl toti⁹ vniuersi tres sũt ptes pricipales. pma est celestis. scda trestris. tertia est infernalis. Quãlibet istar de⁹ viuificat tãq aia isti⁹ mũdi sm aliqr imaginationẽ ⁊ oẽs illas ptes regit. oib⁹ pñs est. eas creauit eas videt. regit ⁊ disponit vnicus deus gliosus. ¶ Construc. Ille. s. de⁹ omps. q creauit cũcta vbo suo. curat. i. cũ cura regit. fastigia. i. altitudines celi. obtuitu. i. aspectu. puidẽtia (dr de obtuor ris. qd cõpõit de ob ⁊ tuor qd est aspicio) vigili. i. puidẽti ⁊ vigilãti a puido. curat itẽ. qcqd hum⁹. i. tra nutrit. qcqd ẽt abyssus. i.

pfũditas terre pducit. nec p nõ ville inq̃ deus. nõ nouit somnũ sicut dicit pseustis. O dies fige (melius est sine n. vt dictũ est) cursum ne virgo. alithia. perdat triumphũ. i. victoriam. Et dr̃ a tris qd est tres z phonos sonus zc.

Dic michi dum tristes adiit proserpina sedes
Lege data matri si vellet nata reuerti
Gustum perfidie quis primum prodidit ore
Dic et troianum lauderis scire secretum.

¶ Hic pseustis resumit vires suas z pponit enigma. Est aũt enigma obscurus sermo q̃si mirãdus. z vulgariter appellat diuinatoriũ. Scdo alithia rñdet pponẽdo sibi aliud in textu seq̃nti. Dicit ḡ sic pseustis. O alithia dic mihi qñ pserpiña infernales sedes subijt. z mr̃i sue cereri lex p educẽda nata sua data ẽ. Dicit ḡ q̃s fuit ille q̃ manifestauit gustũ pserpine. z si sic rñdebis ad illd tu laudaberis scire secretũ troie. ¶ Sciendũ est q̃ ista fabula scribit originalr. v. methaṁ. post mediũ vbi de raptu pserpine. de errore cereris. z de mutatiõe astalophi in bubonẽ. vñ ceres filiã suã pserpinã incluserat in q̃dã domo subterranea. ven⁹ autẽ duxit cã secũ ad colligendũ flores quã pluto rapuit et deflorauit. Ista pserpina põt signare puellas z moniales q̃ si qñ clausurã exeũt ad colligẽdum flores mũdi deflorant. Ceres filia sua diu z cũ facib⁹ q̃sita. tãdẽ iuxta iudiciũ arethuse descẽdit ad inferos. z q: filiã suã retrahere nõ potuit. illd dixit ioui. q̃ disposuit q̃ pserpina p dimidiũ annũ cũ plutone regnaret. z p aliũ cũ mr̃e esset. ¶ Ceres est bon⁹ platus. pserpiña est ois peccõr ei subdit⁹. pluto diabol⁹. iupiter est deus ad quẽ p orõnẽ recurrẽdũ est. Dicit vlteri⁹ q̃ etiã a ioue rñsuz fuit q̃ illa filia exire nõ poterat ab inferis si gustasset de fructib⁹ eius. Sz astalophus asserit se eã vidisse tria grana malogranati comedisse. idõ detẽta est ppetuo. pserpina eni illũ testem astalophũ mutauit in bubonẽ. sic etiã illi q̃ alios accusant z explorant mutant in bubones. q: fiũt odibiles et habent odio ab oibus. infernus est ille mũdus in q̃ si q̃s gustauerit tria grana. s. delitias/diuitias z honores vix vel. nũq̃ extrahi poterit. ¶ Ista historia tota põt nal̃r z physice exponi. vt pserpiña sumat p grano cuiuslibet leguminis. hec rapta fuit ad inferos. i. semen positũ est in tra. z idõ in tra deĳcit z putrescit vt semẽ redeat a tra. q: ibi pño violent detinet z corrũpit. sed pserpina nõ redit. nisi postq̃ generauerit. al̃r nõ. iux̃ illd Jo. xij. Nisi granũ frumẽti cadẽs in trã mortuũ fuerit ip̃z solũ manet zc. Alia sũt fabulosa. ¶ Cõstrue Dic mihi. O alithia. dũ. i. qñ pserpina illa puella. adijt sedes tristes. s. ifernales. z hoc dico lege. i. rl̃a z ordiatiõe data a ioue. mr̃i. s. cereri. si nata. i. filia sua vellet reuerti (deponẽs est apd modernos. Tulli⁹ tñ ponit ip̃z sepe neutraliter) dic q̃s prodidit. i. manifestauit. vel pdẽdo denũciauit. ore perfidie. i. ore pfido z puerso. (alĳ iũgũt ly pfidie cũ ly gustũ scz. sez quo pserpina gustauerat fruct⁹ inferni.) dic. ergo illud. z lauderis. põt glosari. i. laudaberis (et ponit tẽpus pro tpe) scire secretũ (dr̃ hic de secerno nis. inq̃tũ cõponit de seorsũ z cerno nis. z tunc hz primã breuem. q: si cõponeret de se z cerno nis. prima pduceretur) troianũ. vnum secretoꝝ troie erat palladiũ imago palladis de qua fatatũ fuit q̃ troia nũq̃ caperet q̃diu in troia esset. eam tñ vlixes rapuit. Patet ex historia troiana.

Cum pelagus mundo subsidat mundus olympo
In medio semper consistit pendulus aer
Dic michi terra leuem celi supereminat axem
Et te posse dei tetragrammaton annuo fari.

¶ Dic alithia rñdet et ꝓponit enigma dicẽs. O pseusti tu mihi ꝓposuisti tuum enigma fabulosuȝ. ego ꝓpono tibi aliud tale. cũ ita sit ꝙ mare semꝑ subsistat et subsiet mũdo. mũdꝰ celo. ⁊ cũ semꝑ ipse aer stet q̃si pẽdulus in medio elemẽtoꝝ. Dic mihi vbi terra eminet supra axẽ leue celi. ⁊ si mihi rñderis ego annuã et dicã te loq̄ posse nomen dei ineffabile qꝺ appellat̃ tetragrãmaton. ¶ Istꝺ enigma est satis obscurũ. ⁊ difficultas ꝓuenit ex elemẽtoꝝ naturali ordine ⁊ dispõne ƒm sub ⁊ supra qꝛ terra est iferioꝛ. aqua in scꝺo loco. deide aer. demũ ignis. ⁊ tñ q̃rit hic vbi est terra supra ignẽ ⁊c̃. Primꝰ modus legẽdi fuit iste. Celius vir q̄dã habuit plaustrũ in cuius axe ipse iacuit. ⁊ ꝓponebat enigma hic positũ trãseũtibꝰ ⁊ ipsis nesciẽtibꝰ soluere. tandẽ dixit ꝙ terra est altioꝛ aere celi. i. celij. ⁊ est ibi locutio apocopata. sicuti ibi. anthoni pro anthonij. Iste modꝰ est modꝰ ꝓpoꝛtionabilis vni enigmati buccolicoꝝ in egloga. Dic mihi dameta. vbi ponit̃ peculi pro peculij. etiã qñ dr̃. Tres pateat spaciũ nõ amplius vlnas. ſȝ q̄a illud enigma est q̄dãmõ fabulosũ ⁊ satis vanũ. Verisimile est eñi ꝙ talẽ sensũ nõ intẽdebat alithia (q̄ interpretat̃ ꝟitas) nõ obstãte reuerẽtia bernardi sylvestris q̄ taliter exposuit vt iã dictũ est. Est alius modus ⁊ magis alithie officio ꝓpoꝛtionatus ꝙ terra supereminet leuẽ axem celi. qꝛ xp̃s q̃si cõtra naturã humanã carnẽ erexit in celos in die ascẽsiõis ⁊ eã beatificatã suꝑ oẽs thronos ⁊ alios orbes collocauit ad dexterã dei pr̃is. ⁊ ibi vt certũ est t̃ra. i. caro humana de terra formata est supra axem celi. Et hic haberet locũ materia de xp̃o ⁊ de ꝟtutibꝰ eius de ascẽsione de q̄bus determinat̃ in. iij. sniaꝝ. Et de dotibus coꝛpis glorificati in. iiij. sniaꝝ. vbi materia per doctores ꝓlixe ⁊ diffuse ꝑtractat̃. ¶ Circa vltimũ metrũ est notandũ ꝙ tetragrãmaton est nomen dei ineffabile. vt fert̃ cõiter. Dr̃ aũt ineffabile nõ qꝛ nullus ipm fari ⁊ dicere possit. ſȝ qꝛ ad plenũ nullꝰ põt illud exponere ꝓpter ꝓfunditatẽ diuini noĩs. qꝛ illud est nomen qꝺ est suꝑ oẽ nomen. vel nulli licebat illud noĩare nisi cũ reuerẽtia in articulo moꝛtis. Et dr̃ a tetras q̄ttuoꝛ. ⁊ grãma lr̃a. q̄a erat q̄ttuoꝛ lr̃is exaratũ apꝺ hebꝛeos. s. ioth. he. vau. beth. Vide suꝑ illꝺ catholicon. ¶ Cõstrue. Dũ pelagus. i. mare (dr̃ a pellẽdo littoꝛa) subsidat. i. subsit (dicit catholicon. Sido idẽ est ꝙ sedeo. ⁊ caret p̃terito. vñ sido et sedeo in sigñatiõe non dr̃nt. nec eoꝝ ꝯposita q̄ sunt multa vt ipse declarat. Alij textꝰ hñt subsistat mũdo. dicũt aliq̄. i. terre. vl̃. i. alijs coꝛpibꝰ tã elementaribꝰ q̃ꝫ alijs q̄ sunt fere totus mũdus. dũ mũdꝰ subsidat olympo. i. celo. ⁊ cũ aer. illꝺ elemẽtũ. pẽdulus. qꝛ pendere videt̃ inter alia. De istis elemẽtis videt̃ in p̄mo metham̃. circa p̄ncipiũ cõsistit. i. ꝑmanet. sistit in medio alioꝝ. Cum ḡ ita sit dico pseusti. vbi. i. in q̄ loco terra supeminet. i. apparet. suꝑ axẽ. Axis est pars currus. vt dictũ est i p̄ncipio huiꝰ libri i scꝺo ꝟsu. Axis vt dr̃ in tractatu de sphera. est linea trãsiẽs ꝑ cẽtrũ sphere applicãs extremitates suas ad circũferẽtiã ex vtraq̄ꝫ p̃te. ⁊ ꝯnotat volubilitatẽ circuli vel sphere circa ipm qꝺ nõ ꝯnotat dyamet. ⁊ duo pũcta axẽ t̃minãtia dñr poli mũdi) leuẽ celi (leue dr̃ qꝛ supfert̃ alijs. Et leuissimũ qꝺ suꝑ oibꝰ alijs supfert̃ p̃ȝ in p̄ncipio de celo ⁊ mũdo vbi de ista materia. ⁊ ego ãnuo. i. ꝯcedo ꝑmitto te posse fari. ꝓferre loq̄. tetragrãmatõ. i. illꝺ nomẽ scm̃ dei. Pȝ hic ꝙ pseusti vidẽs ꝙ nõ põt alithiã vincere ꝟitatibꝰ vel narratiõibꝰ. tẽtat si possit eã vincere enigmate vel ꝓbleumate. Est aũt ꝓbleuma oƒo sensũ hñs implicitũ. Et alithia ꝓpoꝛtionabiliter rñdet. Et in hoc videt̃ simplicitatẽ ⁊ moꝛã rusticoꝝ exp̄mere.

Ista suis hodie si p̄reualet artibus in me
Dum cessit mopso calcantis moꝛe dolebo
Fraude puellari non sic patiar superari
Millesies repetam nisi subtrahat hesperus hoꝛam.

¶ Hic itroducit pseustis solus loquēs ⁊ sup potētia vel ptāte alithie ꝯquerēs. Vñ ipse vidēs se multū deprimi dicit sic. Si ista alithia supat me hodie. ego do lebo sicut minalcas victꝰ a mopso doluit. ſ tñ ego nō ꝑmittā me supari ꝑ fraudē eius. sed millesies repetā ea q̄ dixi et alias aduersus eā ꝓposui. nisi nox ipediat me. ¶ Aduertendū est hic ꝙ mopsus ⁊ calcas duo fuerūt poete quoꝝ quilibet alteri ꝓposuit enigma: ⁊ vnus inuidebat alteri. Mopsus igit tenebat fructū cu iusdā arboris in manu sua. ⁊ q̄siuit a calchāte cuiꝰ arboris esset. qḋ nesciēs cal chas pre ira mortuus est. Virg. in bucc. introducit quendā pastorē appellatū mopsū. qñ dicit. Cur nō mopse boni q̄m cōuenimꝰ ambo ⁊c̄. Et in historia troia na legit de quodā diuinatore q̄ dictus est calchas. de quo Virg. ij. eneyd. Donec calchante ministro ⁊c̄. Sed non videtur mihi ꝙ iste textꝰ de altero istoꝝ debeat intelligi. sed de aliis. ¶ Sciēdū est vltimo circa metrū finalē ꝙ iste textꝰ varijs modis legi solet. Vna opinio dicit ꝙ calchas fecit vnū librū. Dicit ḡ pseustis se velle repetere dicta illiꝰ libri ad cōfutandū alithiā. Dicūt alij ꝙ millesiū est ciui tas in qua natus est tales. et calchas. ⁊ multi alij fabulosi. Aliter dr̄ ꝙ millesies est aduerbiū. i. mille vicibꝰ. sicut cēties. i. centū vicibus. decies. i. decē vicibꝰ ⁊c̄. ¶ Cōstrue. Si ista (dicit pseustis alithie) preualet i me. i. cōtra me. vt ibi in adul terū ⁊ in desertorē. hodie suis artibus. ego dolebo more calcātis. q̄ mortuꝰ fuit. dum. i. qñ. ipe cessit. i. locū dedit. mopso. Sed nō patiar me superari. i. vinci. frau de. i. deceptione. puellari. i. vnius puelle. q: hoc esset magnū dedecus. sed repe tam millesies. iuxta expositiones factas. nisi hesperus. illa stella. que dicit quasi vesperus. subtrahat. i. remoueat vel impediat. horam. i. tempus.

Nunc vtinam tales falsorum fictor adesses
Quattuor in primis euangelice rationis
Nitar codicibus nostrum de virgine corpus
Ut deus assumpsit nec me labor iste grauabit.

¶ Hic alithia sola loquēs introducit ⁊ perterrefaciēs pseusti dicit sic. Utinā tales ille fictor falsoꝝ huc veniret in auxiliū tui. vel ꝯtra quē ego disputare deberem. tūc ego transirē ad veritates euāgelicas quas in mediū ꝓponerē. ⁊ ipm talibus cōfutarē. vt de materia incarnationis filij dei in btā maria virgine. Illud aūt ego facerē prōpte ⁊ faciliter nec grauarer. ¶ Aduertendū est hic ꝙ in p̄cedēnbꝰ su peratus est pseustis. ⁊ deuictus ab alithia pn̄cipaliter ⁊ tm̄mō ꝑ historicas nar rationes veteris testamēti ⁊ finaliter ꝑ ꝓpōnem enigmaticā. hic aūt confutatur per veritatem euāgelicā non tū ꝓpositā in publicū. sed tm̄modo cōminatā. que veritas est a deo sincera efficax ⁊ pura ad cōfutādos hereticos ⁊ falsitatē susti nētes. ꝙ merito pseustis q̄ interpretat falsitas timet ⁊ desperat. Itē sciēdū est ꝙ iste tales fuit vnus septē sapientiū grecie. alij aūt fuerūt solō. hyas ⁊c̄. Et credo ꝙ eū allegat Arist. in pmo de aīa. vbi tāgit opiniones antiquoꝝ falsas ⁊ erroneas de aīa. Et iste tales erat fictor optimas fabularꝫ ⁊ tenuit multas opiniōes falsas in phia. q̄propter in textu p̄cedēti qñ dr̄. Millesies repetā. aptissime repetā. pōt intelligi de figmētis istiꝰ taletis. ⁊ hoc vr̄ dicere pn̄s textus qñ alithia optat etiā ipsū taletē adesse. ¶ Sciēdū est vltio ꝙ ꝑ trāsitū tangit hic materia de incarna tione vbi. de q̄ dr̄ Johis pmo. Et vbū caro factū est. De q̄ in tertio sniaꝝ. Vñ et h̄r Luce pmo. Venit angelus gabriel ad mariā ⁊ dixit. Aue gr̄a plena ⁊c̄. Et illa dixit. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi fm vbū tuū. Et tūc cōcepit dn̄m nr̄m iesuꝫ xp̄m. nō quidē ex virili semine. sed ipse formatus est ex purissimis sanguinibꝰ marie mystico spiramine. Alia cā breuitatis omittunt. ¶ Cōstrue. Utinā (aduerbiū est optādi) o tales (taletis) fictor falsorū. adesses. i. pn̄s esses. ego alithia. nitar. i. co

nabor.in q̃tuor primis codicibꝰ.i.libris vel voluminibꝰ vel scriptis.rõnis.i.veritatis.euãgelice(Euãgeliũ in bono dꝫ scribi ꝑ u duplicẽ.⁊ dr̃ ab eu qđ est bonũ et gelion nũciatio.⁊ addit vna u ꝯsonans.lꝫ in curia romana oppositũ seruet in describẽdo bullas ⁊ talia)vt.i.q̃liter.deus assũpsit nr̃m corpus humanũ.de vgine.i.maria.nec ꝓ ⁊ nõ.iste labor grauabit me.⁊ ꝑ hoc oñdit alithia se hr̃e validũ ⁊ magnũ aĩm arguẽdi adhuc ⁊ disputãdi cõtra pseustim ⁊ ipsum cõfutandi.

Egregiam sobolem cui per stilbontis amorem
Tu superum magna sociasti teste capella
Obsecro te fronesi iubeas reticere sorori
Quo tendit cedo nec me cessisse negabo.

¶ In ista ꝑte introducit pseustis.vñ postq̃ prius posita est altercatio et debilitatio pseustis.hic ꝯñter ponit auxilij iplorãtio ⁊ victorie ꝯfessio.Ista pars incitulat ẜm diuisionẽ positã in pricipio et in illo textu Incola primꝰ hõ.Dicit ḡ sic in textu.O fronesi q̃(vt recitat Capella poeta)tu m̃rimonio iũxisti philogiã sobolẽ tuã ⁊ mercuriũ.obsecro te vt ꝑcipias alithie sorori tue vt taceat et me deuictã dimittat.q: ego recedo a lite ⁊ certamine tanq̃ victꝰ.nec negabo eã me supasse ¶ Sciendũ est q̃ pseustis nõ potẽs alithie resistere:fronesim alloq̃tur quã ipse ⁊ ipsa in iudicẽ elegerũt:sicut dictũ est prius.⁊ rogat pseustis ipsaꝫ fronesim vt exoret alithiã vt taceat.q: se victũ ꝯfitet. Et istđ nõ vult.sicut nec põt aliq̃r ipe pseustis denegare. ¶ Pro intellectu huiꝰ textus sciendũ est q̃ mercuriꝰ cõsilio apollinis duxit in vxorem filiã fronesis.q̃ dicta est philogia.q: fronesis soror fuit alithie ⁊ m̃r philogie.pñtes fuerũt istis nuptijs oẽs dij ⁊ dee.Mercurius dr̃ cursus mẽtis.i.sermo q̃ ꝯsilio apollinis.i.sapiẽtie duxit in vxorẽ philogiã.i.rõnem. Ista philogia dr̃ fronesis.q: rõ dr̃ illa prudẽtie.Oẽs dij ⁊ dee venerũt ad nuptias illas.i.ꝯiũctioni sapiẽtie eloquẽtie rõnis ⁊ prudẽtie.oẽs assunt vtutes.ita dicũt glose.¶ Ultra q̃s magis declarãdo textũ ꝯsiderãdũ est q̃ marcianꝰ q̃ ⁊ capella dictꝰ est.fecit vnũ librũ de ista materia.⁊ icipit.Tu quẽ ꝓsallentẽ thalamis quẽ m̃re camena.Progenitũ ꝓhibẽt copula sacra deũ.Et dr̃ illđ opꝰ eius epytalamicũ carmẽ.i nuptiale.q: est de nuptijs.Et illđ cãtauit q̃si in ꝑñtia filij sui.Unđ marcianꝰ iste genere afer.ciuis carthaginẽsis dignitate romanꝰ extitit.Studuit aũt parti rome.parti carthagine.Uolẽs aũt disputare de septẽ artibꝰ liberalibꝰ cõposuit hãc fabulã de nuptijs mercurij ⁊ philogie.nõ tñ absq̃ magna rõne.nã philogia interꝑ̃tatur amor vl̃ studiũ rõnis mercuriꝰ dictꝰ est q̃si mẽs currẽs.q̃a mercuriꝰ loco ẜmõis accipit:q̃ inter duos serit.vel mercuriꝰ dr̃ q̃si mercator kyrios.i.dñs.Philogia igr̃ ponit in ꝑsona sapie ⁊ rõnis.Mercuriꝰ i si̇̃litudie iracũdie ⁊ ẜmõis.q: vt ait Tulliꝰ i pricipio rhetorice.Eloquẽtia sine sapia sepe nocet.raro vo aut nũq̃ ꝓdest.Sapiẽtia vo sine eloquẽtia sẽꝑ ꝓdest ⁊ nũq̃ obest. Cũ ḡ in sapiẽte hec duo ꝯueniũt.s.acumen rõnis ⁊ facũdia ẜmõis.tũc mercuriꝰ ⁊ philogia sociant.¶ Sciẽdũ est finalr̃ q̃ ille marcianꝰ sic noĩe ꝓprio appellabat. Dictus est etiaꝫ minius ab habitu faciei.i.a rubore.Cicero a cicere.ꝓpter triãgulationẽ faciei. Felix ad bonũ oẽ ꝑtinet.Capella(vt dr̃ in nr̃o textu)ab acumine ingenij.q: capella valde acute videt.Uel dr̃ capella a petulãtia et lasciuia poetica.vel q: sicut capella auidũ aĩal est.ita ipe philosophicas disciplinas auidissime aggressus est.Et fecit iste illđ opus qđ dr̃ astrologia marciani.et incipit liber iste.Mũdus igit ex q̃tuor elemẽtis. ¶ Cõstrue.O fronesi(dr̃ esse sapiẽtia vel prudẽtia ẜm catholicon.et dicit a phonos prudẽs.inde fronitus ⁊ infronitꝰ) obsecro.i.precor te(et quasi per aliqđ sacrum obtestor te)per amorẽ stilbõtis.i. mercurij(et dicitur quasi stillãs bona.q: ẜm astrologos est planeta beniuolus)

cui.s.stilbōti sociasti.p sociauisti p syncopā)vi.i.virtute ꝛ cōuentu.super.i.supe ror.magnā sobolē.i.filiā tuā philogiā.egregiā.i.nobilē.cedo.i.recedo.eo loco. sup quo.i.ad quē tendit.i.vadit vel tendis.vel cedo.i.cū recedo.ꝛc.nec pro non. negabo me cessisse.aut locū sibi dedisse tanꝙ vni a quo vere deuictus fuit.

Mortales cuncti quod contendunt adipisci
Nec si perficiant vite discrimina curant
Ex insperato dominus tibi cōtulit vltro
Ut cessare velis deuictus supplicat hostis.

¶ In hac parte expedita lite ꝛ finita disputatiōe inter pseusti ꝛ alithiā.ꝛ multis aliis ꝓpōnibus positis ꝛ validioribus alithie rñsionibus subiūctis.hic ponit snia finalis. Et diuidit. Primo ponit snia.ꝛ cū hoc fronesis rogat alithiā vt taceat. Scdo ꝓbat p silr ꝙ tacere dz ꝛ pseusti pcere. Scda in textu seqnti.ibi. Traicius vates. Dicit ḡ sic in hac pte. Mortales hoies nō curāt discrimina.hoc est picula vite sue si possint pficere qđ cōtendūt pficere ꝛ habere. Et iō o alithia.qr dñs nr iesus xps fecit tibi ex insperato illud ꝓpter qđ debes cessare ab vlteriori lite et certamine.ꝛ dedit tibi victoriā.iō tacere debes ꝛ cessare.pserti cū sup isto te exoret ꝛ tibi etiā supplicet aduersarius tuus a te deuictus.s.pseustis. ¶ Sciēdū est ꝙ prima duo metra aliter pñt legi.sic ꝙ mortales curāt discrimina vite si nō pficiāt qđ ꝯtendūt adipisci.vt pseustis ꝗuis nō potuit volūtatē explere:tñ curauit de vite sue periculo. ¶ Ptz ḡ ꝙ in hac lra ponit cōis modus ꝛ cōditio fere oim mortaliū. Scdo fronesis ondit dñm deū nrm semp veritati assistere.ꝛ cādē adiuuare ꝛ fouere. Tertio inducit alithiā ad tacendū:qa nō est amplius opus smone vel verbis cū ille cōfiteatur se victū. Quarto ꝛ principalr ponit snia diffinitiua cōdēnatoria pseustis etiā ex cōfessione ꝓpria. Et ista snia satis apte trahitur ex textu. Si qrat que vel qlis est ista snia.dicendū est breuiter ꝙ est diffinitiua vnius partis ꝯdēnatoria. Hic eni lis erat iter pseusti ꝛ alithiā.ꝛ qlibet tēdebat ad vincendū alterū.sicut in duello inter pugiles videmus. Pseustis aūt pmo debilitatus est.deinde plene victus.ꝛ se habere malā causam ꝯfitēdi succubuit.iō ꝯdēnatus est ꝛ silentiū sibi ipositū ppetuo. Et de ista snia ꝛ de mō ipā ferēdi.ꝛ quā ptātē hz iudex arbitrarius.qlis fuit in ista causa fronesis.videtur p iuristas ad qs ista materia spectat. ¶ Cōstrue. Cūcti mortales.i.oēs hoies q sunt corruptibiles(ꝛ hoc ex parte corpis.curāt discrimina.i.periculo vite sue.si nec p non.perficiant illō qđ ꝯtēdūt.i.satagūt certāt nituntur.adipisci.i.acqrere vl pficere. O alithia dñs.s.deus.tibi cōtulit.i.dedit ꝯcessit.ex insꝑato.i.ex re isperata.hoc est absq tua spe.vltro.i.spōte ꝛ ꝓpria volūtate ꝛ dispōne.vt velis cessare.ab ampliori psecutione istius litis vl cause.hostis.i.tuus aduersarius.s.pseustis.deuictus.i.a te supatus. supplicat.i.supplex ꝛ depressus afflagitat aut postulat vt etiā cessare velis.

Traicius vates cōmouit pectine manes
Te moueant lachrYme iam tollit cornua phebe
Sol petit occasum frigus succedit opacum
Desine quod restat ne desperatio ledat.

¶ Ista est pars finalis huius operis in qua ꝓbat fronesis alithie ꝙ dz tacere supra dicta in pcedēti textu.ꝛ arguit sic p argumentū a silr. Orpheus ꝯmouit inferos sonoritate lyre sue.ḡ etiā tu debes cōmoueri lachrymis pseustis viso ꝛ ꝯsiderato ꝙ iā est nox.luna apparere incipit ꝛ cornua sua erigere.ꝛ ꝓpter occasum solis iā frigus incipit terras incolere.ꝛ ḡ rogo velis desistere ab vlteriori psecutione:

ne iste pseustis ducat in desperationē. ¶ Aduertendū est hic ꝙ fronesis hic po
nit ꝑsuasiones ad ꝓbandū intentū suū intendit enī ꝓbare ꝙ alithia dꝫ parcere
pseusti: ⁊ ab incepto misericorditer desistere. Tres fuerūt posite in textu p̄cedēti.
prima in duobꝰ primis ꝟsibus. scđa in tertio. tertia qñ dr. Deuictꝰ supplicat ho
stis. Hic aūt ad idē alie subiungunt. Pria q̄ tangit in pri̇o ꝟsu. Qui orpheus ⁊c.
Scđa qñ dr. Te moueāt lachryme ⁊c. Debemꝰ enī esse misericordes et pij. sicut
pater nr̄ deus misericors est. Tertia qñ dr. Jam tollit ⁊c. vbi ostēditur ꝙ hora nō
est apta vel tēpus ad ꝯtinuandū istā litem. Quarta qñ dr. Sol petit occasū ⁊c.
⁊ est q̄si eadē cū priori. Et cōfirmat qñ subiūgit. Frigus succedit ⁊c. Vltīa tāgit
in vltimo ꝟsu vbi ipsa fronesis rogat alithiā sororē suā dicēs. Desine qđ restat.
¶ Sciendū est scđo quo ad primū ꝟsuꝫ nr̄i textus ꝙ ꝑ vatē traiciū intelligimꝰ
orpheū de quo multa dixi superius i illo textu. Certauere sequi ⁊c. vbi dictū est
ꝙ vt recuperaret vxorē suā ipse descēdit ad iferos. ⁊ melodia sue cythare ipsos
etiā infernales mulsit. i. cōmouit. ¶ Sciēdū est tertio circa vltimū metrū ꝙ illđ
sic pōt exponi. O alithia desine. hoc est cessa dicere plura. ne desꝑatio ledat istū
pseustim. qđ restat si plura dixeris. restat certe vt ip̄e in desperationem incidat.
Aliter intelligit sic. Desine illud qđ nūc restat dicere. i. qđ supest mō tibi ad di
cendū. scimꝰ enī ꝙ multa adhuc ꝑ te restāt dicēda. Tertio mō legat sic. Desine
ne desperatio ledat te sicut lesit ioachim ⁊ iudam. Vltimo mō pōt sic legi. Desi
ne plura dicere disputādo cōtra pseustī. qđ restat. i. qđ superest discurrendo. scꝫ
per materiā euāgelij ⁊ totius noui testamēti. ne desperatio ledat ip̄m pseustim
aduersariū tuū. q iā victū se spōte ⁊ suppliciter cōfitetur. ¶ Vltimo ꝯsiderandū
est circa expōnem terminoꝝ huius partis. Traicius pōt scribi per a in tertia lr̄a
vel per u. Vñ Boetiꝰ de ꝯso. phic. dicit. Vt si traicio boreas emissus ab antro ⁊c.
Et dr de tracia regione. ⁊ istius populi terra dr trax. de qbꝰ dicit Virg. iij. eney.
Traces erāt acri quondā regnata ligurgo ⁊c. Inde tracēsis dr. Vates qñqꝫ su
mitur pro ꝓpheta. vt in hymno bti iohis baptiste. vbi dr. Maxime vatū. Qñqꝫ
sumitur pro quocūqꝫ diuinatione. inde vaticinor ⁊ vaticiniū. Vates igitur primo
dr quasi vas theos. i. dei. Aliqñ capitur pro poeta. vt hic. Cōmouere cōponit de
con ꝓpōne inseparabile ⁊ mouere. Pecten est equiuocū. vt ptꝫ per Ebrardū in
grecismo. vbi dicit sic. Pecten agit telas lendes trahit ⁊c. Et hic capit pro cy
thara. Manes dicunt aīe infernales. ⁊ dicunt q̄si amene per defectū. q̄a deficiūt
bono loco. Vel amene per cōtrarium q̄ sint clare: sed ꝙ semꝑ tenebrose. Te est
ꝓnomen primitiuū scđe ꝑsone. Mouere actiuū est. inde motꝰ motior. moto mo
tas mobilis ⁊ multa alia deriuātur. Lachryme hꝫ singularē hec lachryma. Jam
cōponitur vt iamiā. Tollere est eleuare. erigere. efferre. Cornu est equocū. vt in
equiuocis. Pars crucis est cornu terrena potētia cornu ⁊c. Hic capitur pro vna
parte extrema lune. acuta ⁊ curua ad modū cornu aialis. Qualiter declinat ptꝫ
per alexandrū in suo doctrinali. ibi. Cornua mutātur ⁊c. Phebe est luna. et dr a
phebos vl' a phos qđ est lux vel ignis. ⁊ est nomen grecū. Et declinat hec phe
be phebes. Sol dicit quasi ois lucēs. vt dictū est circa scđm metrū huius libri.
Peto est actiuū. inde appeto. suppeto. ip̄eto. cōpeto. cōposita. inde petior ⁊ peti
cio. petitus a. um. Occasus us. ui. deriuat ab occido media breui. qđ cōponit de
ob ⁊ cado. Frigus dr de frigo gis. vel de frigeo ges. Opacus ſm catholicon dr
ab ops tra. i. obscurꝰ. ⁊ dr q̄si celo optus. ethimologia est. ⁊ declinat opacꝰ a. cū.
et cōparat opacus or. mus. ⁊ inde opacare. i. ꝯdenſare. obseruare. ⁊ est actiuum
inde opacitas. Succedere cōponitur de sub ⁊ cedo. Desine de de ⁊ sino nis. cō
ponitur qđ hꝫ in preterito desiui vel desij desitū. ⁊ reddit ꝓpōnem exponibilem
vt dicūt logici in materia de incipit et desinit ⁊c. qđ est nomen infinitū. Resto cō
ponit de re ꝓpōne inseparabili. ⁊ sto stas. Ne aduerbiū est ꝓhibendi. Desꝑatio

cui.s.stilbōti sociasti.ꝓ sociauisti ꝑ syncopā)vi.i.virtute ⁊ cōuentu.supeꝝ.i.supe roꝝ.magnā sobolē.i.filiā tuā₃ philogiā.egregiā.i.nobilē.cedo.i.recedo.eo loco. sup quo.i.ad quē tendit.i.vadit vel tendis.vel cedo.i.cū recedo.⁊c̄.nec pro non. negabo me cessisse.aut locū sibi dedisse tanꝙ̄ vni a quo vere deuictus fuit.

Mortales cuncti quod contendunt adipisci
Nec si perficiant vite discrimina curant
Ex insperato dominus tibi cōtulit vltro
Ut cessare velis deuictus supplicat hostis.

¶ In hac parte expedita lite ⁊ finita disputatiōe inter pseusti ⁊ alithiā.⁊ mult͂ aliis ꝓpōnib⁹ positis ⁊ validioribus alithie rn̄sionibus subiūctis.hic ponit̄ snīa finalis. Et diuidit̄. Primo ponit̄ snīa.⁊ cu₃ hoc fronesis rogat alithiā vt taceat. Scd̄o ꝓbat ꝑ silr̄ ꝙ tacere d₃ ⁊ pseusti ꝑcere. Scd̄a in textu seq̄nti.ibi. Traici⁹ vates. Dicit ḡ sic in hac p̄te. Mortales hoīes nō curāt discrimina.hoc est ꝑicula vite sue si possint ꝑficere qd̄ cōtendūt ꝑficere ⁊ habere. Et iō o alithia.q₂ dn̄s nr̄ iesus xp̄s fecit tibi ex insperato illud ꝓpter qd̄ debes cessare ab vlteriori lite et certamine.⁊ dedit tibi victoriā.iō tacere debes ⁊ cessare.p̄serti cū sup isto te exo ret ⁊ tibi etiā supplicet aduersarius tuus a te deuictus.s.pseustis. ¶ Sciēdū est ꝙ prima duo metra aliter p̄nt legi.sic ꝙ mortales curāt discrimina vite si nō ꝑfi ciāt qd̄ ꝯtendūt adipisci.vt pseustis ꝙuis nō potuit volūtatē explere:tn̄ curauit de vite sue periculo. ¶ Pt₃ ḡ ꝙ in hac lr̄a ponit̄ cōis modus ⁊ cōditio fere oīm mortaliū. Scd̄o fronesis on̄dit dn̄m deū nr̄m semꝑ veritati assistere.⁊ cādē adiu uare ⁊ fouere. Tertio inducit alithiā ad tacendū:q̄a nō est ampli⁹ opus ꝫmone vel verbis cū ille cōfiteatur se victū. Quarto ⁊ principal̄r ponit̄ snīa diffinitiua cōdēnatoria pseustis etiā ex cōfessione ꝓpria. Et ista snīa satis apte trahitur ex textu. Si q̄rat que vel q̄lis est ista snīa.dicendū est breuiter ꝙ est diffinitiua vni⁹ partis ꝯdēnatoria. Hic eni lis erat īter pseusti ⁊ alithiā.⁊ q̄libet tēdebat ad vin cendū alterū.sicut in duello inter pugiles videm⁹. Pseustis aūt p̄mo debilitat⁹ est.deinde plene victus.⁊ se habere malā causam ꝯfitēdi succubuit.iō ꝯdēnat⁹ est ⁊ silentiū sibi īpositū ꝑpetuo. Et de ista snīa ⁊ de mō ip̄a₃ ferēdi.⁊ quā p̄tātē h₃ iudex arbitrari⁹.q̄lis fuit in ista causa fronesis.videtur ꝑ iuristas ad q̄s ista materia spectat. ¶ Cōstrue. Cūcti mortales.i.oēs hoīes q̄ sunt corruptibiles(⁊ hoc ex parte corꝑis.curāt discrimina.i.periculo vite sue.si nec ꝓ non.perficiant illō qd̄ ꝯtēdūt.i.satagūt certāt nituntur.adipisci.i.acq̄rere vl̄ ꝑficere. O alithia dn̄s.s.de⁹.tibi cōtulit.i.dedit ꝯcessit.ex insꝑato.i.ex re īsperata.hoc est absq₃ tua spe.vltro.i.spōte ⁊ ꝓpria volūtate ⁊ dispōne.vt velis cessare.ab ampliori ꝓsecu tione isti⁹ litis vl̄ cause.hostis.i.tu⁹ aduersari⁹.s.pseustis.deuict⁹.i.a te supat⁹. supplicat.i.supplex ⁊ depressus afflagitat aut postulat vt etiā cessare velis.

Traicius vates cōmouit pectine manes
Te moueant lachryme iam tollit cornua phebe
Sol petit occasum frigus succedit opacum
Desinē quod restat ne desperatio ledat.

¶ Ista est pars finalis hui⁹ operis in qua ꝓbat fronesis alithie ꝙ d₃ tacere sup̄ dicta in p̄cedēti textu.⁊ arguit sic ꝑ argumentū a silr̄. Orpheus ꝯmouit inferos sonoritate lyre sue.ḡ etiā tu debes cōmoueri lachrymis pseustis viso ⁊ ꝯsiderato ꝙ iā est nox.luna apparere incipit ⁊ cornua sua erigere.⁊ ꝓpter occasum solis iā frigus incipit terras incolere.⁊ ḡ rogo velis desistere ab vlteriori ꝓsecutione:

ne iste pseustis ducat in desperationē. ¶ Aduertendū est hic q̄ fronesis hic po
nit psuasiones ad pbandū intentū suū intendit eni pbare q̄ alithia dz parcere
pseusti: ⁊ ab incepto misericorditer desistere. Tres fuerūt posite in textu p̄cedēti.
prima in duob⁹ primis v̄sibus. scd̄a in tertio. tertia qn̄ dr̄. Deuict⁹ supplicat ho
stis. Hic aūt ad idē alie subiungunt. Pria q̄ tangit in p̄io v̄su. At orpheus ⁊c.
Scd̄a qn̄ dr̄. Te moueāt lachryme ⁊c. Debem⁹ eni esse misericordes et pij. sicut
pater nr̄ deus misericors est. Tertia qn̄ dr̄. Jam tollit ⁊c. vbi ostiditur q̄ hora nō
est apta vel tēpus ad ptinuandū istā litem. Quarta qn̄ dr̄. Sol petit occasuz ⁊c.
⁊ est q̄si eadē cū priori. Et cōfirmat qn̄ subiūgit. Frigus succedit ⁊c. Vltiā tāgit
in vltimo v̄su vbi ipsa fronesis rogat alithiā sororē suā dicēs. Desine qd̄ restat.
¶ Sciendū est scd̄o quo ad primū v̄suz nr̄i textus q̄ p vatē traiciū intelligim⁹
orpheū de quo multa dixi superius i illo textu. Certauere sequi ⁊c. vbi dictū est
q̄ vt recuperaret vxorē suā ipse descēdit ad iferos. ⁊ melodia sue cythare ipsos
etiā infernales mulsit. i. cōmouit. ¶ Sciēdū est tertio circa vltimū metrū q̄ illō
sic pōt exponi. O alithia desine. hoc est cessa dicere plura. ne despatio ledat istū
pseustim. qd̄ restat si plura dixeris. restat certe vt ip̄e in desperationem incidat.
Aliter intelligit sic. Desine illud qd̄ nūc restat dicere. i. qd̄ supest mō tibi ad di
cendū. scim⁹ eni q̄ multa adhuc p te restāt dicēda. Tertio mō legat sic. Desine
ne desperatio ledat te sicut lesit ioachim ⁊ iudam. Vltimo mō pōt sic legi. Desi
ne plura dicere disputādo cōtra pseusti. qd̄ restat. i. qd̄ superest discurrendo. scz
per materiā euāgelij ⁊ totius noui testamēti. ne desperatio ledat ipm pseustim
aduersariū tuū. q̄ iā victū se spōte ⁊ suppliciter cōfitetur. ¶ Vltimo psiderandū
est circa expōnem terminoꝝ huius partis. Traicius pōt scribi per a in tertia lr̄a
vel per u. Vn̄ Boeti⁹ de pso. phic. dicit. Vt si traicio boreas emissus ab antro ⁊c.
Et dr̄ de tracia regione. ⁊ istius populi terra dr̄ trax. de qb⁹ dicit Virg. iij. eney.
Traces erāt acri quondā regnata ligurgo ⁊c. Jnde tracēsis dr̄. Vates qn̄q̄ su
mitur pro pphera. vt in hymno btī iohis baptiste. vbi dr̄. Maxime vatū. Qn̄q̄
sumitur pro quocūq̄ diuinatione. inde vaticinor ⁊ vaticiniū. Vates igitur primo
dr̄ quasi vas theos. i. dei. Aliqn̄ capitur pro poeta. vt hic. Cōmouere cōponit de
con p̄pōne inseparabile ⁊ mouere. Pecten est equiuocū. vt ptz per Ebrardū in
grecismo. vbi dicit sic. Pecten agit telas lendes trahit ⁊c. Et hic capit pro cy
thara. Manes dicunt aie infernales. ⁊ dicunt q̄si amene per defectū. q̄a deficiūt
bono loco. Vel amene per cōtrarium q̄ sint clare: sed q̄ semp tenebrose. Te est
pnomen primitiuū scd̄e psone. Monere actiuū est. inde mot⁹ motior. moto mo
tas mobilis ⁊ multa alia deriuātur. Lachryme hz singularē hec lachryma. Jam
cōponitur vt iamiā. Tollere est eleuare. erigere. efferre. Cornu est equocū. vt in
equiuocis. Pars crucis est cornu terrena potētia cornu ⁊c. Hic capitur pro vna
parte extrema lune. acuta ⁊ curua ad modū cornu aialis. Qualiter declinat ptz
per alexandrū in suo doctrinali. ibi. Cornua mutātur ⁊c. Phebe est luna. et dr̄ a
phebos vl̄ a phos qd̄ est lux vel ignis. ⁊ est nomen grecū. Et declinat hec phe
be phebes. Sol dicit quasi oia lucēs. vt dictū est circa scd̄m metrū huius libri.
Peto est actiuū. inde appeto. suppeto. ipeto. cōpeto. cōposita. inde petior ⁊ peti
tio. petitus a. um. Occasus us. ui. deriuat ab occido media breui. qd̄ cōponit de
ob ⁊ cado. Frigus dr̄ de frigo gis. vel de frigeo ges. Opacus ſm catholicon dr̄
ab ops tra. i. obscur⁹. ⁊ dr̄ q̄si celo optus. ethimologia est. ⁊ declinat opac⁹ a. cū.
et cōparat opacus or. mus. ⁊ inde opacare. i. pdensare. obseruare. ⁊ est actiuum
inde opacitas. Succedere cōponitur de sub ⁊ cedo. Desine de de ⁊ sino nis. cō
ponitur qd̄ hz in preterito desiui vel desij desitū. ⁊ reddit ppōnem exponibilem
vt dicūt logici in materia de incipit et desinit ⁊c. qd̄ est nomen infinitū. Resto cō
ponit de re p̄pōne inseparabili. ⁊ sto stas. Ne aduerbiū est phibendi. Desperatio

dicit de despero as. qd cōponit de deorsum et spero. qd ẽ despes. Ledere notū est. inde lesus ꝛ lesio ꝛ illido allido cōposita. ¶ Cōstrue. Uates. i. poeta. traicius. sic dict⁹ a loco. s. orphe⁹. ꝯmouit manes. i. aias infernales. pectine. i. cū cythara. O alithia. lachrymc isti⁹ pseustis. moueant te. phebe. i. luna. tollit iā cornua sua. sol petit occasū. frig⁹ opacū. ab effectu succedit. i. subseqtur. Et ꝫ desine. illud qd restat. ne desperatio ledat eū ad sensum dictū prius. Et per ista taliter qualiter expedita est lectura theodoli. vbi pseustis per quē intelligit falsitas superatus est ab alithia. i. a ṽitate. ꝛ diabol⁹ a deo. qui dignat⁹ est pro nobis assumere carnē humanā ꝛ p̄dicare ꝛ dare nobis legē euāgelicā p quē apta ē nobis etne vite ianua. quā nobis ꝯcedat de⁹ ille glfiosus q̄ est via veritas ꝛ vita. Amen.

¶ Sanctissima explanatio Theodoli/finit feliciter.

e notꝫ
nicius.
thara.
us sue.
iud qꝺ
ualiter
eratus
re car
e vite

r.

dicit de despero as. qd cōponit de deorsum et spero. qd ē despes. Ledere notū est. inde lesus ꝛ lesio ꝛ illido allido cōposita. ¶ Cōstrue. Vates. i. poeta. traicius. sic dict⁹ a loco. s. orphe⁹. ꝯmouit manes. i. aīas infernales. pectine. i. cū cythara. O alithia. lachryme isti⁹ pseustis. moueant te. phebe. i. luna. tollit iā cornua sua. sol petit occasū. frig⁹ opacū. ab effectu succedit. i. subsequit̄. Et ꝙ desine. illud qd restat. ne desperatio ledat eū ad sensum dictū prius. Et per ista taliter qualiter expedita est lectura theodoli. vbi pseustis per quē intelligit falsitas superatus est ab alithia. i. a vitate. ꝛ diabol⁹ a deo. qui dignat⁹ est pro nobis assumere carnē humanā ꝛ pdicare ꝛ dare nobis legē euāgelicā p quē apta ē nobis etne vite ianua. quā nobis ꝯcedat de⁹ ille gliosus q est via veritas ꝛ vita. Amen.

¶ Sanctissima explanatio Theodoli/finit feliciter.

notū
ius,
aro,
sus,
l qd
liter
atus
car
vite

